DER

CODEX BŒRNERIANUS

DER BRIEFE DES APOSTELS PAULUS

(MSC. DRESD. A 145[b])

IN LICHTDRUCK NACHGEBILDET

MIT EINEM VORWORT VON
DR. ALEXANDER REICHARDT

HERAUSGEGEBEN VON DER
KÖNIGLICHEN ÖFFENTLICHEN BIBLIOTHEK
ZU DRESDEN

LEIPZIG 1909
VERLAG VON KARL W. HIERSEMANN

VI - 27
11

15745

DER

UNIVERSITÄT LEIPZIG

ZUR FEIER DES

FÜNFHUNDERTJÄHRIGEN BESTEHENS

GEWIDMET

VON

DER DIREKTION DER KÖNIGLICHEN ÖFFENTLICHEN
BIBLIOTHEK ZU DRESDEN

H. ERMISCH

VORBERICHT

Von

Dr. Alexander Reichardt

Bibliothekar an der Königlichen öffentlichen Bibliothek zu Dresden.

Unter den handschriftlichen Schätzen der Dresdner Königlichen öffentlichen Bibliothek nimmt einen hervorragenden Platz ein der Codex Bœrnerianus, der die Bibliotheks-Signatur Msc. Dresd. A 145[b] trägt. Diese im kritischen Apparat der Paulinischen Briefe mit G (genauer G^{paul} oder G_3) bezeichnete Handschrift hat bei dem Alter[1]) und dem Werte[2]) des von ihr gebotenen Textes, besonders aber wegen ihrer verschiedenen Eigentümlichkeiten seit ihrem Bekanntwerden das Interesse der Gelehrten in ungewöhnlichem Maße erregt.[3])

[1]) Sie gehört zu den Repräsentanten des ältesten Textes der Paulinischen Briefe; s. (Tischendorf) O. v. Gebhardt in Herzogs Realenzyklopädie für protestantische Theologie und Kirche. 3. Aufl. Bd. II. S. 739.

[2]) Ihr griechischer Text wird als sehr wertvoll bezeichnet von Carl Lachmann (Novum testamentum Graece et Latine. Tom. I. Berolini 1842. S. XX), als gut von C. R. Gregory (Prolegomena zu Novum testamentum Graece . . recens. . C. Tischendorf. Ed. VIII. crit. maior. Vol. III. Lipsiae 1884. S. 427; Textkritik des Neuen Testamentes. Bd. I. Leipzig 1900. S. 112) und anderen. Uber den Wert der lateinischen Übersetzung s. besonders H. Rönsch in der Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie. Jahrg. 26. 1883. S. 344.

[3]) Über die Beschaffenheit und die Geschichte des Codex vgl. besonders Jac. Le Long, Bibliotheca sacra seu syllabus omnium ferme sacrae scripturae editionum ac versionum . . recensuit . . notisque auxit Christ. Frid. Bœrnerus. (Pars. I.) Lipsiae 1709. S. 399 f. (Tom. I. Paris 1723. S. 184); Lud. Küster in der Praefatio (Blatt 5) zu: Novum testamentum Graecum . . studio et labore Joannis Millii. Collectionem Millianam recensuit . . locupletavit Ludolphus Kusterus. Amstelodami et Lipsiae 1710; Jo. Alb. Bengel, Apparatus criticus ad novum testamentum . . Editio 2 . . curante Philippo Davide Burkio. Tubingae 1763. (Pars I.) S. 19 f. (Pars II.) S. 319 f.; Jo. Georg. Pritius, Introductio in lectionem novi testamenti . . auxit novasque dissertationes passim adiecit Carl Gottlob Hofmann. Lipsiae 1737. S. 388 f.; Joh. Jac. Wetstein in den Prolegomena zu seiner Ausgabe des Neuen Testaments. Tom. II. Amstelaedami 1752.

Die Vorbemerkungen, die wir unserer Faksimile-Ausgabe vorausschicken, haben lediglich den Zweck, eine Beschreibung und Geschichte der Handschrift zu geben, den gegenwärtigen Stand der Forschungen, die sich mit ihr beschäftigt haben, anzudeuten und durch eine möglichst vollständige Übersicht über die bisherigen Arbeiten einen Apparat für künftige Untersuchungen zu schaffen.

Der Codex besteht aus 111 Pergamentblättern von 24,7 cm Höhe und 19 cm Breite. Die eine Seite jedes Blattes ist glatt, die andere ziemlich rauh. Es fallen in den regelmäßigen Lagen je zwei glatte und zwei rauhe Seiten aufeinander. Das erste Blatt und die letzten elf sind nicht numeriert, während die dazwischen befindlichen die Nummern 1 bis 99 tragen. Die Lagen bestehen zumeist aus acht Blättern. Die erste aber zählt zehn Blätter, deren erstes auf die Innenseite des vorderen Einbanddeckels aufgeklebt ist, und die achte neun Blätter, indem das die Nummer 58 tragende als Einzelblatt eingeschoben ist. Drei Einzelblätter (98, 99 und das nächste unnumerierte) bilden die 13., zwei Einzelblätter die 14., ein Doppel- und ein Einzelblatt die 15., ein Doppelblatt und zwei Einzelblätter die 16. Lage. In diesen letzten Lagen zeigen sich noch die Reste einer Anzahl herausgeschnittener Pergamentblätter. Den Schluß macht ein Blatt, das mit dem innen auf den hinteren Einbanddeckel

---

S. 9; Joh. Dav. Michaelis, Einleitung in die göttlichen Schriften des Neuen Bundes. Teil I. 4. Ausg. Göttingen 1788. S. 578 ff.; dasselbe englisch: Introduction to the New Testament by J. D. Michaelis. Transl. from the 4th edition of the german, and considerably augmented . . by Herbert Marsh. Cambridge 1793. Vol. II. Part. I. S. 225 ff.; dazu: Vol. II. Part. II, containing the translator's notes, S. 670 ff. (H. Marsh, Anmerkungen und Zusätze zu J. D. Michaelis' Einleitung in die göttlichen Schriften des Neuen Bundes . . übersetzt von Ernst Friedrich Karl Rosenmüller. Teil I. Göttingen 1795. S. 260 ff.); Christ. Friedr. Matthäi in der Ausgabe des Codex Bœrnerianus. S. 112 ff.; Joh. Christoph Döderlein in seinem Theologischen Journal. Bd. I. Jena und Nürnberg 1792. S. 4 ff.; Joh. Gottfr. Eichhorn, Allgemeine Bibliothek der biblischen Literatur. Bd. V. Leipzig 1793. S. 703 f.; Ernst Friedr. Karl Rosenmüller, Handbuch für die Literatur der biblischen Kritik und Exegese. Bd. I. Göttingen 1797. S. 426 ff.; Leonh. Bertholdt, Historisch-kritische Einleitung in sämtliche kanonische und apokryphische Schriften des Alten und Neuen Testaments. Teil II. Erlangen 1813. S. 508 f.; Joh. Leonh. Hug, Einleitung in die Schriften des Neuen Testaments. Teil I. 3. Aufl. Stuttgart und Tübingen 1826. S. 293 ff.; J. I., The Church in the middle centuries: an attempt to ascertain the age and writer of the celebrated Codex Bœrnerianus. Oxford: Printed . . for the author . . 1842; Heinr. Zimmer, Glossae Hibernicae. Berolini 1881. S. XXXIII ff.; Katalog der Handschriften der Königl. öffentlichen Bibliothek zu Dresden, bearbeitet von Franz Schnorr von Carolsfeld. Bd. I. Leipzig 1882. S. 67; Fred. Henry Ambr. Scrivener, A plain Introduction to the Criticism of the New Testament. Ed. 3. Cambridge 1883. S. 169 ff.; C. R. Gregory an den angegebenen Stellen (Prolegomena . . S. 426 ff.; Textkritik . . Bd. I. S. 111 ff. II. S. 612); Wh. Stokes & J. Strachan, Thesaurus Palaeohibernicus. Vol. II. Cambridge 1903. S. XXXIV.

aufgeklebten zusammengeheftet ist. Die erste Lage entbehrt der Numerierung, die folgenden aber bis zur dreizehnten sind auf der ersten Seite oben links mit den Ziffern I bis XII bezeichnet.

Den Hauptinhalt der Handschrift bildet der griechische Text der dreizehn Briefe des Apostels Paulus mit darüber geschriebener lateinischer Interlinearversion. Der Brief an die Hebräer ist weggelassen. Auf dem ersten gezählten Blatte beginnt der Römerbrief und auf der Rückseite von Blatt 99 bricht der Brief an Philemon bei Vers 20 ab. Nach einem für den Schluß dieses Briefes freigelassenen Raum kommt die Überschrift: *Προς λαουδακησας αρχεται επιστολη* (darüber: *ad laudicenses incipit epistola*). Aber der apokryphe Brief an die Laodicenser folgt nicht auf die Überschrift, sondern es wird eine lateinische Erklärung des Matthäus-Evangeliums (bis c. 5,22) fortgesetzt, die auf dem ersten, nicht numerierten Blatte mit den Worten beginnt: *Liber generationis Jesu Christi: mos enim est scripturarum ex initio* (darüber: *apud ebreos) disputationis voluminis nomen imponere.* Sie endet auf der letzten Seite des Codex ganz unten mit den Worten: *per validam iudicii sententiam in gehennae ignem mittetur, qui hic boni operis fructum fecisse non inuenitur.* Oben links auf derselben Seite befindet sich in 18 griechischen, bis zur Mitte des Blattes reichenden Zeilen nebst lateinischer Interlinearversion ein Fragment der Schrift eines Marcus monachus *περὶ νόμου πνευματικοῦ*. Dieses Fragment ist vielleicht von derselben Hand geschrieben wie der Text der Paulus-Briefe. Dagegen wurde die Erklärung des Matthäus-Evangeliums, die mit ihren dicken, unschönen Schriftzügen und mit einer Anzahl von Randzeichen die Blätter beinahe vollständig füllt, offenbar in späterer Zeit von einem anderen hinzugefügt. Dieser wollte, wie der Augenschein lehrt, das nach dem Ausschneiden der erwähnten Blätter noch übrige unbeschriebene Pergament möglichst ausnutzen und verunstaltete mit seiner Zugabe Anfang und Ende des Codex.

Der Text der Paulinischen Briefe zeigt einige Lücken. Außer dem Schluß des Briefes an Philemon fehlt folgendes: Rom. 1,1—5 *ἀφωρισμένος — πίστεως*, Rom. 2,16—25 *τὰ κρυπτὰ — νόμου ἧς*, I. Cor. 3,8—16 *ὁ φυτεύων — τοῦ θεοῦ*, 6,7—14 *ἤδη μὲν — δυνάμεως αὐτοῦ*, Col. 2,1—8 *καὶ ὅσοι — στοιχεῖα τοῦ*, II. Tim. 2,12 f. *καὶ συνβασιλεύσομεν — εἰ ἀπιστοῦμεν*. An allen diesen Stellen ist der entsprechende Raum vom Schreiber freigelassen, um das Weggebliebene gelegentlich ergänzend nachtragen zu können. Außerdem vermißt man im

Römerbrief die Doxologie, die im rezipierten Text cap. 16, 25—27 bildet.[1]) Der Codex Bœrnerianus läßt für sie am Schlusse des 14. Kapitels $5^1/_2$ Zeilen frei.

Über dem Texte finden sich doppelte Inhaltsangaben. Vom Schreiber der Handschrift selbst rührt der gewöhnlich auf zwei Seiten verteilte Name des jeweiligen Briefes her. Diese Angabe fehlt nur an vier Stellen (Blatt 1, 1′/2, 19′/20, 93). Öfters ist die Präposition προς doppelt geschrieben. Von einer späteren Hand, vielleicht derselben, welche die Blätter numeriert hat, ist der Name des Briefes und die Kapitelzahl ganz oben auf der Vorderseite jedes Blattes. Ebenfalls aus späterer Zeit stammen die am Rande anfangs mit arabischen und römischen, später aber nur mit römischen Ziffern angebrachten Kapitelzahlen. Hie und da begegnen auch Verszahlen. Außerdem findet sich am Rande eine große Menge von verschiedenen Zeichen, von Namen und mancherlei kurzen Bemerkungen, die wohl zu allermeist zu derselben Zeit wie der eigentliche Text geschrieben sind.[2]) Auf Blatt 25 oben steht unter mehreren griechischen Worten ein lateinischer Hexameter und auf Blatt 82 oben links ein lateinischer Pentameter. Besonders merkwürdig aber ist das auf Blatt 23 unter dem griechisch-lateinischen Texte in kleinerer Schrift angefügte altirische Gedicht, von dem noch zu sprechen sein wird.

Die griechischen großen Anfangsbuchstaben, die Angabe des Briefes direkt über dem Text und vielfach auch das Zeichen › sind mit verschiedenen geringwertigen Farben bemalt. Kunstvoll ausgeführte Initialen oder sonstige Malereien fehlen.

Der Einband ist alt. Er besteht aus zwei im Verhältnis zur Größe des Codex ziemlich dicken, außen mit einfachem, gelblichgrauem Wildleder, innen aber mit glattem Pergament überzogenen Holzdeckeln. Diese Deckel mit ihrem Überzug sind vielfach wurmstichig und sonst beschädigt. Auf dem Rücken lief der Lederüberzug in zwei Zungen aus, von denen die untere erhalten,

---

[1]) Über die Stellung der Doxologie in den Handschriften vgl. bes. Novum testamentum Graece . . rec. Tischendorf. Ed. VIII. crit. maior. Vol. II. S. 442. 455 f.

[2]) Über diese Zeichen usw. handeln: H. C. M. Rettig in seiner Ausgabe des Codex Sangallensis S. XXVI ff.; H. Rönsch in der Zeitschrift für wissenschaftl. Theologie. Jahrg. 26. 1883. S. 73 ff.; L. Traube, O Roma nobilis, in den Abhandlungen der philos.-philol. Klasse der Kgl. Bayer. Akademie der Wiss. Bd. 19. München 1892. S. 350 ff.; H. Zimmer, Glossae Hibernicae, S. XXXIV ff.; Wh. Stokes & J. Strachan, Thesaurus Palaeohibernicus. Vol. II. S. XXXIV; Hagen in den Verhandlungen der 39. Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner in Zürich. Leipzig 1888. S. 247 ff.

die obere aber abgerissen ist. Vorn an den Langseiten der Einbanddeckel zeigen sich noch die Spuren von drei Schließen. Von der oberen und der unteren ist nichts mehr übrig; nur die Löcher der Nägel usw. sind zu erkennen. Dagegen finden sich von der mittleren noch Metall- und Lederreste vor. Da in der Mitte des hinteren Einbanddeckels unten ein Stück eines Nagels und die Eindrücke eines rundlichen Beschlages sichtbar sind, kann man wohl annehmen, daß dort ehemals eine Kette befestigt war. Die Glätte des Leders oben auf der Außenseite des vorderen Einbanddeckels verrät ein früher dort aufgeklebtes Schild, und ein kleineres viereckiges Schild bedeckte, wie das Aussehen des Leders und ein Rest von Papier zeigt, den obersten Teil des Rückens. Der untere Teil desselben hat allem Anschein nach ebenfalls ein viereckiges Schild getragen. Matthäis[1]) Vermutung, daß der Einband früher einer anderen Handschrift angehört habe, dürfte nicht hinreichend begründet sein. Auf der Innenseite des vorderen Einbanddeckels findet sich oben links der Vermerk Petri Francii, und auf dem hinteren Einbanddeckel oben sind von verschiedenen späteren Händen mehrere erklärende Bemerkungen zum 2. Timotheusbriefe (cap. 2, 19, cap. 4, 8 und 12) angebracht.

Die Handschrift wurde nach der gewöhnlichen Annahme gegen Ende des 9. Jahrhunderts von einem irischen Mönch, vermutlich im Kloster zu St. Gallen, geschrieben. Daß der Codex aus dem 9. Jahrhundert stammt, erkannte schon Ludolph Küster.[2]) Der Schriftcharakter, kleinere Unziale im griechischen Text, lateinische Interlinearversion in angelsächsischer Minuskel, Trennung der Wörter, sehr häufig mit dazwischen gesetzten Punkten, die meist nicht als Interpunktion anzusehen sind, weisen etwa auf das 9. Jahrhundert hin und zeigen die Gewohnheiten der irischen Mönche.[3]) Weiteres ergibt sich aus den Randnoten, besonders aus den verschiedenen (teilweise irischen) Personennamen und den Bemerkungen, die sich auf die theologische Zeitpolemik beziehen. Diese Marginalien sind dieselben wie in anderen Handschriften, die im Kreise des Sedulius Scottus entstanden sind.[4]) Namentlich ist die hie und da vorkommende Note *goddiscalcos*, προς (oder *contra) goddi-*

[1]) a. a. O. S. 112.

[2]) a. a. O.

[3]) vgl. Gardthausen, Griechische Paläographie. Leipzig 1879. S. 271 f., 428 und 166; s. a. H. Marsh, Anmerkungen . . zu J. D. Michaelis' Einleitung . . I. S. 263.

[4]) s. Döderlein a. a. O. S. 4 ff.; Traube a. a. O.

skalkon von Wichtigkeit. Denn sie zielt zweifelsohne hin auf den bekannten Mönch Gottschalk und seine großes Ärgernis erregende Prädestinationslehre, um derentwillen er 20 Jahre lang (849 bis 868 oder 869) gefangen gehalten wurde. Auch findet sich unter anderen an einigen Stellen der Name Aganon. Dies kann, wie Traube[1]) bemerkt, der Bischof von Bergamo (837 bis 867) sein, der sich durch seine schriftstellerische Tätigkeit bekannt gemacht hat. Und die oft vorkommende Bemerkung *contra graecos* bezieht sich vermutlich auf die Streitigkeiten, die zur Trennung der griechischen und römischen Kirche gegen den Schluß des 9. Jahrhunderts führten. Daß der Codex aber nicht, wie man vorher gewöhnlich[2]) annahm, in Irland, sondern in St. Gallen geschrieben wurde, hat Rettig, der Herausgeber des Codex Sangallensis Δ, nach den zeitgenössischen Berichten über die dortigen Mönche wahrscheinlich gemacht.[3]) Scharen von wandernden Irländern (Scoti) kamen schon vom 6. Jahrhundert an als Lehrer auf das Festland, und es wurden durch sie an vielen Orten Klöster gegründet. Ganz besonders aber stand unter irischem Einfluß das Kloster von St. Gallen, das ja auch seinen Ursprung einem irischen Mönch verdankt. Hier wurde auch das Studium der griechischen Literatur gepflegt; in einem Briefe Notkers an Lambertus werden sogar eigens *Ellinici fratres* erwähnt. Namentlich unter den Äbten Grimald (841—872) und Hartmot (872—883) eröffnete sich für dieses Kloster eine Blütezeit in Kunst und Wissenschaft. Die dortige Schule erhob sich zu einer der ersten des Reiches. Große Verdienste erwarb sich Hartmot um die Klosterbibliothek, indem er viele Bücher, auch griechische, abschreiben ließ und kostbare eigene Bücher der Bibliothek schenkte. Zum Abschreiben war ein besonderes Zimmer bestimmt, in dem Tutilo, Ratpert und Notker Balbulus nachts in der Zwischenzeit zwischen den

---

[1]) a. a. O. S. 352. Rettig u. a. glauben, es sei der 941 verstorbene Bischof Aganon gemeint.

[2]) Doch vermutete schon Hug (a. a. O. S. 298), daß die Handschrift in den Klöstern des Festlandes entstanden sei.

[3]) Antiquissimus quatuor evangeliorum canonicorum codex Sangallensis Graeco-Latinus interlinearis nunquam adhuc collatus . . . cur. H. C. M. Rettig. Turici 1836. S. XLIII ff. Vgl. Weidmann, Geschichte der Bibliothek von St. Gallen. St. Gallen 1841. S. 5 ff.: H. Rönsch in der Zeitschrift für wiss. Theologie. Jahrg. 9. 1866. S. 281 ff.; H. Zimmer, Glossae Hibernicae. Berolini 1881. S. XXXIV ff.; vgl. Suppl. S. 14; derselbe in den Preußischen Jahrbüchern. Bd. 59. 1887. S. 30 ff.; das Waltharilied . . übersetzt und erläutert von H. Althof. Größere Ausg. Leipzig 1902. S. 10 ff.; Wattenbach, Deutschlands Geschichtsquellen im Mittelalter. Bd. I. 7. Aufl. Stuttgart und Berlin 1904. S. 266 ff.

Laudes die Kollationen vornahmen. Notker selbst kopierte mit vieler Mühe die griechischen kanonischen Briefe, die er von Liutward, dem Bischof von Vercellä, erhalten hatte. In dem noch vorhandenen Verzeichnis der von Hartmot für das Kloster beschafften Bücher wird *evangeliorum volum. 1* aufgeführt. Dies bezieht Rettig auf den Codex Sangallensis, der dem Bœrnerianus auffallend ähnlich ist, so daß man sie Zwillingsbrüder genannt hat. Beide stimmen nicht nur in ihrer ganzen äußeren Beschaffenheit und ihrem Schriftcharakter beinahe vollständig überein, sondern haben auch manche Eigentümlichkeiten gemeinsam, wie die Einschaltung grammatischer Bemerkungen in der lateinischen Übersetzung, manche Abkürzungen und Randnoten, mehrfache Inhaltsangaben am Rande, gewisse Unvollkommenheiten der Übersetzung und etymologische Irrtümer. Darum nimmt Rettig[1]) an, daß beide zu derselben Zeit und in derselben Schule, nämlich der zu St. Gallen, geschrieben sind. Ja man hat sogar in ihnen die zwei Hälften einer einzigen, auseinander genommenen Handschrift sehen wollen.[2])

Dem Codex Bœrnerianus allein eigentümlich aber sind jene merkwürdigen auf der Vorderseite von Blatt 23 unter dem Text der Paulus-Briefe angebrachten drei Zeilen, die von einem Irländer geschrieben sein müssen. Lange war man über ihre Bedeutung im unklaren. Matthäi[3]) wußte nichts zu ihrer Erklärung beizubringen, Döderlein[4]), Hug[5]) und Rettig[6]) gaben nur der Vermutung Ausdruck, daß sie irisch seien. Der Anonymus in der genannten Schrift The Church in the middle centuries . .[7]) machte einen verunglückten Deutungsversuch. Franz Delitzsch[8]) aber brachte die erste Strophe der als

---

[1]) a. a. O. S. XVIII ff.; vgl. H. Rönsch a. a. O. S. 284 ff.

[2]) So Tregelles (s. Th. H. Horne, Introduction . . Vol. IV. S. 197), der den Codex Bœrner. in Dresden sah. Vgl. Fr. H. A. Scrivener, A plain Introduction to the Criticism of the New Testament. Ed. 3. Cambridge 1883. S. 151 mit Anm. u. S. 169; Scrivener, An exact Transcript of the Codex Augiensis. Cambridge 1859. S. XXV; Frz. Delitzsch, Über iroskotische Bibelhandschriften, in der Zeitschrift für die gesamte luther. Theologie und Kirche. Jahrg. 25. 1864. S. 218; Gregory in Tischendorfs Novum testamentum Graece. Ed. VIII. crit. maior Vol. III. S. 402. Für höchst unwahrscheinlich hält diese Vermutung L. Traube a. a. O. S. 348 Anm.

[3]) a. a. O. S. 104.

[4]) a. a. O. S. 8.

[5]) a. a. O. S. 296.

[6]) a. a. O. S. XLIII.

[7]) S. 12 ff.

[8]) a. a. O. S. 218 f.

ein Gedicht in altirischer Sprache erkannten drei Zeilen in der Übersetzung, die John O'Donovan für den großen Keltologen Dr. Reeves angefertigt hatte.[1]) Vollständiger und genauer ist die von H. Rönsch[2]) bekannt gemachte Übertragung, die ihm von dem Dr. theol. Todd am Trinity College zu Dublin durch Vermittelung des Dr. med. James Henry an der Dubliner Universität zugekommen war. Von Todd war schon früher anonym eine Entzifferung und ausführliche Erklärung der Worte veröffentlicht worden.[3]) Mit den Verbesserungen Todds und des Rev. Robert King of Ballymena gab Scrivener[4]) das Gedicht nebst englischer Übersetzung. Genauer aber dürften die Übertragungen von Whitley Stokes[5]) und H. Zimmer[6]) sein. Zu einem von diesen etwas abweichenden Ergebnis kam E. Windisch[7]), der den Codex mit der Lupe prüfte und in einer für Stokes hergestellten Photographie des Gedichts mehrere Ungenauigkeiten fand. Seine Übersetzung lautet:

Nach Rom gehen
Viel Mühe, wenig Nutzen!
Der König, den du hienieden suchst,
Wenn du ihn nicht mitbringst, findest du (ihn) nicht.
Groß die Torheit, groß der Wahnsinn,
Groß die Verderbnis des Sinns, groß der Irrsinn!
Weil in den Tod gehen sicher bevorsteht,
Soll es sein unter . . . von Mariens Sohn!

Die beiden letzten Zeilen geben Wh. Stokes und J. Strachan[8]) vollständig so wieder: Since going to death is certain, to be under the displeasure of Mary's Son. Rönsch[9]) sieht in dem Gedicht eine sehr merkwürdige Herzensergießung eines irischen Mönches, der sich seiner gewiß auch damals nur

[1]) s. Scrivener, A plain Introduction . . . S. 170.
[2]) a. a. O. S. 287f. und Zeitschrift für wiss. Theologie. Jahrg. 25. 1882. S. 488f.
[3]) The Irish Ecclesiast. Journal. Vol. V. S. 138. 1848. Nr. 98.
[4]) a. a. O. Ed. 3. S. 170 (Ed. 4. S. 180).
[5]) In seinen Goidelica. Ed. 2. London 1872. S. 182.
[6]) Glossae Hibernicae. S. XXVII; Preußische Jahrbücher. Bd. 59. 1889. S. 58. Vgl. Traube a. a. O. S. 349.
[7]) Das altirische Gedicht im Codex Bœrnerianus, in den Berichten über die Verhandlungen der Kgl. Sächs. Gesellschaft der Wiss. zu Leipzig, philos.-hist. Klasse. Bd. 42. 1890. S. 83ff.
[8]) Thesaurus Palaeohibernicus. Vol. II. Cambridge 1903. S. 296.
[9]) Zeitschrift für wiss. Theologie. Jahrg. 9. 1866. S. 289f. Jahrg. 25. 1882. S. 489.

wenig bekannten Muttersprache bediente, in der er ohne Furcht seine Meinung aussprechen konnte, um die ihm in Rom gewordene völlige Enttäuschung auszudrücken und seine Landsleute in St. Gallen vor der mühsamen und gefährlichen, dabei aber wenig lohnenden Reise nach Rom eindringlich zu warnen. Wohl absichtlich brachte er seine Warnung an einer Stelle an (II. Cor. 2,10 bis 3,2), wo der Apostel vom Geiste aus Gott im Gegensatz zum Geiste der Welt redet, weil man in Rom nicht das Leben in Gott finde, sondern in den Tod gehe und Christi Ungnade sich zuziehe. Nach Zimmers[1]) Ansicht beziehen sich die Verse auf die Romreise des irischen Bischofs Marcus mit seinem Neffen Mœngal, der später Marcellus genannt wurde. Beide besuchten auf der Rückreise das Kloster von St. Gallen, und Mœngal wurde nachmals der Leiter der Klosterschule.[2]) Zimmer hält es für sehr wahrscheinlich, daß er es war, der das irische Gedicht auf Grund seiner persönlichen Erfahrungen schrieb. Traube[3]) dagegen meint, daß, wie die Handschrift überhaupt, so auch das Gedicht von Sedulius Scottus geschrieben sei. Eine abweichende Ansicht bringt J. H. Bernard[4]) vor, indem er es, wie auch nach ihm Wh. Stokes und J. Strachan[5]), auf zwei Vorfälle im Leben der heiligen Brigitta[6]) bezieht. Doch erscheint es bezüglich des Berichts über den zweiten dieser Vorfälle höchst zweifelhaft, ob unser Gedicht eine Anspielung auf ihn enthält. Und in dem Bericht über den ersten kommen zwar die auf eine Romreise bezüglichen Worte vor *ni mor uar tarba cid mor for saethar* (obwohl Eure Mühe groß, ist gering Euer Nutzen). Aber man kann wohl annehmen, daß dies eine sprichwörtliche Redensart war, wie es deren in bezug auf Rom gar manche gab.[7])

---

[1]) Glossae Hibernicae. S. XXXVIf. So auch Rob. King, nach Scrivener, A plain Introduction . . . S. 170 Anm.

[2]) Ekkehardi IV. Casus S. Galli in MG. II. S. 78f. (Meyer v. Knonau in Mitteilungen zur vaterländ. Geschichte. 15/16. St. Gallen 1877. S. 8ff.).

[3]) a. a. O. S. 349.

[4]) The Irish Verses in the Codex Bœrnerianus, in The Academy. Vol. 47. 1895. S. 172.

[5]) Thesaurus Palaeohibernicus. Vol. II. S. 296.

[6]) Der erste wird berichtet in einer Anm. auf Bl. 40 der Franziskaner-Handschrift des irischen Liber hymnorum, abgedruckt in Lismore, Lives of Saints ed. by Wh. Stokes. Oxford 1890. (Anecdota Oxoniensia, Mediaeval and modern series part V.) S. 334f.; der zweite in einer Anm. zu Oengus, Félire, 3. Mai.

[7]) s. M. Besso, Roma e il Papa nei proverbi e nei modi di dire. Ed. nuova. Roma 1904. S. 87ff.; Rönsch (a. a. O. S. 489) vergleicht die Worte in Goethes Tasso (Akt 1, Szene 4): „Denn Rom will alles nehmen, geben nichts; Und kommt man hin, um etwas zu erhalten, Erhält man nichts, man bringe denn was hin; Und glücklich, wenn man da noch was erhält."

Den Schreiber des Codex Bœrnerianus anlangend, vermutet Rob. King[1]), daß die lateinische Übersetzung und die irischen Verse von dem Bischof Marcus oder von seinem Neffen Mœngal geschrieben seien. L. Traube[2]) dagegen hält es für beinahe gewiß, daß der Schreiber der Handschrift Sedulius Scottus war. Er begründet dies damit, daß Sedulius' Collectaneum in omnes Pauli epistolas derselben eigenartigen Übersetzung folge wie G^{paul}; nur sei im Druck jedenfalls vieles nach der Vulgata abkorrigiert. Auch habe Sedulius nach seiner ausdrücklichen Angabe bei der Abfassung des Kollektaneums einen griechischen Text zur Hand gehabt. Endlich scheine der Schreiber selbst mehrmals durch die Randnote *collecta* (Blatt 11', 65', 85, 98) auf das Kollektaneum hinzuweisen. Gegen diese Argumente erhebt S. Hellmann[3]) gewichtige Bedenken. Daß Sedulius den lateinischen Text des Codex Bœrnerianus kommentiert habe, erscheint ihm ganz unzutreffend. Auch sei es sehr zweifelhaft, ob er bei der Arbeit einen griechischen Text zur Hand gehabt habe. Besonders aber spreche gegen Traubes Ansicht, daß im Bœrnerianus der Kolosserbrief an anderer Stelle steht als bei Sedulius und daß dieser die im Bœrnerianus fehlende Doxologie kommentiert. Vielleicht kann die vorliegende Reproduktion des letzteren dazu beitragen, durch einen Vergleich mit dem Psalter des Sedulius die Frage der Entscheidung näher zu bringen.

Nach einer weiteren Vermutung Traubes[4]) rührt das Fragment des Marcus monachus am Schluß des Codex von dem erwähnten Marcus her, der mit seinem Neffen Mœngal nach St. Gallen kam.

Die griechische Vorlage, von der unsere Handschrift abgeschrieben wurde, dürfte wohl mehrere Jahrhunderte älter gewesen sein.[5]) Sie entbehrte offenbar der Worttrennung. Denn der Abschreiber, der allem Anschein nach nur eine mäßige Kenntnis des Griechischen besaß[6]), hat oft den Anfangsbuchstaben eines Wortes zum vorhergehenden oder den Endbuchstaben zum fol-

---

[1]) Bei Scrivener, A plain Introduction . . . Ed. 3. S. 170 Anm.

[2]) a. a. O. S. 348.

[3]) Sedulius Scottus, in Quellen und Untersuchungen zur lateinischen Philologie des Mittelalters hgg. von L. Traube. Bd. I. S. 148 Anm.

[4]) a. a. O. S. 353.

[5]) Vgl. u. a. Scrivener, An exact Transcript of the Codex Augiensis. S. XXVII und A plain Introduction . . Ed. 3. S. 171; J. B. Lightfoot in Saint Paul's Epistles to the Colossians and to Philemon. Lond. 1892. S. 278.

[6]) Vgl. u. a. Lightfoot a. a. O. S. 278.

genden Worte gezogen, danach allerdings vielfach den Fehler wieder verbessert. Die großen Anfangsbuchstaben, die allenthalben im griechischen Texte auch ohne vorhergehende Sinnespause angewandt sind, zeigen deutlich, daß die Vorlage stichometrisch geschrieben war. Der Schreiber kopierte die Buchstaben, wie er sie in seinem Exemplar fand, gab aber die stichometrische Anordnung auf.[1]) Und so hat er wohl auch die Zeichen abgeschrieben, die sich im Codex nicht selten an der Stelle von Spiritus und Akzenten finden. L. Küster[2]) und nach ihm fast alle Gelehrten bis in die neueste Zeit behaupten, die Handschrift entbehre der Akzente und Spiritus. Gregory dagegen bemerkt in seinen Prolegomena zu Tischendorfs Ausgabe des Neuen Testaments[3]), daß im Bœrnerianus, wie auch in den verwandten Handschriften Augiensis F[4]), Sangallensis Δ[5]) und Claromontanus D[6]), einige Akzente vorkommen, wenn sie auch nicht nach den heute üblichen Regeln angewandt seien. Tatsächlich hat der Bœrnerianus für das akzentuierte ι (seltener für ῑ) ziemlich häufig ῖ oder ῑ́ und bisweilen ῒ oder ῒ́ für ῐ́ und ῶ für ῶ̃. Auch kommt οὐ̔ für οὗ vor. Allerdings finden sich ῖ und ῶ mitunter in nicht betonten Silben (z. B. χαρῖς, πιστῖν, πασῖν, ομολογουμενῶς, αχαιρῶς). Aber dies könnte wohl als irrtümliche Akzentsetzung anzusehen sein. Für den Spiritus (besonders den spiritus asper) steht häufig auf einem Vokal, namentlich auf dem ι, ein Strich, und mitunter, auch bei Interaspiration, begegnet ῐ̓, ῐ̔, ῐ̓́, ῐ̔́ für ῐ́ und ῑ, ῐ, ῑ́ für ῑ oder ῐ.

Die lateinische Interlinearversion zeigt mancherlei Besonderheiten. Sie wurde augenscheinlich zu derselben Zeit wie der griechische Text und von demselben Schreiber geschrieben.[7]) In der Hauptsache ist sie vorhieronymianisch. Aber sie will, wie L. Ziegler[8]) bemerkt, keineswegs einen der vor-

[1]) s. Karl Gottl. Hofmann zu Pritius, Introductio in lectionem novi testamenti. S. 389; J. L. Hug a. a. O. S. 294 f. u. a.

[2]) a. a. O.

[3]) S. 99.

[4]) Zurzeit in der Bibliothek des Trinity College zu Cambridge (B. 17. 1).

[5]) In der Stiftsbibliothek zu St. Gallen (Nr. 48).

[6]) In der Pariser Nationalbibliothek (Nr. 107).

[7]) Matthäi in der Ausgabe des Codex S. XV und 107; Döderlein a. a. O. S. 8 ff.; Rönsch in der Zeitschrift für wiss. Theologie. Jahrg. 26. 1883. S. 312.

[8]) Italafragmente der Paulinischen Briefe nebst Bruchstücken einer vorhieronymianischen Übersetzung des 1. Johannesbriefes. Marburg 1876. S. 29 f.; derselbe, die lateinischen Bibelübersetzungen vor Hieronymus und die Itala des Augustinus. München 1879. S. 110 f.; Zieglers Ansicht wird vollständig gebilligt von Rönsch in der Zeitschrift für wiss. Theologie. Jahrg. 25. 1882. S. 491 f.

hieronymianischen Texte genau wiederholen, sondern sie beansprucht nichts weiter zu sein als ein Mittel zur Verständlichung des darunter stehenden Textes, eine einfache Interlinearversion, die jedes einzelne Wort des Urtextes durch einen möglichst deckenden Ausdruck wiedergibt. Dabei konnte eine oder mehrere der damals vorliegenden Übersetzungen benutzt und die alten Übersetzungen mit der Vulgata kontaminiert werden. Für diese Auffassung spricht, daß an manchen Stellen die auf einem Verschreiben beruhende griechische Lesart in den lateinischen Text übergegangen ist. So erklärt sich auch die große Menge der nebeneinander stehenden mehrfachen Übertragungen desselben griechischen Wortes, von denen die eine meist der Vulgata entnommen ist.[1]) Außerdem sind hie und da kurze grammatische Bemerkungen in die lateinische Übersetzung eingeflochten. Man hat deshalb vermutet, daß der Codex auch zum griechischen Sprachstudium in mönchischen Schulen verwendet wurde.[2]) Daß der Schreiber mehrere Handschriften als Vorlage benutzte, eine mit dem griechischen Text und mindestens eine mit kommentierter lateinischer Übersetzung, erhellt wohl aus den Randbemerkungen: *deest in graeco* (Blatt 23') und *non est in latino interpretatum* (Blatt 32).[3])

Ganz verschieden sind die Ansichten über das Verhältnis des Codex Bœrnerianus zu den verwandten Handschriften, namentlich zum Codex Augiensis (F). Die Übereinstimmung dieser Handschrift mit dem Bœrnerianus im griechischen Text ist eine ganz ungewöhnliche. Nach Scrivener[4]) belaufen sich zwar die abweichenden Lesarten in ihnen auf 1982, aber es bleiben nach Abzug von 578 bloßen Schreibfehlern, 967 Verwechselungen von Vokalen oder Itazismen, 166 Vertauschungen von Konsonanten und 71 grammatischen oder orthographischen Varianten nur 200 Stellen übrig, die eine wirklich verschiedene Lesart bieten. Die erwähnten Lücken im Bœrnerianus,

---

[1]) Diese mehrfachen Übertragungen hat Rönsch zusammengestellt in seiner Untersuchung: Die Doppelübersetzungen im lateinischen Texte des Codex Bœrnerianus der Paulinischen Briefe, in der Zeitschrift für wiss. Theologie. Jahrg. 25. 1882. S. 488 ff. Jahrg. 26. 1883. S. 73 ff. und 309 ff.; vgl. F. J. A. Hort im Journal of Philology. Vol. III. 1871. S. 68 Anm.

[2]) Hug a. a. O. S. 295; Rönsch a. a. O. 1882. S. 489.

[3]) Vgl. Fr. Zimmer in der Zeitschrift für wiss. Theologie. Jahrg. 30. 1887. S. 79. Die Theorie älterer Gelehrter, daß der griechische Text des Codex aus der Übersetzung verfälscht sei, ist schon längst als unhaltbar erkannt worden (s. Hug a. a. O. S. 295 u. a.).

[4]) A plain Introduction . . . Ed. 3. S. 170; An exact Transcript of the Codex Augiensis . . . S. XXVI; vgl. Gregory a. a. O. S. 428.

die wohl durch den Verlust von Oktavblättern in der Vorlage entstanden sind[1]), finden sich auch im griechischen Text des Augiensis, soweit dieser erhalten ist (Rom. 1, 1—3, 19 fehlt). Auch die Doxologie des Römerbriefs lassen beide weg. Aber während G am Schlusse des 14. Kapitels für sie einen freien Raum hat, zeigt F einen solchen Raum für das Griechische am Ende des 16. Kapitels und bringt hier die lateinische Übersetzung der Doxologie.[2]) Denn F hat nicht die Lücken in seiner Übersetzung, die neben dem Griechischen steht und eine ganz andere ist als die in G. Daß G nicht von F abgeschrieben sein kann, wie Wetstein[3]), wenn auch zweifelnd, vermutete, bemerkte schon J. S. Semler[4]), ohne jedoch seine eigene Ansicht genau zu präzisieren. Den Nachweis führte H. Zimmer[5]) durch Vergleichung mehrerer in den beiden Handschriften verschiedener Stellen. Namentlich machte er auf die Lücke I. Cor. 6, 6 aufmerksam, wo der Schreiber von G nach v. 6 mit den Worten *ουχοιδατε* aus v. 15 fortfährt und dann erst bemerkt, daß in seiner Vorlage etwas fehlt. Den in F für das Griechische freigelassenen Raum aber konnte ein Abschreiber unmöglich übersehen. Scrivener[6]), der Herausgeber des Augiensis, und vor ihm wohl schon sein Besitzer R. Bentley[7]), meinte, die beiden Handschriften seien jede für sich von einem älteren, jetzt verlorenen Codex abgeschrieben. Derselben Ansicht war Tregelles[8]) und mit größerer Bestimmtheit Tischendorf[9]).

---

[1]) s. Fr. Zimmer a. a. O. S. 78 f.

[2]) J. B. Lightfoot (Journal of Philology. Vol. II. 1869. S. 292. Vol. III. 1871. S. 208 ff.) meinte, daß der Schreiber eines früheren Manuskripts, von dem G abstammte, den Römerbrief von zwei Handschriften abschrieb, zuerst von einer der verkürzten Fassung (bis Kap. 14) und dann die letzten beiden Kapitel von der Originalfassung, dabei aber die Doxologie am Schluß von Kap. 14 als unpassend wegließ und sie am Ende nicht hinzufügte. F. J. A. Hort (ebenda Vol. III. 1871. S. 67 ff.) bestritt diese Annahme mit Entschiedenheit. S. Hellmann (Sedulius Scottus. S. 148) wies darauf hin, daß auch in einer Bobieser Handschrift (in der Ambrosiana) und in einer Monzaer, die beide mit dem Bœrnerianus Verwandtschaft zeigen, die Doxologie fehlt; s. L. Berger, Histoire de la Vulgate . . Nancy 1893. S. 139 f.

[3]) a. a. O. prol. S. 9.

[4]) Vorbereitungen zur theolog. Hermeneutik. Stück 4. Halle 1769. S. 66 ff.

[5]) a. a. O. S. 79 f.

[6]) An exact Transcript of the Codex Augiensis. S. XXIV ff.

[7]) Nach seiner handschriftlichen Notiz zu Rom. 1, 1 — 3, 19 in seinem Exemplar des Oxforder Neuen Testaments v. J. 1675: variae lectiones ex altero nostro msto., eiusdem veteris exemplaris apographo; s. Scrivener a. a. O. S. XXVI und 284, und A plain Introduction . . . Ed. 3. S. 169 Anm.

[8]) The Greec New Testament. P. IV, introductory notice.

[9]) Novum testamentum Graece. Ed. VIII. crit. maior. Vol. II. Lips. 1872. Blatt 1.

Auch J. B. Lightfoot[1]) äußerte sich in dem Sinne, daß F und G unmittelbar oder mittelbar auf denselben Originaltext zurückgehen müßten. Dagegen hielt F. J. A. Hort[2]) F für eine Kopie von G. In der Ausgabe des Neuen Testaments von Westcott und Hort[3]) wird zwar die Möglichkeit zugegeben, daß F eine geringwertigere Kopie als G von ein und derselben Handschrift sei, aber doch es für so gut wie gewiß erklärt, daß wir in F eine Abschrift des griechischen Textes von G haben. Für diese letztere Annahme, die auch Lightfoot[4]) nicht für unbeachtlich, sondern nur für weniger wahrscheinlich hält, bringt Fr. Zimmer[5]) ergiebiges Beweismaterial. Dagegen sucht wieder die Abstammung beider Handschriften aus einer gemeinsamen Vorlage (X) nachzuweisen P. Corßen[6]), indem er sich hauptsächlich darauf stützt, daß in G manche, in F sehr viele Fälle falscher Worttrennung vorkommen. Zimmer aber weist in seiner Besprechung der Arbeit Corßens[7]) dessen Annahme mit Entschiedenheit zurück, nachdem er nochmals die beiden Handschriften verglichen und keine Stelle gefunden hat, die die Abhängigkeit des Codex F von G unmöglich oder auch nur fraglich machen könnte. Weiter will Corßen[8]) beweisen, daß X, die Vorlage von F und G, mit dem Codex Claromontanus D auf ein gemeinsames Original zurückgehe. Natürlich wird dieser Nachweis für Zimmer insofern gegenstandslos, als er an die vorausgesetzte Handschrift X nicht glaubt. Daß aber D und G aus einer gemeinsamen Quelle stammen, hält er für wenig wahrscheinlich schon wegen der Lücken, die sich in G, nicht aber in D vorfinden. Auch sind trotz der vielen Übereinstimmungen in beiden Handschriften doch auch ihre Verschiedenheiten zu zahlreich und mannigfaltig.

---

[1]) The Journal of Philology. Vol. II. 1869. S. 292. Vol. III. 1871. S. 208ff. Saint Paul's Epistles to the Colossians and to Philemon . . London 1892. S. 277.

[2]) The Journal of Philology. Vol. III. 1871. S. 67f.

[3]) The New Testament in the original Greec . . Introduction. (Reprint.) London 1896. S. 149f.

[4]) The Journal of Philology. Vol. III. S. 210 Anm.

[5]) Der Codex Augiensis (F^{paul}), eine Abschrift des Bœrnerianus (G^{paul}), in der Zeitschrift für wiss. Theologie. Jahrg. 30. 1887. S. 76ff.

[6]) Epistularum Paulinarum codices Graece et Latine scriptos Augiensem Bœrnerianum Claromontanum examinavit inter se comparavit ad communem originem revocavit. Spec. I. II. ad programma gymnasii Jeverensis additum. 1887. 1889.

[7]) Theologische Literaturzeitung. Jahrg. 15. 1890. Sp. 59ff.

[8]) a. a. O. spec. II.

Über die Schicksale des Codex Bœrnerianus bis zum 17. Jahrhundert wissen wir nichts. Es ist wohl möglich, daß er, wie Zimmer[1]) vermutet, sich unter den Handschriften befand, die zur Zeit des Konstanzer Konzils von den Teilnehmern an der Kirchenversammlung geliehen, aber nicht wieder nach St. Gallen zurückgebracht wurden.[2]) Doch kann ihn dieses Schicksal auch gelegentlich der Synode zu Basel im Jahre 1431 getroffen haben, wo eine abermalige Beraubung der Klosterbibliothek von St. Gallen erfolgte.[3])

Der erste bekannte Besitzer des Codex war nach Wetsteins Angabe[4]) Paulus Junius, Rektor des Gymnasiums zu Leiden. Von diesem entlieh ihn J. F. Gronovius, um ihn zu kollationieren. Nachdem P. Junius im Jahre 1670 gestorben war, kam die Handschrift in den Besitz des Professors am Gymnasium zu Amsterdam Peter Franz (Francius). 1690 kollationierte sie A. Bynäus. Nach Franz' Tode wurde sie bei der Auktion seiner Bibliothek[5]) für 142 Gulden versteigert und von Christian Friedrich Börner, nachmals Professor der Theologie an der Universität Leipzig, der damals auf einer Reise durch Holland begriffen war, nebst anderen kostbaren Büchern erworben.[6]) Nach diesem Besitzer erhielt der Codex die Bezeichnung Bœrnerianus. In den nächsten Jahren schickte ihn Börner von Leipzig nach Holland an Ludolph Küster, der ihn kollationierte und seine Varianten in der von ihm besorgten Neubearbeitung der Ausgabe des Neuen Testaments von Millius (Amstelodami 1710) angab.[7]) Als der berühmte Richard Bentley das Neue Testament mit der Vulgata herauszugeben beabsichtigte, glaubte er, daß ihm der Codex Börners von Nutzen sein würde, und bat diesen ihm die Handschrift zu leihen. Nachdem er versprochen hatte sie binnen zwei Jahren zurückzugeben, schickte Börner sie ihm im Oktober 1719 nach England. Bentley ließ sie dort abschreiben. Diese Kopie befindet sich in der Bibliothek des Trinity College zu Cambridge unter

---

[1]) Glossae Hibernicae. S. XXXVII.

[2]) Weidmann, Geschichte der Bibliothek von St. Gallen. S. 35ff.

[3]) Weidmann a. a. O. S. 49.

[4]) a. a. O. proleg. S. 9.

[5]) Catalogus selectissimorum librorum celeberrimi viri Petri Francii . . fiet auctio a d. XIV. Aprilis 1705 & seqq. in aedibus defuncti. Amstelaedami 1705. S. 3. Nr. 18.

[6]) Chr. Fr. Börner in seinen Beigaben zu Jac. Le Long, Bibliotheca sacra . . Pars I. Lips. 1709. S. 399f. (T. I. Paris 1723. S. 184); derselbe, Vitae suae descriptio. Lipsiae 1753. S. VIIIf.

[7]) Börner an den angegebenen zwei Stellen.

der Bezeichnung B. 17. 2. Als die Leihzeit verstrichen war, wollte Bentley die Handschrift nicht wieder hergeben, sondern sie kaufen, indem er 200 Guineen für sie bot. Nach fünf Jahren erhielt sie Börner endlich zurück, nachdem Dr. Nicolaus Clagett, Kaplan des Grafen von Sunderland, später Dechant von Rochester und Bischof von St. David, mit vieler Mühe Bentley dazu gebracht hatte, sich von der Handschrift zu trennen.[1]) Wetstein besaß von den Kollationen des Gronovius und Bynäus Abschriften, die er für seine Ausgabe des Neuen Testaments (Amstelaedami 1751. 1752) verwendete. Von ihm wurde der Codex für den zweiten Teil der Ausgabe mit G bezeichnet. Als 1754 die Bibliothek Börners zur Versteigerung kam, erstand die Familie den Codex für den Preis von 73 Talern zurück.[2]) 1777 aber wurde er der damals vom Grafen Ludwig Siegfried Vitzthum von Eckstädt geleiteten Kurfürstlichen, jetzt Königlichen öffentlichen Bibliothek zu Dresden angeboten und, nachdem deren Bibliothekare unter dem 9. Januar 1777 ihr Gutachten dahin abgegeben hatten, daß die Handschrift wegen ihres hohen Alters und ihres allgemein anerkannten Wertes sich zur Erwerbung empfehle und mindestens auf 100 Dukaten zu schätzen sei[3]), für den mit Börners Enkel, Dr. Wolle in Leipzig, verhandelten Preis von 250 Talern Silbergeld im März 1778 für die Bibliothek angekauft.[4])

Eine Ausgabe der Handschrift veranstaltete der damalige Wittenberger Professor Christian Friedrich Matthäi unter dem Titel: *XIII epistolarum Pauli codex Graecus cum versione Latina veteri vulgo antehieronymiana olim Boernerianus nunc bibliothecae electoralis Dresdensis summa fide et diligentia transcriptus et editus a Christiano Friderico Matthaei . . . Cum tabulis aere expressis. Accessit ex eodem codice fragmentum Marci M. Misenae 1791.*[5]) Dem Texte der Paulus-Briefe schickt Matthäi voraus: *Relationes et iudicia doctorum virorum*

---

[1]) Chr. Fr. Bœrner, Vitae suae descriptio. S. IX; derselbe und sein Sohn im Catalogus bibliothecae Bœrnerianae. Lipsiae 1754. Pars I. S. 6 f.; Herb. Marsh a. a. O. Teil I. S. 263 f.

[2]) Fr. Ad. Ebert, Notitia codicum praestantiorum bibliothecae regiae Dresdensis . . ineunte anno 1823. conscripta. (Msc. Dresd. R. 174.) S. 221.

[3]) Dieses vom Bibliothekar Daßdorf konzipierte Gutachten befindet sich im Bibliotheks-Archiv. Vol. II. Nr. 96 (Bibl.-Arch. I A. 2).

[4]) Fr. Ad. Ebert, Inventarium des Archivs der Königl. öff. Bibliothek 1818. (Bibl.-Arch. I C. 293) S. 19 und 71; derselbe, Geschichte und Beschreibung der Königl. ö. Bibliothek zu Dresden. Leipzig 1822. S. 98 und 217. K. Falkenstein, Beschreibung der Königl. ö. Bibliothek zu Dresden. Dresden 1839. S. 177.

[5]) Edit. minor. Misenae 1818.

de codice Boerneriano, seu Dresdensi electorali, seu Wetstenii G. Wir haben hier in einer dankenswerten Zusammenstellung einen einfachen Abdruck dessen, was L. Küster, Joh. Alb. Bengel, Christ. Bened. Michaelis, J. J. Wetstein, Joh. Dav. Michaelis, Chr. Friedr. Börner, Börner d. j., Karl Gottlob Hofmann, Joh. Sal. Semler und Joh. Jak. Griesbach über die Handschrift geurteilt haben. Auf den Abdruck der Paulinischen Briefe und des Fragments des Marcus Monachus (die Erklärung des Matthäus-Evangeliums ist weggelassen) folgen *Animadversiones editoris. A. De locis, vocabulis et litteris singulis, inprimis de iis, quae formis typographicis non potuerunt exprimi.*[1]) *B. De toto codice eiusque editione universe.*[2]) Gerühmt wird die große Genauigkeit, mit der Matthäis Ausgabe das Original wiedergibt. Und in der Tat ließ er sich, wie er selbst in der Vorrede[3]) berichtet, seine Veröffentlichung viel Mühe kosten. Er entlieh den Codex dreimal aus der Kurfürstlichen Bibliothek, um ihn in seiner Wohnung zu benutzen. Zuerst erhielt er ihn durch Daßdorf im April 1785 und notierte sich in Dresden alle seine Varianten. Später schickte ihm der Oberbibliothekar Adelung die Handschrift nach Meißen. Hier schrieb er sie mit diplomatischer Genauigkeit ab und verglich diese Abschrift mit dem Original. Und als die Herausgabe erfolgen sollte, bekam er nochmals durch Adelung den Codex und verglich die Druckbogen zweimal mit dem geschriebenen Text. Dieser erscheint in der Ausgabe in derselben Breite wie im Original, seine Höhe aber ist um ungefähr zwei Zeilen vergrößert. Der griechische Wortlaut mit der Interlinearversion und allen Marginalien ist Zeile für Zeile und Wort für Wort so gedruckt, wie er in der Handschrift steht. Auch die wenigen Abkürzungen im griechischen Text werden getreu wiedergegeben. Dagegen sind die weit häufigeren in der Übersetzung aufgelöst, wo nicht ein besonderer Grund vorlag sie beizubehalten. Als Zugabe erscheinen zwei Seiten in Faksimile (Blatt 23 und 86), deren erste das irische Gedicht enthält. Ein weiteres Faksimile (die Mitte von Blatt 88) gibt Matthäi in seiner zu Riga 1782—88 erschienenen Ausgabe des Neuen Testaments.[4]) Aber diese Faksimile-Reproduktionen sind unzureichend. In dem gedruckten Texte der Matthäischen Ausgabe des Codex

[1]) S. 101—112.
[2]) S. 112—114.
[3]) S. IIIff.
[4]) Novum testamentum XII tomis distinctum Graece et Latine . . . Evangelium secundum Matthaeum. Rigae 1788. Taf. 3.

fanden Anger, Tischendorf, Tregelles, Böttiger und andere bei Nachkollationierung fast nichts weiter als vier Fehler zu verbessern. John Logan Marquis aber, für den die Handschrift 1893 an die Leipziger Universitäts-Bibliothek geschickt wurde und der sie dort genauer untersuchte, konnte immerhin gegen hundert Fehler in der Ausgabe nachweisen, von denen freilich 39 nur in der Auslassung eines Punktes und 16 in der falschen Setzung eines solchen bestehen.[1]) Daß bezüglich der an Stelle von Akzenten und Spiritus gesetzten Zeichen manches unrichtig ist oder doch wenigstens ungenau wiedergegeben, läßt schon eine oberflächliche Prüfung erkennen. Namentlich die Form dieser Zeichen entbehrt im Druck vielfach der wünschenswerten Genauigkeit.[2])

Nach der Veröffentlichung durch Matthäi wurde, wie oben bereits ausgeführt, die Forschung über Ort und Zeit der Entstehung des Codex, über sein Verhältnis zu den verwandten Handschriften und über die in ihm enthaltenen Beigaben wesentlich gefördert. Namentlich fand das altirische Gedicht seine Erklärung, wenn auch über seinen Verfasser nichts Sicheres ermittelt werden konnte. Nach Matthäi gab der Anonymus in der Schrift The Church in the middle centuries[3]) ein ziemlich mangelhaftes Faksimile. Der Abdruck der Verse bei Zimmer[4]) stammt wohl aus der Reproduktion Matthäis, und ebendaher entnahm sie der Keltologe Whitley Stokes für die 2. Auflage seiner Goidelica[5]). Später aber (1881) ließ dieser eine photographische Nachbildung herstellen[6]), von der ein Abdruck in den Codex eingeklebt ist. Gregory hatte im Januar 1880 ebenfalls eine Reproduktion aus der Handschrift gemacht[7]). Außerdem wurde von ihr 1883 eine Seite (Blatt 88) für John W. Burgon,

---

[1]) s. C. R. Gregory, Textkritik des Neuen Testamentes. Bd. I. Leipzig 1900. S. 113.

[2]) Von Beurteilungen der Ausgabe Matthäis sind besonders zu nennen: Theologisches Journal. Hgg. von Joh. Chr. Döderlein. Bd. I. Jena und Nürnberg 1792. S. 1 ff.; Allgemeine Bibliothek der biblischen Literatur. Von Joh. Gottfr. Eichhorn. Bd. V. Leipzig 1793. S. 701 ff.; Ernst Friedr. Karl Rosenmüller, Handbuch für die Literatur der biblischen Kritik und Exegese. Bd. I. Göttingen 1797. S. 426 ff. Wenig günstig urteilt über Matthäi und seine Ausgabe H. C. M. Rettig a. a. O. S. XXVI; vgl. S. XXVIII und XLII.

[3]) S. 15.

[4]) Glossae Hibernicae. S. 264.

[5]) London 1872. S. 182.

[6]) s. den Brief Julius Jollys an die Dresdner Kgl. ö. Bibliothek vom 10. Mai 1881 (in den Bibliotheks-Akten).

[7]) Gregory a. a. O. und Proleg. zu Tischendorfs Novum testamentum Graece. Ed. VIII. crit. maior. Vol. III. S. 428.

Dechant an der Hauptkirche von Chichester[1]), und 1902 zwei Doppelseiten für Prof. Traube in München photographiert.

Eine genaue Nachbildung der ganzen Handschrift ist für die Forschung ohne Zweifel sehr erwünscht. Matthäis Ausgabe genügt trotz aller auf sie verwandten Sorgfalt den heutigen Ansprüchen nicht mehr. Auch in ihr finden sich, wie bemerkt, mancherlei Ungenauigkeiten. Und selbst bei Vermeidung eigentlicher Fehler kann ein Druck eine mit Hilfe der Photographie hergestellte Reproduktion niemals ersetzen. Überhaupt sollten die wertvollsten Handschriften möglichst vollständig auf diesem Wege nachgebildet und vervielfältigt werden, schon um einen etwaigen Verlust derselben weniger fühlbar zu machen. Daran gemahnen von Zeit zu Zeit Ereignisse wie der Brand der Universitäts-Bibliothek in Turin im Januar 1904, bei dem mehrere Tausende teilweise sehr kostbarer Manuskripte vernichtet wurden.

---

[1]) s. die Briefe Burgons an die Kgl. ö. Bibliothek in den Jahren 1879 und 1883 (in den Bibliotheks-Akten).

Die vorliegende Reproduktion in Lichtdruck gibt von der Handschrift den Text der Paulinischen Briefe wieder. Weggelassen wurde die Erklärung des Matthäus-Evangeliums und das Fragment des Marcus Monachus (vgl. S. 7). Die Ausmalung der großen Buchstaben usw. mit Farben ist nur in den ersten Blättern nachgebildet. Im übrigen wurden die Farben, die im einfachen Lichtdruck verschmiert und daher störend erschienen, durch Retouchierung von der Wiedergabe ausgeschlossen.

Der Generaldirektion der Königl. Sammlungen für Kunst und Wissenschaft und dem Ministerium des Königl. Hauses (König Johann-Stiftung), die durch freigebige Gewährung von Beiträgen die Herstellung der vorliegenden Faksimile-Ausgabe ermöglichten, sei an dieser Stelle der ehrerbietigste Dank ausgesprochen.

qq

paulus seruus ihū xpi uocatus apostolus
Παυλος δουλος ιῡ χῡ κλητος αποστολος

in omnibus gentibus .. pro nomine eius in
ἐν πασιν τοις εθνεσιν υπερ του ονοματος αυτου ἐν
quibus estis et uos uocati ihū xpi omnibus ipse tribuerunt;
οις εστε και υμεις κλητοι ιῡ χῡ πασιν τοις ουσιν
in caritate dilectione dī uocatis sci .. sanctis uobis et
ἐν αγαπη· θῡ κλητοις αγιοις· χαρις υμιν και
.. pax a do patre nostro et dno ihū xpo
ειρηνη· απο θῡ πρς ημων και κῡ ιῡ χῡ ▸▸▸

primum quidem gratias agō deo meo per
Πρωτον μεν ευχαριστω· τω· θω̄· μου· δια
ihm xpm .. pro omnibus .. uobis quia fides
ιῡ χῡ υπερ παντων υμων· Οτι η· πιστις
uestra annunciatur in uniuerso toto mundo
υμων· καταγγελλεται· ἐν ολω· τω· κοσμω· Μαρτυς
enim mihi est deus cui seruio in
γαρ μοι εστιν ο θς· ω· λατρευω· ἐν τω πνι· μου
in euangelio filii eius quo sine intermissione
ἐν τω ευαγγελιω· του υῡ αυτου· ὡς ἀδιαλειπτως
sine memoriā uestri facio semper in
ἀπως μνειαν υμων ποιουμαι παντοτε· ἐπι των
orationibus meis obtecrans si quomodo tandē aliquā
προσευχων μου ὀδεομενος· ει πως ηδη ποτε

prosperū tē habeam in uoluntate dī uenieṇdi
ευοδωθησομαι εν τω θεληματι του θυ ελθειν
ad uos desidero enim uidere uos ut aliquid im
προς υμας. ποθω γαρ ιδειν υμας ινα τι με
pertiam gratiadonū uobis spūale ad confirman
τα δωρεαν πνευματικον εις το στηριχ
dos uos id est hoc est simul consolari
θηναι υμας. τουτο δε εστιν συνπαρακληθηναι
in uobis per eam q̄ inuicem fidem
εν υμιν δια της εν αλληλοις της πιστεως υμων
atq; medam non arbitror autē uos ignorare
τε και εμου. ου θελω δε υμας αγνοειν
fratres quid sepe
αδελφοι. οτι πολλακις προεθεμην ελθειν προς
uos et prohibitus sū usq; adhuc ut aliquem
υμας. και εκωλυθην αχρι του δευρο ινα τινα
fructum habeā in uobis sicut et in cēt
καρπον σχω εν υμιν. καθως. και εν τοις. λοι
gentibus sap barbaris sapientibus
ποις. εθνεσιν. ελλησιν τε και. βαρβαροις. σοφοις
et insipientibus debitor sum ita quod
τε και ανοητοις. οφειλετης ειμι ουτως. το.
in me promptū et in uobis euangelizare
εμε προθυμον. και εν υμιν ευαγγελισασθαι
non enim erubesco super euangelium uiuit
ου γαρ επαισχυνομαι επι ευαγγελιον. ζηται
enim dī ei omni credenti iudeo
μεν γαρ θυ εστιν. παντι τω πιστευοντι ιουδαι
et gre
ω. τε και ελληνι δικαιοσυνη γαρ θυ εν αυτω
reuelatur ex fide in fidem sicut scr
αποκαλυπτεται. εκ πιστεως εις πιστιν καθως γε
ptū ē
γραπται. ο δε δικαιος. εκ πιστεως ζησεται
reuelatur enim ira dī de celo in
αποκαλυπτεται γαρ. οργη. θυ απ ουρανου επι
omnē impietatē et iniustitiā hominum eoꝝ qui
πασαν ασεβειαν και αδικιαν των. ανθρωπων. των
ueritatem in iniustitia detinent dicentiū quia quod
την αληθειαν. εν αδικια. κατεχοντων. οτι. το.
notū ē dī manifestū est in illis
γνωστον του θυ. φανερον εστιν εν αυτοις

ὁ θς γαρ αὐτοις ἐφανέρωσεν. τὰ γαρ ὁρατὰ 20
αὐτου ἀπο κτίσεως κοσμου τοις ποιήμασιν νο
ούμενα καθορᾶται· ἥ τε ἀΐδιος αὐτου δύναμις
καὶ θειότης· εἰς το εἶναι αὐτους ἀναπολογή
τους· διότι γνόντες τὸν θν· οὐχ ὡς θν ἐδόξασαν
ἢ εὐχαρίστησαν ἀλλ' ἐματαιώθησαν· ἐν τοις διαλο
γισμοις αὐτων· καὶ ἐσκοτίσθη· ἡ ἀσύνετος καρ
δία αὐτων· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ· ἐμωράνθη
σαν· καὶ ἤλλαξαν τὴν δοξαν του ἀφθάρτου θυ
ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθάρτου ἀνθρώπου· καὶ
πετεινων· καὶ τετραπόδων· καὶ ἑρπετῶν
διο καὶ παρέδωκεν αὐτους ὁ θς· ἐν ταις
ἐπιθυμίαις των· καρδιων αὐτων· εἰς ἀκαθαρ
σίαν· τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτων
ἐν ἑαυτοις· οἵτινες μετήλλαξαν· τὴν ἀλη
θειαν του θυ ἐν τῷ ψεύδει· καὶ ἐσεβάσθη
σαν· καὶ ἐλάτρευσαν· τῇ· κτίσει· παρὰ· τὸν·
κτίσαντα· ὅς ἐστιν εὐλογητος· εἰς τους
αἰ ἀμην>> διὰτουτο παρέδωκεν αὐτους
ὁ θς· εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γαρ θήλει
αι αὐτων μετήλλαξαν· τὴν φυσικὴν χρη
σιν εἰς τὴν· παρὰ φύσιν· ὁμοίως·

e δὲ καὶ οἱ ἀρσενες ἀφεντες τὴν φυσικὴν χρησιν
τῆς. θηλειᾶς. ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς
ἀλλήλους. ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν. ἀσχημοσύνην
κατεργάζομενοι καὶ τὴν. ἀντεμισθίαν ἣν ἔδει
τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς. ἀντιλαμβανοντες
καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θν ἔχειν ἐν
ἐπιγνώσει παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θς. εἰς. ἀδόκι
μον. νοῦν. ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα. πε
πλησμένους πάσῃ ἀδικίᾳ κακίᾳ. πορνείᾳ
3 φιλαργυρίᾳ. μεστους φθόνου. φόνων ἔριδος
δόλου κακοηθείας. ψιθυριστὰς. καταλάλους
θεοστυγεῖς ὑβριστὰς ὑπερηφάνους. ἀλα
ζόνας. ἐφευρετὰς κακῶν. γονεῦσιν ἀπειθεῖς
ἀσυνετους ἀσυνθέτους. ἀστόργους. ἀνε-λεή
μονας οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θῦ ἐπι
γνόντες. οὐκ ἐπισαν. οὐ τὰ ἀλλὰ καὶ τὰ τοῖ
ς πράσσουσιν ἀξιοι θανάτου εἰσὶν. οὐ μό
νον αὐτὰ ποιοῦσιν. ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦ
c. 2. 11 σιν τοῖς πράσσουσιν. διὸ ἀναπολόγητος
εἶ. ὦ ἄνθρωπε. πᾶς. ὁ κρίνων. ἐν ᾧ.
γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον. σεαυτὸν κατακρίνεις.
τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις. ὁ κρίνων. οἴδαμεν δὲ

>> pωμαιοις >>

ὅτι τὸ κριμα τοῦ θῦ ἐστιν κατα ἀληθειαν ἐπι
τους. τα τοιαυτα πρασσοντας. λογιζῃ δε τουτο
ὦ ἀνθρωπε. ὁ κρινων τους τα τοιαυτα πρασσον
τας. καὶ ποιων αὐτα. ὅτι σὺ. ἐκφευξῃ. το κρι
μα. του θῦ. τοῦ πλουτου. της χρηστοτητος
αὐτου. καὶ της. ἀνοχης. καὶ της. μακροθυμιας.
καταφρονεις. ἀγνοων ὅτι το χρηστον. του θῦ
εις. μετανοιαν σε ἀγει. κατα δε την. σκληρο
τητα. σου. καὶ ἀμετανοητον καρδιαν. θησαυρι
ζεις σεαυτῳ ὀργην. ἐν ἡμερᾳ ὀργης. καὶ ἀποκα
λυψεως. δικαιοκρισιας του θῦ. ὃς. ἀποδωσει
ἑκαστῳ κατα τα ἐργα αὐτου. τοις μεν καθ
ὑπομονην. ἐργου ἀγαθου δοξαν καὶ τιμην καὶ
ἀφθαρσιαν ζητουσιν ζωην αἰωνιον. τοις δε
ἐξ ἐριθειας. καὶ ἀπειθουσιν τη ἀληθειᾳ πει
θομενοις. δε. τη. ἀδικιᾳ. ὀργη. καὶ θυμος
θλιψις. καὶ. στενοχωρια. ἐπι πασαν ψυχην
ἀνθρωπου του κατεργαζομενου το κακον. ἰου
δαιου τε πρωτον καὶ ἑλληνος. δοξα δε
καὶ τιμη καὶ εἰρηνη τῳ ἐργαζομενῳ το. ἀγα
θον παντι ἰουδαιῳ τε πρωτον καὶ ἑλληνι. οὐ
γαρ ἐστιν προσωπολημψια παρα τῳ θῳ. ὅσοι

enim sine lege peccauerunt sine lege et peribunt
γαρ ανομως ημαρτον ανομως και απολουνται
et quicunq; in lege peccauerit per legem iudicab
και οσοι εν νομω ημαρτον δια νομου κριθη
buntur non enim audiuerint legis iustos se ap
σονται ου γαρ οι ακροαται νομου δικαιοι πα
d̄m sed factores legis iustificabuntur
ρα τω θω αλλα ποιηται νομου δικαιωθησονται
apud d̄m cum enim gentes que n̄ legem
παρα θω. οταν γαρ τα εθνη τα μη νομον
n̄ habent naturaliter legis ea faciunt eiusmodi
εχοντα. ουτοι νομον μη εχοντες εαυτοις εισιν νομος.
legem non habentes ipsi sibi sunt lex
τοι νομον μη εχοντες εαυτοις εισιν νομος.
qui ostendunt opus legis
οιτινες ενδεικνυνται το εργον του νομου
scriptum in cordibus suis testimoniu
γραπτον εν ταις καρδιαις αυτων συνμαρτυ
reddente conscientia illoꝝ cogitationes
ρουσης της συνειδησεως αυτων και μεταξυ
inuicem accusantibus
αλληλων των διαλογισμων κατηγορουν
aut et defendentibus responsuris dies
των η και απολογουμενων εν ημερα
cum iudicabit d̄s
οτε κρινει ο θς

pwmdiero

circumcisso tua fructus
Η περιτομη σου Ωφελια μεν εαν πρακτικος ης νομον
fructus iustificatio legis custodiat ne
η ακροβυστια σου γεγονεν εαν παραβατης νομου ης
fructus eius in circumcisione
η ακροβυστια σου ακροβυστια αυτου εις περιτομην
reputabitur et iudicabit legem consumant te
λογισθησεται και κρινει την εκ φυσεως ακροβυστιαν
qui per litteram et circumcisionem transgressorem
τον δια γραμματος και περιτομης παραβατην
tuum legis non enim qui in .. manifesto
σε νομου ου γαρ ο εν τω φανερω
iudaeus est neq; quae in manifesto in carne
ιουδαιος εστιν ουδε η εν τω φανερω εν σαρκι
circumcisso sed qui in abscondito .. in
περιτομη αλλ ο εν τω κρυπτω ιου
daeus et circumcisso cordis qui spu non
δαιος και περιτομη καρδιας πνι ου
litterae cuius laus non ex hominibus
γραμματι ου ο επαινος ουκ εξ ανθρωπων
sed ex deo quid ergo amplius .. iudaeo
αλλ εκ θυ τι ουν το περισσον του ιου
daei aut quae utilitas circumcisionis
δαιου η τις ω φελια της περιτομης
multum per omnem modum primum quidem
πολυ κατα παντα τροπον πρωτον μεν

ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θῦ. τί γὰρ εἰ
ἠπίστησάν τινες. μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν
πίστιν τοῦ θῦ καταργήσει. μὴ γένοιτο. ἔστω γὰρ
ὁ θς ἀληθὴς πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης.
καθὼς γέγραπται. ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς
λόγοις σου. καὶ νικήσεις ἐν τῷ. κρίνεσθαί σε
εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν δικαιοσύνην θῦ συνίστησιν
τί ἐροῦμεν μὴ ἄδικος ὁ θς. ὁ ἐπι
φέρων τὴν ὀργήν. κατὰ ἄνθρωπον λέγω.
μὴ γένοιτο. ἐπεὶ πῶς. κρινεῖ ὁ θς τὸν κόσμον
εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι
ἐπερίσσευσεν. εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ τί ἔτι
κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι. καὶ μὴ
καθὼς βλασφημούμεθα. καὶ καθὼς φάσιν
τινες. ἡμᾶς λέγειν. ποιήσωμεν τὰ κακὰ
ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά. ὧν τὸ κρίμα ἔνδι
κόν ἐστιν τί οὖν προκατεχόμεθα περισ
σοῦ. οὐ πάντως προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας
ἅπαντας ὑφ᾽ ἁμαρτίαν εἶναι καθὼς γέγραπται.
ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς οὐκ ἔστιν
συνίων οὐκ ἔστιν ἐκζητῶν τὸν θν. πάντες
ἐξέκλιναν. ἅμα ἠχρεώθησαν. οὐκ ἔστιν ποιῶν

>>> ρωμαιους >>>

bonum non est unū ad unum repulsē patent
χρηστοτητα ουκ εστιν εως ενος τ αφος. ανεωγ
furtur eorum linguis suis
μενος. ο λαρυγξ αυτων. τ αις γλωσσαις αυτων
dolose agebant .. venenū aspidū sub labiis eorum
εδολιουσαν ιος ασπιδων υπο τα χειλη αυτων
quorū or maledictione et amaritudine plenū
ων το στομα. αρας και πικριας γεμει >>>
veloces pedes eorum ad effundendū sanguinē contritio
οξεις οι ποδες. αυτων εκχεαι αιμα. συντριμμα
et infelicitas in uiis eorum et uiam
και ταλαιπωρια. εν ταις οδοις αυτων και οδον
pacis non cognouerunt non est timor dī
ιρηνης. ουκεγνωσαν ουκ εστιν φοβος. θυ απεν
ante oculos eorum reimus autem
αντι των οφθαλμων. αυτων. ο ιδαμεν δε
quicq dicit lex hiis qui in lege sūt
οτι οσα. ο νομος λεγει τοις εν τω νομω
dicit .. ut omne os obstruatur et .. subdatur
λεγει. ινα παν στομα. φραγη. και υποδικος
fiat omnis mundus do quicq non
γενηται. τ πας ο κοσμος τω. θω. διοτι ου
iustificabitur ex operibus legis omnis caro
δικαιωθησεται. εξ εργων νομου. πασα σαρξ
coram illo per legem cognitio fit
ενωπιον αυτου. δια γαρ νομου επιγνωσις
peccati nunc autē sine lege iustitia
αμαρτιας. νυνι δε χωρις νομου. δικαιοσυ
hu dī fide ihu xpi in omnes et
νη. θυ δια πιστεως. ιυ χυ. εις. παντας και
manifestata testificata
επι παντας. πεφανερωται. μαρτυρουμενη. υπο.
lege et prophetis
του. νομου και των. προφητων. >> δικαιοσυνη
autē dī fide ihu xpi in omnes et sup
δε θυ δια πιστεως ιυ χυ εις παντας και επι
omnes credentes tā credunt non enim est
παντας τους πιστευοντας. ου γαρ εστιν.
dīs tinctio omnes enim peccauerūt et egent
διαστολη. παντες γαρ ημαρτον. και υστε
gloria dī iustificati
ρουνται. της δοξης. του θυ δικαιουμενοι
gratis ī sanguine ipsius per fidē
δωρεαν τη. α του χυ διδ της. απο. λυ
nem quē c̄ sanguine ihu quem pro posuit
τρωσεως. της εν χριω ιυ. ον προεθετο ο θς

ιλαστηριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι εἰς
ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης. αὐτοῦ· ἐν τῷ νῦν καιρῷ
εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον· δικαιοῦντα τὸν ἐκ
πίστεως [illegible]ου· ποῦ οὖν ἡ καύχησις σου· ἐξεκλείσθη
διὰ ποίου νόμου· τῶν· ἔργων· οὐχί· ἀλλὰ
διὰ νόμου πίστεως. λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦσθαι
ἄνθρωπον διὰ πίστεως. χωρὶς ἔργων νόμου
ἰουδαίων ὁ θς. μόνον· οὐχὶ καὶ ἐθνῶν
καὶ καὶ ἐθνῶν. ἐπειπερεὶς, ὁ θς. ὃς δικαιώσει
περιτομὴν ἐκ πίστεως. καὶ· ἀκροβυστίαν
διὰ τῆς πίστεως·>> νόμον οὖν καταργοῦμεν
διὰ τῆς πίστεως. μὴ γένοιτο. ἀλλὰ νόμον
ἱστάνομεν· τί οὖν· ἐροῦμεν· εὑρηκέναι ἀβραὰμ
τὸν· πατέρα ἡμῶν κατὰ σάρκα· εἰ γὰρ· ἀβραὰμ
ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ἔχει καύχημα
ἀλλοὶ πρὸς θν· τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει
ἐπίστευσεν ἀβραὰμ τῷ θῷ καὶ ἐλογίσθη
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην τῷ δὲ· ἐργαζομένῳ
ὁ μισθὸς· οὐ· λογίζεται κατὰ χάριν· ἀλλὰ
κατὰ ὀφείλημα τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ
πιστεύοντι δὲ· ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν· ἀσεβῆ

λογιζεται η πιστις αυτου εις δικαιοσυνην καθως και
δαυιδ λεγει τον μακαρισμον του ανου ω ους
λογισεται δικαιοσυνην χωρις εργων μακαριοι
ων αφεθησαν αι ανομιαι και ων
επεκαλυφθησαν αι αμαρτιαι μακαριος ανηρ ου
ου μη λογισηται κε αμαρτιαν ο μακαριε
μος ουν ουτος επι την περιτομην η και επι
την ακροβυστιαν λεγομεν γαρ οτι ελογισθη
τω αβρααμ η πιστις εις δικαιοσυνην πως ουν
ελογισθη εν περιτομη η εν ακροβυστια
ουκ εν περιτομη αλλ εν ακροβυστια και
σημειον ελαβεν περιτομης σφραγιδα δι
της δικαιοσυνης της πιστεως της εν ακροβυ
στια εις το εινι αυτον πατερα παντων των
πιστευοντων δι ακροβυστιας εις το λογισθη
ναι και αυτοις την δικαιοσυνην και πα
τερα περιτομης τοις ουκ εκ περιτομης
μονον αλλα και τοις στοιχουσιν τοις
ιχνεσιν της εν ακροβυστια πιστεως του
πατρος ημων αβρααμ ου γαρ δια νομου
η επαγγελια τω αβρααμ η τω σπερματι
αυτου το κληρονομον αυτον ειναι κοσμου

προς

Αλλα δι᾽ δικαιοσυνης πιστεως. ει γαρ οι εκ
νομου κληρονομοι κεκενωται η πιστις και
κατηργηται η επαγγελια. ο γαρ νομος οργην
κατεργαζεται· που γαρ ουκ εστιν νομος. ουδε
παραβασις· δια τουτο εκ πιστεως ινα κατα
χαριν· εις το ειναι βεβαιαν την· επαγγελιαν παντι
τω σπερματι· ου τω· εκ του νομου·
Αλλα τω εκ πιστεως· αβρααμ· ος εστιν πατηρ
παντων ημων· καθως γεγραπται· οτι πατερα
πολλων· εθνων τεθεικα σε· κατεναντι ου
επιστευσας θυ του ζωοποιουντος· τους· νεκρους
και καλουντος τα μη οντα· ως· οντα
ος παρ᾽ ελπιδα επ᾽ ελπιδι επιστευσεν· εις το γε
νεσθαι αυτον πρα· πολλων εθνων· κατα το
ειρημενον· ουτως εσται το· σπερμα σου
και μη ασθενησας
εν τη πιστι· κατενοησεν· το· εαυτου σωμα
νενεκρωμενον· εκατονταετης που υπαρχων
και την νεκρωσιν· της· μητρας σαρρας· εις·
την· επαγγελιαν του θυ· ου διεκριθη· τη· απι
στια· αλλ᾽ ενεδυναμωθη τη· πιστι· δους· δοξαν
τω· θω· πληροφορηθεις· οτι ο· επηγγελται

peccatore

potens est et facere. propterquod deputatum illi
ad iustitiam
εις δικαιοσυνην. Ουκ ετραφη δε μονον δι αυτον
non scriptum autem tantum propter ipsum
quia reputatum illi
οτι ελογισθη αυτω αλλα και δι ημας. οις
futuro reputabitur credentibus in eum qui suscitauit
μελλει λογιζεσθαι τοις πιστευουσιν επι τον.
resurgentem dominum nostrum ex mortuis qui
εγειραντα ιν. τον κν ημων εκ νεκρων. Ος
traditus propter delicta nostra et
παρεδοθη δια. τα. παραπτωματα ημων. και
resurrexit propter iustificationem nostram iustificati
ηγερθη δια την δικαιωσιν ημων. δικαιω C. 5. V.
ex fide pacem habeamus ad
θεντες εκ πιστεως ειρηνην εχωμεν προς
deum. per dominum nostrum ihm xpm per quem et
τον. θν. δια του κυ ημων ιυ χυ δι ου και την
accessum habemus in gratiam istam
προσαγωγην εσχηκαμεν. εις την χαριν ταυτην
in qua stamus et gloriamur in
εν η εστηκαμεν και καυχωμεθα επ ελ
spe. thc. δοξης του θυ. Ου μονον δε αλ
λα και gloriamur in tribulationibus scientes
quod tribulatio patientiam operatur
c Οτι η θλιψις υπομονην κατεργαζεται. Η δε
c υπομονη δοκιμην. δε δοκιμη ελπιδ
e α δε ελπις ου κατα ισχυει. Οτι η αγαπη του θυ
diffusa in cordibus nostris per spm ipsum
εκκεχυται εν ταις καρδιαις ημων δια πνος αγιου
datum nobis
ζ του δοθεντος ημιν. > Ετι γαρ χς. οντων. infirmorum
nobis infirmis adhuc secundum tempus pro impiorum
ζ ημων. ασθενων κατα καιρον υπερ ασε
q e βων. αποθανεν. Μολις γαρ υπερ δικαιου τις.
moritur enim pro iusto quis
αποθανειται. nam pro bono forsitan quis

και τολμα αποθανειν· συνιστησιν δε τον εαυτου
τον· δραπινη ο θς εις ημας. ετι αμαρτωλων
1 των· υπερ ημων χρς απεθανεν
πολλω μαλλον δικαιωθεντες· νυν· εν τω· αιματι
αυτου· σωθησομεθα δι αυτου απο της οργης
ει γαρ· εχθροι· οντες· κατηλλαγημεν τω· θω
δια του θανατου του υιου αυτου· πολλω
μαλλον· καταλλαγεντες· σωθησομεθα· εν· τη·
ζωη αυτου· >> ου μονον δε τουτο· αλλα και
καυχωμεν εν τω· θω δια του κυ ημων ιυ χυ
δι ου νυν την· καταλλαγην ελαβομεν δια
τουτο ωσπερ δι ενος ανου εις τον· κοσμον
η αμαρτια· εισηλθεν και δια της· αμαρτιας
θανατος· και ουτως εις· παντας ανους
1 διηλθεν· εφ ω· παντες ημαρτον· αχρι
γαρ νομου αμαρτια ην· εν κοσμω αμαρ
τιας δε ουκ ενλογειται· μη οντος νομου
λεβδει λεγειν ο θανατος· απο· αδαμ· μεχρι
μωυσεως και επι τους· μη· αμαρτησαντας·
επι τω ομοιωματι· της· παραβασεως· αδαμ
ος εστιν τυπος του· μελλοντος αλλ ουχ

panaiorc

ſicut delictum ſed & donum-tſpraeco÷ Si enim
ωc το παραπτωμα Ουτωc και το χαρισμα Ει γαρ
uniur delicto multi mortui ſunt
τω. του ενοc παραπτωματι· Οι· πολλοι απεθανον
multo magis gratia dei & donum in gra
Πολλω μαλλον η χαριc του θυ· και η δωρεα χα
ſed homing ihu xpi in plures
ριτι του ενοc ανου ιυ· χυ· εικ τουc πολλουc
abundauit & non ſicut per unius peccati ſed
επερισσευσεν· Και ουκ ωc δι ενοc. αμαρτηματοc
& donum nam iudicium ex uno in condem
το δωρημα. Το μεν γαρ κριμα εξ ενοc εικ κατα
natione gratia autem ex multis delictis
κριμα Το δε χαρισμα· εκ πολλων παραπτωμα
in iuſtificatione si enim in uno delicto
των· εικ δικαιωμα· Ει γαρ εν ενι παραπτωματι
mort regnauit & unius multo ma
τι· ο θανατοc εβασιλευσεν δια του ενοc. Πολλω μαλ
gis quia abundantiam gratiae & donatio
λον οι, την, περισσειαν της χαριτοc και της δωρ
nis iuſtitiae accipientes in vita re
εας της· δικαιοσυνης· Λαμβοντεc εν ζωη βα
gnabunt per unius ihm xpm iſtetur ſicut
σιλευσουσιν δια του ενοc ιυ χυ Αρα ουν· ωc·
& uniur delictum in omnes homines in con
δι ενοc το παραπτωμα εικ παντας ανουc εικ κατα
demnationem ſic & per uniur iuſtitiam in omnes
κριμα· Ουτωc και δι ενοc το δικαιωμα· εικ παντας
homines in iuſtificationem vitae ſicut enim per
ανουc εικ δικαιωσιν ζωηc. Ωcπερ γαρ· δια
inobedientiam uniur hominis peccatores conſtitutu
της παρακοηc του ενοc ανου Αμαρτωλοι· κατεστα
ſunt multi ſed & per uniur hominis
θησαν οι· πολλοι· ουτωc και δια της του ενοc ανου
obedientiam iuſti conſtituentur multi Lex
υπακοηc· Δικαιοι· κατασταθησονται οι πολλοι Νομοc
autem ſubintrauit ut abundaret delictum
δε επαρεισηλθεν· ιυα πλεοναση το παραπτωμα
ubi autem abundauit peccatum ſuper abundauit
Οπου δε επλεονασεν η· αμαρτια υπερ επερισσευ
gratia ut ſicut regnauit peccatum
σεν· Η χαρις ιυα ωσπερ· εβασιλευσεν· η· αμαρτια
in mortem ſed & gratia regnet per iuſ
εν θανατω Ουτωc και η χαρις· βασιλευ· ση· δια δι
tiam in vitam aeternam per ihm xpm dnm nrm
καιοσυνης· εικ ζωην· αιωνιον δια ιυ χυ του κυ ημων
Τι quid ergo dicemus permanebimus in peccato ut
ουν ερουμεν· Επιμενωμεν τη· αμαρτια ιυα

C. 5. VI

προς

ἡ χαρις πλεονάσῃ· μὴ γένοιτο. οἵτινες γὰρ ἀπεθάνομεν τῇ
ἁμαρτίᾳ· πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ· ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι
ἐβαπτίσθημεν εἰς χν̄ν̄ ἰ̄ν̄· εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν συν
ετάφημεν οὖν· αὐτῷ· διὰ τοῦ βαπτίσματος· εἰς θάνατον ἵνα ὥσπερ
ἠγέρθη χς̄ ἐκ νεκρῶν· διὰ τῆς δόξης τοῦ πρς̄· οὕτως καὶ
ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν· εἰ γὰρ σὺν
γεγόναμεν· τῷ· ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἀλλὰ· καὶ· τῆς·
ἀναστάσεώς· αὐτοῦ· ἐσόμεθα· τοῦτο γινώσκοντες· ὅτι· ὁ·
παλαιὸς· ἡμῶν ἄνθρ· συνεσταυρώθη· ἵνα καταργηθῇ τὸ·
σῶμα τῆς ἁμαρτίας· τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς· τῇ· ἁμαρ
τίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας·
εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν χρῷ· πιστεύομεν ὅτι
καὶ συζήσομεν τῷ χρῷ· εἰδότες· ὅτι χς̄· ἐγερθεὶς
ἐκ νεκρῶν· οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος·
αὐτοῦ· οὐκ ἔτι κυριεύει· ὃ γὰρ ἀπέθανεν
τῇ· ἁμαρτίᾳ· ἀπέθανεν· ἐφάπαξ· ὃ δὲ· ζῇ ζῇ
τῷ· θῷ· οὕτως· καὶ ὑμεῖς· λογίζεσθε ἑαυτοὺς
νεκροὺς μὲν· τῇ· ἁμαρτίᾳ· ζῶντας δὲ τῷ· θῷ ἐν
χρῷ ἰ̄ῃ̄· μὴ οὖν· βασιλευέτω· ἡ· ἁμαρτία· ἐν·
τῷ· θνητῷ· ὑμῶν· σώματι· εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἁμαρ
μηδὲ παρίστανετε· τὰ· μέλη· ὑμῶν· ὅπλα
ἀδικίας· τῇ· ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς
τῷ· θῷ· ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας· καὶ τὰ μέ
λη· ὑμῶν· ὅπλα δικαιοσύνης· τῷ· θῷ· ἁμαρ
τίαν γὰρ ὑμῶν οὐ· κυριεύσει· οὐ γὰρ
ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν·

1

προς ρωμαιους >>>>

Τι. ουν ημαρτησωμεν. οτι ουκ εσμεν υπο νομον. αλ
λα υπο χαριν. μη γενοιτο. η. ουκ οιδατε. οτι. ω. παρ
ειστανετε εαυτους. δουλους. εις υπακοην. δουλοι εστε
ω. υπακουετε. ητοι αμαρτιας. εις. θανατον. η. υπακοης.
εις. δικαιοσυνην. χαρις. δε. τω. θω. οτι ητε δου
λοι. της. αμαρτιας. υπηκουσατε δε εκ καρδιας. εις.
ον. παρεδοθητε. τυπον. διδαχης. ελευθερωθεντες.
δε. απο της. αμαρτιας. εδουλωθητε. τη. δικαιοσυνη
Ανθρωπινον λεγω. δια. την. ασθενειαν. της. σαρκος
υμων. Ωσπερ γαρ παρεστησατε. τα. μελη. υμων.
δουλευειν. τη. ακαθαρσια. και τη. ανομια. εις την. ανο
μιαν. ουτω. νυν παραστησατε. τα. μελη. υμων. δουλευειν
τη. δικαιοσυνη. εις αγιασμον Οτε γαρ δουλοι της.
αμαρτιας. ελευθεροι ητε. τη. δικαιοσυνη. τινα ουν
καρπον. ειχετε. τοτε. εφοις νυν. επαισχυνεσθε
Το γαρ. τελος. εκεινων. θανατος εστιν. Νυνι
δε. ελευθερωθεντες. απο της. αμαρτιας. δουλωθεντες
δε. τω. θω. εχετε. τον. καρπον. υμων. εις. αγιασμον
Το δε. τελος. ζωην. αιωνιον Τα γαρ οψωνια
της. αμαρτιας. θανατος Το δε. χαρισμα του. θυ. ζωη

C. 7. VII

ἀδηλος ἐν χρω τω τ̄ω̄ διο νηφω ἀν ignorantia frater
ἀδελφοι γινωσκουσιν γαρ νομον λαλω. Οτι ὁ ανθρωπος κυριευει
scientibus enim legem loquor quia lex dominatur
του ἀν̄ου ἐφ ὁσον χρονον ζη. Η γαρ ὑπανδρος γυνη
hominis est ligatam tempus vivit nam sub viro mulier
τω ζωντι ἀνδρι δεδεται νομω. Ἐαν δε ἀποθανη ὁ
vivente viro alligata legi Si autem mortuus fuerit
ἀνηρ κατηργηται ἀπο του νομου του ἀνδρος Ἀρα ουν ζων
vir soluta a lege viri igitur vivente
τος χρ του ἀνδρος χρηματισει μοιχαλις ἐαν γενηται ἀν
viro vocabitur iudicabit adultera Si fuerit cum viro
ἀλλω ἐαν δε ἀποθανη ὁ ἀνηρ ἐλευθερα ἐστιν
alio Si autem mortuus fuerit vir liberata est
ἀπο του νομου του μη ειναι αὐτην μοιχαλιδα γενομενην
a lege non esse eam adulteram Si fuerit
ἀνδρι ἑτερω Ωστε ἀδελφοι μου καὶ ὑμεις ἐθανατωθητε
cum viro alio Itaque fratres mei et vos mortificati estis
τω νομω διὰ του σωματος του χ̄ῡ εἰς το γενεσθαι ὑμας ἑτερω
lege per corpus Christi ut sitis vos alterius
τω ἐκ νεκρων ἐγερθεντι ἵνα καρποφορησωμεν τω θ̄ω̄ Οτε
a mortuis resurgentis ut fructificemus Deo Cum
γαρ ἡμεν ἐν σαρκι τα παθηματα των ἁμαρτιων τα διὰ του
enim essemus in carne passiones peccatorum quae per
νομου ἐνηργειτο ἐν τοις μελεσιν ἡμων εἰς το καρποφορησαι
legem erant operabantur in membris nostris ut fructificarent
τω θανατω Νυνι δε κατηργηθημεν ἀπο του νομου του θανατου
morti nunc autem solvimur a lege mortis
ἐν ω κατειχομεθα Ωστε δουλευειν ἡμας ἐν καινοτητι πνς καὶ
in qua detinebamur ita ut servamus in novitate spiritus et
οὐ παλαιοτητι γραμματος Τι οὐν ἐροῦμεν. Ο νομος ἁμαρτια
non vetustate litterae Quid ergo dicemus Lex peccatum
μη γενοιτο Αλλα την ἁμαρτιαν οὐκ ἐγνων εἰ μη διὰ νομου
absit Sed peccatum non cognovi nisi per legem
Την γαρ ἐπιθυμιαν οὐκ ἠδειν εἰ μη ὁ νομος ἐλεγεν Οὐκ ἐπι
Nam concupiscentiam nesciebam nisi lex diceret Non con
θυμησις Αφορμην δε λαβουσα ἡ ἁμαρτια διὰ της ἐντολης
cupisces occasionem autem accepta peccatum per mandatum
κατειργασατο ἐν ἐμοι πασαν ἐπιθυμιαν Χωρις γαρ νομου ἁμαρ
operatum est in me omnem concupiscentiam sine enim lege peccatum
τια νεκρα ἐστιν Ἐγω δε ἐζων χωρις νομου ποτε Ἐλθουσης
mortua erat Ego autem vivebam sine lege aliquando Veniente
δε της ἐντολης ἡ ἁμαρτια ἀνεζησεν Ἐγω δε ἀπεθανον
autem mandato peccatum revixit Ego autem mortuus sum
καὶ εὑρεθη μοι ἡ ἐντολη ἡ εἰς ζωην αὐτη εἰς θανατον Η γαρ
et inventum est mihi mandatum quod erat ad vitam hoc est ad mortem nam
ἁμαρτια ἀφορμην λαβουσα διὰ της ἐντολης ἐξηπατησεν με
peccatum occasionem accepta per mandatum seduxit me

pūmdiōc

καὶ διὰ τῆς ἀνεκτίνεν Ὥστε ὁμὲν νόμος ἁγίος καὶ ἡ ἐντολὴ
καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ θάνατος
Μὴ γένοιτο. Ἀλλὰ ἁμαρτία ἵνα φανῇ ἁμαρτία. διὰ τοῦ ἀγα
θοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον. ἵνα γένηται καθ᾽ ὑπερβολὴν ἡ
ἁμαρτία. ἁμαρτωλὸς διὰ τῆς ἐντολῆς Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ
νόμος πνευματικός ἐστιν ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι πεπραμέ
νος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω.
Οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο ποιῶ ἀλλὰ ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ
ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός ἐστιν
νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ Ἀλλὰ οἰκοῦσα
ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ τοῦτ᾽ ἔστιν
τὴν ἐν τῇ σαρκί μου τὸ ἀγαθόν Πάρειμοι γὰρ τὸ θέλειν παρακεῖταί
μοι Τὸ γὰρ κατεργάζεσθαι τὸ ἀγαθὸν οὐχ εὑρίσκω. Οὐ γὰρ ὃ
θέλω ποιῶ ἀγαθόν Ἀλλὰ ὃ κακὸν οὐ θέλω τοῦτο πράσσω εἰ δὲ
ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ Οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ
Ἀλλὰ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία Εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον
τῷ θέλοντί μοι ποιεῖν τὸ καλὸν Συνήδομαι γὰρ τῷ
νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον. Βλέπω δὲ ἕτερον νό
μον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ
τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρ
τίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρω
πος τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου. Ἡ χά
ρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ

πρὸς

τῶ· νόει δοτέλευ. νόμω θῦ τῆ δὲ σάρκει νόμω ἁμαρτίας
Οὐδὲν· ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν· χρῶ ἰῆ

C. 8.

I VIII. v. 2

Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνὸς τῆς ζωῆς ἐν· χρῶ ἰῦ ἠλευθέρωσέν σὲ
ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς· ἁμαρτίας καὶ· τοῦ θάνατου· Τὸ γὰρ
ἀδύνατον· τοῦ νόμου ἐνῶ· ἠσθένει διὰ τῆς σάρκος. Ὁ θς
τὸν· ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας. ἐν ὁμοιώματι· σάρκος. ἁμαρ
τίας. καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν. ἁμαρτίαν
ἐν τῆ· σαρκὶ ἵνα τὸ δίκαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῆ
ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κὰ
τὰ πνά. Οἱ· γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ· τῆς· σάρκος
φρονοῦσιν· Οἱ δὲ κατὰ πνά· τὰ· τοῦ πνὸς τὸ γὰρ
φρόνημα τῆς· σάρκος. θάνατος. Τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνὸς
ζωὴ καὶ εἰρήνη· Ὅτι τὸ φρόνημα τῆς· σάρκος ἔχθρα εἰς θν
Τῶ γὰρ νόμω τοῦ· θῦ. οὐ· γὰρ ὑποτάσσεται Οὐδὲ γὰρ δύ
ναται. Οἱ δὲ ἐν· σαρκὶ ὄντες θῶ· ἀρέσαι οὐ δύνανται
Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνί· εἴπερ πνὰ θῦ
οἰκεῖ ἐν· ὑμῖν· Εἰ δέ τις πνὰ χῦ οὐκ ἔχει οὗτος· οὐκ
ἔστιν ἀὐτοῦ· Τὸ μὲν σῶμα ἔστιν νεκρὸν· διὰ ἁμαρτίαν
Τὸ δὲ πνὰ ζῆ· διὰ δικαιοσύνην· Εἰ δὲ τὸ πνὰ τοῦ
ἐγείραντος ἰσ ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν· ὁ ἐγείρας χν ἐκ
νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ· τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν· διὰ τοῦ ἐν

ρωμαιους

habemus enim spm in nobis Ara ergo fratres debitores sumus
οφειλεται εσμεν non carni ut secundum carnem
ου τη σαρκι του κατα σαρκα ζην Ei enim secundum carnem
viveremus incipietis mori
ζητε μελλεται αποθνησκειν Ei autem spu facta
carnis mortificatis vivetis
σαρκος θανατουτε ζησεσθαι Quicq. enim spu dei aguntur
hi filii sunt dei
Οσοι γαρ πνι θυ αγονται Οτοι υιοι εισειν θυ Non enim accepistis spm
servitutis iterum in timorem rej
δουλειας παλιν εις φοβον Alle accepistis spm adoptionis filiorum dei in
quo clamamus abba pater ipse
ω κραζομεν Αββα ο πατηρ Αυτο το πνα συνμαρτυ
reddit testimonium
ρι τω πνι ημων οτι εσμεν τεκνα θυ Ei autem filii
et heredes quidem heredes
και κληρονομοι μεν χυ Ei περ συνπασχομεν ινα και
et multa glorificemur
συν δοξασθωμεν Λογιζομαι γαρ οτι ουκ αξια τα
passiones
παθηματα του νυν καιρου προς την μελλουσαν δοξαν
revelabitur in nobis nam expectatio
αποκαλυφθηναι εις ημας Η γαρ αποκαραδοκια της
creature revelationem filiorum dei expectat
κτισεως την αποκαλυψιν των υιων θυ απεκδεχεται
Τη γαρ ματαιοτητι της κτισεως υπεταγη ουκ εκουσα
sed propter subjicentem eam in spe
αλλα δια τον υποταξαντα εφ ελπιδι Διοτι και
ipsa creatura liberabitur a servitute
αυτη κτισις ελευθερωθησεται απο της δουλειας της
corruptionis in libertatem filiorum
φθορας εις την ελευθεριαν της δοξης των τεκνων
dei Scimus enim quia omnis creatura congemit
του θυ Οιδαμεν γαρ οτι πασα η κτισις συνστεν
et parturit usque adhuc non solum autem sed
αζει και συνωδινει αχρι του νυν Ου μονον δε αλλα
et nos ipsi primitias spiritus habentes nos
και ημεις αυτοι την απαρχην του πνς εχοντες αυ
ipsi intra nos ingemiscimus expectantes
τοι εν εαυτοις στεναζομεν Απεκδεχομενοι την υιο
redemptionem corporis nri.
θεσιαν του σωματος ημων Τη γαρ ελπιδι εσω

Lectio ad missam

ὑπὲρ ἡμῶν ἐλπὶς γὰρ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει
τις τί καὶ ἐλπίζει· εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν δι' ὑπο-
μονῆς ἀπεκδεχόμεθα· Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συν-
αντιλαμβάνεται· τῇ γὰρ ἀσθενείᾳ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξό-
μεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν· ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυ-
γχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰς καρδίας
οἶδεν· τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος· ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει
ὑπὲρ ἁγίων· οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάν-
τα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν
ὅτι οὓς προέγνω· καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελ-
φοῖς· οὓς δὲ προώρισεν τούτους καὶ ἐκάλεσεν καὶ οὓς
ἐκάλεσεν τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν
τούτους καὶ ἐδόξασεν· τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα εἰ
ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν τίς καθ' ἡμῶν· ὃς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ ἐφεί-
σατο· ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν πῶς
οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ πάντα ἡμῖν χαρίσεται· τίς ἐγκαλέσει
κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ· θεὸς ὁ δικαιῶν· τίς ὁ κατακρινῶν
χριστὸς ἰησοῦς ὁ ἀποθανών· μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθείς· ὃς καὶ ἐστιν
ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν
τίς ἡμᾶς χωρίσει· ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ χριστοῦ θλῖ-
ψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης

pūmādorc

H. ΚΗΔΑΓΗΟC. H. ΜΑΧΑΙΡΑ ΚΑΘΩC ΓΕΓΡΑΠΤΑΙ. ΟΤΙ ΕΝΕΚΕΝ COY
ΘΑΝΑΤΟΥΜΕΘΑ ΟΛΗΝ ΤΗΝ. ΗΜΕΡΑΝ ΕΛΟΓΙCΘΗΜΕΝ. ΩC. ΠΡΟΒΑΤΑ
CΦΑΓΗC. ΑΛΛΕΝ. ΤΟΥΤΟΙC. ΠΑCΙΝ; ΥΠΕΡΝΙΚΩΜΕΝ. ΔΙΑ ΤΟΥ. ΑΓΑ
ΠΗCΑΝΤΑ. ΗΜΑC. ΠΕΠΕΙCΜΑΙ ΓΑΡ ΟΤΙ ΟΥΤΕ ΘΑΝΑΤΟC. ΟΥΤΕ
ΖΩΗ. ΟΥΤΕ ΑΓΓΕΛΟΙ. ΟΥΤΕ ΑΡΧΑΙ ΟΥΤΕ ΕΝΕCΤΩΤΑ. ΟΥΤΕ
ΜΕΛΛΟΝΤΑ. ΟΥΤΕ ΔΥΝΑΜΕΙC. ΟΥΤΕ ΥΨΩΜΑ ΟΥΤΕ ΒΑΘΟC
ΟΥΤΕ. ΚΤΙCΙC ΕΤΕΡΑ ΔΥΝΗCΕΤΑΙ ΗΜΑC ΧΩΡΙCΑΙ. ΑΠΟ ΤΗC
ΑΓΑΠΗC ΤΟΥ. ΘΥ ΤΗC ΕΝ ΧΡΩ ΙΗΥ ΤΟΥ. ΚΥ ΗΜΩΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ
ΛΕΓΩ ΕΝ. ΧΡΩ ΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΙ. CΥΝΜΑΡΤΥΡΟΥCΗC. ΜΟΙ
ΤΗC. CΥΝΕΙΔΗCΕΩC ΜΟΥ CΥΝ. ΠΝΙ ΑΓΙΩ. ΟΤΙ ΛΥΠΗ. ΜΟΙ
ΕCΤΙΝ. ΜΕΓΑΛΗ. ΚΑΙ ΑΔΙΑΛΕΙΠΤΟC ΟΔΥΝΗ ΤΗ. ΚΑΡΔΙΑ. ΜΟΥ
ΗΥΧΟΜΗΝ ΓΑΡ ΑΝΑΘΕΜΑ ΕΙΝΑΙ. ΑΥΤΟC ΕΓΩ ὙΠΟ ΤΟΥ. ΧΥ. ΥΠΕΡ
ΤΩΝ. ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΟΥ ΤΩΝ. CΥΓΓΕΝΙΚΤΩΝ ΚΑΤΑ CΑΡΚΑ ΟΙΤΙ
ΝΕC ΕCΤΙΝ ΙCΡΑΗΛΙΤΑΙ. ΩΝ ὙΙΟΘΕCΙΑ ΚΑΙ Η. ΔΟΞΑ ΚΑΙ
Η. ΔΙΑΘΗΚΗ ΚΑΙ. ΗΝΟΜΟΘΕCΙΑ. ΚΑΙ. Η. ΛΑΤΡΙΑ ΚΑΙ. ΗΜΑΙ
ΓΕΓΕΙΑ. ΩΝ ΠΑΤΕΡΕC. ΕΞ ΩΝ Ο. ΧΡC ΚΑΤΑ CΑΡΚΑ. Ο.
Ω̄Ν. ΕΠΙ ΠΑΝΤΩΝ ΘC. ΕΥΛΟΓΗΤΟC ΕΙC ΤΟΥC ΑΙΩΝΑC ΑΜΗΝ
ΟΥΧ ΟΙΟΝ ΔΕ ΟΤΙ ΕΚΠΕΠΤΩΚΕΝ Ο. ΛΟΓΟC ΤΟΥ ΘΥ ΟΥ ΓΑΡ
ΠΑΝΤΕC. ΟΙ ἘΞ ΙCΡΑΗΛ. ΟΥΤΟΙ ΙCΡΑΗΛΙΤΑΙ. ΟΥΔΕ ΟΤΙ ΕΙCΙΝ
CΠΕΡΜΑ. ΑΒΡΑΑΜ. ΠΑΝΤΕC ΤΕΚΝΑ. ΑΛΛΕΝ ΙCΑΑΚ ΚΛΗΘΗCΕ
ΤΑΙ. COI CΠΕΡΜΑ ΤΟΥ ΕCΤΙΝ ΟΥ ΤΑ ΤΕΚΝΑ. ΤΗC. CΑΡΚΟC
ΤΑΥΤΑ ΤΕΚΝΑ ΘΥ. ΑΛΛΑ ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΤΗC ΕΠΑΓΓΕΛΙΑC
ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΕΙC. CΠΕΡΜΑ. ΕΠΑΓΓΕΛΙΑC ΓΑΡ

C. 9. IX

πρὸς

ἰρηνε cεωc ὁ λογος ορτος κατατον καιρον τοττον ελεγcαι και εcτι. ἑτεμαγγελο ὁ νεοι ελεγcωc
τη· cαρρα γ'ιος· Ου μονον δε Αλλα και ρεβεκκα· εξ ενος
κοιτην εχουcα γ'cαακ τοτ πρc ημων· Μη πω γαρ γεννηθεν
των· η· πραξαντων τι αγαθον· η· κακον ινα η κατ εκλογην
Προθεcεις τοτ θτ· μεινη Ουκ εξ εργων αλλ εκτος και
> λογιτος ερρεθη αυτη· Οτι· ο· μειζων δουλευcει τω ελ'
γαλατια > αccονει· καθως γεγραπται· Τον· ιακωβ ηγαπηcα τον δε
> ηcαυ εμιcηcα· Τι ουν ερουμεν· Μη αδικια παρα θω
γαρ > Μηγενοιτο· Τω· μωϋcει γαρ λεγει· Ελεηcω· ον αν ελεω
τεροδο > και οικτειρηcω· ον αν οικτειρω Αρα ουν ουκτορ· θελοντος
ουδε τοτ· τρεχοντος Αλλα τοτ ελεωντος· θτ· λεγει γαρ
ἰεραλω > η· γραφη τω· φαραω· Οτι εις αυτο τουτο· εξηγειρα cε· οπως
> ενδειξωμαι εν· cοι την· δυναμιν· μου και οπως διαγγελη
> το· ονομα μου εν· παcη τη γη· Αρα ουν· ον θελει ελεει
ον δε θελει cκληρυνει· Ερεις ουν· μοι· Τι ουν ετι
μεμφεται Τω γαρ βουληματι αυτου τις ανθεστηκεν·
Ω ανθρωπε· Cυ τις ει· ο ανταποκρινομενος τω· θω
ἰερεμιδ Μη ερει το· πλαcμα· τω πλαcαντι Τι· μαι εποιηcας·
ουτως· Η ουκ εχει εξουcιαν· ο κεραμευc· του πηλου
εκ τηcαυτηc φυραματος ποιηcαι· ο μεν εις τιμην cκευος
ο δε εις· ατιμιαν Ει δε θελων ο θc ενδειξαcθαι
την· οργην και γνωριcαι το δυνατον αυτου εν· πολλη

ρω̃μαίοις

μακροθυμία εἰς σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν
καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη
ἐλέους ὃ προητοίμασεν εἰς δόξαν. οὓς καὶ
ἐκάλεσεν ἡμᾶς. οὐ μόνον ἐξ ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ
ἐθνῶν ὡς καὶ ἐν τῷ ὡσηὲ λέγει. καλέσω τὸν οὐ
λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγα
πημένην. καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ. οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς οὐ λαός μου ὑμεῖς ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος.
Ησαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ ἰσραήλ. ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς
τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. τὸ κατά
λειμμα σωθήσεται λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων
ἐν δικαιοσύνῃ. ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει κύριος ἐπὶ
τῆς γῆς καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ησαΐας. εἰ μὴ κύριος σαβαὼθ
ἐγκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα. ὡς σόδομα ἂν ἐγενήθημεν
καὶ ὡς γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν Τί οὖν ἐροῦμεν ὅτι
ἔθνη. τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην. κατέλαβεν τὴν δικαι
οσύνην. δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως. Ἰσραὴλ δὲ διώ
κων νόμον δικαιοσύνης. εἰς νόμον. οὐκ ἔφθασεν. διότι
οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ ὡς. ἐξ ἔργων. προσέκοψαν
τῷ λίθῳ. τοῦ προσκόμματος. καθὼς γέγραπται. Ἰδοὺ
τίθημι ἐν σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκαν
δάλου καὶ ὁ πιστεύων ἐπ αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ...

Rom. 10. 26.

C·10·X

Ἀδελφοί μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις
πρὸς τὸν θν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. Μαρτυρῶ γὰρ
αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θυ ἔχουσιν ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν
ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θυ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν
δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θυ οὐχ
ὑπετάγησαν τέλος γὰρ νόμου χς εἰς δικαιοσύνην παντὶ
τῷ πιστεύοντι. Μωϋσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσ
νην τὴν ἐκ τοῦ νόμου· ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται ἐν
αὐτοῖς· ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ
εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν
τοῦτέστιν χὸν καταγαγεῖν· ἢ· τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσ
σον τοῦτέστιν χὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆσαι· ἀλλὰ τί ἡ γραφὴ
λέγει· ἐγγύς σου ἐστὶν τὸ ῥῆμα ἐν τῷ στόματί σου καὶ
ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτέστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως· ὃ κὴ
κηρύσσομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κὺν
Ἰν καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· ὅτι ὁ θς αὐτὸν ἤγειρεν
ἐκ νεκρῶν σωθήσῃ. Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύ
νην· στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει γὰρ
ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ
σε· οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ ἰουδαίου τε καὶ ἕλληνος
ὁ γὰρ αὐτὸς κς πάντων πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλου
μένους αὐτόν· πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυ

ἰ δεύτερον ὁμαλῶς
ἰ δεύτερον
σε
σε
σε

pŵ nd oȳc

> cwθησεται· Πως ουν επικαλεσωνται· εις ον ουκ επιστευσαν· ἡ
> πως δε επιστευσωσιν· ου ουκ ηκουσαν· Πως δε· ακουσωσιν χω
> ρις κηρυσσοντος· Πως δε· εκηρυχθωσιν εαν μη· αποσταλωσιν
> καθως γεγραπται Ωςωραιοι· οι· πoδες· των· ευαγγελιζομενων· ειρ
> ηνην ευαγγελιζομενων αγαθα· Αλλ ου πανταις υπηκουσαν· τω ησαιᾳ
> λιω· ειπεν γαρ· κε· τις επιστευσεν· τη· ακοη· ημων
> Αρα ουν· η· πιστις εξ ακοης· η δε· ακοη· δια ρηματος χυ
> Αλλα λεγω· Μη ουκ ηκουσαν· Εις πασαν την· γην εξηλθεν· ο· φθο
> γος αυτων και εις· τα· περατα· της οικουμενης τα ρηματα αυτων
> Αλλα λεγω· Μη ισραηλ ουκ εγνω Πρωτος· Μωυσης· λεγει
> Εγω παραζηλωσω υμας επ ουκ εθνει επ εθνει ασυνετω παρορ
> γιω υμας· Ησαιας δε· λεγει· Ευρεθην τοις εμε· μη ζη
> τουσιν· εν· φανης επεμοι τοις· εμε· μη επερωτωσιν
> Προς δε· τον· ισραηλ λεγει· Ολην· την· ημεραν· εξεπετασα τας
> χειρας μου προς λαον απειθουντα· Λεγω ουν· μη· απωσατο
> ο θς· την· κληρονομιαν αυτου· Μη γενοιτο· και γαρ· εγω ισρα
> ηλιτης ειμι· εκ σπερματος αβρααμ· φυλης· βενιαμιν· Ουκ απ
> ωσατο ο θς τον· λαον αυτου· ον· προεγνω· ἡ· ουκ οιδατε
> εν· ηλεια· τι λεγει η· γραφη· Ως εντυγχανει· τω· θω· κατα τον
> ισρηλ· Κε· τους προφητας σου· ανεσκαψαν· τα· θυσιαστηρια
> σου· κατεσκαψαν· Καγω· υπελειφθην· μονος· και ζητουσιν· την·
> ψυχην μου Αλλα τι λεγει αυτω· ο χρηματισμος· Κατελειπον
> εμαυτω επτακισχιλιους ανδρας· οι τινες· ουκ εκαμψαν

C. 11. XI

γονυ τω βααλ. Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμ
μα κατ᾽ ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν εἰ δὲ χάριτι οὐκ
ἔτι ἐξ ἔργων ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι γίνεται χάρις.
Τί οὖν ὃ ἐπιζητεῖ ἰσραήλ τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν ἡ δὲ
ἐκλογὴ ἐπέτυχεν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν καθώς ἐσ
ἰερεμ γέγραπται. ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θς πνα κατανύξεως. Οφθαλ
μοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν ἕως
τῆς σήμερον ἡμέρας. Καὶ Δαυὶδ λέγει γενηθήτω
ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς
σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς. σκοτισθήτω
σαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν καὶ τὸν νῶτον
τὸν αὐτῶν διὰπαντὸς συνκάμψον. Λέγω οὖν μὴ
ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν. μὴ γένοιτο. Ἀλλὰ τῷ αὐτῶν πα
ράπτωματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ παρα
ζηλῶσαι αὐτούς. Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν
πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος
ἐθνῶν πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν. Ὑμῖν
γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφόσον ἐγώ εἰμι ἐθνῶν
ἀπόστολος. τὴν διακονίαν μου δοξάζω εἰ πῶς
παραζηλώσω τὴν σάρκα μου καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν
εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου τίς
vers. 15

ρῶμαίοις

ἡ προλημψις θάνη ζωὴ ἐκ νεκρῶν. Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία
καὶ τὸ φύραμα καὶ ἡ ῥίζα ἁγία· καὶ οἱ κλάδοι. Εἰ δὲ
τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν· σὺ δὲ ἀγρία ἐλαία
ἐνεκεντρίσθης. ἐν αὐτοῖς. καὶ συνκοινωνὸς. τῆς.
πιότητος τῆς ἐλαίας· Μὴ κατακαυχῶ· τῶν κλάδων
εἰ δὲ. σὺ κατακαυχᾶσαι· Οὐ σὺ τὴν ῥίζαν· βαστάζεις· ἀλλὰ
ῥίζα σέ. Ἐρεῖς οὖν· ἐξεκλάσθησαν· κλάδοι· ἵνα ἐγὼ
ἐνκεντρισθῶ· Καλῶς· τῇ ἀπιστείᾳ· ἐξεκλάσθησαν· σὺ δὲ
τῇ πίστει· ἕστηκας· Μὴ ὑψηλοφρόνει· ἀλλὰ φόβου
εἰ γὰρ ὁ θς· τῶν κατὰ φύσιν· κλάδων· οὐκ ἐφείσατο
μὴ πως οὐδὲ σοὶ φείσεται· Εἶδε οὖν· χρηστότητα
καὶ ἀποτομίαν θυ· ἐπὶ μὲν· τοὺς πεσόντας· ἀποτομίαν
ἐπὶ δὲ σε· χρηστότης· ἐὰν ἐπιμείνῃς· τῇ χρη
στότητι· ἐπεὶ· καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ· κἀκεῖνοι δὲ· ἐὰν μὴ
ἐπιμείνωσιν τῇ ἀπιστείᾳ· ἐνκεντρισθήσονται· δυνατός
γὰρ ἐστιν· ὁ θς πάλιν· ἐνκεντρίσαι· αὐτούς· Εἰ γὰρ· σὺ
ἐκ τῆς κατὰ φύσιν· ἐξεκόπης· ἀγριελαίου· καὶ παρὰ φύσιν
ἐνεκεντρίσθης· εἰς καλλιέλαιον· Πόσῳ μᾶλλον· οὗτοι
οἱ· κατὰ φύσιν· ἐνκεντρισθήσονται· τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ· Οὐ
γὰρ θέλω ὑμᾶς· ἀγνοεῖν· ἀδελφοί· τὸ μυστήριον· τοῦτο
ἵνα μὴ ἦτε φρόνιμοι παρ᾽ ἑαυτοῖς· ὅτι πώρωσις ἀπὸ
μέρους· τῷ ἰσραὴλ· γέγονεν· ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν

ξenium intrarit et nle omn irrit fulmur sunt
εθνιων εισελθη και ουτως χρ ιηλ σωθησεται καθως γεγρ
τρια > ται. ηξει εκ σειων. ο ρυομενος. και αποστρεψει ασεβειας απο
> ιακωβ et hac illis cum a me reliquam cum abrenuntiem
> μαι. τας. αμαρτιας αυτων. κατα μεν το ευαγγελιον εχ
mici ppt uor fm quidem euangelium inimici
θροι δι υμας. κατα δε την εκλογην αγαπητοι δια τους
patres. Absit penitentia enim est dona et
πατερας. αμεταμελητα γαρ. τα χαρισματα και η κλησις
vers. 30. caro
εις. του θυ. Ωσπερ γαρ υμεις ποτε ηπειθησατε τω θω
nunc in misericordia ipsorum hostium reliquum
νυν δε ηλεηθητε τη τουτων απειθεια. ουτως. και ουτοι
nunc misericordiae uestrae misericordiae ut
νυν ηπειθησαν τω υμετερω ελαει ινα και αυτοι ελεηθω
conclusit enim omnia in incredulitate ut
σιν συνεκλεισεν γαρ ο θς. παντα εις απειθειαν ινα τους
misereatur
παντας ελεηση. Ω. βαθος. πλουτου. και σοφιας και
scientiae quam scrutabiles sunt iudicia eius et
γνωσεως του θυ. ως ακατ εξερευνητα τα κριματα αυτου και
tria > ανεξιχνιαστοι αι οδοι αυτου. Τις γαρ εγνω. νουν κυ
> η. τις. συμβουλος αυτου εγενετο. η. τις. προεδω
illi et retribuetur illi
κεν αυτω. και ανταποδοθησεται αυτω. Οτι εξ αυ
et in ipso omnia Ipsi gloria
του και δι αυτου. και εις αυτον. τα παντα. Αυτω η δοξα
In
εις τους αιωνας. Αμην
Cap. XII
Παρακαλω. ουν υμας. αδελ
fratres misericordia obsecro uos
φοι δια των οικτιρμων του θυ παραστησαι τα σωματα
ut exhibeatis corpora
υμων. θυσιαν. ζωσαν αγιαν. ευαρεστον. τω. θω. την. λο
nostra hostiam uiuentem sanctam placentem deo
γικην. λατρειαν υμων. Και. μη συν σχηματιζεσθαι
obsequium uestrum Et ne conformemini
τω. αιωνι τουτω. Αλλα μεταμορφουσθαι. τη. ανακαι
huic reformamini
νωσει του νοος. εις το δοκιμαζειν υμας. τι το. θελη
uestri sensus ut probetis
μα. θυ το. αγαθον. και ευαρεστον. και τελειον

ρωμαιους

Λεγω γαρ δια της χαριτος της δοθειςης μοι παντι τω οντι εν
υμιν. μη υπερφρονειν. Αλλα φρονειν εις το σωφρονειν
εκαστω ως ο θς εμερισεν. Μετρον πιστεως. Ωσπερ γαρ
εν ενι σωματι πολλα. μελη εχομεν. Τα δε μελη
παντα. ου. την αυτην εχει πραξιν. Ουτως οι πολλοι
εν σωμα. εν χριω Το δε καθεις. αλληλων μελη. εχον
τες δε. χαρισματα κατα την χαριν την δοθεισαν ημιν. δια
φορα. Ειτε προφητειαν. κατα την αναλογιαν της πιστεως
Ειτε διακονιαν. εν τη. διακονια. Ειτε ο διδασκων εν
τη. διδασκαλια. Ο παρακαλων. εν τη εν τη. παρακλη
σει. Ο. μεταδιδους εν. απλοτητι. Ο προϊστανομενος ος
εν σπουδη. Ο. ελεων. εν. ιλαροτητι. Η αγαπη. ανυ
ποκριτος. Μισουντες. το πονηρον κολλωμενοι. τω. αγα
θω. τη. φιλαδελφια εις αλληλους. φιλοστοργοι. τη τιμη
αλληλους προηγουμενοι. της. σπουδη. μη. οκνηροι. τω. πνι
ζεοντες. τω. καιρω δουλευοντες. Τη. ελπιδι. χαιροντες
Τη. θλιψει υπομενοντες. Τη. προσευχη. προσκαρτερουντες
μνειαις κοινωνουντες. ταις. χρειαις. τους. φιλοξε
νιαν διωκοντες. Ευλογειτε και. μη καταρασθαι. χαι
ρειν. μετα χαιροντων. κλαιειν. μετα. κλαιοντων. το
αυτο εις αλληλους φρονουντες. μη. τα υψηλα φρο
νουντες Αλλα. τοις ταπεινοις. συναπαγομενοι. Μη γει
νεσθαι φρονιμοι. παρ εαυτοις. Μηδενι κακον αντι

κακὸν ἀποδιδόντες προνοούμενοι καλὰ. Οὐ μόνον ἐνώ
πιον τοῦ θῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· εἰ δυνατὸν
τὸ ἐξ ὑμῶν· μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. Μὴ ἑαυ
τοὺς ἐκδικοῦντες ἀγαπητοί· Ἀλλὰ δότε τόπον τῆ ὀρ
γῆ· γέγραπται γὰρ· ἐμοὶ ἐκδίκησις. ἐγὼ ἀνταποδώ
λέγει κς· ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου. ψώμιζε αὐτὸν
ἐὰν· διψᾷ πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν· ἄν
θρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν· κεφαλὴν αὐτοῦ· Μὴ
νίκα· ἀπὸ τοῦ κακοῦ Ἀλλὰ νίκα· ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ
κακόν· Πᾶσαις ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτάσσε
σθαι. Οὐ γὰρ ἔστιν· ἐξουσία· εἰμὴ ἀπὸ θῦ· Αἱ δὲ οὖ
σαι· ἀπὸ θῦ τεταγμέναι εἰσίν· Ὥστε· ὁ ἀντιτασσό
μενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θῦ διαταγῇ· ἀνθέστηκεν
Οἱ δὲ ἀνθεστηκότες· ἑαυτοῖς κρίμα· λήμψονται·
Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν· φόβος τῷ ἀγαθῷ· ἔργῳ
Ἀλλὰ τῷ κακῷ. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι· τὴν· ἐξου
σίαν τὸ· ἀγαθὸν ποίει· καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς θῦ
γὰρ διάκονός ἐστιν· εἰς τὸ ἀγαθόν· ἐὰν δὲ τὸ κακὸν
ποιῇς φόβου· Οὐ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θῦ
γὰρ διάκονός ἐστιν· ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι

Cap XIII.

11. ριμπαιορς

διο υποτασσεσθαι ου μονον δια την οργην αλλα δια την
conscientiam ideo enim et tributa praestatis ministri
συνειδησιν δια τουτο γαρ και φορους τελειτε λειτουργοι
dei enim sunt in hoc ipsum assidue seruientes reddite
γαρ θυ εισιν εις αυτο τουτο προσκαρτεροντες αποδοτε
ergo omnibus debita
ουν πασιν τας οφειλας τω τον φορον τον φο
cui tributum cui
βον τω το τελος το τελος τω τον φοβον τον φο
cui uectigal uectigal cui timorem
βον τω την τειμην την τειμην μηδενι μηδεν
honorem nemini quisquam
οφειλεται ειμη το αλληλους αγαπαν ο γαρ αγαπων τον
debetur nisi ut inuicem diligere qui enim diligit
ετερον νομον πεπληρωκεν εστραπται γαρ ου μοιχευ
proximum legem adimpleuit reputatus enim non
σεις ου φονευσεις ου κλεψεις ουκ επιθυμησεις
occides non furtum facies non concupisces
και ει τις ετερα εντολη εν τω λογω τουτω ανακε
et si quod aliud mandatum in uerbo hoc recapitu
φαλαιουται αγαπησεις τον πλησιον σου ως σεαυτον η
labitur diliges proximum tuum tamquam te ipsum dilectio
αγαπη τω πλησιον κακον ουκ εργαζεται πληρωμα
proximi malum non operatur plenitudo
ουν νομου η αγαπη και τουτο ειδοτες τον καιρον
legis dilectio et hoc scientes tempus
οτι ωρα ημας ηδη εξ υπνου εγερθηναι νυν γαρ
quia hora nos iam de somno surgere nunc enim
εγγυτερον ημων η σωτηρια η οτε επιστευσαμεν
propior nostra salus quam cum credidimus
η νυξ προεκοψεν η δε ημερα ηγγικεν αποθω
nox praecessit dies autem propinquauit abiciamus
μεθα ουν τα εργα του σκοτους και ενδυσω
ergo opera tenebrarum et induamur
μεθα τα οπλα του φωτος ως εν ημερα ευσχη
arma lucis sicut in die honeste
μονως περιπατησωμεν μη κωμοις και μεθαις μη κοι
ambulemus non comessationibus et ebrietatibus non cu
ταις και ασελγειαις μη εριδι και ζηλω αλλα
bilibus et impudicitiis non contentione et aemulatione sed in
δυσασθαι τον κν ιν χν και σαρκος προνοιαν μη
dominum iesum christum et carnis curam ne
ποιεισθαι εν επιθυμιαις του δε ασθενουντα τη
facias in concupiscentiis eius infirmum autem

XIV Cap.

πρ̄ς̄

πιστει προσλαμβανεσθε μη εις διακρισεις διαλογισμων ος μεν
πιστευει φαγειν παντα. ος δε ασθενων λαχανα εσθιει
ο εσθιων τον μη εσθιοντα μη εξουθενειτω. ο δε
ο μη εσθιων τον εσθιοντα κρινετω. ο γαρ θς αυτον
προσελαβετο. συ τις ει ο κρινων αλλοτριον οικε-
την τω ιδιω κω στηκει η πιπτει σταθησεται δυ
ναται γαρ ο θς στησαι αυτον. ος μεν κρινει ημε
ραν παρ ημεραν. ος δε κρινει πασαν ημεραν. εκαστος
εν τω ιδιω νοι πληροφορεισθω. ο φρονων την ημε
ραν κω φρονει. και ο εσθιων κω εσθιει. ευχαρισ
τει γαρ τω θω. και ο μη εσθιων κω ουκ εσθιει
και ευχαριστει τω θω. ουδεις γαρ ημων εαυτω ζη
και ουδεις εαυτω αποθνησκει. εαν τε γαρ ζωμεν τω κω
ζωμεν εαν τε αποθνησκωμεν τω κω αποθνησκομεν. εαν τε
ουν ζωμεν εαν τε αποθνησκωμεν του κυ εσμεν
εις τουτο γαρ χς απεθανεν και εζησεν. ινα και νε
κρων και ζωντων κυριευση. συ δε τι κρινεις
τον αδελφον σου η και συ τι εξουθενεις τον αδελφον σου παντες γαρ παρα
στησομεθα τω βηματι του θυ. γεγραπται γαρ. ζω εγω
λεγει κς. οτι εμοι καμψει παν γονυ και εξομο
λογησεται πασα γλωσσα τω θω. αρ ουν εκαστος ημων

ρωμαιους

περι· εαυτου λογον· δοδωσει μη κετι ουκ αλληλους κρινω
μεν· αλλα τουτο κρινατε μαλλον το μη τιθεναι προσκομμα
τω· αδελφω· η· σκανδαλον· οιδα και πεπεισμαι· εν· κω ιηυ
οτι ουδεν κοινον· δι αυτου· ει μη τω λογιζομενω τι·
κοινον ειναι εκεινω· κοινον· ει γαρ δια· βρωμα ο αδελφος
σου λυπειται· ουκ ετι κατα αγαπην περιπατεις· μη τω
βρωματι σου εκεινον απολλυειν υπερ ου χς· απεθανεν·
μη βλασφημεισθω ημων το αγαθον· ου γαρ εστιν· η· βα
σιλια του θυ· βρωσις και ποσις· αλλα δικαιοσυνη· και·
ειρηνη· και χαρα εν· πνι αγιω· ου γαρ εν τουτω δουλευων
χρω ευαρεστος· τω· θω· και· δοκιμοις τοις· ανθρ· αρα ουν
τα της ειρηνης διωκωμεν· και τα· της· οικοδομης της·
εις αλληλους φυλαξωμεν· μη· ενεκεν· βρωματος· κα
ταλυεινετο· εργον του θυ· παντα μεν καθαρα· αλλα κα
κον· τω· ανθ· τω· δια προσκομματος· εσθοντι·
καλον· το· μη φαγειν· κρεα· μηδε πιειν· οινον·
μηδε· εν· ω· ο· αδελφος· σου προσκοπτει· η· σκα
λιζεται· η· ασθενει· συ πιστιν· εχεις· κατα εαυτον
εχε· ενωπιον του θυ· μακαριος· ο· μη· κρινων· εαυ
τον· εν· ω· δοκιμαζει· ο δε διακρινομενος· εαν φαγη
κατα κεκριται· οτι ουκ· εκ πιστεως· παν δε· ο· ουκ
εκ πιστεως· αμαρτια εστιν

XV.

XV Οφειλομεν δε ημεις οι δυνατοι τα ασθενηματα των αδυ-
νατων βασταζειν και μη εαυτοις αρεσκον ε-καστος ημων
του πλησιον. αρεσκετω εις το αγαθον προς οικοδομην
και γαρ χς. ουκ εαυτω ηρεσεν. αλλα καθως γεγραπται
> οι ονειδισμοι των ονειδιζοντων σε επεπεσαν επ-
> εμοι. οσα γαρ προεγραφη εις την ημετεραν διδασκαλιαν
εγραφη. ινα δια της υπομονης και της παρακλησεως
των γραφων την ελπιδα εχωμεν. ο δε θς της υπο-
l μονης και της παρακλησεως δωη υμιν το αυτο φρονειν
εν αλληλοις κατα χν ιν. ινα ομοθυμαδον εν ενι
στοματι δοξαζητε τον θν και πρ του κυ ημων ιυ χυ
διοπερ λαμβανεσθε αλληλους καθως και ο χρς
προσελαβετο υμας εις δοξαν του θυ. λεγω γαρ
ιν χν διακονον γεγενησθαι περιτομης υπερ αλη-
θειας θυ εις το βεβαιωσαι τας επαγγελιας των
πατερων. τα δε εθνη υπερ ελεους δοξασαι

ρωμαιους

διο εν κε λογω εξομολογησομαι σοι εν εθνεσιν και ψαλω τω ονοματι σου και παλιν λεγει ευφρανθητε εθνη μετα του λαου αυτου και παλιν αινειτε παντα τα εθνη τον κν και επαινεσατε αυτον παντες οι λαοι και παλιν ησαιας λεγει εσται η ριζα του ιεσσαι και ο ανιστανομενος αρχειν εθνων επ αυτω εθνη ελπιουσιν ο δε θς της ελπιδος πληροφορησαι υμας παση χαρα και ειρηνη εις το περισσευειν υμας εν τη ελπιδι εν δυναμει πνς αγιου πεπεισμαι δε και αυτος εγω περι υμων αδελφοι οτι μεστοι εστε αγαπης κεπληρωμενοι πασης γνωσεως δυναμενοι και νουθετειν ετολμησα δε μαλλον γραφων υμιν αδελφοι απο μερους ινα επαναμιμνησκων υμας δια την χαριν την δοθεισαν μοι υπο του θυ εις το ειναι με λειτουργον χυ ιυ εις τα εθνη ιερουργουντα το ευαγγελιον του θυ ινα γενηται η προσφορα των εθνων ηγιασμενη εν πνι αγιω εχω ουν την καυχησιν εν χυ ιυ τα προς τον θν ου γαρ τολμησω τι λαλειν ων ου κατηργασατο ο χς δι εμου εις υπακοην εθνων λογω και εργω εν δυναμει σημειων και τερατων εν δυναμει πνς αγιου

ὥστε πεπληρῶσθαι· ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ· τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χῦ. οὕτως δὲ φι-
λοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι· οὗ οὐκ ὠνομάσθη·
ὁ χς. ἵνα μὴ ἐπ᾽ ἀλλοτρίῳ θεμελίῳ· οἰκοδομῶ ἀλλὰ
καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψον-
ται· καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσι· διὸ καὶ
ἐνεκόπτην πολλάκις τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· ἄχρι τοῦ νῦν
δὲ κωλύομαι παρελθὼν τοὺς τόπους ἐκείνους ἐπιποθίαν
δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολ-
λῶν· διὸ ταῦτα πράξας ἐκπερασθῶ εἰς τὴν σπανίαν ἐλ-
πίζω διαπορεύεσθαι θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ἀφ᾽ ὑμῶν
προπεμφθῆναι ἐκεῖ· ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέ-
ρους ἐμπλησθῶ· νυνὶ δὲ πορεύομαι· εἰς ἱερουσαλὴμ
διακονῶν τοῖς ἁγίοις εὐδόκησαν γὰρ μακεδονία καὶ
ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς
τῶν ἐν ἱερουσαλήμ· ἔθνη ὀφειλέται γὰρ ἐθνῶν
εἰσὶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς ἐθνῶν ἐκοινώνησαν
τὰ ἔθνη ὀφείλουσιν· καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουρ
γῆσαι αὐτοῖς· τοῦτο οὖν· ἀνύσας ἐπιτελέσας καὶ σφρα-
γισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον· ἀπελεύσομαι δι᾽ ὑμῶν εἰς
σπανίαν· οἶδα δὲ ἐλεύσομαι γὰρ πρὸς ὑμᾶς ἐν πληροφορίᾳ

εγλοριας χυ· εγλεγομαι δε υμας παρακαλω αδελφοι· διατου
κυ ημων ιυ χυ και δια της αγαπης του πνς· συναγωνισασθαι
μοι· εν· ταις προσευχαις υπερ εμου προς τον· θν· ινα ρυσθω
απο· των· απειθουντων· εν· τη· ιουδαια και· η· διακονια
μου· η· εν· ιερουσαλημ προσδεκτος γενηται τοις αγιοις·
ινα εν χαρα ελθω προς υμας δια θεληματος χυ· ις· και
συναναπαυσωμαι υμιν· ο δε θς· της ειρηνης· ητω· μετα· παν
των· υμων· συνιστημι δε υμιν· φοιβην· την· αδελφην· χvi.
1 υμων ουσαν διακονον της εκκλησιας· της εν κεγχρε
αις· ινα προσδεξησθε αυτην εν· κω· αξιως· των· αγιων
και παραστητε αυτη· εαν· τινι υμων χρηζη πραγματι
και γαρ αυτη και εμου και αλλων παρεστατεις εγενηθη
1 ασπασασθε πρισκαν και ακυλαν· τους· συνεργους μου
εν· χρω ιυ· ητ· και· την κατ οικον αυτων εκκλησιαν· οι
τινες υπερ της ψυχης μου· τον· εαυτων τραχηλον· υπε
θηκαν· οις· ουκ εγω· μονος ευχαριστω· αλλα
12 και πασαι αι· εκκλησιαι· των εθνων· ασπασασθε επαι
νετον· τον· αγαπητον μου· ος εστιν· απαρχη· της·
ασιας εις χν· ασπασασθε μαριαμ· ητις πολλα εκο
111 πιασεν· εν· υμιν· ασπασασθε ανδρονικον· και· ιουνιαν
1111 τους· συγγενεις μου· και συν αιχμαλωτους μου· οιτινες
εισιν· επισημοι· εν· τοις αποστολοις οι και προ· εμου· ε!

v χρῡ̄ ἰῡ̄ Ἀσπάσασθε ἀπελιάτον τὸν ἀγαπητὸν μοῦ ἐν κῡ̄ Ἀσπάσασθε
vi Ἀσπάσασθε ὀρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν χῡ̄ καὶ Ἀσπάσασθε
vii στάχυν τὸν ἀγαπητόν μοῦ ἐν κῡ̄ Ἀσπάσασθε ἀπελλῆν
viii τὸν δόκιμον ἐν χῡ̄ Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν ἀρι
ix στοβούλου Ἀσπάσασθε ἡρῳδίωνα τὸν συγγενῆ μοῦ
x Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κῡ̄
xi Ἀσπάσασθε τρύφαιναν καὶ τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας
xii ἐν κῡ̄ Ἀσπάσασθε ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κῡ̄ καὶ τὴν
xiii μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ Ἀσπάσασθε ἀσύγκριτον φλε
γοντα ἑρμῆν πατρόβαν ἑρμᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς
xv ἀδελφούς Ἀσπάσασθε φιλόλογον καὶ ἰουλίαν νηρέα
καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ ὀλυμπιάδα καὶ τοὺς σὺν αὐ
xvi τοῖς πάντας ἁγίους Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φι
λήματι ἁγίῳ

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί Σκοπεῖτε
τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν
ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας καὶ
ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κῡ̄ ἡμῶν
οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ καὶ
r διὰ τῆς χρηστολογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν
ἀκάκων Ἡ γὰρ ὑπακοὴ ὑμῶν εἰς πάντας ἀφίκετο

ρωμαιους

Χαριω υμιν επι τη δοθειση υμιν εν χριστω ιησου
Καυχω θελω uos gaudeo gratiam dei quae data est uobis in christo ihesu
οτι εν παντι επλουτισθητε εν αυτω εν παντι λογω και
quia in omnibus diuites facti estis in illo in omni uerbo et
παση γνωσει καθως το μαρτυριον του χριστου εβεβαιωθη
omni scientia sicut testimonium christi confirmatum
εν υμιν ωστε υμας μη υστερεισθαι εν μηδενι χαρισματι
est in uobis ita ut nichil uobis desit in ulla gratia
απεκδεχομενους την αποκαλυψιν του κυ ημων ιυ χυ
reuelationem expectantes domini nostri ihesu christi
ος και βεβαιωσει υμας εως τελους ανεγκλητους εν τη
qui et confirmabit uos usque in finem sine crimine in
ημερα του κυ ημων ιυ χυ πιστος ο θεος δι ου εκληθητε
die domini nostri ihesu christi fidelis deus per quem uocati
εις κοινωνιαν του υιου αυτου ιυ χυ του κυ ημων
estis in societatem filii eius ihesu christi domini nostri
Παρακαλω δε υμας αδελφοι δια του ονοματος του κυ ημων
Rogo autem uos fratres per nomen domini nostri
ιυ χυ ινα το αυτο λεγητε παντες και μη η εν υμιν
ihesu christi ut idipsum dicatis omnes et non sint in uobis
σχισματα ητε δε κατηρτισμενοι εν τω αυτω νοι και εν τη
scismata sitis autem perfecti in eodem sensu et in
αυτη γνωμη εδηλωθη γαρ μοι περι υμων αδελφοι μου
eadem sententia Significatum est enim mihi de uobis fratres mei
υπο των χλοης οτι εριδες εν υμιν εισιν λεγω δε τουτο
ab his qui sunt Chloes quia contentiones inter uos sunt Dico autem hoc
οτι εκαστος υμων λεγει εγω μεν ειμι παυλου εγω δε
quod unusquisque uestrum dicit Ego quidem sum Pauli ego autem
απολλω εγω δε κηφα εγω δε χυ μεμερισται ο χς μη
Apollo ego autem Cephae ego autem christi Diuisus est christus numquid
παυλος εσταυρωθη υπερ υμων η εις το ονομα παυλου
Paulus crucifixus est pro uobis aut in nomine Pauli
εβαπτισθητε ευχαριστω τω θεω οτι ουδενα υμων εβαπτισα
baptizati estis Gratias ago deo quod neminem uestrum baptizauerim
ει μη κρισπον και γαιον ινα μη τις ειπη οτι εις το εμον
nisi Crispum et Gaium ne quis dicat quod in meum
ονομα εβαπτισα εβαπτισα δε και τον στεφανα οικον
nomen baptizauerim baptizaui autem et Stephanae domum
λοιπον ουκ οιδα ει τινα αλλον εβαπτισα ου γαρ απεστειλεν
ceterum nescio si quem alium baptizauerim Non enim misit
με χς βαπτιζειν αλλ ευαγγελιζεσθαι ου σοφια λογου ινα
me christus baptizare sed euangelizare non in sapientia uerbi ut
μη κενωθη ο σταυρος του χυ ο γαρ λογος ο του σταυρου
non euacuetur crux christi Verbum enim crucis
τοις μεν απολλυμενοις μωρια εστιν τοις δε σωζομενοις
his quidem qui pereunt stultitia est his autem qui saluantur
ημιν δυναμις θεου γεγραπται γαρ απολω την σοφιαν
nobis uirtus dei Scriptum est enim perdam sapientiam
των σοφων και την συνεσιν των συνετων αθετησω
sapientium et prudentiam prudentium reprobabo
που σοφος που γραμματευς που συζητητης του αιωνος
ubi sapiens ubi scriba ubi conquisitor huius saeculi
τουτου ουχι εμωρανεν ο θεος την σοφιαν του κοσμου
nonne stultam fecit deus sapientiam huius mundi
επειδη γαρ εν τη σοφια του θυ ουκ εγνω ο κοσμος δια
Nam quia in sapientia dei non cognouit mundus per
της σοφιας τον θν ευδοκησεν ο θς δια της μωριας του
sapientiam deum placuit deo per stultitiam
κηρυγματος σωσαι τους πιστευοντας επειδη και ιουδαιοι
praedicationis saluos facere credentes Quoniam et Iudaei
σημειον αιτουσιν και ελληνες σοφιαν ζητουσιν ημεις
signum petunt et Graeci sapientiam quaerunt nos
δε κηρυσσομεν χν εσταυρωμενον ιουδαιοις μεν σκανδαλον
autem praedicamus christum crucifixum Iudaeis quidem scandalum
εθνεσιν δε μωριαν αυτοις δε τοις κλητοις ιουδαιοις τε
gentibus autem stultitiam ipsis autem uocatis Iudaeis et
και ελλησιν χν θυ δυναμιν και θυ σοφιαν οτι το μωρον
Graecis christum dei uirtutem et dei sapientiam Quia quod stultum
του θυ σοφωτερον των ανθρωπων εστιν και το ασθενες
est dei sapientius est hominibus et quod infirmum
του θυ ισχυροτερον των ανθρωπων βλεπετε γαρ την κλησιν
est dei fortius est hominibus Videte enim uocationem
υμων αδελφοι οτι ου πολλοι σοφοι κατα σαρκα ου πολλοι
uestram fratres quia non multi sapientes secundum carnem non multi
δυνατοι ου πολλοι ευγενεις αλλα τα μωρα του κοσμου
potentes non multi nobiles sed quae stulta sunt mundi
εξελεξατο ο θς ινα τους σοφους καταισχυνη και τα
elegit deus ut confundat sapientes et
ασθενη του κοσμου εξελεξατο ο θς ινα καταισχυνη τα
infirma mundi elegit deus ut confundat
ισχυρα και τα αγενη του κοσμου και τα εξουθενημενα
fortia et ignobilia mundi et contemptibilia
εξελεξατο ο θς και τα μη οντα ινα τα οντα καταργηση
elegit deus et ea quae non sunt ut ea quae sunt euacuet
οπως μη καυχησηται πασα σαρξ ενωπιον του θυ εξ αυτου
ut non glorietur omnis caro in conspectu dei Ex ipso
δε υμεις εστε εν χω ιυ ος εγενηθη σοφια ημιν απο θυ
autem uos estis in christo ihesu qui factus est sapientia nobis a deo
δικαιοσυνη τε και αγιασμος και απολυτρωσις ινα καθως
iustitia et sanctificatio et redemptio ut quemadmodum
γεγραπται ο καυχωμενος εν κυ καυχασθω
scriptum est qui gloriatur in domino
κατ εμε δε ελθων αδελφοι ουκ ηλθον καθ υπεροχην
Et ego cum uenissem ad uos fratres non ueni in altitudine
λογου η σοφιας καταγγελλων υμιν το μαρτυριον του θυ
sermonis aut sapientiae adnuntians uobis testimonium
ου γαρ εκρινα του ειδεναι τι εν υμιν ει μη ιν χν και
dei non enim iudicaui me scire aliquid inter uos nisi ihesum christum et
τουτον εσταυρωμενον κ εγω εν ασθενεια και εν φοβω
hunc crucifixum Et ego in infirmitate et in timore
και εν τρομω πολλω ειμι και ο λογος μου και το
et in tremore multo eram et sermo meus et
κηρυγμα μου ουκ εν πειθοις σοφιας λογοις αλλ εν
praedicatio mea non in persuasibilibus sapientiae uerbis sed in
αποδειξει πνος και δυναμεως ινα η πιστις υμων μη η
ostensione spiritus et uirtutis ut fides uestra non sit
εν σοφια ανθρωπων αλλ εν δυναμει θυ σοφιαν δε
in sapientia hominum sed in uirtute dei Sapientiam autem
λαλουμεν εν τοις τελειοις σοφιαν δε ου του αιωνος
loquimur inter perfectos sapientiam uero non huius saeculi
τουτου ουδε των αρχοντων του αιωνος τουτου των
neque principum huius saeculi
καταργουμενων αλλα λαλουμεν θυ σοφιαν εν μυστηριω
euacuatorum sed loquimur dei sapientiam in mysterio
την αποκεκρυμμενην ην προωρισεν ο θς προ των αιωνων
quae abscondita est quam praedestinauit deus ante saecula
εις δοξαν ημων ην ουδεις των αρχοντων του αιωνος
in gloriam nostram quam nemo principum huius saeculi
τουτου εγνωκεν ει γαρ εγνωσαν ουκ αν τον κν της δοξης
cognouit si enim cognouissent numquam dominum gloriae
εσταυρωσαν αλλα καθως γεγραπται α οφθαλμος ουκ
crucifixissent sed sicut scriptum est quae oculus non
ειδεν και ους ουκ ηκουσεν και επι καρδιαν ανθρωπου
uidit et auris non audiuit et in cor hominis
ουκ ανεβη α ητοιμασεν ο θς τοις αγαπωσιν αυτον ημιν
non ascendit quae praeparauit deus diligentibus se nobis
δε απεκαλυψεν ο θς δια του πνος αυτου το γαρ πνα
autem reuelauit deus per spiritum suum Spiritus enim
παντα ερευνα και τα βαθη του θυ τις γαρ οιδεν
omnia scrutatur etiam profunda dei Quis enim scit
ανθρωπων τα του ανθρωπου ει μη το πνα του ανθρωπου
hominum quae sunt hominis nisi spiritus hominis
το εν αυτω ουτως και τα του θυ ουδεις εγνωκεν ει μη
qui in ipso est ita et quae sunt dei nemo cognouit nisi
το πνα του θυ ημεις δε ου το πνα του κοσμου
spiritus dei Nos autem non spiritum huius mundi
ελαβομεν αλλα το πνα το εκ του θυ ινα ειδωμεν τα
accepimus sed spiritum qui ex deo est ut sciamus ea
υπο του θυ χαρισθεντα ημιν α και λαλουμεν ουκ εν
quae a deo donata sunt nobis quae et loquimur non in
διδακτοις ανθρωπινης σοφιας λογοις αλλ εν διδακτοις
doctis humanae sapientiae uerbis sed in doctis
πνος πνευματικοις πνευματικα συγκρινοντες ψυχικος
spiritus spiritalibus spiritalia comparantes animalis
δε ανθρωπος ου δεχεται τα του πνος του θυ μωρια γαρ
autem homo non percipit ea quae sunt spiritus dei stultitia enim
αυτω εστιν και ου δυναται γνωναι οτι πνευματικως
illi est et non potest intellegere quia spiritualiter
ανακρινεται ο δε πνευματικος ανακρινει μεν παντα
examinatur Spiritalis autem iudicat omnia
αυτος δε υπ ουδενος ανακρινεται τις γαρ εγνω νουν
ipse autem a nemine iudicatur Quis enim cognouit sensum
κυ ος συμβιβασει αυτον ημεις δε νουν χυ εχομεν
domini qui consulet eum nos autem sensum christi habemus
κ εγω αδελφοι ουκ ηδυνηθην λαλησαι υμιν ως πνευματικοις
Et ego fratres non potui loqui uobis quasi spiritalibus
αλλ ως σαρκικοις ως νηπιοις εν χω γαλα υμας εποτισα
sed quasi carnalibus tamquam paruulis in christo lac uobis potum dedi
ου βρωμα ουπω γαρ εδυνασθε αλλ ουδε ετι νυν δυνασθε
non escam nondum enim poteratis sed nec adhuc nunc potestis
ετι γαρ σαρκικοι εστε οπου γαρ εν υμιν ζηλος και
adhuc enim carnales estis ubi enim inter uos zelus et
ερις και διχοστασιαι ουχι σαρκικοι εστε και κατα
contentio et dissensiones nonne carnales estis et secundum
ανθρωπον περιπατειτε οταν γαρ τις λεγη οτι εγω μεν
hominem ambulatis Cum enim quis dicat quia ego quidem
ειμι παυλου ετερος δε εγω απολλω ουκ ανθρωποι εστε
sum Pauli alius autem ego Apollo nonne homines estis
τις ουν εστιν παυλος τις δε απολλως αλλα διακονοι
Quis ergo est Paulus quis autem Apollo sed ministri
δι ων επιστευσατε και εκαστω ως ο κς εδωκεν εγω
per quos credidistis et unicuique sicut dominus dedit Ego
εφυτευσα απολλως εποτισεν αλλ ο θς ηυξανεν ωστε
plantaui Apollo rigauit sed deus incrementum dedit Itaque
ουτε ο φυτευων εστιν τι ουτε ο ποτιζων αλλ ο αυξανων
neque qui plantat est aliquid neque qui rigat sed qui incrementum dat
θς ο δε φυτευων και ο ποτιζων εν εισιν εκαστος δε
deus Qui autem plantat et qui rigat unum sunt Unusquisque autem
το ιδιον μισθον λημψεται κατα τον ιδιον κοπον θυ γαρ
propriam mercedem accipiet secundum propriam laborem Dei enim
εσμεν συνεργοι θυ γεωργιον θυ οικοδομη εστε κατα την
sumus adiutores dei agricultura dei aedificatio estis Secundum
χαριν του θυ την δοθεισαν μοι ως σοφος αρχιτεκτων
gratiam dei quae data est mihi sicut sapiens architectus
θεμελιον εθηκα αλλος δε εποικοδομει εκαστος δε
fundamentum posui alius autem superaedificat Unusquisque autem
βλεπετω πως εποικοδομει θεμελιον γαρ αλλον ουδεις
uideat quomodo superaedificet fundamentum enim aliud nemo
δυναται θειναι παρα τον κειμενον ος εστιν ιν χν
potest ponere praeter id quod positum est quod est ihesus christus
ει δε τις εποικοδομει επι τον θεμελιον χρυσον αργυρον
Si autem quis superaedificat super fundamentum aurum argentum
λιθους τιμιους ξυλα χορτον καλαμην εκαστου το εργον
lapides pretiosos ligna fenum stipulam unius cuiusque opus
φανερον γενησεται η γαρ ημερα δηλωσει οτι εν πυρι
manifestum fiet dies enim declarabit quia in igne
αποκαλυπτεται και εκαστου το εργον οποιον εστιν ει
reuelatur et unius cuiusque opus quale sit si
τινος το εργον μενει ο επωκοδομησεν μισθον
cuius opus manserit quod superaedificauit mercedem
ληψεται ει τινος το εργον κατακαησεται ζημιωθησεται
accipiet si cuius opus arserit detrimentum patietur
αυτος δε σωθησεται ουτως δε ως δια πυρος ουκ οιδατε
ipse autem saluus erit sic tamen quasi per ignem Nescitis
οτι ναος θυ εστε και το πνα του θυ οικει εν υμιν ει
quia templum dei estis et spiritus dei habitat in uobis Si
τις του ναον του θυ φθειρει φθερει τουτον ο θς ναος
quis templum dei uiolauerit disperdet illum deus templum
γαρ θυ εστιν αγιος οιτινες εστε υμεις μηδεις εαυτον
enim dei sanctum est quod estis uos Nemo se
εξαπατατω ει τις δοκει σοφος ειναι εν υμιν εν τω αιωνι
decipiat si quis uidetur sapiens esse in uobis in hoc saeculo
τουτω μωρος γενεσθω ινα γενηται σοφος η γαρ σοφια
stultus fiat ut sit sapiens Sapientia enim
του κοσμου τουτου μωρια παρα τω θω εστιν γεγραπται
huius mundi stultitia apud deum est scriptum est
γαρ ο δρασσομενος τους σοφους εν τη πανουργια
enim qui adprehendit sapientes in astutia
αυτων και παλιν κς γινωσκει τους διαλογισμους των
eorum et iterum dominus nouit cogitationes
σοφων οτι εισιν ματαιοι ωστε μηδεις καυχασθω εν
sapientium quoniam uanae sunt Itaque nemo glorietur in
ανθρωποις παντα γαρ υμων εστιν ειτε παυλος ειτε
hominibus omnia enim uestra sunt siue Paulus siue
απολλως ειτε κηφας ειτε κοσμος ειτε ζωη ειτε θανατος
Apollo siue Cephas siue mundus siue uita siue mors
ειτε ενεστωτα ειτε μελλοντα παντα υμων εστιν υμεις
siue praesentia siue futura omnia uestra sunt uos
δε χυ χς δε θυ ουτως ημας λογιζεσθω ανθρωπος ως
autem christi christus autem dei Sic nos existimet homo ut
υπηρετας χυ και οικονομους μυστηριων θυ ωδε λοιπον
ministros christi et dispensatores mysteriorum dei Hic iam
ζητειται εν τοις οικονομοις ινα πιστος τις ευρεθη
quaeritur inter dispensatores ut fidelis quis inueniatur
εγω δε ελαχιστον εστιν ινα υφ υμων ανακριθω η υπο
Ego autem pro minimo habeo ut a uobis iudicer aut ab
ανθρωπινης ημερας αλλ ουδε εμαυτον ανακρινω ουδεν
humano die sed nec meipsum iudico nihil
γαρ εμαυτω συνοιδα αλλ ουκ εν τουτω δεδικαιωμαι ο
enim mihi conscius sum sed non in hoc iustificatus sum qui
δε ανακρινων με κς εστιν ωστε μη προ καιρου τι
autem iudicat me dominus est Itaque nolite ante tempus quidquam
κρινετε εως αν ελθη ο κς ος και φωτισει τα κρυπτα
iudicare quoadusque ueniat dominus qui et illuminabit abscondita
του σκοτους και φανερωσει τας βουλας των καρδιων
tenebrarum et manifestabit consilia
και τοτε ο επαινος γενησεται εκαστω απο του θυ
cordium et tunc laus erit unicuique a deo
ταυτα δε αδελφοι μετεσχηματισα εις εμαυτον και
Haec autem fratres transfiguraui in meipsum et
απολλω δι υμας ινα εν ημιν μαθητε το μη υπερ α
Apollo propter uos ut in nobis discatis ne supra quae
γεγραπται φρονειν εις υπερ του ενος μη φυσιουσθε
scripta sunt sapere unus pro uno non inflemini
κατα του ετερου τις γαρ σε διακρινει τι δε εχεις ο
aduersus alterum Quis enim te discernit quid autem habes quod
ουκ ελαβες ει δε και ελαβες τι καυχασαι ως μη
non accepisti si autem et accepisti quid gloriaris quasi non
λαβων ηδη κεκορεσμενοι εστε ηδη επλουτησατε χωρις
accepturus Iam saturati estis iam diuites facti estis sine
ημων εβασιλευσατε και οφελον γε εβασιλευσατε ινα και
nobis regnastis et utinam quidem regnastis ut et
ημεις υμιν συμβασιλευσωμεν δοκω γαρ ο θς ημας τους
nos uobiscum regnemus Puto enim quod deus nos nouissimos
εσχατους απεδειξεν αποστολους ως επιθανατιους οτι
apostolos ostendit quasi morti destinatos quia
θεατρον εγενηθημεν τω κοσμω και αγγελοις και
spectaculum facti sumus mundo et angelis et
ανθρωποις ημεις μωροι δια χν υμεις δε φρονιμοι εν χω
hominibus Nos stulti propter christum uos autem prudentes in christo
ημεις ασθενεις υμεις δε ισχυροι υμεις ενδοξοι ημεις
nos infirmi uos autem fortes uos gloriosi nos
δε ατιμοι αχρι της αρτι ωρας και πεινωμεν και
autem inhonorati usque in hanc horam et esurimus et
διψωμεν και γυμνιτευομεν και κολαφιζομεθα και
sitimus et nudi sumus et colaphis caedimur et
αστατουμεν και κοπιωμεν εργαζομενοι ταις ιδιαις
instabiles sumus et laboramus operantes propriis
χερσιν λοιδορουμενοι ευλογουμεν διωκομενοι ανεχομεθα
manibus maledicimur et benedicimus persecutionem patimur et sustinemus
βλασφημουμενοι παρακαλουμεν ως περικαθαρματα του
blasphemamur et obsecramus tamquam purgamenta huius
κοσμου εγενηθημεν παντων περιψημα εως του νυν
mundi facti sumus omnium peripsema usque nunc
ουκ εντρεπων υμας γραφω ταυτα αλλ ως τεκνα μου
Non ut confundam uos haec scribo sed quasi filios meos
αγαπητα νουθετω εαν γαρ μυριους παιδαγωγους εχητε
carissimos moneo Si enim decem milia paedagogos habeatis
εν χω αλλ ου πολλους πατερας εν γαρ χω ιυ δια του
in christo sed non multos patres in christo enim ihesu per
ευαγγελιου εγω υμας εγεννησα παρακλητος ουν μου
euangelium ego uos genui Rogo ergo uos
γινεσθε καθως εγω και αυτος δια τουτο επεμψα υμιν
imitatores mei sicut et ego Propter hoc misi uobis
τιμοθεον ος εστιν μου τεκνον αγαπητον και πιστον εν
Timotheum qui est filius meus carissimus et fidelis in
κω ος υμας αναμνησει τας οδους μου τας εν χω
domino qui uos commonebit uias meas quae sunt in christo
καθως πανταχου εν παση εκκλησια διδασκω ως μη
sicut ubique in omni ecclesia doceo Tamquam non
ερχομενου δε μου τινες εφυσιωθησαν ελευσομαι δε
uenturus autem ad uos quidam inflati sunt Uenturus autem
ταχεως προς υμας εαν ο κς θεληση και γνωσομαι ου
cito ad uos si dominus uoluerit et cognoscam non
την λογον των πεφυσιωμενων αλλα την δυναμιν
sermonem eorum qui inflati sunt sed uirtutem
γνωσονται γαρ ου εν λογω η βασιλεια του θυ αλλ εν
Cognoscent enim non in sermone regnum dei sed in
δυναμει τι θελετε εν ραβδω ελθω προς υμας η εν
uirtute Quid uultis in uirga ueniam ad uos an in
αγαπη πνι τε πραοτητος
caritate spiritu quoque mansuetudinis

ολως ακουεται εν υμιν πορνεια και τοιαυτη πορνεια
Omnino auditur inter uos fornicatio et talis fornicatio
ητις ουδε εν τοις εθνεσιν ονομαζεται ωστε γυναικα
quae nec in nationibus nominatur ut uxorem
τινα του πατρος εχειν και υμεις πεφυσιωμενοι εστε
quis patris habeat et uos inflati estis
και ουχι μαλλον επενθησατε ινα εξαρθη εκ μεσου
et non magis luxistis ut tollatur de medio
υμων ο το εργον τουτο πραξας εγω μεν απων τω
uestrum qui hoc opus fecit ego quidem absens
σωματι παρων δε τω πνι ηδη κεκρικα ως παρων
corpore praesens autem spiritu iam iudicaui tamquam praesens
τον ουτως τουτο κατεργασαμενον εν τω ονοματι του
eum qui sic hoc operatus est in nomine
κυ ημων ιυ συναχθεντων υμων και του εμου πνος
domini nostri ihesu congregatis uobis et meo spiritu
συν τη δυναμει του κυ ημων ιυ παραδουναι τον
cum uirtute domini nostri ihesu tradere
τοιουτον τω σατανα εις ολεθρον της σαρκος ινα το
huiusmodi satanae in interitum carnis ut
πνα σωθη εν τη ημερα του κυ ημων ιυ τουτο
spiritus saluus sit in die domini nostri ihesu Hoc
καυχημα υμων ουκ καλον ουκ οιδατε οτι μικρα ζυμη
gloriamini uestra non bona non scitis quia modica fermentum
ολον το φυραμα ζυμωσει εκκαθαρατε την παλαιαν
totam massam corrumpit expurgate ueterem
ζυμην ινα ητε νεον φυραμα καθως εστε αζυμοι και
fermentum ut sitis noua conspersio sicut estis azymi et
γαρ το πασχα ημων υπερ ημων ετυθη χς
enim pascha nostrum pro nobis immolatum est christus
ωστε εορταζωμεν μη εν ζυμη παλαια μηδε εν ζυμη
itaque epulemur non in fermento ueteri neque in fermento
κακιας και πονηριας αλλ εν αζυμοις ειλικρινειας και
malitiae et nequitiae sed in azymis sinceritatis et
αληθειας εγραψα υμιν εν τη επιστολη μη συναναμιγνυσθαι
ueritatis Scripsi uobis in epistola ne commisceamini
πορνοις ου παντως τοις πορνοις του κοσμου τουτου
fornicariis non utique fornicariis huius mundi
η τοις πλεονεκταις η αρπαξιν η ειδωλολατραις επει
aut auaris aut rapacibus aut idolis seruientibus alioquin
ωφειλετε αρα εκ του κοσμου εξελθειν νυν δε εγραψα
debueratis utique de hoc mundo exire nunc autem scripsi
υμιν μη συναναμιγνυσθαι εαν τις αδελφος ονομαζομενος
uobis non commisceri si is qui frater nominatur
η πορνος η πλεονεκτης η ειδωλολατρης η λοιδορος η
aut fornicator aut auarus aut idolis seruiens aut maledicus aut
μεθυσος η αρπαξ τω τοιουτω μηδε συνεσθιειν τι γαρ
ebriosus aut rapax huiusmodi nec cibum sumere quid enim
μοι και τους εξω κρινειν ουχι τους εσω υμεις κρινετε
mihi et de his qui foris sunt iudicare nonne de his qui intus sunt uos iudicatis
τους δε εξω ο θς κρινει εξαρατε τον πονηρον εξ
nam eos qui foris sunt deus iudicabit auferte malum ex
υμων αυτων τολμα τις υμων πραγμα εχων προς τον
uestrum metipsorum Audet quis uestrum negotium habens aduersus
ετερον κρινεσθαι επι των αδικων και ουχι επι των
alterum iudicari apud iniquos et non apud
αγιων ουκ οιδατε οτι οι αγιοι τον κοσμον κρινουσιν
sanctos Nescitis quia sancti mundum iudicabunt
και ει εν υμιν κρινεται ο κοσμος αναξιοι εστε
et si in uobis iudicabitur mundus indignis estis
κριτηριων ελαχιστων ουκ οιδατε οτι αγγελους κρινουμεν
iudiciis minimis nescitis quia angelos iudicabimus
μητιγε βιωτικα ουν κριτηρια εαν εχητε τους
nonne saecularia igitur iudicia si habueritis eos
εξουθενημενους εν τη εκκλησια τουτους καθιζετε προς
qui sunt contemptibiles in ecclesia hos sedere facite ad
εντροπην υμιν λεγω ουτως ουκ ενι εν υμιν ουδε εις
uerecundiam uestram dico sic non est inter uos ne unus
σοφος ος δυνησεται διακρινειν ανα μεσον του αδελφου
sapiens qui possit diiudicare inter fratrem
αυτου αλλ αδελφος μετα αδελφου κρινεται και τουτο
suum sed frater cum fratre iudicatur et hoc
επι απιστοις ηδη μεν ουν ολως ηττημα υμιν εστιν οτι
apud infideles Iam quidem omnino delictum uobis est quod
κριματα εχετε μεθ εαυτων δια τι μαλλον ου
iudicia habetis inter uos quare magis non
αδικεισθε δια τι μαλλον ου αποστερεισθε αλλα υμεις
iniuriam patimini quare magis non fraudamini sed uos
αδικειτε και αποστερειτε και τουτο αδελφους ουκ
iniuriam facitis et fraudatis et hoc fratres
οιδατε η οτι αδικοι θυ βασιλειαν κληρονομησουσιν
nescitis aut quia iniqui regnum dei possidebunt
μη πλανασθε ουτε πορνοι ουτε ειδωλολατραι ουτε
nolite errare neque fornicarii neque idolis seruientes neque
μοιχοι ουτε μαλακοι ουτε αρσενοκοιται ουτε κλεπται
adulteri neque molles neque masculorum concubitores neque fures
ουτε πλεονεκται ου μεθυσοι ου λοιδοροι ου αρπαγες
neque auari non ebriosi non maledici non rapaces
βασιλειαν θυ κληρονομησουσιν και ταυτα τινες ητε
regnum dei possidebunt Et haec quidam fuistis
αλλα απελουσασθε αλλα ηγιασθητε αλλα εδικαιωθητε
sed abluti estis sed sanctificati estis sed iustificati estis
εν τω ονοματι του κυ ιυ και εν τω πνι του θυ ημων
in nomine domini ihesu et in spiritu dei nostri
παντα μοι εξεστιν αλλ ου παντα συμφερει παντα μοι
Omnia mihi licent sed non omnia expedient omnia mihi
εξεστιν αλλ ουκ εγω εξουσιασθησομαι υπο τινος τα
licent sed non ego potestatem habebo sub aliquo
βρωματα τη κοιλια και η κοιλια τοις βρωμασιν ο δε
cibi uentri et uenter cibis Deus autem
θς και ταυτην και ταυτα καταργησει το δε σωμα ου
et hunc et haec destruet corpus autem non
τη πορνεια αλλα τω κω και ο κς τω σωματι ο δε θς
fornicationi sed domino et dominus corpori Deus autem
και τον κν ηγειρεν και ημας εξεγερει δια της δυναμεως
et dominum suscitauit et nos suscitabit per uirtutem
αυτου ουκ οιδατε οτι τα σωματα υμων μελη χυ εστιν
suam Nescitis quia corpora uestra membra christi sunt
αρας ουν τα μελη του χυ ποιησω πορνης μελη ουκ
tollens ergo membra christi faciam membra meretricis
γενοιτο ουκ οιδατε οτι ο κολλωμενος τη πορνη εν
absit Nescitis quia qui adhaeret meretrici unum
σωμα εστιν εσονται γαρ φησιν οι δυο εις σαρκα μιαν
corpus est erunt enim inquit duo in carnem unam
ο δε κολλωμενος τω κω εν πνευμα εστιν φευγετε την
qui autem adhaeret domino unus spiritus est Fugite
πορνειαν παν αμαρτημα ο εαν ποιηση ανθρωπος εκτος
fornicationem omne peccatum quodcumque fecerit homo extra
του σωματος εστιν ο δε πορνευων εις το ιδιον σωμα
corpus est qui autem fornicatur in proprium corpus
αμαρτανει η ουκ οιδατε οτι το σωμα υμων ναος του εν
peccat aut nescitis quia membra uestra templum
υμιν αγιου πνος εστιν ου εχετε απο θυ και ουκ εστε
in uobis sancti spiritus est quem habetis a deo et non estis
εαυτων ηγορασθητε γαρ τιμης δοξασατε δη τον θν
uestri Empti enim estis pretio magno glorificate et portate
εν τω σωματι υμων
deum in corpore uestro

περι δε ων εγραψατε καλον ανθρωπω γυναικος μη
De his autem quae scripsistis bonum homini mulierem non
απτεσθαι δια δε τας πορνειας εκαστος την εαυτου
tangere propter fornicationes autem unusquisque suam
γυναικα εχετω και εκαστη τον ιδιον ανδρα εχετω
uxorem habeat et unaquaeque suum uirum habeat
τη γυναικι ο ανηρ την οφειλομενην ευνοιαν αποδιδοτω
uxori uir debitum benuolentiae reddat
ομοιως δε και η γυνη τω ανδρι η γυνη του ιδιου
similiter autem et mulier uiro Mulier
σωματος ουκ εξουσιαζει αλλ ο ανηρ ομοιως δε και ο
corporis non habet potestatem sed uir similiter autem et
ανηρ της ιδιας σαρκος ουκ εξουσιαζει αλλ η γυνη
uir corporis non habet potestatem sed mulier
μη αποστερειτε αλλ η εκ συμφωνου προς καιρον ινα
Nolite fraudare inuicem nisi forte ex consensu ad tempus ut
σχολασητε τη προσευχη και παλιν επι το αυτο ητε
uacetis orationi et iterum in idipsum sitis
μη συνερχησθε ινα μη πειραζη υμας ο σατανας δια
ne conueniatis ut non tentet uos satanas propter
την ακρασιαν υμων τουτο δε λεγω κατα συγγνωμην
incontinentiam uestram Hoc autem dico secundum ueniam
ου κατ επιταγην θελω δε παντας ανθρωπους ειναι
non secundum imperium Volo autem omnes homines esse
ως και εμαυτον αλλ εκαστος ιδιον χαρισμα εχει εκ
sicut meipsum sed unusquisque proprium donum habet ex
θυ ος μεν ουτως ος δε εκεινως λεγω δε τοις αγαμοις
deo alius quidem sic alius autem illo modo Dico autem innuptis
και ταις χηραις καλον αυτοις εαν μεινωσιν ως και
et uiduis bonum illis si permanserint sicut
εγω ει δε ουκ εγκρατευονται γαμησατωσαν κρειττον
et ego si autem non continent nubant melius
γαρ εστιν γαμησαι η πυρουσθαι τοις δε γεγαμηκοσιν
enim est nubere quam uri His autem qui matrimonio iuncti sunt
παραγγελλω ουκ εγω αλλ ο κς γυναικα απο ανδρος
praecipio non ego sed dominus uxorem a uiro
μη χωρισθηναι εαν δε και χωρισθη μενετω αγαμος η
non discedere quod si discesserit manere innuptam aut
τω ανδρι καταλλαγητω και ανδρα γυνεκα μη αφιεναι
uiro reconciliari et uirum uxorem non dimittere
τοις δε λοιποις εγω λεγω ουχ ο κς ει τις αδελφος
Ceteris autem ego dico non dominus si quis frater
γυναικα απιστον εχει και αυτη συνευδοκει οικειν μετ
uxorem infidelem habet et haec consentit habitare cum
αυτου μη αφιετω αυτην και γυνη ητις εχει ανδρα
illo non dimittat illam et mulier quae habet uirum
απιστον και ουτος συνευδοκει οικειν μετ αυτης μη
infidelem et hic consentit habitare cum illa non
αφιετω ανδρα ηγιασται γαρ ο ανηρ ο απιστος εν τη
dimittat uirum sanctificatus est enim uir infidelis in
γυναικι και ηγιασται η γυνη η απιστος εν τω αδελφω
muliere et sanctificata est mulier infidelis in fratre
επει αρα τα τεκνα υμων ακαθαρτα εστιν νυν δε αγια
alioquin ergo filii uestri immundi sunt nunc autem sancti
εστιν ει δε ο απιστος χωριζεται χωριζεσθω ου
sunt Si autem infidelis discedit discedat non
δεδουλωται ο αδελφος η η αδελφη εν τοις τοιουτοις
seruit frater aut soror in huiusmodi
εν δε ειρηνη κεκληκεν ημας ο θς τι γαρ οιδας γυναι
in pace autem uocauit nos deus Quid enim scis mulier
ει τον ανδρα σωσεις η τι οιδας ανερ ει την γυναικα
si uirum saluum facies aut quid scis uir si uxorem
σωσεις αλλ εκαστον ως εμερισεν ο κς εκαστον ως
saluam facies sed unicuique sicut diuisit dominus unicuique
κεκληκεν ο θς ουτως περιπατειτω και ουτως εν ταις
uocauit deus ita ambulet et ita in
εκκλησιαις παντα διατασσομαι περιτετμημενος τις
ecclesiis omnibus praecipio Circumcisus aliquis
εκληθη μη επισπασθω εν ακροβυστια τις εκληθη μη
uocatus est ne adducat praeputium aliquis uocatus est non
περιτεμνεσθω η περιτομη ουδεν εστιν και η
circumcidatur circumcisio nihil est et
ακροβυστια ουδεν εστιν αλλα τηρησις εντολων θυ
praeputium nihil est sed obseruatio mandatorum dei
εκαστος εν τη κλησει η εκληθη εν αυτη μενετω
unusquisque in uocatione qua uocatus est in ea permaneat
δουλος εκληθης μη σοι μελετω αλλα και ει δυνασαι
seruus uocatus es non sit tibi curae sed et si potes
ελευθερος γενεσθαι μαλλον χρησαι ο γαρ εν κω
liber fieri magis utere Qui enim in domino
κληθεις δουλος απελευθερος εστιν κυ ομοιως ο
uocatus seruus libertus est domini similiter qui
ελευθερος κληθεις δουλος εστιν χυ τιμης ηγορασθητε
liber uocatus seruus est christi pretio empti estis
μη γινεσθε δουλοι ανθρωπων εκαστος αδελφοι εν ω
nolite fieri serui hominum unusquisque fratres in quo
εκληθη εν τουτω μενετω παρα θω περι δε των
uocatus est in hoc maneat apud deum De
παρθενων επιταγην κυ ουκ εχω γνωμην δε διδωμι ως
uirginibus praeceptum domini non habeo consilium autem do quasi
ηλεημενος υπο κυ πιστος ειναι νομιζω ουν τουτο
misericordiam consecutus a domino fidelis esse Existimo ergo hoc
καλον υπαρχειν δια την ενεστωσαν ανανκην οτι καλον
bonum esse propter instantem necessitatem quia bonum
ανθρωπω το ουτως ειναι δεδεσαι γυναικι μη ζητει
homini sic esse Alligatus es uxori noli quaerere
λυσιν λελυσαι απο γυναικος μη ζητει γυναικα εαν δε
solutionem solutus es ab uxore noli quaerere uxorem Si autem
και γαμησης ουχ ημαρτες και εαν γαμηση η παρθενος
acceperis uxorem non peccasti et si nupserit uirgo
ουχ ημαρτεν θλιψιν δε τη σαρκι εξουσιν οι τοιουτοι
non peccauit tribulationem autem carnis habebunt huiusmodi
εγω δε υμων φειδομαι τουτο δε φημι αδελφοι ο
ego autem uestri parco Hoc autem dico fratres
καιρος συνεσταλμενος εστιν το λοιπον ινα και οι
tempus coartatum est reliquum est ut et qui
εχοντες γυναικας ως μη εχοντες ωσιν και οι κλαιοντες
habent uxores tamquam non habentes sint et qui flent
ως μη κλαιοντες και οι χαιροντες ως μη χαιροντες
tamquam non flentes et qui gaudent tamquam non gaudentes
και οι αγοραζοντες ως μη κατεχοντες και οι
et qui emunt tamquam non possidentes et qui
χρωμενοι τον κοσμον ως μη καταχρωμενοι παραγει
utuntur hoc mundo tamquam non abutentes praeterit
γαρ το σχημα του κοσμου τουτου θελω δε υμας αμεριμνους
enim figura huius mundi Volo autem uos sine sollicitudine
ειναι ο αγαμος μεριμνα τα του κυ πως αρεση τω κω
esse Qui sine uxore est sollicitus est quae sunt domini quomodo placeat deo
ο δε γαμησας μεριμνα τα του κοσμου πως αρεση τη
qui autem cum uxore est sollicitus est quae sunt mundi quomodo placeat
γυναικι και μεμερισται και

χαι ειρηνη απο θυ προς ημων χαι κυ ιυ χυ
Ευχαριστω τω θω μου παντοτε περι υμων επι τη χαριτι του θυ τη δοθειση
υμιν εν χυ ιυ Οτι εν παντι επλουτισθητε εν αυτω εν
παντι λογω χαι παση γνωσει
Καθως το μαρτυριον του
χυ εβεβαιωθη εν υμιν Ωστε υμας μη υστερεισθαι
εν μηδενι χαρισματι απεκδεχομενους την αποκαλυψιν
του κυ ημων ιυ χυ Ος χαι βεβαιωσει υμας εως
τελους ανεγκλητους εν τη παρουσια του κυ ημων ιυ χυ
Πιστος ο θς δι ου εκληθητε εις κοινωνιαν του υιου
αυτου ιυ χυ του κυ ημων Παρακαλω δε υμας αδελφοι
δια του ονοματος ιυ χυ του κυ ημων ἱνα το αυτο λεγητε
παντες χαι μη η εν υμιν σχισματα Ητε δε κατηρτισμενοι
εν τω αυτω νοι χαι εν τη αυτη γνωμη Εδηλωθη
γαρ μοι περι υμων αδελφοι μου υπο των χλοης οτι
εριδες εν υμιν εισιν Λεγω δε τουτο οτι εκαστος
υμων λεγει Εγω μεν ειμι παυλου Εγω δε απολλω
Εγω δε κηφα Εγω δε χυ Μεμερισται ο χς
Μη παυλος εσταυρωθη υπερ υμων Η εις το ονομα
παυλου εβαπτισθητε Ευχαριστω τω θω οτι ουδενα
υμων εβαπτισα ειμη Κρισπον χαι γαιον ἱνα μη τις
ειπη οτι εις το εμον ονομα εβαπτισα Βεβαπτικα
δε χαι τον στεφανα οικον Λοιπον ουκ οιδα

κορινθιους

ει τινα εβαπτισα Ου γαρ απεστειλεν με χς βαπτιζειν
αλλα ευαγγελιζεσθαι Ουκ εν σοφια λογου ινα μη κε
νωθη ο σταυρος του χυ ο γαρ λογος ο του σταυρου
τοις μεν απολλυμενοις μωρια εστιν τοις δε σω
ζομενοις δυναμις θυ εστιν γεγραπται γαρ Απολω
την σοφιαν των σοφων και την συνεσιν των συνετων
αθετησω Που σοφος που γραμματευς που συζητη
της του αιωνος τουτου Ουχι εμωρανεν ο θς την σοφιαν
του κοσμου τουτου Επει γαρ εν τη σοφια του θυ ουκ εγνω
ο κοσμος δια της σοφιας τον θν Ευδοκησεν τω θω
δια της μωριας του κηρυγματος σωσαι τους πιστευοντας
Επει ιουδαιοι σημεια αιτουσιν και ελληνες σοφιαν ζητουσιν
Ημεις δε κηρυσσομεν χν εσταυρωμενον ιουδαιοις μεν
σκανδαλον εθνεσιν δε μωριαν Αυτοις δε κλητοις
ιουδαιοις και ελλησιν χν θυ δυναμιν και θυ σοφιαν
Οτι το μωρον του θυ σοφωτερον εστιν των ανων
και το ασθενες του θυ ισχυροτερον εστιν των ανων
Βλεπεται ουν την κλησιν υμων αδελφοι Οτι ου
πολλοι σοφοι κατα σαρκα Ου πολλοι ευγενεις Αλλα
τα μωρα του κοσμου εξελεξατο ο θς ινα καται σχυ
νη τα ισχυρα και τα αγενη του κοσμου και τα εξου
θενημενα εξελεξατο ο θς τα μη οντα ινα τα οντα

καταργηθη. Οπως μη καυχησηται πασα σαρξ ενωπιον
του θυ. Εξ αυτου δε υμεις εστε εν χω ιυ. Ος εγενηθη
η σοφια ημιν απο θυ και δικαιοσυνη και αγιασμος και
απολυτρωσις. ϊνα καθως γεγραπται. Ο καυχωμενος
εν κω καυχασθω. Καγω ελθων προς υμας αδελφοι ηλ
θον ουκ αθ υπεροχην λογου η σοφιας καταγγελλων
υμιν το μαρτυριον του θυ. Ου γαρ εκρινα τι ειδε
ναι τι εν υμιν ειμη χν ιν και τουτον εσταυρωμε
νον. Και εγω εν ασθενεια και φοβω και τρομω
πολλω εγενομην προς υμας. και ο λογος μου και
το κηρυγμα μου. Ουκ εν πειθοις σοφιας λογοις
αλλ εν αποδειξει πνς και δυναμεως. ϊνα η πιστις υμων μη
εν σοφια ανθρωπων αλλ εν δυναμει θυ. Σοφιαν δε
λαλουμεν εν τοις τελειοις. Σοφιαν δε ουτου
τον αιωνος τουτου των καταργουμενων. Αλλα λα
λουμεν θυ σοφιαν εν μυστηριω την αποκεκρυ
μενην. ην προωρισεν ο θς προ των αιωνων εις
δοξαν ημων. ην ουδεις των αρχοντων του αιωνος
τουτου εγνωκεν. Ει γαρ εγνωσαν ουκ αν τον κν
της δοξης εσταυρωσαν Αλλα καθως γεγρ
ται. Α οφθαλμος ουκ ειδεν και ους ουκ ηκουσεν
και επι καρδιαν ανθρωπου ουκ ανεβη. Α ητοιμασεν

κ̄ō p̄ n̄θ ō c̄ · A

> o θ̄c̄ toic agaπωcin αὐτον ἡμιν δε απεκαλυψεν o θ̄c̄ δια
> tor πν̄c̄ . αὐτον τὸ γαρ πν̄α παντα ερευνα . και τα βαθη
> tou θ̄υ . τις γαρ οιδεν ανων τα του ανου ειμη το
> πν̄α του ενανθρω . Ουτως και τα εν τω θ̄ω . Ουδεις
> εγνω ειμη το πν̄α του θ̄υ . ἡμεις δε ου το πν̄α του
> kosmou τουτου ελαβομεν αλλα το πν̄α το εκ του θ̄υ ÷
> ἱνα ἰδωμεν τα ὑπο του θ̄υ χαρισθεντα ημιν και α
> λαλουμεν . ουκ εν διδακτοις ανθρωπινης σοφιας λο
> γοις αλλ̓ εν διδακτοις πν̄ος . πνευματικοις πνευματι
> κα . συγκριναντες . ψυχικος δε ανος ου δεχε
> ται τα του πν̄ος του θ̄υ . μωρια γαρ αυτω εστιν . και
> ου δυναται γνωναι . οτι πνευματικως ανακρινεται
> Ο δε πνευματικος ανακρινει παντα . Αὐτος δε
> ὑπο ουδενος ανακρινεται . τις γαρ εγνω νουν
> κ̄υ . ος συνβιβασει αὐτον . ἡμεις δε νουν χ̄ρ̄υ
> εχομεν Καγω αδελφοι ουκ ηδυνηθην λαλησαι
> υμιν ως πνευματικοις . Αλλως σαρκικοις ως
> νηπιοις εν χ̄ρ̄ω . γαλα ὑμας εποτισα και
> ου βρωμα . Ου πω γαρ εδυνασθε Αλλ̓ ουδε ετι
> νυν δυνασθε . Ετι γαρ εστε σαρκικοι . Οπου γαρ

Teicht do roím mór ruido · beic · torbaig · ſ̄ Nī chondaizi · ni · hisoſſ · in anmbera
mire · ol air airchenn teicht do écaib · beith ſo écoil · maic · naire

προς

ἐν ὑπὸ ζηλος καὶ ἔρεις καὶ διχοστασίαι· οὐχὶ σαρκικοί
ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε· ὅταν γὰρ τις λέγῃ
ἐγὼ μὲν εἰμὶ παύλου· ἕτερος δὲ· ἐγὼ ἀπολλῶ· οὐχὶ
ἄνθρωποί ἐστε τίς οὖν ἐστιν ἀπολλῶς· τίς δὲ παῦλος
διάκονοι δι ὧν ἐπιστεύσατε καὶ ἑκάστῳ· ὡς ὁ κς ἔδωκεν
ἐγὼ ἐφύτευσα· ἀπολλῶς ἐπότισεν· ἀλλὰ ὁ θς ηὔξανεν
ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστίν τι οὔτε ὁ ποτίζων

J. 15co ἀλλὰ ὁ αὐξάνων θς

κορινθιοις

habeat in uobis. Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θῦ φθείρει. φθείρει dr̄
τοῦ θ̄υ. Ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θῦ dr̄ ἅγιός ἐστιν οἵτινες ἐστε ὑμεῖς
Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· Εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν
ὑμῖν· ἐν τῷ· αἰῶνι τούτῳ· Μωρὸς γενέσθω ἵνα γένηται
σοφός· Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου Μωρία
παρὰ θ̄ῳ· ἐστίν· γέγραπται γάρ· Δράσσομενος σοφοὺς
ἐν· τῇ· πανουργίᾳ αὐτῶν καὶ πάλιν· κ̄ς γινώσκει τοὺς
διαλογισμοὺς· τῶν· σοφῶν· ὅτι εἰσὶν· ματαῖοι· Ὥστε
Μηδεὶς καυχάσθω ἐν· ἀνθρώποις· Πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν
Εἴτε παῦλος· εἴτε· ἀπολλῶς· εἴτε κηφᾶς· εἴτε κόσμος
εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε
μέλλοντα· Πάντα ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ χ̄ρ̄ῦ χ̄ρ̄ῦ δὲ
θ̄ῦ· Οὕτως ἡμᾶς· λογιζέσθω· ἄνθρωπος· ὡς ὑπηρέτας IV.
χ̄ρ̄ῦ· καὶ οἰκονόμους μυστηρίων τοῦ θ̄ῦ
Ὧδε λοιπὸν ζητεῖτε· ἐν· τοῖς οἰκονόμοις
ἵνα· τις· πιστός εὑρεθῇ· Ἐμοὶ δὲ· εἰς ἐλάχιστόν
ἐστιν· ἵνα ὑφ ὑμῶν ἀνακριθῶ· ἢ ὑπὸ ἀνθρώπινης
ἡμέρας· Ἀλλὰ οὐδὲ ἐμαυτὸν· ἀνακρίνω· Οὐδὲν
γὰρ ἐμαυτῷ· σύνοιδα· Ἀλλ οὐκ ἐν τούτῳ· δε-
δικαίωμαι· Ὁ δὲ ἀνακρίνων· μέ· κ̄ς ἐστιν
Ὥστε· μὴ πρὸ καιροῦ· τι· κρίνετε· ἕως ἂν ἔλθῃ
ὁ· κ̄ς· καὶ· φωτίσει· τὰ· κρυπτὰ τοῦ· σκότους

πρὸς

καὶ φανερωσει· τας· βουλας· των· καρδιων· καὶ τοτε· ο·
et manifestabit cogitationes cordium et tunc
επαινος· γενησεται· εκαστω· απο του θυ· Τα δε δυο
laus erit unicuique a deo Bina autem
τρια φοι· μετεσχηματισα εμαυτον· καὶ· Απολλω δι ημας
tria scilicet transfiguravi me ipsum et apollo propter nos
ινα εν· ημιν· μαθητε· Μη υπερ· ο· γεγραπται· ινα μη
ut in nobis discatis ne supra quod scriptum est ut non
εις κατα του ενος· φυσιουσθαι κατα του ετερου··
unus adversus alterum inflemini adversus alterum
Τις γαρ σε· διακρινει Τι δε εχεις· ο· ουκ· ελαβες
quis enim te discernit quid autem habes quod non accepisti
ει· δε· καὶ· ελαβες· Τι· καυχασαι· ως· μη· λαβων
si autem et accepisti quid gloriaris quasi non accepturus
ηδη κεκορεσμενοι· εστε· ηδη· επλουτησατε·
iam saturati estis iam divites facti estis
χωρις ημων εβασιλευσατε· καὶ· οφελον· εβασιλευσατε
sine nobis regnatis et utinam regnaretis
ινα· καὶ ημεις υμιν· συνβασιλευσωμεν· Δοκω
ut et nos vobiscum conregnemur puto
γαρ ο θς ημας· τους· αποστολους· εσχατους· απεδειξεν
enim deus nos novissimos apostolos ostendit
ως επιθανατιους Οτι· θεατρον εγενηθημεν
quasi morti destinatos quoniam spectaculum facti sumus
τω· κοσμω· καὶ· αγγελοις καὶ· ανθρωποις Ημεις
mundo et angelis et hominibus nos
μωροι δια χν· υμεις δε· φρονιμοι εν· χω
stulti propter xpm vos autem prudentes in xpo
Η· nos
υμεις ασθενεις· υμεις δε· ισχυροι· υμεις· εν
vos infirmi vos autem fortes vos in
δοξοι· Ημεις δε· ατιμοι εως· αρτι· ωρας
honore nos autem sine honore usque in hanc horam
καὶ· πεινωμεν καὶ· διψωμεν· καὶ· γυμνιτευομεν
et esurimus et sitimus et nudi sumus
καὶ κολαφιζομεθα· καὶ αστατουμεν
et colaphizamur et instabiles sumus
καὶ κοπιωμεν εργαζομενοι· ταις ιδιαις· χερσιν·
et laboramus operantes propriis manibus
λοιδορουμενοι· καὶ· ευλογουμεν· διωκο
maledicimur et benedicimus persecutionem
μενοι καὶ· ανεχομεθα· βλασφημουμενοι· παρα
patimur et sustinemur blasphemamur rogamus
καλουμεν· ως περικαθαρματα· του· κοσμου
tanquam purgamenta mundi

φιλοσοφία φυσικὴ ἐθικὴ λογικὴ

III

Κορινθιους Α.

filii sumus omnia per ipsum ora adhuc non ut confundam
ετεκνωμεν· παντων περιψημα εως αρτι· Ουκ εκτρεπων
uos haec scribo sed ut filios meos carissimos moneo
υμας· ταυτα γραφω· Αλλως τεκνα μου αγαπητα ου θελω εαν
decem milia paedagogos habeatis in xpo sed non multos
γαρ· μυριους παιδαγωγους εχητε· εν· χριω· Αλλ ου πολλους
patres· in enim xpo ihu per euangelium ego uos
πατερας· εν γαρ χριω ιυ· δια του ευαγγελιου εγω υμας
genui obsecro tragi. uos imitatores mei estote
εγεννησα· Παρακαλω· δε υμας· μιμηται· μου γινεσθε
Ideo misi ad uos timotheum qui est filius
Δια τουτο επεμψα υμιν τιμοθεον· ος εστιν τεκνον
meus carissimus et fidelis in dno qui uos admonebit
μου αγαπητον και πιστον εν· κω· ος υμας· αναμνησει
uias meas quae sunt in dno ihu sicut ubique in omn
τας· οδους μου τας· εν· κω ιηυ καθως πανταχου εν παση
ecclesia docebo tanq. non uenturus sim ad
εκκλησια διδασκω· Ως μη ερχομενου μου· προς
uos inflati sunt quida uenturum autem cito
υμας εφυσιωθησαν τινες· Ελευσομαι δε ταχεως
ad uos si dns uoluerit et cognoscam non uerbu
προς υμας εαν· ο κς θελησει· και· γνωσομαι ουκ τον· λογον
eorum inflatorum sed uirtutem. nam non
αυτων τους· πεφυσιωμενους· Αλλα την· δυναμιν Ου
in sermone regnum dei sed in uirtute
γαρ εν· λογω η· βασιλεια του θυ Αλλ εν· δυναμει
Quid uultis in uirga ueniam ad uos an in
Τι· θελετε· Εν· ραβδω· ελθω· προς υμας· η· εν·
caritate spiritu et mansuetudinis
αγαπη· πνευματι τε πραοτητος· Ολως· ακουεται
omnino auditur
εν· υμιν· πορνεια· και τοιαυτη· πορνεια· ητις· ουδε
inter uos fornicatio et talis fornicatio qualis nec
εν· τοις· εθνεσιν· Ωστε γυναικα· τινα του πρς εχειν τινα
ut filiam patris habere aliquis
και υμεις πεφυσιωμενοι εστε· και ου μαλλον επεν
et uos inflati estis et non magis luctu
θησατε· ινα αρθη· εκ· μεσου υμων· ο· το εργον
habuistis ut tollat de medio uestrum qui opus
τουτο ποιησας· Εγω μεν γαρ· ως· απων τω· σωματι
hoc fecit Ego quidem ut absens corpore
παρων δε τω· πνι· ηδη· κεκρικα ως· παρων· τον·
praesens autem spiritu iam iudicaui tanquam praesentem eum
ουτω κατεργασαμενον· εν· τω· ονοματι του· κυ ημων
qui hoc operatus est in nomine domini nri

προς

ihu xpi. confessa et tue uenientibus ut
ιγ χγ. Cynaxθentwn ymwn kai tou emou πηc. cyn τη. ar
eum meo xpo cum uir
natι. tou κγ nmwn ιγ χγ παραδουναι
tradere eum ratane
αγτον. τω. catana
in interitum carnis ut spi. saluus sit in die
εic oλεθρον. τηc. capκoc. ινα το. πνα
dni nri ihu xpi
pa tou κγ nmwn ιγ χγ. Or non bona gloriatio uestra
nec scitis quia modicum fermentum totam massam
Or καλον. το. καγχημα ymwn
Or κοιδατε οτι. μικρα. zυμη. ολον. το. φυραμα ο
fermentat excipiatate
l zυμοι. εκκαθαρατε. την. παλαιαν. zυμην. ινα
sitis nova sicut
o ητε. νεον. φυραμα. καθωc εστε
enim pascha nrm immolatus xps
αzυμοι. και γαρ. το. πασχα ημων ετυθη ο χc. Wcτε
itaq. die festo celebremus
εορταzωμεν
non in fermento ueteri neq; in fermento malitiae
μη. εν zυμη παλαια. μηδε εν zυμη κακιας
et nequitiae sed in azymis sinceritatis et
r και. πονηριας. Allα εν αzυμοις ειλικρινειας και
ueritatis. Scripsi uobis in epistola ne
αληθειας. Εγραψα ymειν. εν τη. επιστολη. μη. συν
miscemini fornicariis non omnino fornicariis
c. αναμιγνυcθαι πορνοις. Ου παντως τοις. πορνοις. του
mundi huius aut auaris et rapacibus aut
κοcμου τουτου. η. τοις. πλεονεκταις και. αρπαξιν. η
idolatris et seruientibus alioqui debuerat de mundo
ειδωλολατραις επει ωφειλεται αρα εκ του κοcμου
exire te nunc autem scripsi uobis non commisceri ut si quis
εξελθειν. Νυν. δε εγραψα ymιν. μη. συν αναμιγνυcθαι εαν τις
frater nominatur aut fornicator aut
αδελφος ονομαzομενος. η πορνος. η
auarus et idolis seruiens aut idolorum cultor aut maledicus aut
r πλεονεκτης. η. ειδωλολατρης η. λοιδορος. η.
ebriosus aut rapax cum huiusmodi nec cibum sumere
μεθυcος. η. αρπαξ. τω. τοιουτω. μηδε. cυνεσθιειν
ειν. Τι γαρ. μοι. τους. εξω. κρινειν Ουχι. τους
c p iudicare nonne de his qui
εcω ymεις. κρινεται. Τους δε εξω ο. θc κρινει
intus estis uos iudicatis qui autem foris sunt deus iudicabit
Εξαρατε. τον. πονηρον εξ ymων αυτων. Ολμα τις
malum de uobis ipsis audet aliquis
vi. ymων. προς. τον. ετερον πραγμα εχειν κρινεcθαι
uestrum aduersus alterum habere negotium apud iudices

κ̄ρ̄ῑν̄θ̄ῑο̄ρ̄ς̄ A

ἐπει τινα ἀδικεῖ κἀι οὐκ ἐπὶ τῶν ἁγίων κρίνεσθαι ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν ἀδίκων. ἢ οὐκ
οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν. κἀι εἰ ἐν
ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος. ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων
ἐλαχίστων. οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν
δεινὸν μᾶλλον βιωτικά βιωτικὰ μὲν κριτήρια
ἐχθροὺς τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τούτους
καθίζετε. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔστιν
ἐν ὑμῖν. οὐδεὶς σοφός. ὃς διακρινεῖ ἀνὰ μέσον
ἀνδρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ
ἀδελφοῦ κρίνεται κἀι τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων κἀι οὐχὶ
ἁγίων. οὐκοἰδατε

ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα μέλη χριστοῦ ἐστιν; ἆρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω μέλη πόρνης; μὴ γένοιτο. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γάρ φησιν οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν. φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ καὶ οὐκ ἔστε ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII. Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι· καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει

κορινθιοις Α

a Αλλη γυνη· μη αποστερειται αλληλους· ειμη τει ἀν· εκ συν
cr φωνον προς καιρον· ἱνα σχολασητε τη· προσευχη· και παλιν
επι το αὐτο ητε· ἱνα μη· πειραζη ὑμας ο· σατανας· δια την
ακρασιαν ὑμων· τουτο δε λεγω κατα συγ·γνωμην· ου κατ
επιταγην· θελω δε παντας ανθρωπους ειναι
ως και εμαυτον· αλλ εκαστος ἰδιον εχει χαρισμα· εκ
c του θυ· ὁ μεν ουτως· ὁ δε ουτως· λεγω δε τοις αγαμοις· και
t ταις χηραις· καλον· αὐτοις· εαν μενωσιν ως
καγω· ει δε ουκ εγκρατευονται γαμησατωσαν
κρεισσον γαρ γαμησαι· η πυροῦσθαι· τοις δε γεγαμηκοσιν
t παραγγελλω ουκ εγω· αλλ ὁ κς· γυναι
κα απο· ανδρος· μη χωρισθηναι· εαν δε και· χωρις
θη· μενειν· αγαμον· η τω· ανδρι καταλλαγηναι· και
ανδρα γυναικα μη· αφιεναι· τοις δε λοιποις
εγω λεγω· ουκ ὁ κς· ει τις· αδελφος γυναικα εχει
απιστον και αὐτη συνευδοκει οικειν· μετ αὐτου· μη αφι
ετω αὐτην· και γυνη· ητις εχει ανδρα· απιστον
και ουτος συνευδοκει οικειν· μετ αὐτης· μη αφιετω
τον· ανδρα· ηγιασται γαρ· ὁ· ανηρ ὁ· απιστος· εν τη
γυναικι· τη· πιστι· και ηγιασται· η· γυνη· η· απιστος
e εν· τω· αδελφω· επει αρα τα· τεκνα ὑμων ακαθαρτα

ἐστιν· νυνὶ δὲ· ἁγία ἐστίν· ἐν ᾧ
ἐστὶ ὁ ἄπιστος χω
ρὶζεται χωρὶζεσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς
ἢ· ἀδελφὴ· ἐν τοῖς τοῖ ὀρθοῖς. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν
κεν ἡμᾶς ὁ θς. τί γὰρ οἶδας γύναι ἐι τὸν ἄνδρα
σωσεις· ἢ τί οἶδας ἄνερ ἐι τὴν γυναῖκα σωσεις
ει μὴ ἑκάστῳ· ὡς ἐμέρισεν ὁ κς ἕκαστον
ὡς κεκλῆκεν ὁ κς· οὕτω περιπατείτω καὶ
οὕτω ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσω· περι
τετμημένος ἐκλήθη τις· μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκρο
βυστίᾳ τις κέκληται· μὴ περιτεμνέσθω· περι
τομὴ οὐδέν ἐστιν· ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θυ
ἕκαστος ἐν τῇ· κλήσει· ᾗ ἐκλήθη ἐν τούτῳ μενέτω
δοῦλος ἐκλήθης· μὴ σοὶ μελέτω· ἀλλ εἰ δύνασαι
ἀι· ἐλεύθερος γένεσθαι· μᾶλλον χρῆσαι· ὁ γὰρ ἐν
κῳ κλήθεις δοῦλος· ἀπελεύθερος κυ ἐστιν· ὁμοίως
δὲ καὶ· ὁ· ἐλεύθερος κλήθεις δοῦλος χυ ἐστιν
τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι· ἀνθρώ
ἕκαστος ἀδελφοὶ ἐν· ᾧ· ἐκλήθη· ἐν· τούτῳ· μενέτω
παρὰ θῷ
περὶ δὲ τῶν παρθένων· ἐπιταγὴν
κυ οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι· ὡς ἠλε
μόνος ὑπὸ· κυ· πιστὸς εἶναι δοκίζω

κορινθιους Α

ergo hoc bonum esse propter instantem necessitatem
ὁρ τουτο καλον ὑπαρχειν διὰ την ἐνεστωσαν ἀναγκην
quia bonum est homini sic esse
ὁτι καλον ἐστιν ἀνῳ οὑτως εἶναι· Δεδεσαι γυναικι
ne quaere solutionem solutus es ab uxore ne-
μη ζητει λυσιν· λελυσαι ἀπο γυναικος· μη
quaere uxorem si autem et accepisti uxorem non pec-
ζητει γυναικα· ἐαν· δε καὶ ἐλαβες γυναικα· οὐκ ἡμαρ
casti et si nupserit uirgo non peccauit tribu-
τες· καὶ ἐαν γαμησῃ παρθενος οὐκ ἡμαρτεν· θλι
lationem autem in carnibus habebunt huiusmodi ego autem
ψιν δε ἐξουσιν τη· σαρκι ἐγω δε
uobis parco hoc autem dico tratres quia
ὑμων φειδομαι· τουτο δε φημι ἀδελφοι· ὁτι
tempus breue breuiatum est reliquum est ut
ὁ καιρος συνεσταλμενος ἐστιν· λοιπον ἐστιν ἱνα
et qui habent uxores tanquam non habentes et qui flent
καὶ οἱ ἐχοντες γυναικας· ὡς μη ἐχοντες· καὶ οἱ κλε
flentes tanquam non flentes et qui gaudent tanquam
θοντες· ὡς μη· κλεοντες· καὶ οἱ χαροντες· ὡς· μη
non gaudentes et qui emunt tanquam non possidentes
χαιροντες καὶ οἱ ἀγοραζοντες· ὡς μη κατεχοντες
et qui utuntur tanquam non abutentes
καὶ· οἱ· χρωμενοι τον· κοσμον· τουτον· ὡς· μη· καται
τερεῖ· abutantur praeterit enim figura
χρωμενοι παραγει γαρ· το· σχημα του· κοσμου τουτου
uolo uos sine sollicitudine esse qui sine uxore sollicitus
θελω· ὑμας· ἀμεριμνους εἶναι· ὁ ἀγαμος· μεριμνα
est quomodo placeat deo qui autem cum uxore
τὰ· του κῡ· πως ἀρεσῃ τω θεω· ὁ δε γαμησας με
sollicitus est quomodo placeat uxori
ριμνα τὰ του κοσμου πως ἀρεσῃ τῃ γυναικι· μεμε
ristai καὶ· η· γυνη· καὶ· η· παρθενος· η· ἀγαμος· με
rismena τὰ· του· κῡ· ἱνα ᾖ· η· ἁγια· καὶ· σωματι καὶ· πνι
quae autem nupta cogitat quomodo placeat
η δε γαμησασα· μεριμνα· τὰ· του· κοσμου· πως· ἀρε
uiro et hoc autem ad
σῃ· τῳ· ἀνδρι· τουτο δε προς τὸ ὑμων
utilitatem dico non ut laqueum uobis iniciam
συμφερον λεγω· οὐχ ἱνα· βροχον· ὑμιν ἐπιβαλω

ἐστιν· νυνὶ δὲ ἁγία ἐστίν· ἐν ἡ
ins delur dir
ὁ ἀπόστολος χω
dicit dirigit
χωρίζεσθω· ὀρθοῦσθαι ὁ· ἀδελφος
ronigr in etymodi ἐν
ἡ· ἀδελφη· ἐν τοῖς τοι οὗτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν
uir non
ἡμᾶς ὁ θς· τί γὰρ οἶδας γύναι εἰ τὸν· ἀνδρα
quid fcit mulier fc
σώσεις· ἢ τί οἶδας ἀνηρ· εἰ τὴν· γυναῖκα σώσεις
uxorē
εἰμὴν ἑκάστῳ· ὡς ἐμέρισεν ὁ· κς ἕκαστον
dñs
ὡς κέκληκεν ὁ κς· οὕτως περιπατείτω καὶ
ita ambulet
οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσω·· περι
ecclesiis omnibus doceo
τετμημένος ἐκλήθη τις· μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκρο
aliquis uocatur
βυστίᾳ τις κέκληται· μὴ περιτεμνέσθω· περι
circū
τομὴ οὐδέν ἐστιν· ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θῦ
obseruatio mandatorū
ἕκαστος ἐν τῇ· κλήσει· ᾗ ἐκλήθη ἐν ταύτῃ μενέτω
unusquisq; in uocatione qua uocatur in ea ꝑmaneat
δοῦλος ἐκλήθης· μὴ· σοὶ μελέτω· ἀλλ' εἰ δύνασαι
seruus uocatus es ñ tibi sit curae si potes
αἰ· ἐλεύθερος γένεσθαι· μᾶλλον χρῆσαι· ὁ· γὰρ ἐν
liber fieri magis utere qui enim in
κῷ κλήσει δοῦλος· ἀπελεύθερος κῦ ἐστιν· ὁμοίως
dño uocatus seruus liberatus dñi est similiter
δὲ καὶ· ὁ· ἐλεύθερος κλήθεὶς δοῦλος χῦ ἐστιν
et qui liber uocatus seruus xpi est
τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώ
pretio empti estis nolite fieri serui homi
ἕκαστος ἀδελφοὶ· ἐν· ᾧ· ἐκλήθη ἐν τούτῳ μενέτω
unusquisq; frater in quo uocatus in hoc maneat
παρὰ θῷ
apud dñm
περὶ δὲ τῶν· παρθένων· ἐπιταγὴν
de autem uirginibus praeceptum
κῦ οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι· ὡς ἠλεη
dñi non habeo consilium autem do tanq; misericor
μένος ὑπὸ κυ· πιστὸς εἶναι πάλιν
diam a dño ut sit exiguam

κορινθιους Α

ergo hoc bonum esse propter instantem necessitatem
ὃ οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην
quia bonum est homini sic esse. Alligatus es uxori
ὅτι καλὸν ἐστὶν ἀνθρώπῳ οὕτως εἶναι. δέδεσαι γυναικί
ne quaere solutionem. solutus es ab uxore ne
μὴ ζήτει λύσιν. λέλυσαι ἀπὸ γυναικός. μὴ
quaere uxorem. si autem et accepisti uxorem non pec
ζήτει γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ λάβῃς γυναῖκα. οὐχ ἥμαρ
cas et si nupserit uirgo non peccauit
τες καὶ ἐὰν γήμῃ παρθένος οὐχ ἥμαρτεν. θλῖ
psionem autem in carnem habebunt huiusmodi ego autem
ψιν δὲ ἕξουσιν τῇ σαρκὶ ἐγὼ δὲ
uobis parco hoc autem dico fratres quia
ὑμῶν φείδομαι. τοῦτο δέ φημι ἀδελφοί. ὅτι
tempus breue tempus ÷ reliquum est ut
ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν. λοιπὸν ἐστὶν ἵνα
et qui habent uxores tanq. non habentes et qui flent
καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας. ὡς μὴ ἔχοντες. καὶ οἱ κλαί
entes tanq. non flentes et qui gaudent tanquam non
οντες. ὡς μὴ κλαίοντες. καὶ οἱ χαίροντες. ὡς μὴ
gaudentes et qui emunt tanquam non possidentes
χαίροντες καὶ οἱ ἀγοράζοντες. ὡς μὴ κατέχοντες
et qui utuntur tanquam non abutentes
καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον τοῦτον. ὡς μὴ καταχ
ρώμενοι παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου
uolo uos sine sollicitudine esse qui sine uxore sollicitus
θέλω ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ
est quid placeat domino qui autem cum uxore diuisus
τὰ τοῦ κυρίου πῶς ἀρέσῃ τῷ θεῷ. ὁ δὲ γαμήσας με
sollicitus est quid mundi quid placeat uxori diuisus
ρίμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί. καὶ μέμε
rista et mulier et uirgo qui non nupsit cogitat
ρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγαμος με
sollicitus est quid domini ut sit sancta et corpore et spu
ριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύ
ματι ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου πῶς ἀρέ
σῃ τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν
utilitatem dico non ut laqueum uobis iniciam
σύμφορον λέγω. οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω

προς

ad honestū. ad aliud quod honestū. et honerabile. p. dnō in
e Αλλα προς το ερυσιμον · και · ερ παρεδρον · τω · κω · απε-
adiuuibile. si autē quis turpē se existimat supterneca uinciē
ρεις πασιως. ει δε τις · αςχημονει επι · την · παρθενον
suam si sit sup adultra et tra oportet hem
αρτον · εαν η γυνη αδικος · και · ορτως οφιλει · γενεσθαι
quod unū facias non peccat nubat qui ir
ο θελι · ποιειτω · ουκ αμαρτανει · γαμειτω · ος δε
statuit in corde suo n̄ hn̄t necessitatem
εστηκεν · εν · τη · καρδια αυτου · μη · εχων · αναγκην
potestatē hr hn̄t de sua uoluntate et
εξουσιαν δε εχει περι του ιδιου θεληματος · και
hoc statuit in corde suo seruare suā
τουτο κε κρικεν εν τη · καρδια αυτου του τηρειν · την · εαυ-
e του παρθενον · καλως ποιει · και · ο · μη · γαμιζων
uinginem bene facit et qui n̄ dat nuptum
melius
κρισσον · ποιει · γυνη · δεδεται · νομω · εφοσον · χρονον
multe unā allegata legi quanto tempore et quandiu
ζη · ο · ανηρ · αυτης · εαν δε κεκοιμηται · ο · ανηρ · αυτης
uiuit uir eius si ir dormierit uir eius
ελευθερα εστιν · ω · θελει γαμηθηναι · μονον · εν · κω
liberata est cui uult nubat tamē in dn̄o
μακαριωτερα δε εστιν · εαν · ουτως μεινη · κατα · την ·
beatior autem erit si sic permanserit sm
e εμην · γνωμην · δοκω δε καγω · πνα θυ · εχω ·—

de hr q̄ idolū nichil et scio quia omn̄
τερι δε των · ειδωλοθυτων · οιδαμεν · οτι · παντες
scientia habemus scientia inflat caritas & the
γνωσιν · εχομεν · η · γνωσις · φυσιοι · η · δε · αγαπη
dedificat si hr q̄s quis se existimat cognoscere et scire aliq̄d n̄
οικοδομει · ει δε τις δοκει επιγνωκεναι · τι · ου
dum cognouit quēadmodū oportet scire si hr quis diligit
δεπω εγνω · καθως δει γνωναι · ει δε · τις · αγαπα
dn̄m hic cognitus ab illo de
τον · θν · ουτος · επιγνωσται υπ αυτου · περι της
ergo scientia quia scimus quid
βρωσεως · ουν · των · ειδωλοθυτων · οιδαμεν · οτι
nihil est idolum in mundo et q̄ nullus
ουδεν εστιν · ειδωλον · εν · κοσμω · και · οτι ουδεις
dn̄s nisi unus nam etsi sunt quidam dicant dii
θς ει μη · εις · και γαρ ει εισι λεγομενοι θεοι
sue in celo sue in terra sicut sunt dii multi
ειτε εν · ουρανω · ειτε επι · της · γης · ωσπερ · εισιν · θεοι · πολλοι
et domini multi
και · κυριοι πολλοι

Allmin eic. o. θc. o pnp ex or. ta panta kai nmeic
In ipm to Kai. eic ke ic xc di. or. ta. panta kai
nmeic di ipsum Allork en. pasin. n. gnwsic Tinec
autem t conscientia usq. adhuc idoli tou idolothytum t idolo
θytwn. asθeneis. Kai. ynsneic artwn. asθennc.
manducantes autem et conscientia eorum cum infirma
orc amolynetai. Brwma de. nmas. or. sunistnsin
quinatur frca hr non p commendat
tw. θw. Ortε gar. edn. fagwmen perisseuomen. Ortε
deo neq; si manducauerimus; abundabimur neq;
edn. mn fagwmen ysteroumeda. Blepete de
si non manducauerimus; .. desumus uidete hr
mn. pwc. n. exousia ymwn. arth. proskomma
ne forte licentia ura h offendiculum
genhtai. toic. asθenesin. Ean tic idei. ton. ex
fiat Infirmis si quis uiderit habe
onta gnwsin. en. idwleiw katakeimenon. Ouxi
rem scientiam in idolio recumbentem nne
n. suneidneic artor. asθenousantos oikodomhsetai
conscientia eius infirmantis edificabitur
tai. eic to asθeneiain. td. idolwθtwn. Kai. apoleitai. o. ac
ad manducandu idolothytum et perdetur qui fr
θwn. en. th. sn gnwsei. o. adelfoc di on. xc apeθanen
frater propter quem xps mortuus
Outwc de. amartanontec eic adelfouc tuptontec artwn
sic autem peccantes in fratres feientes eorum
thn. suneidhsin asθenousan eic xn. Amartanete. di
conscientiam infirmam in xpm peccatis. hoc propter
opep. ei. to. Brwma skandalizei. ton. adelfon. Ou
quod si esca scandalizat fratrem non
manducabo eanne in aiwna. mh. ton. adelfon
scandalizem Ouk eimi. apostolos. Ouk eimi eleuθe
scandalizet nne sum apostolus nne sum liber
ros. Ou xn in. ton. kn. nmwn. woraka. Ou to ergon
nostrum ymis estai en. kw. ei. allois ouk eimi apostolus
meum uos estis in dno si aliis non sum apostolus

Αλλα γε γμεις εἰμει. Ηγαρ σφαγεις της εμης αποστολης
εγ γμεις. εσται εν. κω. Ημιν απολογια τοις εμαι ανα
κρινουσιν. αρτι εστιν. Μη ουκ εχομεν εξουσιαν φα
γειν και πιν Μη ουκ εχομεν εξουσιαν γυναικας
περιαγειν. ως και οι λοιποι αποστολοι και οι αδελ
φοι του κυ και κηφας. Η μονος εγω και βαρνα
βας ουκ εχομεν εξουσιαν μη εργαζεσθαι. Τις
στρατευεται ιδιοις οψωνιοις ποτε Τις φυτευει
αμπελωνα και του καρπου αυτου ουκ εσθιει
και πινει. Τις ποιμενει ποιμνην και εκ του γα
λακτος. αυτης. ουκ εσθιει. Μη. κατα ανθρω
πον ταυτα λεγω. Η. και ο νομος ταυτα λεγει. γε
γραπται. γαρ. Ουκ αμιμησεις βουν αλοωντα. μη
περι των. βουν. μελει. τω. θω Η. δι ημας παν
τως. λεγει. δι ημας γαρ. εγραφη. οτι. οφειλει. ο.
εφελπις. επι. αροτριων. οφειλει αροτριαν. και ο. αλ
ωνων της ελπιδος αυτου. μετεχειν Ει ημεις υμιν
τα. πνευματικα εσπειραμεν. Μεγα ει ημεις υμων. τα.
σαρκικα. θερισωμεν. Ει αλλοι. της. υμων εξου
σιας μετεχουσιν. ου μαλλον ημεις. Αλλ ουκ εχ
ρησαμεθα τη. εξουσια ταυτη. Αλλα. παντα στεγομεν

ε

ε

ε

ε

κορινθιορς

ιηδ μη θη κοπηκτικ δωμεν τω ευαγγελιω του χυ ουκ
οιδατε οτι οι τα ιερα εργαζομενοι τα εκ του ιερου εσθ
θειορσιν οι τω θυσιαστηριω παραδρεουντες τω θυσιαζ
τηρειω συμμεριζονται ουτως και ο κς διεταξεν
τοις το ευαγγελιον καταγγελλουσιν εκ του ευαγγελιου ζην
εγω δε ουκ εχρησαμην ουδενι τουτων ουκ εγραψα δε
ταυτα ινα ουτως γενηται εν εμοι καλον γαρ μοι μαλ
λον αποθανειν η το καυχημα μου τις καινωσει εαν
γαρ ευαγγελιζωμαι ουκ εστιν μοι χαρις αναγκη γαρ
μοι επικειται ουαι γαρ μοι εστι εαν μη ευαγγελιζωμαι
ε ευωμαι ει γαρ ακων τουτο πρασσω μισθον εχω
θι δε ακων οικονομιαν πεπιστευμαι τις ουν
εστι μοι ο μισθος ινα ευαγγελιζομενος αδαπανον
θησω το ευαγγελιον του χυ εις το μη καται χρησα
θαι την εξουσιαν μου εν τω ευαγγελιω ελευ
θερος γαρ ων εκ παντων πασιν εμαυτον εδουλωσα
ε ινα τους πλειονας κερδησω και εγενομην τοις
ιουδαιοις ιουδαιος ινα ιουδαιους κερδησω τοις υπο
νομον υπονομος μη ων αυτος υπο νομον ινα
τους υπο νομον κερδησω τοις ανομοις ως
ανομος μη ων ανομος θυ αλλ εννομος χυ
ινα κερδανω ανομους εγενομην τοις ασθενεσιν ασθενης
ασθενησω ινα τους ασθενεις κερ

ἁγιασθῆ omnibus factis omnia ut πάντας σῶσαι omnes salvos facere omn hr
ἄνσω τοῖς πᾶσιν ἑτέροις μὴν πάντα ἵνα
e ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον ἵνα συγκοινωνὸς ut concors et participes huius efficiar
Ὀρκοῖδατε· ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέ nescitis quia hi qui in stadio currunt omn quidē
χουσιν εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον οὕτω currunt unus hr accipit brabium sic curro
Ὀρτῶς τρέχετε ἵνα καταλάβητε· πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμε ut comprehendatis omn hr qui autem certat
νος πάντα ἐγκρατεύεται ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα abomnibus se abstinet illi quidē ut
στέφανον λάβωσιν ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον coronam accipiant nos hr incorruptibilē
Ὀρτῶς τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως· ὀρτῶς πυκτεύω ὡς οὐκ sic curro non quasi sic pugno non
ἀέρα δέρων ἀλλ ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ aerem verberans sed castigo meum corpus et
δοῦλα γίνω μή πως ἄλλοις κηρύξας ἀδόκιμος reprobus efficiar nolo autem ignorare fratres
Ὀ γὰρ γὰρ ἀγνοεῖν ἀδελφοί ὅτι
X. οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ omnes sub nube fuerunt et
πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον καὶ πάντες εἰς mare transierunt et omnes in
τὸν μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῷ
e φῶλη καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφα eandem escam spiritalem manducaverunt
e γον· καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον eundem potum spiritalem biberunt
e ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας bibebant autem de spiritali consequente petra
πέτρα δὲ ἦν ὁ χς· ἀλλ οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐ petra autem erat xps sed non in pluribus eorum bene
z δόκησεν ὁ θς κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ placuit deo prostrati sunt enim in deserto
z Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν εἰς τὸ μὴ εἶναι hæc autem figura nostri facta sunt ut non simus
ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν nos concupiscentes malorum sicut et illi concupierunt
Ἰχνοδο > μηδὲ εἰδωλολάτραι καθώς τινες αὐτῶν ἐγένοντο καθὼς γέγραπται· ἐκά neque idolatræ sicut idolo cultores facti sicut quidam eorum sicut scriptum est
e > θισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν καὶ ἀνέστη παίζειν populus manducare et bibere et surrexerunt ludere

Μηδε πορνευωμεν καθως τινες αυτων επορνευσαν
και επεσαν μια ημερα εικοσι τρις χιλιαδες Μηδε
εκπειρασωμεν τον χν καθως τινες αυτων επειρασαν
και υπο των οφεων απωλοντο Μηδε γογγυζετε
καθως τινες αυτων εγογγυσαν και απωλοντο υπο
του ολεθρου Παντα δε τυποι συνεβαινεν
εκεινοις εγραφη δε προς νουθεσιαν ημων εις
ους τα τελη των αιωνων κατηντηκεν Ωστε
ο δοκων εστανα βλεπετω μη πεση Πειρασμος
υμας ουκ ειληφεν ει μη ανθρωπινος Πιστος δε ο θς
ος ουκ αφησει υμας πειρασθηναι υπερ ο δυνασθαι
υπενεγκειν Αλλα ποιησει συν τω πειρασμω και την
εκβασιν του δυνασθαι υπενεγκειν Διοπερ αγα
πητοι μου φευγετε απο της ειδωλολατριας Ως
φρονιμοις λεγω κρινατε υμεις ο φημι Το ποτηριον
της ευλογιας ο ευλογουμεν ουχι κοινωνια του
αιματος του χυ εστιν Τον αρτον ον κλωμεν ουχι
κοινωνια του σωματος του χυ εστιν Οτι εις αρτος
εν σωμα οι πολλοι εσμεν Οι γαρ παντες εκ του
ενος αρτου και του ενος ποτηριου μετεχομεν
βλεπετε τον ιηλ κατα σαρκα Ουχ οι εσθιοντες τας
θυσιας κοινωνοι του θυσιαστηριου εισιν Τι ουν
φημι οτι ειδωλοθυτον εστιν τι Ουχ οτι ειδωλοθυτον

ἐστὶν τί· Ἀλλὰ ὅτι ἃ θύουσιν δαιμονίοις θύουσι
καὶ οὐ θεῷ· Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς δαιμονίων κοι-
νωνοὺς γίνεσθαι· Οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ
ποτήριον δαιμονίων· Οὐ δύνασθε τραπέζης κυ-
μετέχειν· καὶ τραπέζης δαιμονίων· Ἢ παραζηλοῦ-
μεν τὸν κύριον· Μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν πάν-
τα ἔξεστιν· Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ· Ἀλλ' ὁ πάντα
συμφέρει· Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω· Ἀλλὰ
τὸ τοῦ ἑτέρου πᾶν· τὸ ἐν μακέλλῳ πωλοῦ-
μενον· Ἀνακρίνοντες· μηδὲν διὰ τὴν
συνείδησιν τοῦ κυ γὰρ· ἡ γῆ· καὶ τὸ πλήρωμα
αὐτῆς· Εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων εἰς·
δεῖπνον καὶ θέλετε πορεύεσθαι· πᾶν τὸ παρατι-
θέμενον ὑμῖν· Ἀνακρίνοντες· μηδὲν διὰ
τὴν συνείδησιν· Εἰ δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυ-
τόν ἐστιν· μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν
συνείδησιν· συνείδησιν δὲ λέγω· οὐχὶ τὴν
συνείδησιν τοῦ ἑτέρου· Ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται
ὑπὸ ἀλλοτρίας συνειδήσεως· Εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω
τί· βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ
εἴτε οὖν· ἐσθίετε· εἴτε πίνετε· εἴτε ποιεῖτε τι

κορινθιους Α

πάντα εἰς δόξαν θυ ἀπρόσκοποι γίνεσθε ... Ιουδαίοις
καὶ ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θυ καθὼς κἀγὼ
πᾶσιν κατὰ πάντα ἀρέσκω μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ
συμφέρον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν ἵνα σωθῶσιν μιμηταί XI.
μού γίνεσθε καθὼς κἀγὼ χυ ἐπαινῶ δὲ
ὑμᾶς ἀδελφοί ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ
καθὼς παρέδωκα παραδόσεις μου κα
θὼς ἐθέλω ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς
ἡ κεφαλὴ χς ἐστιν κεφαλὴ δὲ χυ γυναικὸς ὁ
ἀνὴρ κεφαλὴ δὲ χυ ὁ θς πᾶς ἀνὴρ προσευ
χόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἐχων κα
ταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πᾶσα δὲ γυνὴ προ
σευχομένη ἢ προφητεύουσα κατακαλύπτῳ κεφαλῇ
καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἓν γάρ ἐστιν καὶ
τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτε
ται γυνὴ καὶ κειράσθω εἰ δὲ αἰσχρὸν γυνὴ
αἰκὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι κατακαλύπτεσθω
Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν
κεφαλήν εἰκὼν καὶ δόξα θυ ὑπάρχων ἡ γυνὴ
γυνὴ δὲ δόξα τοῦ ἀνδρός ἐστιν οὐ γάρ ἐστιν
ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός

καὶ γὰρ οὐκ ἐκτέσεν ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα ἀλλὰ γυ
ε νὴ· διὰ τοῦ ἀνδρὸς διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξ
17 ουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· διὰ τοὺς ἀγγέλους γὰρ
ε οὐκ ἔστι γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς· οὐκ ἔστι ἀνὴρ χωρὶς γυ
ναικὸς ἐν κῷ· ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς
οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς τὰ δὲ πάντα
ἐκ τοῦ θῦ· ἐν ὑμῖν δύτοις κρίνατε πρέπον
ἐστὶν γυναῖκα· ἀκατακάλυπτον προσεύχεσθαι τῷ
θῷ· οὐδὲ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς· ὅτι ἀνὴρ
μὲν ἐὰν κομᾷ· τιμὴ αὐτῷ ἐστιν· γυνὴ δὲ
μὰρ ἐὰν κομᾷ· δόξα αὐτῇ ἐστιν· ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ
περιβολαίου δέδοται· εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος
ε εἶναι ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν· οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἱ
ἐκκλησίαι τοῦ θῦ· τοῦτο δὲ παραγγέλλων
οὐκ αἰνῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ἧττον
συνέρχεσθε· πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομέ
νων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ· ἀκούω σχίσματα ὑπάρχειν
ἐν ὑμῖν καὶ μέρος τι πιστεύω· δεῖ γὰρ καὶ αἱ
ρέσεις εἶναι ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν
ὑμῖν· συνερχομένων ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστι
κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον

δεῖπνον προλαμβάνει ἕκαστος τὸ ἴδιον φαγεῖν· καὶ ὃς μὲν πεινᾷ
Οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε
καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας τί εἴπω ὑμῖν ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ ἐγὼ γὰρ
παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυ· ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν ὅτι
ὁ κς ἰς ἐν ᾗ νυκτὶ παρεδίδετο ἔλαβεν τὸν
ἄρτον· καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν·
τοῦτό μού ἐστιν τὸ σῶμά τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώ
μενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν
ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων
τοῦτο τὸ ποτήριον καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ
ἐμῷ αἵματι τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ἐὰν πίνητε εἰς
τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν· ὁσάκις γὰρ ἐσθίετε τὸν
ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνετε τὸν θάνατον
τοῦ κυ καταγγέλλετε ἄχρις οὗ ἔλθῃ ὥστε ὃς ἂν
ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυ
ἀναξίως ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵμα
τος τοῦ κυ δοκιμαζέτω δὲ ἑαυτὸν ἄνθρωπος
καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτη
ρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξί
ως κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων

προς
ε

ε το σωμα του χυ · διατουτο εν υμιν πολλοι ασθενεις
ε και αρρωστοι και κοιμωνται ικανοι · ει δε εαυτους
διεκρινομεν · ουκ αν εκρινομεθα · κρινομενοι δε υπο
κυ παιδευομεθα · ινα μη συν · τω · κοσμω κατα-
κριθωμεν · ωστε αδελφοι μου · συνερχομενοι εις
ε το · φαγειν · αλληλους · εκδεχεσθε · ει τις · πεινα εν
οικω εσθιετω · ινα μη εις κριμα συνερχησθε · τα
δε · λοιπα · ωσαν · ελθω διαταξομαι · περι δε
των · πνευματικων · ου θελω υμας αγνοειν αδελφοι
οιδατε οτι εθνη · ητε · προς τα · ειδωλα · απα-
γομενοι · ως αν ηγεσθε απαγομενοι · διο γνωριζω υμιν
ε οτι ουδεις εν · πνι θυ λεγει · αναθεμα ιυ · και
ουδεις · δυναται ειπειν κν ιν ειμι εν · πνι αγιω
διαιρεσεις δε · χαρισματων εισιν · το · δε · αυτο
πνα και διαιρεσεις διακονιων εισιν · και · ο · αυτος κς
και διαιρεσεις ενεργηματων εισιν · ο · αυτος δε θς
& ο · ενεργων · τα · παντα εν · πασιν εκαστω δε · δοτε-
ε η · φανερωσις του πυ · προς το συμφερον · ω μεν γαρ
ε δια του · πνς δοθη · λογος · σοφιας αλλω δε · λογος
γνωσεως κατα το αυτο πνα · ετερω · πιστις εν · τω · αυτω
πνι αλλω · χαρισματα ιαματων εν τω · αυτω · πνι
αλλω · ενεργεια δυναμεως · αλλω · προφητια

κορινθιορς Α

Αλλω διακρισις πνευματων. ετερω γενη γλωσσων αλλω
ε ἡ λω δε ερμηνια γλωσσων. Τα δε παντα ενεργει
ι εν και το αυτο πνα διαιρουν εκαστω. καθως βουλεται
κ δελφοι γαρ το σωμα εν εστιν μελη δε εχει πολλα
παντα δε τα μελη του σωματος πολλα οντα εν
εστιν σωμα ουτως και ο χς. και γαρ εν πνι ημεις παν
τες εις εν σωμα εβαπτισθημεν. ειτε ιουδαιοι. ειτε
ι ε Ελληνες. ειτε δουλοι. ειτε ελευθεροι και παντες εν πνα
εποτισθημεν. και γαρ το σωμα ουκ εστιν εν. μελος
αλλα πολλα. εαν ειπη ο πους. οτι ουκ ειμι χειρ
ε ουκ ειμι εκ του σωματος. ου παρατουτο ουκ εστιν
εκ του σωματος και εαν ειπη το ους. οτι ουκ
ειμι οφθαλμος. ουκ ειμι εκ του σωματος. ου παρα
τουτο ουκ εστιν. εκ του σωματος. ει ολον το σωμα
οφθαλμος που η ακοη. ει ολον ακοη. που η
ς ε οσφρησις. νυνι δε ο θς εθετο τα μελη. εν εκαστον
των αυτων εν τω σωματι καθως ηθελησεν. ει δε
ην παντα εν μελος που το σωμα. νυνι δε πολ
λα μεν μελη. εν δε σωμα. ου δυναται ο οφ
θαλμος ειπειν τη χειρι. χρειαν σου ουκ εχω ἡ
παλιν η κεφαλη τοις ποσιν χρειαν υμων ουκ εχω
ε αλλα πολλω μαλλον τα δοκουντα μελη του

corpore infirmiora esse necessaria sunt καὶ ἃ μετὰ
σώματος· ἀσθενέστερα ὑπάρχειν· ἀνάγκαιά ἐστιν καὶ οὐδὲ
multo ignobiliora esse membra corpore hiis
κοσμεῖ· ἀτιμότερα εἶναι· μέλη τοῦ· σώματος τούτοις
honorem abundantiorem circundamus et ἃ inhonestiora
τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα
nra ff honestatem abundantiorem habent honesta hr
ἡμῶν· ἐυσχημοσύνην περισσοτέραν ἐχειν· τὰ δὲ εὐσ
χήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἐχειτήμησε· ἀλλὰ θεὸς· συνεκε
nra corpus et om deorum plurimum dat abundantiorē dando
ρασεν τὸ· σῶμα· τῷ· ὑστεροῦντι περισσοτέραν· δοὺς
honorem ē ff ff firmata in corpore
τιμὴν ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν τῷ σώματι· ἀλλὰ τὰ
sint proximorum collecta sint membra et ᾖ quid
αὐτὰ ὑπὲρ ἀλλήλων· μεριμνᾷ· τὰ· μέλη· καὶ εἴ· τι
patitur unū membrū compatiuntur omnia membra sive sic
e πάσχει· ἓν· μέλος συνπάσχει πάντα τὰ μέλη εἴτε δοξά
e patitur unū membrū congaudent omnia membra .. uor hr
ζεται· ἓν· μέλος συνχαίρει πάντα τὰ μέλη· ὑμεῖς δὲ
corpus estis xpi et membra ex parte et quid quidē
σῶμα ἐστὲ χυ καὶ μέλη ἐκ μέρους· καὶ οὓς μὲν
posuit ff in ecclesia primum apostolos secun
ἔθετο ὁ θς ἐν τῇ· ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους· δεύ
dum prophetas tertio magistros et doctores deinde uir
e τερον προφήτας τρίτον· διδασκάλους ἔπειτα· δυ
e νάμεις· χαρίσματα ἰαμάτων ἀντιλήμψεις κυβερ
tuos genera linguarum enumerat ornamenta adiumenta gubernā
rcsw e νήσεις· γένη γλωσσῶν μὴ πάντες ἀπόστολοι· μὴ
omnes prophetae nunquid magistri nunquid omnes
πάντες προφῆται μὴ πάντες διδάσκαλοι· μὴ πάντες
uirtutes nunquid omnes dona ħlia sanationū et curationū
δυνάμεις· μὴ· πάντες χαρίσματα ἐχουσιν ἰαμάτων
nunquid omnes linguis loquuntur nunquid omnes interpre
rcsw μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν· μὴ πάντες διερμη
e τεύουσιν ζηλοῦτε δὲ emulamini hr dona melora adhuc
e τὰ χαρίσματα τὰ· κρείσσονα· ἔτι
excellentiorem uiam demonstro uobis ff linguis
καθ᾽ ὑπερβολὴν ὁδὸν δείκνυμι ὑμῖν· ἐὰν ταῖς γλώσ
XIII. σαις· τῶν· ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν· ἀγγέλων ἀγάπην
hominū loquar et angelorū caritatē
e δὲ· μὴ ἔχω· ἐν· ἐμοὶ γέγονα χαλκὸς ἠχῶν· ἢ· κύμβαλον
hr ff habeam unū tm tus ff sonans aut cymbalum
tinniens et ff habeam gratiam et nouum
ἀλαλάζον καὶ ἐὰν· ἔχω προφητείαν καὶ· οἶδα· τὰ

κορινθιους Α

μυστηρια παντα και πασαν την γνωσιν και εαν εχω
πασαν την πιστιν ωστε ορη μεθιστανει αγαπην δε
μη εχω ουδεν ειμι και εαν ψωμιζω παντα τα
υπαρχοντα μου
και εαν παραδω το σωμα μου ινα καυθησομαι
αγαπην δε μη εχω ουδεν με ωφελειται
η αγαπη μακροθυμει χρηστευεται η αγαπη
ου ζηλοι η αγαπη ου περπερευεται ου φυσιουται
ουκ ασχημονει ου ζητει τα εαυτης ου
παροξυνεται ου λογιζεται το κακον ου χαιρι
επι αδικια συνχαιρι δε τη αληθια παντα
στεγει παντα πιστευει παντα ελπιζει παντα
υπομενι η αγαπη ουδεποτε εκπιπτι. ειτε
προφητειαι καταργηθησονται ειτε γλωσσαι παυσονται
ειτε γνωσις καταργηθησεται. εκ μερους γαρ
γινωσκομεν και εκ μερους προφητευομεν. οταν
δε ελθη το τελειον καταργηθησεται τα εκ με
ρους. οτε ημην νηπιος ως νηπιος ελαλουν
ως νηπιος εφρονουν ως νηπιος ελογιζομην
οτε δε γεγονα ανηρ κατηργηκα τα του νηπιου
βλεπομεν γαρ αρτι δι εσοπτρου εν αινιγματι

Τοτε δε προσωπον προς προσωπον Αντει γνωσομαι εκ μερους
Τοτε δε εκ μερους επιγνωσομαι καθως και επεγνωσθην Μενει δε πιστις ελπις αγαπη τα τρια ταυτα
μειζων δε τουτων η αγαπη Διωκετε την αγαπην
ζηλουτε δε τα πνευματικα μαλλον δε ινα προφη-
τευητε. Ο γαρ λαλων γλωσσαι ουκ ανθρωποις λαλει
ουδεις γαρ ακουει πνα δε λαλει μυστη-
ρια. Ο προφητευων ανθρωποις λαλει οικοδο-
μην και παρακλησιν και παραμυθιαν. Ο λαλων γλωσση
γλωσσης εαυτον οικοδομει. Ο δε προφητευων εκκλησιαν
οικοδομει. Θελω δε παντας υμας λαλειν γλωσσαις
μαλλον δε ινα προφητευητε. Μειζων γαρ εστιν ο προφη-
τευων η ο λαλων γλωσσαις. εκτος ειπη η ο διερμηνευη
ινα η εκκλησια οικοδομην λαβη Νυνι δε αδελ
φοι εαν. ελθω προς υμας γλωσσαις λαλων τι υμας
ωφελησω. εαν μη υμιν λαλησω η εν αποκαλυψει η
εν γνωσει η εν προφητια η διδαχη. Ομως τα
αψυχα φωνην διδοντα. Ειτε. αυλος. ειτε κιθαρα
εαν διαστολην φθογγοις δω πως
γνωσθησεται το αυ-
λουμενον. η το κιθαριζομενον Και γαρ εαν
αδηλον φωνην σαλπιγξ δω. Τις παρασκευασεται
εις πολεμον. Ουτως και υμεις δια της γλωσσης εαν μη
ευσημον λογον δωτε πως γνωσθησεται το λαλουμενον

XIV

κορινθιους Α

εστι γαρ εις αερα λαλουντες εις τον γενη φωνων
εισιν εν τω κοσμω· και ουδεν αφωνον εστιν· εαν ουν
μη γνω την δυναμιν της φωνης· εσομαι τω
λαλουντι βαρβαρος και ο λαλων εμοι βαρβαρος ουτ
τως· και υμεις· επει ζηλωται εστε πνευματων προς την·οι
κοδομην της εκκλησιας ζητειτε ινα περισσευητε προς ο
λαλων γλωσση προσευχεσθω ινα διερμηνευη· εαν
προσευχωμαι γλωσση το πνευμα μου προσευχεται· ο
δε νους μου ακαρπος εστιν Τι ουν εστιν προσευ
χωμαι τω·πνι προσευξωμαι και τω·νοι· ψαλω πνι
ψαλω και τω νοι επει εαν· ευλογησης πνευματι ο
αναπληρων τον τοπον του ιδιωτου πως ερει Αμην
επι·της· ευχαριστια· επειδη ουκοιδεν τι λεγις
συ μεντοι καλως ευχαριστεις αλλο ετερος ουκ
οικοδομειται· ευχαριστω· τω·θω οτι παντων·υμων
γλωσση· μαλλον·λαλω Αλλα εκκλησια θελω πεντε
λογους λαλησαι νοι·μου ινα κατηχη
σω· η· μυριους λογους εν·γλωσση Αδελφοι· μη
παιδια γινεσθε ταις φρεσιν Αλλα τη κακια νηπιαζετε
ινα· τοις· φρεσιν τελειοι γινεσθε· εν τω νομω· γεγρα
πται· Οτι εν ετεραις γλωσσαις και εν χειλεσιν· ετεροις· λα
λησω τω· λαω τουτω· και ουδε· ουτως εισακουσονται μου
λεγει· κς· Ωστε αι· γλωσσαι· εις· σημειον εισιν εις.

non ſ fidelibus sed fidelibus ſ infidelibus prophetæ autem
Ου τοις πιστευουσιν αλλα τοις απιστοις η δε προφητικη
Ου τοις infidelibus sed ſ fidelibus ſ conuenerint unitæ
ου τοις απιστοις αλλα τοις πιστοις εαν συνελθη ολη η
ecclesia in unū ītidipm & omēs loquantur linguis
εκκλησια επι το αυτο και παντες λαλωσιν γλωσσαις
ſ ingrediē ſ idiotæ aut infideles ſnt dicent
εισελθωσιν δε ιδιωται η απιστοι ουκ ερουσιν
quia insanitis ſ ſ omnes prophetent ſ intrat
οτι μαινεσθαι εαν δε παντες προφητευωσιν εισερχεται
ſ quis infidelis aut idiota conuincē ab omnibus
δε τις απιστος η ιδιωτης ελεγχεται υπο παντων
Interrogatur ab omnibus occulta conſ
ανακρινεται υπο παντων τα κρυπτα της καρδιας
eius manifesta fiunt & ita cadens in faciem
αυτου φανερα γενεται και ουτως πεσων επι προσ
adorabit dm ꝓ dñnuntiantes quod uere
κυνησει τω θω απαγγελλων οτι οντως
ſ in uobis est quid ſ est fratres cum con
εν υμιν εστιν τι ουν εστιν αδελφοι οταν συν
uenitis unusquisq; ſtrum psalmū hē doctrinam
ερχησθε εκαστος υμων ψαλμον εχει διδαχην
hē apocalypsin hē linguā hē interpretationem
εχει αποκαλυψιν εχει γλωσσαν εχει ερμηνειαν
hē omnia ad edificationem fiant
εχει παντα προς οικοδομην γινεσθω ειτε γλωσσῃ
quis loquit̄ ſm duor aut multū ſ plurimū tres
τις λαλει κατα δυο η το πλειστον τρεις και
ꝑtes & unus interpretetur ſi ſ autē nō sit
μερος και εις διερμηνευετω εαν δε μη η ο
interpres taceat in ecclesia sibi autē loquat
μη διερμηνευτης σιγατω εν εκκλησια ἑαυτῳ δε λαλειτω
& deo ꝓphetæ autē duo ſ tres loquan
και τω θω προφηται δε δυο η τρεις λαλειν
tur & ſ cæt ſ alii dijudicent ſ examinent ſ alii
τωσαν και αλλοι διακρινετωσαν εαν αλλω
reuelatū fuerit ꝓiori tacebit ꝓ
αποκαλυφθη καθημενω ο πρωτος σιγατω
nā ſ enim omnes ſ singuli prophetare ut omnes
δυνασθε γαρ παντες καθεξης προφητευειν ινα παντες μαν
discant & omnes exhortent
θανωσιν και παντες παρακαλωνται και πνα προ

κορινθιοις Α

φητων προφητας ὑποτασσεται. Ον γαρ εστιν ακαταστασιας
θεος αλλ᾽ θυ εν πασαις ταις εκκλησιαις
των αγιων διδασκω Η αφτμιων ὁλοος τον θν
εξηλθεν η εις υμας κατηντησεν μονοις ει τις
δοκει προφητης ειναι η πνευματικος επιγινωσκετω
α γραφω υμιν οτι κυ εστιν ει δε τις
αγνοει αγνοειται Ωστε αδελφοι ζηλουτε προ
φητευειν και το λαλειν μη κωλυετε
παντα δε ευσχημονως και κατα ταξιν
a γινεσθω Αι γυναικες υμων εν ταις εκκλησιαις
σιγατωσαν. Ου γαρ επιτρεπεται αυταις λαλειν αλ
λ᾽ ὑποτασσεσθαι καθως και ο νομος λεγει ει τι δε
μαθειν θελουσιν εν οικω τους ιδιους ανδρας
επερωτατωσαν Αισχρον γαρ εστιν γυναιξιν εν εκκλη
σια λαλειν Γνωριζω δε υμιν αδελφοι το ευαγ
γελιον ὁ ευηγγελισαμην υμιν ὁ και παρελαβετε
εν ω και στηκετε δι ου και σωζεσθε τινι
c λογω ευηγγελισαμην υμιν ὁ εκ παρελαβον
ζ εκτος. ειμη. εικη. επιστευσατε Παρεδωκα γαρ
υμιν εν πρωτοις ὁ και παρελαβον οτι χς. απε
θανεν υπερ των. αμαρτιων ημων κατα τας γραφας
και. οτι εταφη. και οτι εγηγερται τη τριτη ημερα

κατα τας γραφας και οτι ωφθη κηφα και μετα τουτο τοις εν
δεκα επειτα ωφθη επανω πεντακοσιοις αδελφοις εφαπαξ
εξ ων οι πλειονες μενουσιν εως αρτι τινες δε εκοι
μηθησαν επειτα ωφθη ιακωβω επειτα τοις αποστολοις
πασιν εσχατον δε παντων ωσπερει εκτρωματι ωφ
θη κακω εμοι εγω γαρ ειμι ο ελαχιστος των απο
στολων ος ουκ ειμι ικανος καλεισθαι αποστολος διοτι
εδιωξα την εκκλησιαν του θυ χαριτι δε θυ
ειμι ο ειμι και η χαρις αυτου εις εμε ουκ εγενηθη
αλλα περισσοτερον αυτων παντων εκοπιασα
ουκ εγω δε αλλα χαρις του θυ συν εμοι ειτε ουν
εγω ειτε εκεινοι ουτως κηρυσσομεν και ουτως
επιστευσατε ει δε χς κηρυσσεται εκ νεκρων οτι εγη
γερται πως λεγουσιν τινες εν υμιν οτι αναστασις νε
κρων ουκ εστιν ει δε αναστασις νεκρων ουκ εστιν
ουδε χς εγηγερται ει δε χς ουκ εγηγερται κενον
αρα και το κηρυγμα ημων κενη και η πιστις υμων
ευρισκομεθα δε και ψευδομαρτυρες του θυ οτι
εμαρτυρησαμεν κατα του θυ οτι εγειρεν τον χν
ον ουκ ηγειρεν ειπερ αρα οι νεκροι ουκ εγειρον
ται ει γαρ νεκροι ουκ εγειρονται ουδε χς εγηγερ
ται ει δε χς ουκ εγηγερται ματαια η πιστις υμων
ετι εστε εν ταις αμαρτιαις υμων αρα και οι κοι
μηθεντες εν χω απωλοντο ει εν τη ζωη ταυτη

Κορινθιους Α

ἐν χρῷ πάντες ἐσμεν· μόνον· ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων
ἐσμεν Νυνὶ δὲ χς ἐγήγερται ἐκ τῶν νεκρῶν Ἀπαρχὴ τῶν
κεκοιμημένων ἐπειδὴ γὰρ δι᾽ ἀνθρώπου ὁ θάνατος καὶ δι᾽
ἀνθρώπου· Ἀνάστασις νεκρῶν Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάν
τες ἀποθνήσκουσιν· Οὕτως καὶ ἐν τῷ χριῷ πάντες ζωοποι
ηθήσονται Ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· Ἀπαρχὴ χς
ἔπειτα οἱ τοῦ χῦ· οἱ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ εἶτα τὸ τέλος· Ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ
πρὸ- Ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξου
σίαν καὶ δύναμιν Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ θῇ
πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ· Ἔσχατος
ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ
τοὺς πόδας αὐτοῦ· Ὅταν δὲ εἴπῃ· ὅτι πάντα ὑπετά
ξεται δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ
τὰ πάντα· Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα τότε
καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ
πάντα ἵνα ᾖ ὁ θς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν· Ἐπεὶ τί ποι
ήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν· Εἰ ὅλως νεκροὶ
οὐκ ἐγείρονται· Τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν Τί
καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν Καθ᾽ ἡμέραν·
Ἀποθνήσκω νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν ἣν ἔχω ἐν χριῷ
τῷ κῷ ἡμῶν· Εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα
ἐν ἐφέσῳ Τί μοι ὄφελος· Εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται

φαγωμεν και πωμεν αυριον γαρ αποθνησκομεν
μη· πλανασθαι φθειρουσιν· η· θηρχρης· τα· αγιαι
κακαι· εκκλησιαι· δικαιως και· μη αμαρτανεται
αγνωσιαν γαρ θυ τινες εχουσιν· προς εντροπην
υμιν λεγω· αλλερει τις· πως εγειρονται οι· νεκ
ροι ποιω δε σωματι ερχονται· αφρων συ· ο·
σπειρεις ου ζωοποιειται εαν μη
σπειρεις ου το· σωμα το· γενησομενον σπειρεις· αλ
λα γυμνον κοκον· ειτυχοις
ειτουν· η· τινος των λοιπων
ο δε θς αυτω διδωσιν
σωμα καθως ηθελησεν
και εκαστω· των· σπερματων ιδιον σωμα· ου πασα
σαρξ ηαυτη· αλλαι μεν ανων αλλη δε κτηνους
αλλη δε ιχθυων αλλη δε σαρξ πετηνων· και· ετ
ερα μετα επουρανια και επιγεια· αλλ ετερα μεν· η· των
επουρανιων δοξα ετερα δε· η· των· επιγειων
αλλη δε δοξα ηλιου· αλλη δε δοξα· σεληνης·
και αλλη δοξα αστερων· αστηρ γαρ· αστερος·
διαφερει εν· δοξη ουτως και· η· αναστασις των·
νεκρων· σπειρεται εν· φθορα· εγειρεται· εν· αφθαρσια·
σπειρεται εν· ατιμια εγειρεται εν δοξη σπειρεται
εν· ασθενια· εγειρεται εν δυναμει σπειρεται σω
μα ψυχικον εγειρεται σωμα· πνευματικον· εστιν

ιεσθε
μαλλον
δοξα
και αλλη
μαλλον δοξα
determinibus

κορινθίους Α

ει εστιν σωμα ψυχικον εστιν και πνευματικον εστιν
γεγραπται εγενετο ο πρωτος ανθρωπος Αδαμ εις ψυ
χην ζωσαν ο εσχατος Αδαμ εις πνα ζωοποι
ουν αλλ' ου πρωτον το πνευματικον αλλα το ψυ
χικον επειτα το πνευματικον ο πρωτος ανθρωπος
12 εκ γης χοικος ο δευτερος ανθρωπος εξ ουρανου ο
2 ουρανιος οιοι ο χοικος τοιουτοι οι χοικοι
και οιος ο ουρανιος τοιουτοι και οι ουρανιοι
και καθως εφορεσαμεν την εικονα του χοικου
φορεσωμεν και την εικονα του επουρανιου
6 τουτο γαρ φημι αδελφοι οτι σαρξ και
αιμα βασιλειαν θυ ου κληρονομησουσιν ουδε
η φθορα την αφθαρσιαν κληρονομει
ιδου μυστηριον υμιν λεγω παντες ου
ουν κοιμηθησομεθα ου παντες δε αλλαγησο
2 μεθα εν ατομω εν ριπη οφθαλμου εν
5 τη εσχατη σαλπιγγι σαλπισει γαρ και οι νε
κροι αναστησονται αφθαρτοι και ημεις αλλα
γησομεθα δει γαρ το φθαρτον τουτο εν
αρασθαι αφθαρσιαν και το θνητον τουτο
ενδυσασθαι αθανασιαν οταν δε το φθαρτον τουτο

ιστεε > ο γεγραμμενος κατεποθη ο θανατος εις νικος πυ cor
ε >θανατε το κεντρον· πυ cor θανατε το νικος το δε
ε κεντρον· του θανατου η· αμαρτια η δε δυναμις της
αμαρτιας ο νομος· τω δε θω· χαρις τω διδοντι
η ημιν· το· νεικος δια του κυ ημων ιυ χυ· ωστε
αδελφοι μου αγαπητοι αδρεοι γινεσθε αμετακινη
τοι περισσευοντες εν τω· εργω· του κυ παντοτε ειδοτες
οτι ουκ εστιν· ο· κοπος υμων· κενος εν· κω···

xvi. Περι δε της λογειας της εις τους αγιους ωσπερ
διεταξα ταις· εκκλησιαις της· γαλατιας· ουτως και
υμεις ποιησατε κατα μιαν· σαββατου εκαστος υμων
παρ εαυτω τιθετω· θησαυριζων· οτι μη οταν
ελθω τοτε λογιαι· γινωνται· οταν δε
παραγενωμαι· ους εαν δοκιμασητε δι επιστολων
τουτους πεμψω απενεγκειν· την· χαριν· υμων εις ιηλμ
εαν δε η· αξιον του καμε πορευεσθαι· συνεμοι πορευ
σονται· ελευσομαι δε προς υμας· οταν· μακεδονιαν
διελθω μακεδονιαν γαρ διερχομαι· προς υμας δε
τυχον παραμενω η και παραχειμασω ινα υμεις
με προπεμψητε οπου εαν πορευωμαι· ου θελω γαρ
υμας αρτι εν· παροδω ιδειν· ελπιζω γαρ· χρονον
τινα επι μεινα προς υμας εαν· ο κς επιτρεπη

ad
quo tempus
abstergat
mors in victoria ubi mus
monstrato aculeus ubi tuo mors victoria
monstrato aculeus hr monstr peccati virtus hr
peccati lex deo gratias iam qui dedit
uobis victoria per dnm nrm ihm xpm itaq;
fratres mei dilecti stabiles estote immobiles
abundantes in opere dni semper scientes
quia non est labor uest inanis in dno
de collectionibus autem in scos sicut
ordinaui ecclesiis galatie ita et
uos facite una sabbati quisque uestrum
apud se ponat thesaurizans qd ei placuerit
non cum uenero tunc collectas fiant
cum hr
per epistolas
eum me
ibunt

κορινθιορς Α

Επιμενω δε εν εφεσω· εως. της. πεντηκοστης. θυρα
γαρ μοι ανεωγεν μεγαλη· και ενεργης· και αντικειμενοι
πολλοι. Εαν δε ελθη τιμοθεος· βλεπετε ινα· αφοβως
γενηται προς υμας. Το γαρ εργον κυ εργαζεται· ως
και· εγω. Μη τις ουν αυτον εξουθενηση Προπεμψατε δε
αυτον εν ειρηνη ινα ελθη προς εμε. Εκδεχομαι γαρ
αυτον· μετα των· αδελφων· Περι δε απολλω του αδελ
φου· επεστηριξα· αυτω· πολλα παρεκαλεσα αυτον ινα ελ
θη· προς υμας μετα των· αδελφων· και παντως·
ουκ ην θελημα ινα νυν· ελθη· Ελευσεται δε·
οταν· ευκαιρεση Γρηγορειτε· στηκετε εν πιστει
Ανδριζεσθε κραταιουσθε Παντα υμων· εν· αγα
πη· γινεσθω· Παρακαλω δε υμας αδελφοι οιδατε
την· οικιαν στεφανα· και· φουρτουνατον· και· αχαικον
οτι εισιν απαρχη· της· αχαιας· και εις διακονιαν· τοις
αγιοις· εταξαν· εαυτους· και υμις υποτασσεσθε τοις
τοιουτοις και παντι τω· συνεργουντι· και· κοπιωντι
εν υμιν Διρω δε επι· τη· παρουσια στεφα
να· και· φουρτουνατον· και αχαικον· οτι το υμετε
ρον υστερημα αυτοι· ανεπληρωσαν Ανεπαυσαν γαρ
και το εμον πνα· και το υμων Επιγινωσκετε ουν

τουτεστιν ασπαζονται υμας. Αι εκκλησιαι της
ασιας ασπαζονται υμας εν κω παυλα ακυλας
και πρισκιλλα συν τη κατ οικον αυτων εκκλησια
απ quor et hospitor ασπαζονται υμ. οι
αδελφοι παντες ασπασασθαι αλληλους εν
φιλήματι αγιω. Ο ασπασμος της εμης χειρι
paul ss quir vr amat dñi ihm xpm
παυλου Ητις εστιν φιλει τον κν ιν χν
ste edtio tradueru dñi strand
ε ητω. μαραναθα. Η χαρις του
dñi ihu xpi uobiscum cabrad mea. cū
κυ ιυ χρυ. μεθυμων Η αγαπη μου μετα
omnibus uobis in xpo ihu
παντων υμων. εν χριστω ιηυ ..>>>>>>>.

γενεθητω γενεθητω

explicit ad corinthios ep
Τελεσθη προς κορινθιους
A prima incipit ad corinthios
Α πρωτη. Αρχεται προς. κορινθι
B ους. secunda Δευτερη. Β

V

προς κορινθιους β

Παυλος αποστολος ιῡ χῡ δια θεληματος θῡ και
Τιμοθεος ο αδελφος. τη εκκλησια του θῡ τη· ουσ
τοις ουσιν εν κορινθω συν· τοις. αγιοις πασιν τοις ουσιν εν
ολη τη· αχαια· χαρις υμιν και ειρηνη απο θῡ πρς
ημων και κῡ ιῡ χῡ· Ευλογητος ο θς· και· πηρ
του κῡ ημων ιυ χυ· πηρ· των· οικτιρμων και θς· πασ
ης· παρακλησεως ο παρακαλων ημας· επι πασ· τη
θλιψει ημων εις το δυνασθαι ημας παρακαλειν· τους
εν πασ θλιψει δια της· παρακλησεως ης· παρακαλ
ουμεθα και αυτοι υπο του θῡ· Οτι καθως περισσευει
τα παθηματα του χῡ εις ημας· ουτως και δια του
χῡ περισσευει και· η παρακλησις ημων Ειτε δε
θλιβομεθα υπερ της· υμων παρακλησεως και σω
τηριας· της ενεργουμενης εν υπομονη· των αυτων
παθηματων· ων και ημεις πασχομεν Και η ελπις
ημων. βεβαια υπερ υμων· ειτε παρακαλουμε
θα· υπερ της· υμων παρακλησεως και· σωτηριας
Ειδοτες· οτι οικοινωνοι· των παθηματων εστε και
της· παρακλησεως. Ου γαρ θελομεν· υμας αγνοειν
αδελφοι περι της θλιψεως ημων· της· γενομενης εν
τη· ασια· οτι καθ υπερβολην· εβαρηθημεν παρα
δυναμιν· ωστε εξαπορηθηναι ημας και του ζην

BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA

Αλλαγοι εν εαυτοις το αποκριμα του θανατου εσχηκα
μεν ινα μη πεποιθοτες ωμεν εφεαυτοις αλλα επι τω
εγειροντι τους νεκρους. Ος εκ τηλικουτου θανατου
ερρυσατο ημας και ρυεται. εις ον ηλπικαμεν. και οτι
ρυσεται. συνυπουργουντων και υμων περι υμων τη δεησει
ινα επι πολλων προσωπων το εις ημας. χαρισμα δια πολλων
ευχαριστηθη. υπερ ημων. Η γαρ καυχησις ημων. αυτη εστιν
το μαρτυριον της. συνειδησεως ημων. Οτι εν απλοτητι
και ειλικρινια θυ. ουκ εν σοφια. σαρκικη. Αλλ εν χαρι
τι θυ. Ανεστραφημεν εν τω. κοσμω. Περισσοτερως δε
προς υμας. Ου γαρ. Αλλα γραφομεν υμιν. Η α. αναγι
νωσκετε. και. επιγινωσκετε. Ελπιζω δε οτι εως
τελους. επιγνωσεσθε. καθως και. επεγνωτε. Ημας. απο
μερους. Οτι καυχημα υμων. εσμεν. καθαπερ και
υμεις ημων. εν τη. ημερα του κυ ημων ιυ χυ. και
ταυτη τη: πεποιθησει εβουλομην προτερον ελθειν.
προς υμας. και. δι υμων διελθειν εις την. ιουδαιαν. ινα δευτεραν χαριν. εχητε. και δι υμων
επελθειν. εις. μακεδονιαν. και παλιν. απο. μακεδο
νιας. ελθειν. προς υμας. και υφ υμων προπεμφθηναι
εις. την. ιουδαιαν. Τουτο ουν βουλευμενος μητι
αρα ελαφρια εχρησαμην. Η. α. βουλευομαι κατα
σαρκα βουλευομαι. ινα η. παρ εμοι. το. ναι. ναι
και. το. ου. ου. Πιστος. δε. ο θς. οτι ο λογος

Κορινθιους β

3 ημιν ο προς υμας Ορχ εστιν. Ναι· και· Ορ
Ο γαρ υ̅ς̅ του θυ̅ Ιη̅ς̅ Χρ̅ς̅ ο εν υμιν· ο δι ημων· κηρ
υχθεις· Διεμορ και Σιλβανος και Τιμοθεος· Ορχ· εγενετο
· Ναι· και· Ορ· Αλλα Ναι εν· αυτω γεγονεν. Οσαι γαρ
r επαγγελιαι θυ̅· εν αυτω· το· Ναι· Διο και δι αυτου· το·
c Αμην· τω· θω̅ προς δοξαν δι ημων. Ο δε
e βεβαιων ημας· συν υμιν εις χν̅· και χρισας ημας θ̅ς̅
και· ος· σφραγισαμενος ημας και δους· τον· αρραβωνα
του π̅ν̅α̅· εν ταις καρδιαις ημων. Εγω δε μαρτυρα τον
θ̅ν̅· επικαλουμαι· επι την εμην ψυχην· οτι· φειδομενος
υμων ουκ ηλθον· εις κορινθον Ουχ οτι κυριευομεν
της· πιστεως υμων Αλλα συνεργοι εσμεν της· χαρας
υμων Τη γαρ πιστει εστηκατε. Εκρινα δε εμαυτω τω
τουτο· το μη παλιν εν· λυπη ελθειν προς υμας· Ει γαρ
εγω λυπω υμας και τις εστιν ο ευφραινων με· ει μη
ο· λυπουμενος εξ εμου· Και τουτο αυτο· εγραψα υμιν
ινα μη ελθων. λυπην επι λυπην εχω· Εφιν εδ̅ι̅ μοι
χαριν πεποιθως επι παντας υμας. Οτι η εμη χαρα
παντων υμων εστιν· Εκ γαρ πολλης θλιψεως και
συνοχης καρδιας εγραψα υμιν δια πολλων δακρυων
Ουχ ινα λυπηθητε αλλα την αγαπην ην
εχω· περισσοτερως προς υμας. Ει δε τις λελυπηκεν
ουκ εμε λελυπηκεν. Αλλα απο· μερους ινα μη επι
παντας παντας υμας επιβαρω· τοιουτω η· επιτιμια τ̅ο̅

hac ita ut econtrario προς
ΑΥΤΗ ΩΣΑΥΤΩΣ ΑΝΤΙΠΕΛΑΒΗΣΙΝ ΥΜΑΣ ΜΑΛΛΟΝ ΧΑΡΙΣΘΗΝΑΙ ΚΑΙ
consolemini ne forte abundantiore tristitia absorbeatur
ΠΑΡΑΚΑΛΕΣΑΙ· ΜΗ ΠΩΣ ΤΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΛΥΠΗ ΚΑΤΑΠΟΘΗ
qui huiusmodi ∴ ppter obsecro ut confirmetis erga eum
Ο· ΤΟΙΟΥΤΟΣ ΔΙΟ· ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΥΜΑΣ ΚΥΡΩΣΑΙ ΕΙΣ ΑΥΤΟΝ
caritatem Εobsecro enim et recipiat uobis ut cognoscat
ΑΓΑΠΗΝ· ΕΙΣΤΟΥΤΟ ΓΑΡ ΚΑΙ ΕΓΡΑΨΑ ΥΜΩΝ ΙΝΑ ΓΝΩ
experimentum omnium scripsi si in omnia obedientes
ε ζ ΤΗΝ· ΔΟΚΙΜΗΝ ΠΑΝΤΩΝ ΥΜΩΝ· ΕΙ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑ ΥΠΗΚΟΟΙ
estis Ωsi autem aliquid donastis et ego Καὶ γὰρ
ἐστε· Ω δὲ τι· χαρίζεσθαι καὶ ἐγω Καὶ γὰρ
ego quod et donaui si quid et donaui propter
ἐγω· ο· καὶ κεχάρισμαι· εἴ τι κε χαρισμαι δι
uos in facie christi ut non possitis circumuenire a
ΥΜΑΣ ΕΝ ΠΡΟΣΩΠΩ ΧΡΥ ΙΝΑ ΜΗ ΠΛΕΟΝ· ΕΚΤΗΣ ΩΜΕΘΑ ΥΠΟ
ε ε τοῦ σατανᾶ Ου γὰρ· ΑΥΤΟΥ ΤΑ ΝΟΗΜΑΤΑ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝ·
ratione non enim eius uersutias ignoramus
Ελθων δε εις την· τρωαδα δια το· ευαγγελιον του χυ
uenerit autem in troadam propter euangelium christi
και θυρα μοι· ην· ανεωγμενη εν κω· Ουκ εσχηκα· ανε
et hostium mihi esset apertum in domino non habui re
ε ε σιν τω· πνι μου· Τω μη· ευρειν με τιτον· τον· αδελ
quietem spiritui meo eo quod non inuenerim me titum fratrem
φον· μου· Αλλα αποταξαμενος· αυτοις· εξηλθον
meum sed ualedicens eis profectus sum
εις μακεδονιαν Τω δε θω· χαρις· τω· παντο
in macedoniam Deo autem gratias semper
τε· θριαμβευοντι ημας εν τω χω και την· οσμην
triumphanti nos in christo et odorem
ε της· γνωσεως αυτου φανεροντι δι ημων εν παντι
notitie sue manifestat per nos in omni
τοπω· Οτι χυ· ευωδια εσμεν· τω θω· εν· τοις
loco quia christi bonus odor sumus deo in
σωζομενοις· και εν τοις· απολλυμενοις· Οις μεν
saluandis et in perituris Aliis quidem
οσμη· θανατου εις θανατον· Οις δε οσμη· ζωης εις
odor mortis in mortem aliis autem odor uite in
ζωην Και προς ταυτα· Τις· ικανος· Ου γαρ
uitam Et ad hec quis idoneus sufficiat Non enim
εσμεν ως οι λοιποι· καπηλευοντες τον· λογον του θυ
sumus sicut ceteri adulterantes uerbum dei
Αλλ ως εξ ειλικρινιας· ως· εκ θυ· κατενωπιον του θυ
sed ex sinceritate sicut ex deo coram deo
εν χω λαλουμεν Αρχομεθα παλιν εαυτους·

κορινθιοις β

commendamus autem nunc indigemus sicut quidam commendaticias
ει χριστιανοι η μη χρηζομεν ως τινες χριστατικων
epistolas ad uos aut ex uobis commendaticias epis
επιστολων προς υμας η εξ υμων χριστατεικων επι
tolas epistola nostra uos estis in cordibus
στολων η επιστολη ημων υμεις εστε εγγεγραμμενη
in cordibus nostris cognita et legenda
εν ταις καρδιαις ημων γινωσκομενη και αναγινω
ab hominibus manifestati quoniam estis epistola
σκομενη υπο των ανθρωπων φανερουμενοι οτι εστε επιστολη
christi ministrata a nobis inscripta non atramento
χρυ διακονηθεισα υφ ημων εγγεγραμμενη ου μελανι
sed spu dei uiui non in tabulis lapideis sed
αλλα πνι θυ ζωντος ουκ εν πλαξιν λιθιναις αλ
in tabulis cordis carnalibus confidentiam autem ta
λ εν πλαξεσιν καρδιαις σαρκιναις πεποιθησιν δε τοι
lem habemus per christum ad deum non quod sufficientes
αυτην εχομεν δια τον χν προς τον θν ουχ οτι ικανοι
sumus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis sed
εσμεν λογισασθαι τι αφ εαυτων ως εξ εαυτων αλλ
sufficientia nostra ex deo qui et idoneos fecit nos mi
ικανοτης ημων εκ του θυ ος και ικανωσεν ημας δια
nistros noui testamenti non litterae sed spus
κονους καινης διαθηκης ου γραμματος αλλα πνος το
littera enim occidit spus autem uiuificat ει δε
γαρ γραμμα αποκτεννει το δε πνα ζωοποιει ει δε
ministratio mortis in litteris formata lapidibus
η διακονια του θανατου εν γραμμασι τετυπωμενη λιθοις
fuit in gloria ita ut non possent intendere filii
εγενηθη εν δοξη ωστε μη δυνασθαι ατενισαι υιοι
israhel in faciem mosi propter gloriam
ισραηλ εις το προσωπον μωυσεως δια την δοξαν
uultus eius quae abolebatur quomodo non
του προσωπου αυτου την καταργουμενην πως ουχι
magis ministratio spus erit in gloria nam
μαλλον η διακονια του πνος εσται εν δοξη ει γαρ
de ministerio damnationis gloria est multo
κατακρισεως δοξα εστιν πολλω
magis abundabit ministerium iustitiae in gloria
μαλλον περισσευει η διακονια της δικαιοσυνης εν δοξη
nam et quod glorificatum est in hac
και γαρ ου δεδοξασται το δεδοξασμενον εν τουτω
parte propter excellentem gloriam nam
τω μερει ενεκεν της υπερβαλλουσης δοξης ει γαρ
quod abolebatur per gloriam multo magis quod manet
το καταργουμενον δια δοξης πολλω μαλλον το μενον

ἐν δόξῃ· ἔχοντες οὖν τοιοῦτον ἔλπιδα πολλῇ παρρησίᾳ
χρώμεθα καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα
κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἀὐτοῦ πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς
τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου ἀλλὰ
ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας
τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης
μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν χριστῷ καταργεῖται ἀλλ
λεως σήμερον ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς κάλυμμα
κεῖται ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν ὅταν δὲ ἐπιστρέψῃ πρὸς
κν περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα ὁ δὲ κς τὸ πνά ἐστιν
ου δὲ τὸ πνα κυ ἐκεῖ ἐλευθερία ἡμεῖς δὲ πάντες
ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυ κατοπτριζόμενοι
μεθ᾽ τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης
εἰς δόξαν καθάπερ ἀπὸ κυ πνς διὸ ἔχοντες τὴν
διακονίαν ταύτην καθὼς ἠλεήθημεν οὐκ ἐγκακοῦμεν
ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης μὴ περι
πατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ
θυ ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάνοντες ἑαυ
τοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θυ·
εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν
ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον ἐν οἷς
ὁ θς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν
ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ
γελίου τῆς δόξης τοῦ χυ ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θυ

κορινθιους. β

non enim nosmetipsos ꝓdicamus sed dnm ihm ihm nos
Ου γαρ εαυτους κηρυσσομεν Αλλα κν ιν. χρν εαυτους
quidem seruos uestros per ihm qm dr qui dixit ex tde
δε. δουλους υμων δια ιν. οτι ο θς ο ειπων εκ
tenebris lumen splendere fulgere illuxit in condibus
σκοτους φως. λαμψαι ος ελαμψεν εν ταις καρδιαις
nostris ad illuminationem scientiae gloriae eius
ημων. προς. φωτισμον της. γνωσεως της. δοξης αυτου
in facie xpi ihu habemus autem thesaurum hunc
εν. προσωπω χρυ ιυ. εχομεν δε τον. θησαυρον τουτον
in fictilibus uasis ut excellentia sublimitas
εν. οστρακινοις σκευεσιν ινα. η. υπερβολη της δυνα
tribus fit non ex nobis in omnibus tribulationem
μεως η τοῦ θυ και. μη. εξ ημων. εν παντι θλιβο
patiamur tribulem
μενοι. . . . . red cauenturtiamur
aporia ἀπορούμενοι. ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι.
ancp ἐξαπορηθῶμεν. red non desperemur tedefectu pressuri tpressionē
t defectu ἀπορούμενοι. ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι διωκόμενοι patimur
red non derelicti tn derelinquimur desert tdeuincimur red
ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι. καταβαλλόμενοι. ἀλ
non tenemur tn pdti remper montem xpi in
λ' οὐκ ἀπολλύμενοι πάντοτε την. νεκρωσιν του χρυ εν
corpore nro circum ferentes ut et uita ihu
τω σωματι ημων περιφεροντες ινα και η. ζωη ιυ
xpi in corpore nostro manifestetur si enim nos
χρυ εν. τω. σωματι ημων φανερωθη. ει γαρ ημεις. οι
uiuentes tdq; in mortem tradimur ppter ihm ut et uita
ζωντες εις θανατον παραδιδομεθα. δια ιν. ινα. και η. ζωη
ihu xpi manifestetur in mortali carne nostra tdq;
ιυ χρυ. φανερωθη. εν τη. θνητη σαρκι ημων υμεις
mors in nobis operatur uita autem in nobis ha
θανατος εν ημιν ενεργειται. η δε. ζωη. εν υμιν εκ
bentes autem eundem ipsum fidei fm ꝙ scriptum
οντες δε. τουτο πνα της πιστεως κατα το γεγραμμε
credidi ppter ꝙ et loquimur rum et nos cre
νον. επιστευσα διο και ελαλησα. και ημεις πι
dimus ideoque ꝙ et loquimur scientes qm qui ihm
στευομεν διο και. λαλουμεν. ειδοτες. οτι. ο. εγει
citauit ihm ihm et nos cum ihu suscitabit et consti
ρας τον κν ιν και ημας συν. ιυ. εγερει και παρα
tuet uobiscum τα γαρ παντα δι υμας. ινα η χα
omnia enim ppter uos ut gratia patrimur
ρις πλεονασασα. διὰ των. πλειονων. την. ευχαρι
abundans ꝙ plurimam gratiarum actionem
στιαν περισσευση εις την. δοξαν του θυ διο. ουκ. εκ
abunde in gloriam dei ppter ꝙ non de
κακουμεθα. αλλ. ει και ο εξω ημων ανθρωπος διαφθειρεται
ficimur sed si et exterior noster homo corrumpitur

Αλλο εστιν ημων αναπαυσονται ημερα και
ημερα Το γαρ παραυτικα προς καιρον και
ελαφρον της θλιψεως ημων κατεργαζεται
εις υπερβολην αιωνιον βαρος δοξης κατεργα
ζεται ημιν· Μη σκοπουντες· Τα βλεπομενα
Αλλα τα μη· βλεπομενα· Τα γαρ βλεπομενα
προς καιρα εστιν Τα δε μη· βλεπομενα αιωνια
V. Οιδαμεν γαρ· οτι εαν η επιγειος ημων οικια
του σκηνους καταλυθη· οτι οικοδομην εκ θυ εχ
ομεν οικιαν αχειροποιητον· αιωνιον εν· τοις
ουρανοις Και γαρ· εν τουτω στεναζομεν· το οικη
μαρ τηριον ημων το εξ ουρανου επενδυσασθαι· επι
ποθουντες ειπερ και εκδυσαμενοι· ου γυμνοι ευ
ρεθησομεθα· Και γαρ οι οντες· εν τω· σκηνει του
τω στεναζομεν βαρουμενοι· εφ ω· ουθελομεν
εκδυσασθαι· Αλλεπενδυσασθαι· ινα καταποθη·
το θνητον τουτο υπο της· ζωης· Ο δε κατερ
γασαμενος ημας εις αυτο τουτο θς· ο· δους
ημιν τον· αρραβωνα του πνς· Θαρρουντες ουν
παντοτε και ειδοτες· οτι ενδημουντες εν· τω
σωματι εκδημουμεν· απο του κυ διαπιστευε

Allo estin hmwn anapausontai hmera kai
hmera To gar parautika pros kairon kai
elafron ths qliyews hmwn katergazetai
eis uperbolhn aiwnion baros doxhs katergd
zetai hmin· Mh skopountes· Ta blepomena
Alla ta mh· blepomena· Ta gar blepomena
proskaira estin Ta de mh· blepomena aiwnia
V. Oidamen gar· oti ean h epigeios hmwn oikeia
tou skhnous kataluqh· oti oikodomhn ek qu ex
omen oikian ouk acheiropoihton· aiwnion en· tois
ouranois Kai gar· en toutw stenazomen· to oikh
thrion hmwn to ex ouranou ependusasqai· epi
poqountes eiperkai ekdusamenoi· ou gumnoi eu
reqhsometha· Kai gar oi ontes· en tw· skhnei tou
tw stenazomen barunomenoi· efw· ouqelomen
ekdusasqai· Allependusasqai· ina katapoqh·
to qnhton touto upo thς· zwhς· O de kater
gasamenos hmas eis auto touto qς· o· dous
hmin ton· arrabwna tou pnς· Qarrountes oun
pantote kai eidotes· oti endhmountes en· tw
swmati ekdhmoumen· apo tou qu dia pisteue

red interior nostr reprobatur die
ημερα και
nam quod adpresens ad tempus et
leue pressure tribulationis nostre sup' modum
in sublimitatem aeternum pondus gloriae operatur
in nobis non contemplantes quae uidentur
red quae non uidentur quae enim uidentur
tpo ad tempus sc quae autem n uidentur aeterna
rai
V. reimur enim qm si terrestris nostra domus
hr habitaculi deluatur quod habitaculum ex dn ha
bemus domum non manufactam aeternam in
celis et enim in hoc ingemescimus ha
bitationem nostram quae de celo super induere
mar pienes si tamen exspoliati non nudi in
ueniamur et enim qui cum sumus in habitaculo
hoc ingemescimus grauati
e quod nolumus
r spoliari red sup uestiri ut absorbeatur absorbeo
katapono
mortale hoc a uita
to qnhton touto upo thς zwhς O qui hr pens
atus nos in hoc ipsum dr qui dedit
nobis pignus spr
hmin ton· arrabwna tou pnς Qarrountes autem ipsum
semper et scientes qm cum sumus peregrinamur in
corpore peregrinamur a dn per fidem

κορινθιους β

γαρ περιπατουμεν και ουκ κατα σαρκα στρατευομεθα· ουδε
enim ambulamus et non per speciem militamus
και συνιστανομεν μαλλον· εκστημεν θω· ειτε σωφρονουμεν
et commendamus magis per mentem deo· sive sobrii simus
και εαυτοις· μαλλον· εκστημεν θω· ειτε σωφρονουμεν
et nobis

καινη κτισις τα αρχαια παρηλθεν ιδου γεγονεν
καινα τα δε παντα εκ θυ του καταλλαξαντος ημας
εαυτω δια χυ. και δοντος ημιν την διακονιαν της κα
ταλλαγης ως οτι ο θς ην εν χω κοσμον κατα
λλασσων εαυτω μη λογιζομενος αυτοις τα παραπτωματα
αυτων και θεμενος εν ημιν τον λογον της κατα
λλαγης. υπερ χυ πρεσβευομεν ως του θυ παρακαλουντος
δι ημων δεομεθα υπερ χυ καταλλαγητε τω θω. τον
μη γνοντα αμαρτιαν υπερ ημων αμαρτιαν εποιησεν ινα ημεις
γενωμεθα δικαιοσυνη θυ εν αυτω. συνεργουντες δε και
παρακαλουμεν μη εις κενον την χαριν του θυ δεξασθαι
θς γαρ λεγει δεκτω επηκουσα σου και
εν ημερα σωτηριας εβοηθησα σοι ιδου νυν καιρος
δεκτος. ιδου νυν ημερα σωτηριας μηδεμιαν εν μη
δενι διδοντες προσκοπην ινα μη μωμηθη η διακονια
ημων αλλ εν παντι συνιστωντες εαυτους ως θυ διακονοι
εν υπομονη πολλη. εν θλιψεσιν. εν αναγκαις
εν πληγαις εν φυλακαις.
εν κοποις. εν αγρυπνιαις εν νηστειαις
εν αγνοτητι. εν γνωσει. εν μακροθυμια. εν χρη
στοτητι εν πνι. αγιω. εν αγαπη ανυποκριτω εν
λογω. αληθειας. εν δυναμει θυ δια των οπλων της
δικαιοσυνης των δεξιων και αριστερων δια δοξης
και ατιμιας δια δυσφημιας και ευφημιας ως πλανοι

καινη κτισις τα αρχαια παρηλθεν ιδου γεγονεν
καινα τα δε παντα εκ θυ του καταλλαξαντος ημας
εαυτω δια χυ. και δοντος ημιν την διακονιαν της κα
ταλλαγης ως οτι ο θς ην εν χω κοσμον κατα
λλασσων εαυτω μη λογιζομενος αυτοις τα παραπτωματα
αυτων και θεμενος εν ημιν τον λογον της κατα
λλαγης. υπερ χυ πρεσβευομεν ως του θυ παρακαλουντος
δι ημων δεομεθα υπερ χυ καταλλαγητε τω θω. τον
μη γνοντα αμαρτιαν υπερ ημων αμαρτιαν εποιησεν ινα ημεις
γενωμεθα δικαιοσυνη θυ εν αυτω. συνεργουντες δε και VI
παρακαλουμεν μη εις κενον την χαριν του θυ δεξασθαι
θς γαρ λεγει δεκτω επηκουσα σου και
εν ημερα σωτηριας εβοηθησα σοι ιδου νυν καιρος
δεκτος. ιδου νυν ημερα σωτηριας μηδεμιαν εν μη
δενι διδοντες προσκοπην ινα μη μωμηθη η διακονια
ημων αλλ εν παντι συνιστωντες εαυτους ως θυ διακονοι
εν υπομονη πολλη. εν θλιψεσιν. εν αναγκαις
εν πληγαις εν φυλακαις.
εν κοποις. εν αγρυπνιαις εν νηστειαις
εν αγνοτητι. εν γνωσει. εν μακροθυμια. εν χρη
στοτητι εν πνι. αγιω. εν αγαπη ανυποκριτω εν
λογω. αληθειας. εν δυναμει θυ δια των οπλων της
δικαιοσυνης των δεξιων και αριστερων δια δοξης
και ατιμιας δια δυσφημιας και ευφημιας ως πλανοι

κορινθιοις β

καὶ ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι
ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι ὡς λυπούμενοι· ἀεὶ δὲ
χαίροντες. ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες ὡς
μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες Τὸ στόμα ἡμῶν
ἀνέῳγεν· πρὸς ὑμᾶς Ὦ κορίνθιοι· Η καρδία ἡμῶν πε-
πλάτυνται· Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν· στενοχωρεῖσθε
δὲ· ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν Τὴν δὲ αὐτὴν
ἀντιμισθίαν ὡς τέκνοις λέγω· πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς
καὶ μὴ γίνεσθαι ἑτεροζυγοῦντες μετὰ ἀπίστων Τίς.
μετοχὴ γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ μετὰ ἀνομίας Η τίς κοινωνία
φωτὶ πρὸς σκότος Τίς δὲ συμφώνησις. εἰς χριστὸν πρὸς
βελιὰρ Η τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου· Τίς δὲ συγ-
κατάθεσις ναῷ θῦ· μετὰ εἰδώλων ὑμεῖς γὰρ ναὸς θῦ ἐσμεν
ἐσται ζῶντος λέγει γὰρ ὁ θς Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς Tessia & in Lauritio
καὶ ἐν περιπατήσω καὶ ἐσομαι αὐτοῖς θς καὶ αὐτοὶ ἐσονται
μοι λαός Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν· καὶ ἀφω-
ρίσθητε λέγει κς καὶ· ἀκαθάρτου· μὴ· ἅπτεσθαι· κἀγὼ
εἰσδέξομαι ὑμᾶς. καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα καὶ
ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας λέγει κς παν-
τοκράτωρ Ταύτας οὖν ἐχοντες. ταῖς ἐπαγγελίαις ἀγαπητοὶ VII
καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνε-
ύματος τελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θῦ Χωρήσατε ἡμᾶς. Οὐδένα
ἠδικήσαμεν· Οὐδένα ἐφθείραμεν Οὐδένα ἐπλεονεκτήσα-
μεν

non ad condemnationē dico p̄dixi enim quod in
Ου προς κατακρισιν λεγω Προειρηκα γαρ οτι εν ταις
cordibus uestris estis ad comoriendum et conuiuendū
καρδιαις ημων εστε εις το συναποθανειν και συζην
multa mihi fiducia ad uos multa mihi gloriatio
Πολλη μοι παρρησια προς υμας· Πολλη μοι καυχησις
pro nobis repletus sum consolatione, super abundo
υπερ υμων Πεπληρωμαι τη παρακλησει, υπερπερισσευ
gaudio in omni tribulatione nra et enim uenien
ομαι τη χαρα επι πασι θλιψει ημων και γαρ ελθον
tibus nobis in macedoniam nullam requiem habuit
τιων ημων εις μακεδονιαν ουδεμιαν ανεσιν εσχεν
caro nra sed in omnibus tribulationē patī potes pugnae
η σαρξ ημων Αλλεν παντι θλιβομενοι εξωθεν μαχαι
intus timores, foris, sed qui consolatur humiles con
εσωθεν φοβοι Αλλο παρακαλων τους ταπεινους πα
solatur deus nos in aduentu titi
ρεκαλεσεν ημας ο θς εν τη παρουσια τιτου
non solum in p̄senti alacritate eius sed et in
Ου μονον εν τη παρουσια αυτου αλλα και εν τη
consolatione qua consolatus in uobis nuntians nobis
παρακλησει η παρεκληθη εφ υμιν αναγγελλων ημιν
desiderium uestrum planctum
την υμων επιποθησιν τον υμων οδυρμον τον
uestrum emulationem pro me ita ut magis gaudere
υμων ζηλον υπερ εμου· Ωστε μαλλον χαρηναι
am et ne contristari uos in epistola mea
μαι· οτι ει και ελυπησα υμας εν τη επιστολη μου
non penitet me et si et si penitet eam
Ου μεταμελομαι ει και μετεμελομην βλε
deo enim quod epistola illa et si ad
πω γαρ οτι η επιστολη εκεινη ει και προς
horam uos contristauit nunc gaudeo non quia
ωραν υμας ελυπησεν Νυν χαιρω ουχ οτι
contristati estis sed quia contristati estis ad penitentiā
ελυπηθητε αλλοτι ελυπηθητε εις μετανοιαν
contristati estis secundū deum ut in nullo
ελυπηθητε γαρ κατα θν ινα εν μηδενι
detrimentū patiamini ex nobis nam quae secundum deum tristitia
ζημιωθητε εξ ημων Η γαρ κατα θν λυπη
penitentiā in salutem stabilem operata
μετανοιαν εις σωτηριαν αμεταμελητον εργα
est huius mundi tristitia mortē ope
ζεται Η δε του κοσμου λυπη θανατον κα
ratur ecce enim hoc ipsum quae secundum deum
τεργαζεται· Ιδου γαρ αυτοτουτο το κατα θν

κορινθιοις β

Αγπηννας Ποσι κατεργασατο εν υμιν σπουδην Αλλαπολο
γειαν · Αλλαγανακτησιν · Αλλαφοβον Αλλεπι ποθησει Αλ
λα ζηλον Αλλα εκδικησιν εν παντει συνεστησατε εαυτους
αγνους ειναι τω πραγματι · Αρα εικαι εγραψα υμιν
ουχενεκεν του αδικησαντος Ουδε ενεκεντου αδικη
θεντος Αλλενεκεντου φανερωθηναι την σπουδην ημων
την υπερ ημων προς υμας ενωπιον του θυ Διατουτο
παρακεκλημεθα · Επι δε τη παρακλησει ημων περισ
σοτερως μαλλον εχαρημεν · επι τη χαρα τητου Οτι
ανεπαυται το πνα αυτου απο παντων υμων · Οτι
ει τι αυτω κεκαυχημαι υπερ υμων · ουκατησχυνθην
Αλλως παντοτε εν αληθεια ελαλησαμεν υμιν ουτ
ως · και η καυχησις ημων η προς τιτον αληθεια
εγενηθη και τα σπλαγχνα αυτου περισσοτερως εις υμας
εστιν Αναμιμνησκομενου την παντων υμων υπακοην
ως μετα φοβου και τρομου εδεξασθε αυτον Χαιρω
οτι εν παντι θαρρω εν υμιν Γνωριζομεν δε υμιν
αδελφοι την χαριν του θυ την δεδομενην εν ταις
εκκλησιαις της μακεδονιας Οτι εν πολλη δοκιμη
θλιψεως η περισσια της χαρας αυτων και η
κατα βαθους αυτων επερισσευσεν εις τον πλου
τον της απλοτητος αυτων Οτι κατα δυναμιν μαρ
τυρω και παρα δυναμιν, αυθαιρετοι · μετα πολλης

παρακλησεως. δυναμενοι ημων την χαριν και την κοι
νωνιαν της διακονιας της εις τους αγιους και ουκ
ως ηλπισαμεν αλλα τους εαυτων εδωκαν πρωτον τω κω και
ημιν δια θεληματος θυ εις το παρακαλεσαι ημας τιτον
ινα καθως προενηρξατο ουτως και επιτελεση εις υμας
και την χαριν ταυτην. αλλ ωσπερ εν παντι περισσευετε
πιστει και λογω και γνωσει και πασ σπουδη και τη
εξ υμων εν ημιν αγαπη ινα και εν ταυτη τη χαριτι περισ
σευητε ου κατ επιταγην λεγω αλλα δια της ετερων
σπουδης και το της υμετερας αγαπης γνησιον δοκιμαζω
γινωσκετε γαρ την χαριν του κυ ημων ιυ χυ οτι δι
υμας επτωχευσεν πλουσιος ων ινα υμεις τη εκεινου πτωχεια
πλουτησητε και γνωμην εν τουτω δεδωμι
τουτο γαρ υμιν συμφερει οι ου μονον το ποιησαι αλ
λα και το θελειν εφ υμας δοτε δε και το ποιησαι επιτελεσατε. οπως καθαπερ η προθυμια του θελειν
ουτως και το επιτελεσαι εκ του εχειν ει γαρ
η προθυμια προκειται καθο ανεκτη ευπροσδεκτος ου καθο
ουκ εχει. τις. ου γαρ ινα αλλοις ανεσις υμιν δε
θλιψις αλλα εξ ισοτητος. εν τω νυν καιρω το υμων
περισσευμα εις το εκεινων υστερημα ινα και το εκει
νων περισσευμα γενηται εις το υμων υστερημα οπως
γενηται ισοτης καθως γεγραπται. ο το πολυ ουκ
επλεονασεν και το ολιγον ουκ ηλαττονησεν. χαρις δε
τω. θω. τω. δοντι την αυτην σπουδην υπερ υμων εν τω.

κορινθιοις β

καρδια τιτου ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθέντης ὑμῶν ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς
συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν οὐ
μόνον δέ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ
ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν στελλόμενοι τοῦτο μή τις ἡμᾶς μωμήσηται
ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν προνοούμενοι γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ
ἐνώπιον ἀνθρώπων συνεπέμψαμεν ἐν οἷς ἐδοκιμάσαμεν πολλάκις σπουδαίοντα νυνὶ δὲ πολλῷ μᾶλλον
σπουδαιότερον πεποιθήσει τῇ εἰς ὑμᾶς εἴτε ὑπὲρ τίτου κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός
εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν δόξα χριστοῦ τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν.
καυχήσεως ὑπὲρ ἡμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν περὶ μὲν γὰρ τῆς. IX
διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν
καυχῶμαι μακεδόσιν ὅτι ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι καὶ ὁ ὑμῶν ζῆλος ἤρεθισεν τοὺς πλείονας ἔπεμψα δὲ
τοὺς ἀδελφούς ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν κενωθῇ ἐν τῷ

Περι τουτων ⟨ινα⟩ καθως ειρηκα παρεσκευασμενοι ητε
Μηπως συν εμοι ελθωσιν συνεμοι μακεδονες και ευροσιν
υμας απαρασκευαστους καταισχυνθωμεν ημεις ⟨ινα⟩ μη λε-
γω υμεις εν τη υποστασει ταυτη αναγκαιον ουν ηγη-
σαμην παρακαλεσαι τους αδελφους ⟨ινα⟩ προελθωσιν
προς υμας και προκαταρτισωσιν την προεπηγγελμε-
νην ευλογιαν υμων ετοιμην ειναι. Ουτως ως ευ-
λογιαν μη ως πλεονεξιαν. Τουτο δε ο σπειρων
φειδομενως φειδομενως και θερισει και ο σπειρων
εν ευλογιαι επευλογια και θερισει. Εκαστος καθως
προαιρειται τη καρδια. Μη εκ λυπης η εξ ανα-
γκης. ιλαρον γαρ δοτην αγαπα ο θς. Δυναται δε ο θς
πασαν χαριν περισσευσαι εις υμας. ⟨ινα⟩ εν παντι παντοτε
αυταρκειαν εχοντες περισσευητε εις παν εργον αγαθον
καθως γεγραπται. Εσκορπισεν εδωκεν τοις πενησιν
η δικαιοσυνη αυτου μενει εις τον αιωνα. ο δε
επιχορηγων σπορον τω σπειροντι και αρτον
εις βρωσιν χορηγησαι και πληθυναι τον σπο-
ρον υμων. και αυξησει τα γενηματα της δικαιο-
συνης υμων ⟨ινα⟩ εν παντι πλουτιζομενοι εις πασαν
απλοτητα ητις κατεργαζεται δι ημων ευχαριστιαν
τω θω ⟨οτι⟩ η διακονια της λειτουργιας ταυτης
ου μονον εστιν προς αναπληρουσα τα υστερηματα

κορινθιοις β

τ̄ων ἀγ̄ων Ἀλλα καὶ περισσευοντα διὰ πολλ̄ων εὐχαριστ̄
τ̄ων τ̄ω· θ̄ῳ διὰ τ̄ης δοκιμ̄ης τ̄ης διακονιας ταυτ̄ης δοξα
ζοντες τ̄ον θ̄ν επὶ τ̄η ὑποταγ̄η τ̄ης ὁμολογιας ὑμ̄ων
εἰς το εὐαγγελιον τ̄ου χ̄ρ̄υ καὶ ἁπλοτητι τ̄ης εἰς κοιν
ωνιαν εἰς αὐτους καὶ εἰς παντας καὶ δεησει
ὑπερ ὑμ̄ων ἐπιποθουντ̄ων ὑμας διὰ τ̄ην ὑπερβαλ
λουσαν χαριν του θ̄υ ἐφ̄ ὑμ̄ιν χαρις τ̄ω· θ̄ῳ ἐπὶ τ̄η
ἀνεκδιηγητῳ αὐτου δωρεᾳ Αὐτος δε ἐγω παυλος Χ
παρακαλω ὑμας διὰ τ̄ης πραυτητος καὶ ἐπιεικειας
του χ̄ρ̄υ ὃς κατὰ προσωπον μεν ταπεινος ἐν ὑμ̄ιν
ἀπων· δε θαρρω εἰς ὑμας δεομαι δε τὸ μη
παρων θαρρησαι τ̄η πεποιθησει ᾗ λογιζομαι τολ
μησαι ἐπι τινας τους λογιζομενους ἡμας ὡς
κατὰ σαρκα περιπατουντας ἐν· σαρκι γαρ πε
ριπατουντες οὐ κατὰ σαρκα στρατευομεθ̄α γαρ
οπλα τ̄ης στρατιας ἡμ̄ων· οὐ σαρκικα ἀλλα δυ
νατα τ̄ω· θ̄ῳ πρὸς καθαιρεσιν ὀχυρωματων λο
γισμους καθαιροντες καὶ παν ὑψωμα ἐπαιρο
μενον κατὰ τ̄ης γνωσεως του θ̄υ καὶ αἰχμαλωτιζον
τες παν νοημα εἰς τ̄ην ὑπακοην του χ̄ρ̄υ· ἑτοιμως
καὶ ἐν ἑτοιμῳ ἐχοντες ἐκδικησαι πασαν παρακοην
ὁταν πληρωθ̄η ἡ ὑπακοη ὑμ̄ων τὰ κατὰ προσω
πον· βλεπετε τὰ κατὰ προσωπον εἰ τις πεποιθεν ἑαυτ̄ω χ̄ρ̄υ
δουλος εἰναι τουτο λογιζεσθω πάλιν ἀφ̄ ἑαυτου

προς

Οτι καλως ειρηται Χριστος απεθανεν υπερ των ασεβων Ουτως και ημεις εαν γαρ τι περισσευωμεν θεω ειτε σωφρονουμεν υμιν ειτε εξιστα-
μεθα θεω ειτε σωφρονουμεν υμιν Ουκ εις οικοδομην και ουκ εις καθαιρεσιν υμων
Ουκ αισχυνθησομαι ινα μη δοξωμεν ως αι λοιπαι ως σεαυτης φο
βειν υμας δια των επιστολων Οτι αι μεν επιστολαι
φησιν βαρειαι και ισχυραι Η δε παρουσια του σωματος
της ασθενους και λογος εξουθενημενος Τουτο
λογιζεσθω Οτιοιοιτοι οτι οιοιμεν τω λογω
δι επιστολων αποντες τοιουτοι και παροντες τω εργω
Ου γαρ τολμωμεν κρινai η συνκρινai εαυτους
τισιν των εαυτους συνιστανοντων Αλλα αυτοι
εν εαυτοις εαυτους μετρουντες και συνκρινοντες
εαυτους εαυτοις Ουκ εις το αμετρον καυχωμε
καλον νοι Αλλα κατα το μετρον του κανονος ου εμε
ρισεν ο θς μετρου αφικεσθαι αχρι και υμων
Ου γαρ ως μη αφικομενοι εις υμας υπερεκτι
νομεν εαυτους Αχρι γαρ και υμων εφθασαμεν
εν τω ευαγγελιω του χυ Ουκ εις τα αμετρα
καυχωμενοι εν αλλοτριοις κοποις ελπιδα δε
εχοντες αυξανομενης της πιστεως υμων εν υμιν
μεγαλυνθηναι κατα τον κανονα ημων εις περισσειαν
εις τα υπερεκεινα υμων ευαγγελισασθαι Ουκ εν

ἀλλοτρίων κανόνι εἰς τὰ ἑτοίμα καυχήσασθαι ὑμᾶς. Ὃ δε
καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συν-
ίστανων ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.
Ὄφελον ἀνείχεσθέ μικρόν τῆς ἀφροσύνης μου
ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζή-
λῳ. Ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον
ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ χριστῷ. Φοβοῦμαι δὲ μὴ πως
ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν εὕαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐ-
τοῦ φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος
καὶ τῆς ἁγνότητος τῆς εἰς χριστόν. Εἰ μὲν γὰρ
ὁ ἐρχόμενος ἄλλον ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκήρυ-
ξαμεν. Ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐδέξασθε
Ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐδέξασθε
καλῶς ἀνείχεσθε. Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι
τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ
λόγῳ ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες
ἐσμεν ὑμῖν ἐν πᾶσιν. Ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν τα-
πεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε. Ὅτι δωρεὰν τὸ
τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν ἄλλας ἐκκλη-
σίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν
διακονίαν καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερη-
θεὶς οὐ κατενάρκησα οὐδενός. Τὸ γὰρ ὑστέρη-
μά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες

προς

απο μακεδονιας και εν παντι αβαρη υμιν εαυτον τηρησαι και τηρησω εστιν. μηδε χν εμοι
οτι η καυχησις αυτη ου φραγησεται εις εμε
εν τοις κλιμασιν αχαιας διατι οτι ουκ αγαπω υμας. ο θς οιδεν. ο δε ποιω και ποιησω
ινα εκκοψω την αφορμην των θελοντων αφορ
μην. ινα εν ω καυχωνται ευρεθωσιν καθως
και ημις ου γαρ τοιουτοι ψευδαποστολοι εργα
ται δολιοι μετασχηματιζομενοι αποστολους χυ
και ου θαυμα. αυτος γαρ ο σατανας μετασχη
ματιζεται. εις αγγελον φωτος ου μεγα ουν
ει και οι διακονοι αυτου μετασχηματιζονται
ως διακονοι δικαιοσυνης ων το τελος εσται
κατα τα εργα αυτων παλιν λεγω μη τις
με δοξη αφρονα ειναι ει δε μηγε καν
ως αφρονα δεξασθαι με ινα καγω μικρον
τι καυχησωμαι ο λαλω ου κατα κν λα
λω αλλως εν αφροσυνη εν ταυτη τη υποστα
σει διοτι πολλοι καυχωνται κατα
σαρκα καγω καυχησομαι ηδεως γαρ ανεχεσθαι
των αφρονων φρονιμοι οντες ανεχεσθαι γαρ

κορινθιους β

εἴτις γνάθε καταδουλοῖ εἴ τις κατεσθίει εἴ τις
λαμβάνει εἴ τις ἐπαίρεται εἴ τις εἰς πρόσωπον
γνάθε δέρει κατὰ τιμὴν λέγω· ὡς ὅτι ἠσθενήκαμεν
μὲν ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ ἐγὼ λέγω ἐν
ἀφροσύνῃ λέγω ἑβραῖοί εἰσιν κἀγώ ἰσραηλῖταί
εἰσιν κἀγώ σπέρμα ἀβραάμ εἰσιν κἀγώ διάκονοί
εἰσιν χῦ παράφρονων λέγω ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις
περισσοτέρως ἐν πληγαῖς περισσοτέρως ἐν φυ
λακαῖς ὑπερβαλλόντως· ἐν θανάτοις πολλάκις
ὑπὸ ἰουδαίων πεντάκις· μ· παρέλαβον
τρὶς ἐραβδίσθην· ἅπαξ ἐλιθάσθην· τρὶς ἐνα
γησα· νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα
ὁδοιπορίαις πολλάκις κινδύνοις ποταμῶν
κινδύνοις λῃστῶν κινδύνοις ἐκ γένους κιν
δύνοις ἐξ ἐθνῶν· κινδύνοις ἐν πόλει κινδύ
νοις· ἐν ἐρημίᾳ κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ κινδύ
νοις ἐν· ψευδαδέλφοις κόπῳ καὶ μόχθῳ ἐν
ἀγρυπνίαις πολλάκις ἐν· λιμῷ καὶ δίψει ἐν
ἐν· νηστείαις πολλάκις· ἐν· ψύχει· καὶ γυμνότη
τι χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἐπίστασίς μοι ἡ· καθ'
ἐμέριμνα· μεριμνᾶ πάσων τῶν· ἐκκλησιῶν τίς
ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ τίς σκανδαλίζεται
καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι εἰ καυχᾶσθαι δεῖ τὰ

καυχησομαι
Γ της ασθενειας μου καυχησομαι ὁ θς και πατηρ
του κυ ιυ του αιωνος ὁ ων ευλογητος εις τους αιωνας
οτι ουψευδομαι· εν δαμασκω ὁ εθναρχης
Αρετα του βασιλεως εφρουρει την πολιν δαμα
κηνων θελων πιασαι με και διοτι λαθρα εχα
λασθην δια του τειχους και εξεφυγον τας χειρας
αυτου καυχασθαι δει ου συμφερον μεν
ελευσομαι δε εις τας οπτασιας και αποκα
γεις χυ οιδα ανθρωπον εν χριστω προ ετων
δεκατεσσαρων ειτε εν σωματι ουκ οιδα ειτε
εκτος του σωματος ουκ οιδα ὁ θς οιδεν αρπα
γεντα τον τοιουτον εως τριτου ουρανου και
οιδα τον τοιουτον ανον ειτε εν σωματι εἰτε
εκτος του σωματος ουκ οιδα ὁ θς οιδεν οτι
ηρπαγη εις τον παραδεισον και ηκουσεν αρρητα
ρηματα α ουκ εξον ανθρωπω λαλησαι υπερ του
τοιουτου καυχησομαι υπερ δε εμαυτου ου καυ
χησομαι ει μη εν ταις ασθενειαις μου εαν γαρ
θελησω καυχασθαι· ουκ εσομαι αφρων αληθειαν
γαρ ερω φειδομαι δε μη τις εις
εμε λογισηται υπερ ο βλεπει με η· ακου
ει εξ εμου· και τη υπερβολη των· αποκαλυ-

XII

κορινθιορς β

ppē quod ut ne extollar
Διο ιηδ μη υπερεπιμαι εδοθη μοι σκολοψ τη.
datur mihi stimulus
carni mee Αγγελος σατανᾶ ἱνα
angelus satane ut me colaphizet ppē
hoc ter dñm rogaui
τουτου τρις του κν παρεκαλεσα ἱνα
ut discedat a me
αποστη απ εμου
Και ειπεν μοι Αρκει σοι η χαρις μου
et dixit mihi sufficit tibi gratia mea nam uir
tus in infirmitate perficitur libentissime itaq; magis glo
Ηδιστα ουν μαλλον καυ
riabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in
χησομαι εν ταις ασθενειαις μου ἱνα επι σκηνωση επ
me uirtus xpi ppē placeo in infirmitatib;
μοι η δυναμις του χυ Διο ευδοκω εν ασθενειαις
mis in iniurijs in necessitatibus in persecutionib; in
μαις· εν υβρεσιν· εν ανα ιγκαις· εν διωγμοις εν
angustijs p xpo cū enim infirmor tunc po
στενοχωριαις υπερ χυ Οταν γαρ ασθενω τοτε δυ
tens sum propter xp̄m Insipiens
νατος ειμι γεγονα αφρων Ημεις με
uos me coegistis
εις γαρ ωφιλον υφ ημων συνιστασθαι Ουδεν γαρ
ego enim debui a uobis commendari
υστερησα των υπερ λιαν αποστολων ειπερ
minus feci alijs q̄ uob̄ quidē apostolis
ειμι· Αλλα τα μεν σημια του αποστολου κα
nihil tum red etiam signa apostolatus fa
τηργασθη εν υμιν εν παση υπομονη σημειοις τε
cta est inter uos in omni patientia et signis
τερασιν και δυναμεσιν Τι γαρ εστιν ο ηττω
prodigijs et uirtutibus quid enim est quod minus ha
θητε υπερ τας λοιπας εκκλησιας ειμη οτι εγω
buistis p̄ cęteris ecclesijs nisi quod ego
ιδε ου κατεναρκησα υμων Χαριζεσθε μοι
ipse non grauaui uos donate mihi
τηυ ταυτην ιδου τριτον τουτο ετοι
tum hanc ecce enim hoc pa
ρατυμαι ελθειν προς υμας και ου κατανα
ratus sum uenire ad uos et non grauabo
σω· υμας ου γαρ ζητω τα υμων αλλα υμας
uos non enim quęro q̄ uestra red uos
ου γαρ οφειλει τα τεκνα τοις γονευσιν θησαυ
debent filij parentibus thesau
ριζειν αλλ οι γονεις τοις τεκνοις εγω δε ηδιστα
rizare red parentes filijs ego autē libentissime
impendam et ipse impendar
δαπανησω και εκδαπανηθησομαι υπερ των ψυχων
pro animabus

ὑμῶν ἐπιεικὲς γένηται πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς·
μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμι αὐτάρκης εἶναι· οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντες μου τῇ θλίψει. οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτήν, εὐάρεστον τῷ θεῷ. ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί· ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας. ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν· ἀμήν.

πρὸς Κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας τοὺς ἁγίους διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὃς ἐστὶν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκείαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς, εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν· καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὃς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος. νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν· νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅ ἐστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει. θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασιν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. τοῦτο δὲ λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ· εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἀπείμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν. ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ. βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, καὶ ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὃς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας· ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτισμῷ, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν σὺν αὐτῷ χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ, ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει καὶ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, ἃ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ· μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ. εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, ἃ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός. εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἀπεθάνετε γὰρ καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ. νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρία, δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς· νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός. ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶν σύνδεσμος τῆς τελειότητος· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε· ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ· καὶ πᾶν ὅ τι ἐὰν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ. αἱ γυναῖκες ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ. οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. οἱ πατέρες μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. οἱ δοῦλοι ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν θεόν· ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ γὰρ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· ὁ γὰρ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία. οἱ κύριοι τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ. τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ· προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι, ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι. τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου καὶ Μᾶρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν· καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ· μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικαίων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ ἵνα αὐτὴν πληροῖς. ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν· ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν· ἀμήν.

πρὸς Λαοδικέας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὅ ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ. διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ πατὴρ τῆς δόξης δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ, πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου. καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται· αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν ὁ θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν. διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς· ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συμπολῖται

korinθiorcb

Oτι ean eλθω palin orfiçandi. Oτι dokeimhn zhtei
te tor·λλογητος. en emoi xpy. Oc eic ymac ork de
θenei Alla dynatei en ymin Kai gar estdrwθh
ex asθeneiac Alla zh ek dynamiwc θu Kai hneic
asθenoymen syn autw. Alla zhcomen syn autw
eic ymac eautorc peiraçetai Ei estai enth pisti eautorc
dokeimaçetai H ork epiginwsketai eautorc. Oti xc
ic. en· ymin estin eimi. Ei dokeimoi estai Elpi
zw gar oti hnicesθai Oti hneic ork esmen dok
ei∣moi. Eyxomeθa de pros ton θu Mh poihsai ymac
kakon mhden. Ork ina hneic dokeimoi fanwmen
Allina ymeic to kalon poihtai Hneic de wc.
dokeimoi wmen. Ouτar dynameθa Ti kata alhθiac
Alla yper alhθiac Xairomen gar ote hneic
asθenwmen Ymic de dynatoi,hte, Touto
kai eyxomeθa thn. ymwn katartisin Διατουτο
tartα apwn grafw ina mh pariwn apotomwc
xrhsomai kata thn. exoysian hn. o kc edwken
moi eic oikodomhn kai ork eic kaθairesin Λοιπον
adelfoi Xairetai Katartizesθai Parakaleisθai
το αυτο φρονειτε ιρηνευετε kai o θc thc
ιρηνης. estai meθ ymwn Aspasasθai allhlouc

in osculo sco ἐν φιλήματι ἁγίῳ Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάν-
nor sci om
τες. Ἡ χάρις τοῦ κυ ἰυ χυ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θυ
dni ihu xpi et caritas di
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνς. μετὰ πάντων
et communicatio sci spi cum omnibus
uobis
ὑμῶν. ›››››››››››››

excipiet ad corinthios
Ἐτέλεσθη πρὸς Κορινθίους
incipit ad galatas
Ἀρχεται πρὸς Γαλάτας.

Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ᾽ ἀνθρώπων οὐδὲ
paulus apostolus non ab hominibus neque
δι᾽ ἀνθρώπου ἀλλὰ διὰ ἰυ χυ καὶ θυ
per te hominem te reuelatum per ihm xpm te et dm te
πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ
patrem te qui suscitauit eum a mortuis et
οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς
qui mecum omnes fratres ecclesiis
Γαλατίας χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θυ πατρὸς
galatie gratia uobis et pax a do patre
καὶ κυ ἡμῶν ἰυ χυ τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ
et no ihu xpo dedit dantem se pro
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ
peccatis nostris ut eripiat nos ex
τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα
presenti seculo malo secundum uoluntatem
τοῦ θυ καὶ πατρὸς ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
dei et patris nri cui ↓ gloria in seculorum
νας τῶν αἰώνων ἀμήν. Θαυμάζω ὅτι
secula amen miror quod
ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς
tam cito transferimini a eo qui uocauit uos
ἐν χάριτι εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· ὃ οὐκ ἔστιν
in gratia in aliud euangelium quod non est
ἄλλο εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς
aliud nisi aliqui sunt perturbantes uos

προς γαλατας

ζ και θελοντες μεταστρεψαι το ευαγγελιον του χυ αλλα
α καιεαν· ημεις η· αγγελος εξ ουρανου ευαγγελιζηται παρ
ο ευηγγελισαμεθα υμιν αναθεμα εστω ως προειρηκαμεν
και αρτι παλιν λεγω ει τις υμας ευαγγελιζηται παρο
παρελαβετε αναθεμα εστω αρτι γαρ ανθρωποις πειθω
η· τον· θν η ζητω ανθρωποις αρεσκειν ει ετι
ανθροις ηρεσκον χυ δουλος ουκ αν ημην γνωρι
ζω· γαρ υμιν αδελφοι το ευαγγελιον το ευαγγελισθεν
υπ εμου οτι ουκ εστιν κατα ανθρωπον ουδε
γαρ εγω παρα ανθρωπου παρελαβον αυτο ουδε
ε διδαχθην· αλλα διαποκαλυψεως ιυ χυ η κου
σατε γαρ· την· εμην αναστροφην ποτε εν· τω ιου
δαισμω· οτι· καθ υπερβολην εδιωκον την· εκκλη
σιαν του θυ και επολεμουν αυτην και προεκοπτον
ιουδαισμω υπερ πολλους συνηλικιωτας
εν τω γενει μου· περισσοτερως ζηλωτης υπαρχων
παραδοσεων· των· πατρικων μου παραδοσεων ότε δε ευδοκη
σεν ο αφορισας με εκ κοιλιας μητρος μου και
καλεσας δια της χαριτος αυτου αποκαλυψαι τον·
υιον αυτου εν εμοι ινα ευαγγελιζωμαι αυτον
εν τοις εθνεσιν ευθεως ου προσανεθεμην σαρκι
και αιματι ουδε απηλθον εις ιεροσολυμα προ τους
μου αποστολους αλλα απηλθον εις αραβιαν και παλιν

ἱστορῆσαι Κηφᾶν καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων
οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυ· ἃ δὲ γράφω ὑμῖν ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θυ ὅτι οὐ
ψεύδομαι· ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας· ἤμην δὲ ἀγνοούμενος προσώ
πῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν· ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς
ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν· ποτὲ ἐπ
ἐμοὶ καὶ ἐν ἐμοὶ ἐδόξαζον τὸν θν· ἔπειτα διὰ
δεκατεσσάρων ἐτῶν ἀνέβην πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα
μετὰ Βαρνάβα συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον ἀνέβην
δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς
τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν κατ' ἰδίαν
δὲ τοῖς δοκοῦσιν· μὴ πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ
ἔδραμον ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ Ἕλλην
ὢν· ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι διὰ δὲ τοὺς παρεί
σάκτους ψευδαδέλφους οἵτινες παρεισῆλθον κα
τασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωσιν οἷς
οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ· ὑποταγῇ ἵνα ἡ·
ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς··—

11

ab hijs qui uidebantur esse aliquid qualesq aliq
e Απο δε των δοκουντων ειναι τι οποιοι ποτε
fuerint nihil + doctrina interest differt hominis personam
pr ησαν· ουδεν μοι διαφερει· θεος ανθρωπον προσωπον
non accipit mihi enim qui uidebantur aliquid esse nihil
ου λαμβανει εμοι γαρ οι δοκουντες τι ειναι ου
conferunt sed contra cū uidissent quod t
δεν προσανεθεντο αλλα τουναντιον ιδοντες· οτι
creditum est mihi euangelium prepucii si
πεπιστευται μοι το ευαγγελιον της ακροβυστιας κα
esset petro circumcisionis operatus & mihi inter
θως πετρω της περιτομης ενηργησεν και εμοι εις
gentes & cū cognouisset gratiam datam mihi
τα εθνη και γνοντες την· χαριν την· δοθεισαν μοι
petrus & .. iacobus & iohannes qui uidebantur colum
Πετρος και ιακωβος και ιωαννης οι δοκουντες στυ
ne esse dextras dederunt mihi & barnabae societatis
e λοι ειναι· δεξιας εδωκαν μοι· και βαρναβα· κοινωνιας
ut non in gentes ipsi hi in circumcisionē tm
ινα ημεις εις τα εθνη αυτοι δε εις την περιτομην μο
non· ut pauperes memores essemus· mur quod & solli
νον· ινα των πτωχων· μνημονευωμεν· ο και εσπου
dasci hoc ipsum facere cum dixi uenisset petrus
δασα αυτο τουτο ποιησαι· οτε δε ηλθεν πετρος
in antiochiam in faciem illi restiti
εις αντιοχειαν· κατα προσωπον αυτω ανθεστην
qt qm reprehensus erat primumq̄ & uenirent quida
οτι κατεγνωσμενος ην· προτου γαρ ελθειν τινας
ab iacobo cum gentibus comedebat cū
απο ιακωβου· μετα των εθνων συνησθιεν οτε
dixi uenisse subtrahebat se & segregabat se
δε ηλθον υπεστελλεν και· αφωριζεν εαυτον·
timens eos qui excisionis erant & consentirent
φοβουμενος· τους εκ περιτομησ ντας· και συνυπεκρι
θησαν αυτω· και οι· λοιποι ιουδαιοι ωστε και
barnabas simul ductus est ypocrisi eorum cū
βαρναβας συνηχθη την· υποκρισει αυτων
uidisset quod non recte ambularent ad
τε· ιδων οτι ουκ· ορθοποδουσιν προς την· αληθειαν
euangelii dixi petro coram omnib
του ευαγγελιου ειπον· τω πετρω εμπροσθεν παντων
4 r ει συ ioudeus cū sis gentiliter & non iu
ει ουκ ιουδαιος υπαρχων εθνικως και· ουκ ιου

διδασκωσ γαρ πωσ τα εθνη δικαιοσυνην ιουδαιζειν
Ημεις φυσει ιουδαιοι και ουκ εξ εθνων αμαρτω
λοι ειδοτες δε οτι ου δικαιουται ανθρ εξ εργ
ων νομου εαν μη· διὰ πιστεωσ ιυ χυ· και ημεις
εις χν ιν επιστευσαμεν· ινα δικαιωθωμεν εκ πιστ
εωσ χυ και ουκ εξ εργων νομου ου εξ εργων νο
μου ου δικαιωθησεται πασα σαρξ ει δε ζητο
υντες δικαιωθηναι εν χω ευρεθημεν και αυτοι
τοι· αμαρτωλοι αρα χυ αμαρτιασ διακονοσ· μη
γενοιτο· ει γαρ· α κατελυσα ταυτα παλιν οικο
δομω· παραβατην· εμαυτον συνιστανω· εγω γαρ
δια νομου νομω απεθανον ινα θω ζησω χω συν.
εσταυρωμαι ζω δε ουκ ετι εγω ζη δε εν εμοι
ο χυσ· ο δε νυν ζω εν σαρκι εν πιστι ζω τη
του θυ και χυ του αγαπησαντοσ εαυτον υπερ
παραδοντοσ εαυτον υπερ εμου ουκ αθετω την
χαριν του θυ ει γαρ δια νομου δικαιοσυνη
Ω ανοητοι γαλ
λαται τισ υμασ εβασκανεν· οισ κατ οφθαλ
μουσ ιησ χυσ· προεγραφη εν· υμιν εσταυρωμε
νοσ· τουτο μονον θελω μαθειν αφ υμων εξ
εργων νομου το πνα ελαβετε· η· εξ ακοησ πισ
τεωσ ουτωσ ανοητοι εστε· εν πνι

ΓΑΛΑΤΑΣ

nunc carne consummamini tanta passi estis sine causa si
3 Νυν σαρκι επιτελεισθε τοσαυτα επαθετε εικη ει
tamen et causa qui ergo tribuit uobis spm et
γε και εικη Ο ουν επιχορηγων υμιν το πνα και
operatur uirtutes in uobis ex operibus legis an
ενεργων δυναμεις εν υμιν εξ εργων νομου η εξ
auditu fidei sicut scripsit credidit ab
ακοης πιστεως Καθως γεγραπται Επιστευσεν αβ
>raam deo et reputatum ei ad iustitiam
>ρααμ τω θω και ελογισθη αυτω εις δικαιοσυνην
cognoscite igitur quia qui ex fide sunt hi sunt
Γινωσκετε αρα οτι οι εκ πιστεως ουτοι εισιν
filii abrahe per uidens scriptura quia ex fide
υιοι αβρααμ Προιδουσα δε η γραφη οτι εκ πιστεως
iustificat gentes deus praeuangelizauit abrahe
δικαιοι τα εθνη ο θς Προευηγγελισατο τω αβρα
>αμ. Οτι benedicentur in te omnes gentes
>αμ. Οτι ευλογηθησονται εν σοι παντα τα εθνη.
Ωστε qui ex fide benedicuntur cum fideli ab
ρααμ. Οσοι γαρ εξ εργων νομου εισιν υποκατα
dicto sunt scriptum enim quia maledictus omn qui
>αι εισιν γεγραπται γαρ. Οτι επικατατος πας ος
>ουκ εμμενει non permanet in omnibus quae scripta sunt in
>βιβλιω του νομου του ποιησαι αυτα. Οτι δε εν νομω
libro legis ut faciat ea quia in lege
Ουδεις δικαιουται παρα θω γεγραπται γαρ. Οτι
manifestum iustificatur apud deum scriptum enim quia
>ο δικαιος εκ πιστεως ζησεται Ο δε νομος ουκ εστιν
iustus ex fide uiuit lex non
εκ πιστεως. Αλλ ο ποιησας αυτα ζησεται εν αυτοις
ex fide sed qui fecerit ea uiuit in illis
Χρς ημας εξηγορασεν εκ της καταρας του νομου
christus nos redemit de maledicto legis
γενομενος υπερ ημων καταρα. Οτι γεγραπται
factus pro nobis maledictum quia scriptum
>επικατατος πας. ο κρεμαμενος επι ξυλου ινα
>est maledictus omnis qui pendet in ligno ut
εις τα εθνη. Ευλογια του αβρααμ γενηται εν
in gentes benedictio abrahe fiat in
χρω ιηυ ινα την. ευλογιαν του πνς λαβωμεν
christo ihesu ut benedictionem spiritus accipiamus

προς

per idem præterea secundum hominem dico
διὰ τὴς πίστεως Ἀδελφοί κατὰ ἄνθρωπον λέγω
tamen homis confirmatum testamentum nemo irritat
ὅμως ἀνθ̄ρ κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ
aut necque ordinat dictæ sunt
ἢ ἐπιδιατάσσεται τῷ ἀβραὰμ ἐρρέθησαν· αἱ
promissiones et remini eius non de
ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ οὐ λέγει
et reminibus quasi in multis sed sicut in
καὶ τοῖς σπέρμασιν ὡς ἐπὶ πολλῶν ἀλλ' ὡς ἐπὶ
uno et remini tuo quod ÷ xp̄s hoc
ἑνός καὶ τῷ σπέρματί σου ὅς ἐστιν χρ̄ς τοῦτο
autem dico testamentum confirmatum a
δὲ λέγω διαθήκην κεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ
in xp̄o post cccc.xxx.y annos facta ÷ lex
εἰς χρ̄ν· ὁ· μετὰ ϋ.χιδ διάθ τὴ γεγονὼς νό
non irritat firmat ÷ ad euacuandam promiss
μος· οὐκ ἀκυροῖ εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν· ἐπαγγε
onem si enim ex lege hereditas non iam
λίαν εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία οὐκέτι
ex promissione abrahæ autem promissionem
ἐξ ἐπαγγελίας τῷ δὲ ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας
donauit quid ergo lex
κεχάρισται ὁ θ̄ς τί οὖν ὁ νόμος τῶν· παρα-βάσεων
ponitur ÷ donec ueniret semen cui repromissum ÷
ἐτέθη ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ· σπέρμα· ᾧ ἐπήγγελ
ordinatum per angelos in manu mediatoris
ται· διατα-γεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου
mediator autem unius non est deus autem unius
ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ θ̄ς εἷς
est lex ergo adversus promissa dei
ἐστιν· ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ
absit si enim data ÷ lex quæ posset
μὴ γένοιτο· εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμε
uiuificare uere ex lege esset iustitia
νος ζωοποιῆσαι· ὄντως ἐκ νόμου ἦν δικαιο
σύνη ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ πάντα ὑφ' ἁμαρ
contra omnia sub peccato
τίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως ἰ̄ῡ χρ̄υ δο
ex fide iesu xpi data
θῇ τοῖς πιστεύουσιν· πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν
credentibus priusquam autem uenire
πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκλειόμενοι
sub lege custodiebamur conclusi
εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν· ὥστε ὁ νόμος παιδαγω-γὸς ἡμῶν
in futuram fidem ita ut lex pedagogus noster
γέγονεν εἰς χριστόν ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν
fuit in christo ut ex fide iustificemur

Ὡστε ὁ νομος παιδαγωγος ἡμων γεγονεν εις
Χριν ἱνα ἐκ πιστεως δικαιωθωμεν ελθον
σης δε της πιστεως ουκ ετι ὑπο παιδαγ ωγον
γον εσμεν Παντες γαρ υἱοι θυ εστε διὰ
της πιστεως εν χρω Ιυ Οσοι γαρ εις χριν
εβαπτισθητε χριν ενεδυσασθε. Ουκ ενι ιου
δαιος. ουδε ελλην ουκ ενι δουλος ουδε
ε ελευθερος ουκ ενι αρσεν και θηλυ Παν
τες γαρ ὑμεις εν εστε εν χρω Ιυ Ει δε
ὑμεις παντες εν. εστε εν χρω Ιυ. Αρα σπε
του αβρααμ σπερμα εστε και κατ᾽ επαγγελιαν
ζ κληρονομοι Λεγω δε δι᾽ ελφοι εφ᾽ οσον
χρονον ο κληρονομος νηπιος εστιν ουδεν
διαφερει δουλου κυριος παντων ων. Αλ᾽ υπο
επι τ τροπους εστιν και οικονομους. αχρι
της προθεσμιας του πατρος. Ουτως και ημεις
Οτε ημεν νηπιοι ὑπο τα στοιχεια του κοσμου
ἡμεθα δεδουλωμενοι. Οτε δε ηλθεν
το πληρωμα του χρονου εξαπεστειλεν ο θς
τον ὑιον αὐτου γενομενον εκ γυναικος γεν
ομενον ὑπο νομον ἱνα τους ὑπο νομον ἐξα

γοραστα ιηδ την υιοθεσιαν απολαβωμεν οτι δε εστε υιοι θυ εξαπεστειλεν ο θς το πνα του υιου αυτου εις τας καρδιας ημων εν ω κραζομεν αββα ο πατηρ ωστε ουκ ετι δουλος αλλα υιος ει δε υιος και κληρονομος δια θυ αλλα τοτε μεν ουκ ειδοτες θν τοις μη φυσει ουσιν θεοις εδουλευσατε νυν δε γνοντες τον θν μαλλον δε γνωσθεντες υπο θυ πως επιστρεφετε παλιν επι τα ασθενη και πτωχα στοιχεια οις παλιν ανωθεν δουλευειν θελετε ημερας παρατηρεισθε και μηνας και ενιαυτους και καιρους φοβουμαι υμας μη πως εικη κεκοπιακα εις υμας. γινεσθε ως εγω οτι καγω ως υμεις. αδελφοι δεομαι υμων ουδεν με ηδικησατε οιδατε δε οτι δι ασθενειαν σαρκος ευηγγελισαμην υμιν το προτερον και τον πιρασμον υμων εν τη σαρκι μου ουκ εξουθενησατε ουδε εξεπτυσατε αλλα ως αγγελον θυ εδεξασθε με ως χν ιν. που ουν ο μακαρισμος υμων. μαρτυρω γαρ οτι ει δυνατον τους οφθαλμους υμων εξορυξαντες εδωκατε μοι. ωστε εχθρος υμων γεγονα αληθευων υμιν. ζηλουσιν υμας ου καλως αλλα

galatas

excludere uos uolunt ut eos
·εκκλεισαι ημας θελουσιν ινα αυτους ζηλουτε
muldomini autem meliora dona
δε ζηλουται δε τα κρειττω χαρισματα. καλον το ζηλ-
bonum ÷ se
λουσθαι· παντοτε εν τω αγαθω καὶ ου μονον εν
esse non solum cum
τω παρειναι με προς υμας τεκνα μου ους
filii mei quos
παλιν ωδινω αχρις ου μορφωθη χρς εν υμιν
in uobis
uellem autem ad eos apud uos nunc et mutare
θελον δε παρειναι προς υμας αρτι και αλλα
uocem meam quoniam confundor in uobis
την φωνην μου οτι απορουμαι εν υμιν
dicite mihi qui sub lege
λεγετε μοι· οι· υπο νομον θελοντες ειναι
uultis esse
legem non legitis scriptum enim quia
τον νομον ουκ ανατεγνωκατε γεγραπται γαρ οτι
abraam duos filios habuit unum ex ancilla
αβρααμ δυο υιους εσχεν· ενα εκ της παιδισκης
et unum de libera
και· ενα εκ της ελευθερας αλλ ο· μεν εκ
alius quidem de
της παιδισκης· κατα σαρκα γεγεννηται ο δε εκ
libera per promissionem quae sunt
της ελευθερας δια της· επαγγελιας ατινα εστιν
allegoria dicta
ᵍᵉ αλληγορουμενα· αυται γαρ εισιν δυο· δια
montes sina in seruitutem
θηκης· μια· μεν απο ορους σινα εις δουλειαν
generans quae est agar sina enim mons
γεννωσα ητις εστιν αγαρ το γαρ σινα ορος
in arabia quae conformatur quae no-
εστιν εν τη αραβια· συνστοιχουσα τη νυν
ierusalem seruit cum filiis
ιερουσαλημ δουλευει γαρ μετα των· τεκνων
suis quae sursum ierusalem libera est
αυτης ητις δε ανω ιερουσαλημ ελευθερα εστιν
quae est mater nostra scriptum enim
ητις εστιν· μητηρ ημων· γεγραπται γαρ· ευ-
laetare quae non parturis erumpe et
φραινου στειρα· η· μη τικτουσα ρηξον και
clamabo quae non parturiunt quia multa
βοησον η· ουκ ωδινουσα οτι πολλα τα.

τεκνα της. επηλον. μαλλον η της επηλου εχου
σης τον ανδρα γ μοις δε αδελφοι κατα ιδ
δε. επαγγελιας τεκνα εστε κατα δε ο κατα σαρκα γεννηθεις εδιωκεν τον κατα πνα
ουτως. και νυν αλλα τι λεγει η γραφη
εκβαλε την παιδισκην και τον υιον αυτης
ου γαρ κληρονομησει ο υιος της παιδισκης
μετα του υιου μου ισαακ. αρα αδελφοι
ουκ εσμεν παιδισκης τεκνα αλλα ελευθερας η
ελευθερια ημας χρς ηλευθερωσεν στηκετε ουν
και μη παλιν ζυγω δουλιας ενεχεσθε ιδε
εγω παυλος λεγω υμιν. οτι εαν περιτεμνησθε
χς υμας ουδεν ωφελησει. μαρτυρομαι δε παντι
ανθρωπω περιτεμνομενω. οτι οφειλετης εστιν
ολον τον νομον ποιησαι κατηργηθητε απο χρυ
οιτινες εν νομω δικαιουσθε της χαριτος
εξεπεσατε ημεις γαρ πνι εκ πιστεως ελπιδα
δικαιοσυνης απεκδεχομεθα. εν χρω γαρ ιυ
ουτε ακροβυστια αλλα πιστις δια αγαπης
ενεργουμενη. ετρεχετε καλως τις υμας
ενεκοψεν την. αληθεια μη πειθεσθαι ανθρω

ΓΑΛΑΤΑΣ

πεποιθα εις υμας εν κω· ο δε ταρασσων υμας βαστασει το κρι
μα οστις αν η. εγω δε αδελφοι ει περιτο
μην κηρυσσω τι ετι διωκομαι· αρα κατηρ
γηται το σκανδαλον του σταυρου. οφελον και
αποκοψωνται· οι αναστατουντες υμας· υμεις γαρ
επ' ελευθερια· εκληθητε αδελφοι· μονον μη
την· ελευθεριαν· εις· αφορμην τη· σαρκι δουτε
αλλα τη· αγαπητου πνι δουλευετε· αλληλοις
ο γαρ πας νομος· εν ενι λογω· πλη
ρουται· αγαπησεις τον· πλησιον σου ως σεαυτον
ει δε δακνετε και κατεσθιετε αλληλους
βλεπετε μη· αναλωθητε υπ' αλληλων δε
γω δε πνι· περιπατειτε και επιθυμιαν σαρκος· ου μη τελεσητε
σαρκος. ου μη τελεσητε γαρ σαρξ επιθυμει
κατα του πνος το δε πνα κατα της σαρκος
ταυτα γαρ αλληλοις αντικειται· ινα· μη
ο αν θελητε ταυτα ποιητε· ει δε πνι αγεσ
θε ουκ εστε υπο νομον· φανερα δε εστιν
τα εργα της σαρκος· ατινα εστιν· μοιχειαι

προς

πορνειαι ακαθαρσειαι ασελγειαι ειδωλολατριαι
φαρμακειαι· εκθραι ερεις ζηλοι θυμοι
ερειθειαι διχοστασειαι αιρεσεις φθονοι φονοι
μεθαι κωμοι και τα ομοια τουτοις α
προλεγω υμιν καθως προειρηκα οτι οι τα
αρτα πρασσοντες βασιλειαν θυ· ου κληρονομησουσιν.
ο δε καρπος του πνς εστιν αγαπη χαρα
ειρηνη μακροθυμια χρηστοτης. αγαθοσυνη
πιστις πραοτης. εγκρατεια κατα
των· τοιουτων ουκ εστιν νομος οι δε του
χυ· εντες την σαρκα· συν τοις παθημασιν και ταις επιθυμιαις
ει πνι ζωμεν πνι στοιχωμεν μη· γινωμε
θα· καινοδοξοι αλληλους προκαλουμενοι
αλληλοις φθονουντες αδελφοι εαν και
προλημφθη ανθρ εν τινι παραπτωματι
υμεις οι πνευματικοι καταρτιζετε τον τοι
ουτον· εν πνι πραοτητος σκοπων εαυτος
σεαυτον μη και συ πιρασθης αλληλων
τα βαρη· βασταζετε και ουτως αναπληρωσετε

ΓΑΛΑΤΑΣ

legem xpi
ΝΟΜΟΝ· ΤΟΥ ΧΡΥ· Ει γαρ δοκει τις, ειναι τι
cum nihil sit reipsum reducit
μηδεν ων εαυτον φρενατατα τον ορυρ suum
ιδιον εργον δοκιμαζετω εις εκαστος
unusquisq; et tunc in semet
και τοτε εις εαυτον μονον το καυχημα εξει και ουκ εις τον
ipso tm gloriam habebit et non in
ετερον· εκαστος γαρ το ιδιον φορτιον. βαστασει
alio unusquisq; ꝓ suum ꝓpium honus portabit
κοινωνειτω δε· ο κατηχουμενος τον λογον
communicet hr qui catechizat verbu eid ca
τω κατηχουντι· εν πασιν αγαθοις. μη πλανασθε
catechizanti in omnibus bonis nolite errare ne er
ραθυμωμεν θς γαρ ου μυκτηριζεται· ο γαρ εαν σπειρη
re dr non irridet tm subranna ꝓt quę ꝓ seminauerit
homo hec et metet qm qui seminat de carnis
ανθρωπος ταυτα και θερισει οτι ο σπειρων εις
tm carne sua de carne sua metet
την σαρκα εαυτου εκ της σαρκος θερισει
corruptione qui hr seminat in spm de spu
φθορα· ο δε σπειρων εις το πνα εκ του πνος
metet vitam aeternam bonum hr facien
θερισει ζωην· αιωνιον· το δε καλον ποιουν
tes non deficiamur tempore ꝓ suo me
μη εκκακησωμεν καιρω γαρ ιδιω θε
metimur non deficiemus ergo dum tempus
ρισωμεν· μη· εκλυομενοι αρα ουν καιρον
habemus operemur
εχομεν εργαζωμεθα το· αγαθον προς παντας
maxime hr ad domesticos fidei
μαλιστα δε προς τους οικειους της πιστεως
videte qualibus litteris uobis scripsi
ιδετε ποιλοις γραμμασιν υμιν εγραψα
mea manu quicunq; uolunt placere
τη· εμη χειρι· οσοι θελουσιν εν προσωπω
in carne hi compellunt uos circ
και εν σαρκι· ουτοι αναγκαζουσιν υμας περι
cum cidi tantum ne crucem
τεμνεσθαι μονον ινα μη τω· σταυρω του
xpi ꝓfessionem patiant neq; enim hi qui circ cisi sũ
χρυ διωκωνται ουδε γαρ οι· περιτεμνομενοι

ipſi legem cyrtodiunt Αλλα volunt uor
αὐτοὶ· νομον φυλάσσουσιν Αλλα θελουσιν υμας
circuncidi ut in uestra carne glo
περιτεμνεσθαι ἵνα ἐν τῃ ὑμετερᾳ σαρκὶ καυ
uestrum mihi autē absit gloriari nisi
χησωνται· ἐμοι δε μη γενοιτο καυχασθαι εἰμη
in cruce dni nri ihu xpi p quem mihi
ἐν τῳ σταυρῳ του κυ ἡμων ιυ χρυ δι ου ἐμοι
mundus crucifixus est & ego mundo in xpo
ο κοσμος ἐσταυρωται κἀγω κοσμῳ· ἐν γαρ
xpo neq; ihu neq; circumcisio aliquid est neq;
χριστῳ ιυ· οὐτε περιτομη τι ἐστιν· οὐτε
preputium sed noua creatura & quicq;
ἀκροβυστία Αλλα καινη κτισις καὶ οσοι
regule huic conformabunt
τουτῳ· στοιχουσιν τῳ κανονι τουτῳ· στοιχουσ
requies hec regule pax sup illos & misericordia & supra
ειν· ειρηνη· ἐπ αὐτους καὶ ἐλεος καὶ ἐπι τον
israhel dei dni de ceteo mihi nemo molest
ἰσρηλ του κυ· Τοῦ λοιπου κοπους μοι μηδεις παρε
sustineo ego in fragmentis principatus dni nri ihu
χέτω· ἐγω γαρ· τα· στιγματα του κυ ἡμων ιυ
xpi in corpore meo porto gratia
χρυ· ἐν· τῳ· σωματι μου· βαστάζω· Η χαρις του·
dni nri ihu xpi cum spu fratrum
κυ ἡμων ιυ· χρυ· μετα του πνς· υμων ἀδελφοι

explicit epistola ad
ΕΤΕΛΕΣΘΗ· ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ
galatas ihs incipit ad ephe
ΓΑΛΑΤΑΣ· Αρχεται προς ΕΦΕ
sios
ΣΙΟΥΣ·

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

Παυλος αποστολος ιησ χρυ δια θεληματος
θυ τοις αγιοις τοις ουσιν εν εφεσω και
πιστοις εν χριστω ιησ · χαρις υμιν και ειρηνη απο
θυ πατρος ημων και κυ ιυ χυ ευλογητος ο
θς και πατηρ του κυ ημων ιυ χυ · ο ευλογησας
ημας εν παση ευλογια πνευματικη εν
επουρανιοις εν χριστω καθως εξελεξατο ημας εν
αυτω προ καταβολης κοσμου ειναι ημας αγιους
και αμωμους κατενωπιον αυτου εν αγαπη προ
ορισας ημας εις υιοθεσιαν δια ιυ χυ εις αυτον
κατα την ευδοκιαν του θεληματος αυτου εις επαινον
δοξης της χαριτος αυτου · ης εχαριτωσεν ημας
εν τω ηγαπημενω υιω αυτου · εν ω εχομεν την
απολυτρωσιν δια του αιματος αυτου την αφεσιν
των παραπτωματων κατα τον πλουτον της χαριτος
αυτου ης επερισσευσεν εις ημας εν παση σο
φια και φρονησει γνωρισας ημιν το μυ
στηριον του θεληματος αυτου κατα την ευδοκιαν
ην προεθετο εν αυτω εις οικονομιαν του πλη
ρωματος των καιρων ανακεφαλαιωσασθαι τα παντα
εν τω χριστω τα επι τοις ουρανοις και τα επι της γης

ἐν αὐτῷ ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες
κατὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ θεοῦ τοῦ πάντα ἐνεργοῦντος
κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ εἰς τὸ εἶναι
ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης τοῦς προ ἠλπικότας ἐν χῷ
ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀλη
θείας. Τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν ἐν ᾧ.
πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνι τῆς ἐπαγγε
λίας τῷ ἁγίῳ. ὅ ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονο
μίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περι ποι
ήσεως εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ διὰ τοῦτο
κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ ὑμᾶς πίστιν ἐν κῷ ἰῦ
χῷ καὶ τὴν ἀγάπην εἰς πάντας τοὺς ἁγίους
οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν
ποιούμενος ὑμῶν ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου
ἵνα ὁ θς τοῦ κυ ἡμῶν ἰυ χῦ ὁ πατὴρ τῆς
δόξης δώῃ ὑμῖν πνα σοφίας καὶ ἀποκα
λύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πεφωτισμένους
τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν εἰδέναι
τί ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ
τίς. ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας
αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις καὶ τί τὸ μεγέθος τῆς

εφεσιους

της. δυναμεως αυτου εις υμας. τους πιστευοντας
secundū operationē potentię fortitudinis eius
κατα την. ενεργειαν. του κρατους της ισχυος αυτου
quā operatur ÷ in xpō suscitauit eum ā mortuis
ην. ενηργησεν τω χριστω εγειρας αυτον εκ νεκρων
et constituit eū in dextrā suā in cae
και εκαθισεν εν δεξια αυτου εν τοις επου
lestibus super omnem principatū et potestatē et
ρανιοις υπερανω πασης αρχης και εξουσιας και
uirtutem et dominationē et omne nomen
δυναμεως και κυριοτητος και. παντος ονοματ
quod nominatur non solum in seculo hoc
τος ονομαζομενου ου μονον εν τω αιωνι τουτω
sed et in futuro et omnia subiecit
αλλα και εν τω. μελλοντι και παντα υπεταξεν
sub pedibus eius et ipsum dedit capiti
υπο τους ποδας αυτου και αυτον εδωκεν κεφαλην
sup omnia ecclesiae quę est corpus eius
υπερ παντα τη εκκλησια ητις εστιν το σωμα αυ
plenitudo qui omnia in omnib' implet
του. το πληρωμα του τα παντα εν πασιν' πλη
eius meor. et uos cū essetis mortui delictis II
ρουμενου. και υμας οντας νεκρους τοις παρα
et peccatis uestris in quib'
πτωμασιν. και ταις αμαρτιαις υμων εν αις
aliq̄n ambulastis secundū seculū
ποτε περιεπατησατε. κατα τον. αιωνα του
mundi huius secundū principē potestatis
κοσμου τουτου κατα τον. αρχοντα της εξου
aeris deum huius spūs nunc operan
σιας του αερος του πνευματος του νυν εν ερ
tis in filios diffidentiae in quibus om
γουντος εν τοις υιοις της απειθειας. εν. οις παν
nes conuersati sumus aliq̄n in desideriis
τες ανεστραφημεν ποτε εν ταις επιθυμιαις
carnis nostrae facientes uoluntates
της σαρκος ημων ποιουντες τα θελη
carnis et cogitationū et
ματα. της. σαρκος και των. διανοιων και
eramus natura filii irae sicut et ceteri
ημεν φυσει τεκνα οργης ως και οι. λοιποι

Ο δε θς πλουσιος ων εν ελεει δια την πολλην
δε dr̄ autem qui diues est. pr̄ in misericordia propt̄ multam
ἀγαπην ην ηγαπησεν ημας
dilectionē tr̄am tē qua dilexit nos
και οντας ημας νεκρους τοις παραπτωμασιν συνεζωοποιησεν
et cū essemꝰ tr̄a nr̄a nos mortuos peccatis conuiuificauit
τω χω χαριτι εστε σεσωσμενοι και
cuī xp̄o cuius gratia estis saluati et
συνηγειρεν και συνεκαθισεν εν τοις επουρανιοις
simul resuscitauit et simul sedere fecit in celestibus
ἐν ἐνδείξηται εν τοις αιωσιν τοις επερχομενοις
ut ostendat in seculis seq̄ uenientibus
το υπερβαλλον πλουτος της χαριτος αυτου εν χρηστοτητι
abundans diuitiæ gratiæ suæ in bonitate
εφ ημας εν χω ιυ. Τη γαρ χαριτι εστε
sup nos in xp̄o ih̄u gratia enim estis
σεσωσμενοι δια πιστεως. και τουτο ουκ εξ ημων θυ
saluati fide tr̄a et hoc non ex nobis dr̄
το δωρον. ουκ εξ εργων ινα μη τις καυχησηται
donum non ex operibus ut ne quis glorietur
Αυτου γαρ εσμεν ποιημα κτισθεντες εν χω ιυ επι
ipsius enim sumus factura conditi in xp̄o ih̄u in
γοις αγαθοις οις προητοιμασεν ο θς ινα εν αυτοις
bonis quæ præparauit ut in illis
περιπατησωμεν Διοτουτο μνημονευοντες οτι ποτε
ambulemus propterea recordamini memores quod aliq̄n
υμεις οι ποτε τα εθνη εν σαρκι οι λεγομενοι ακροβυστια
uos gentes in carne qui dicebamini præputium
υπο της λεγομενης περιτομης εν σαρκι χειροποιητου
ab ea quæ dr̄ circumcisio in carne manufacta
οτι ητε τω καιρω εκεινω χωρις χυ απηλλο
quoniam erat tempore illo sine xp̄o alienati
τριωμενοι της πολιτειας του ισραηλ και ξενοι
a conuersatione israhel et hospites
των διαθηκων της επαγγελιας ελπιδα μη
testamentorū promissionis eius spem non
εχοντες και αθοι εν τω κοσμω τουτω. Νυνι δε
habentes et sine deo in mundo hoc nunc autē
εν χω ιυ υμεις οι ποτε οντες μακραν εγενηθητε
in xp̄o ih̄u uos qui aliq̄n eratis longe
εγγυς εν τω αιματι του χυ Αυτος γαρ
prope facti estis in sanguine xp̄i ipse enim

εφεσιους.

ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ
τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας τὴν ἔχθραν ἐν τῇ
σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν
καταργήσας ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα
καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην καὶ ἀποκαταλλάξῃ
τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ
σταυροῦ ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ καὶ ἐλ
θὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην τοῖς ἐγγὺς καὶ
μακράν· καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγὺς ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχ
ομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνὶ
πρὸς τὸν πατέρα. ἄρα οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ
παροικοι πάροικοι ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ
οἰκεῖοι τοῦ θῦ ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ
τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν ὄντος ἀκρογωνιαίου
λίθου λίθου· ἐν ᾧ πᾶσα οἰκο
δομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κῷ
ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητ
ήριον τοῦ θῦ ἐν πνὶ τούτου χάριν ἐγὼ παῦ III
λος ὁ δεσμιος τοῦ χῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν
εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τοῦ θῦ τῆς χά
ρίτος τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς κατὰ ἀποκά
λυψιν γὰρ ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον

ἐν ὀλίγῳ πρὸς ἐρμηνείαν ἐν ὀλίγῳ προσθήσω διὰ
γενέσθαι νοεῖσθαι τὴν σύνεσιν μου ἐν τῇ μνή-
μῃ τοῦ χριστοῦ. Ὃ ἑτέρας γενεάς οὐκ ἐγνωρίσθη
ἐν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ἀπεκάλυ-
ψεν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ ἀποστόλοις καὶ προ-
φήταις ἐν τῷ πνεύματι εἶναι τὰ ἔθνη συγ-
κοινωνὰ καὶ συσσώμα καὶ συμμέτοχα τῆς
ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου
οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν
τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ
τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ἐμοὶ
τῷ ἐλαχίστῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις
αὕτη τοῦ θεοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι
τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ χριστοῦ καὶ φω-
τίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου
τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν
ἀπὸ τῶν γενεῶν ἐν τῷ θεῷ τῷ πάντα κτί-
σαντι ἵνα γνωρισθῇ τοῖς ἀρχαῖς καὶ
ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλη-
σίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ κατὰ πρόθε-
σιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ χῷ

>> εφεσιους >>>>

nostro In quo habemus fiduciam in
ημων εν ω εχομεν την προσαγωγην εις την
consolationem In confolatione p fidem eius
π παρρησιαν εν πεποιθησει δια της πιστεως αυτου
ασυν ce δι ο ετοιμαι· μη εκκακειν εν ταις θλιψε
bus meis pro uobis que est gloria nostra
ειν μου υπερ υμων ητις εστιν δοξα υμων
huius rei gratia curuo tu flecto genua mea
Τουτου χαριν καμπτω τα γονατα μου
ad patrem dni nri ihu xpi ex
προς τον· πατερα του κυ ημων ιυ χυ εξ
quo omnis paternitas In celis et in terra
ce ου πασα πατρια εν· ουρανοις και επι γης
nominatur ut det uobis fm diuitias
ονομαζεται ινα δω υμιν κατα το πλουτος
gloriae roborari t per
της δοξης αυτου. εν· δυναμει κραταιωθη
tari p fidem spm eius In interiorem hominem
ναι δια του πνς αυτου εις τον· εσω ανον
habitare xpm p fidem In
κατοικησαι τον· χυν δια της πιστεως εν
cordibus ueritate In caritate radicati
ταις καρδιαις υμων· εν αγαπη ερριζωμενοι
et fundati ut possitis comprehendere
και τεθεμελειωμενοι ινα εξισχυσητε καταλαβε
re cum omnibus sctis que sit latitudo et
σθαι συν πασιν τοις αγιοις τι το πλατος και
longitudo et altitudo et profundum scire et
μηκος και υψος και βαθος γνωναι την
supereminentem scientiae caritatem xpi
υπερβαλλουσαν της· γνωσεως αγαπην του χυ
ut impleamini In omnem plenitudinem
ινα πληρωθητε εις παν το πληρωμα του
θυ. τω δε δυναμενω παντα ποιησαι υπερ
ei qui potens est omnia facere supra
εκπερισσου ων αιτουμεθα η· νοουμεν κατα
abunde quam petimus aut intelligimus secundum
την· δυναμιν την ενεργουμενην εν ημιν· αυτω
uirtutem operantem in nobis ipsi
η δοξα εν χριω ιυ και την· εκκλησια εις πασας
gloria in xpo ihu et in ecclesia in omnes

1 ≒ ΤΑC ΓΕΝΕΑC. ΤΩΝ. ΑΙΩΝΩΝ. ΑΜΗΝ · > > > > > > > >

II

ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΟΥΝ ΥΜΑC. ΕΓΩ. Ο. ΔΕCΜΙΟC ΕΝ. ΚΩ
ΑΞΙΩC ΠΕΡΙΠΑΤΗCΑΙ ΤΗC. ΚΛΗCΕΩC ΗC ΕΚΛΗ
ΘΗΤΕ ΜΕΤΑ. ΠΑCΗC ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟCΥΝΗC ΚΑΙ ΠΡΑΟΤΗΤΟC
1 e ΜΕΤΑ ΜΑΚΡΟΘΥΜΙΑC ΑΝΕΧΟΜΕΝΟΙ ΑΛΛΗΛΩΝ ΕΝ ΑΓΑΠΗ
CΠΟΥΔΑΖΟΝΤΕC ΤΗΡΕΙΝ. ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΝΟC ΕΝ. ΤΩ
CΥΝΔΕCΜΩ ΤΗC. ΙΡΗΝΗC. ΕΝ. CΩΜΑ. ΚΑΙ ΕΝ. ΠΝΑ
ΚΛΗΘΗCΗC ΚΑΙ ΕΚΛΗΘΗΤΕ ΕΝ. ΜΙΑ ΕΛΠΙΔΙ. ΤΗC ΚΛΗC
ΕΩC ΥΜΩΝ. ΕΙC ΚC. ΜΙΑ ΠΙCΤΙC. ΕΝ. ΒΑΠΤΙCΜΑ
ΕΙC ΘC. ΚΑΙ ΠΑΤΗΡ ΠΑΝΤΩΝ. Ο ΕΠΙ ΠΑΝΤΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΑ ΠΑΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝ ΠΑCΙΝ ΗΜΙΝ ΕΝ ΕΙΔΕ
ΕΚΑCΤΩ. ΗΜΩΝ. ΕΔΟΘΗ ΧΑΡΙC ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΕΤΡΟΝ
> ΤΗC. ΔΩΡΕΑC ΤΟΥ ΧΡΥ ΔΙΟ ΛΕΓΕΙ ΑΝΑΒΑC.
> ΕΙC ΥΨΟC. ΗΧΜΑΛΩΤΕΥCΕΝ ΑΙΧΜΑΛΩCΙΑΝ. ΕΔΩ
> ΚΕΝ ΔΟΜΑΤΑ. ΕΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙC ΤΟ ΔΕ
> ΑΝΕΒΗ ΤΙ ΕCΤΙΝ ΕΙΜΗ. ΟΤΙ ΚΑΙ ΚΑΤΕΒΗ ΕΙC
ΤΑ ΚΑΤΩΤΕΡΑ ΤΗC ΓΗC. Ο. ΚΑΤΑΒΑC ΑΥΤΟC ΕCΤΙΝ
ΚΑΙ Ο ΑΝΑΒΑC ΥΠΕΡΑΝΩ ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΟΥΡΑ
ΝΩΝ ΙΝΑ ΠΛΗΡΩCΗ ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟC ΕΔΩ
ΚΕΝ ΤΟΥCΜΕΝ ΑΠΟCΤΟΛΟΥC. ΤΟΥC ΔΕ. ΠΡΟΦΗΤΑC
ΤΟΥC ΔΕ. ΕΥΑΓΓΕΛΙCΤΑC. ΤΟΥC ΔΕ. ΠΟΙΜΕΝΑC

προς εφεσιους

και διδασκαλους προς τον καταρτισμον των αγιων
εις εργον της διακονιας. εις οικοδομην του σωματος
του χυ· μεχρι καταντησωμεν παντες εις την ενοτητα
της πιστεως και της επιγνωσεως του υυ εις ανδρα
τελειον εις μετρον ηλικιας του πληρωματος του χυ ινα μηκετι ωμεν νηπιοι
κλυδωνιζομενοι· και περιφερομενοι παντι ανεμω
της διδασκαλιας· εν τη κυβια των ανθρωπων εν τη
πανουργια προς την· μεθοδιαν της πλανης αλλ
θοντες δε ποιουντες εν αγαπη αυξησωμεν εις
αυτον τα παντα. ος εστιν κεφαλη ο· χς εξ ου
παν το σωμα συναρμολογουμενον και συνβιβαζομε-
νον δια πασης αφης της επιχορηγιας· κατ· μετρον
ενος εκαστου μερους την· αυξησιν· του σωματος
ποιειται· εις οικοδομην αυτου· εν· αγαπη· τουτο
ουν λεγω και· μαρτυρομαι εν· κω· μηκετι
υμας περιπατειν· καθως και· τα εθνη περιπατει
εν ματαιοτητι του νοος αυτων· εσκοτι-
σμενοι· τη· διανοια· απηλλοτριωμενοι· της ζωης του θυ δια την· αγνοιαν
την· ουσαν· εν· αυτοις· δια την· πωρωσιν· της
καρδιας αυτων· οιτινες απηλπικοτες εαυτους
παρεδωκαν· τη· ασελγια εις εργασιαν πασης.

ακαθαρσιας. και πλεονεξιας ὑμων δε ουχ ουτως
εμαθετε τον χν. ειγε αυτον ηκουσατε
και εν αυτω εδιδαχθητε καθως εστιν η.
αληθεια· εν τω ιυ αποθεσθαι υμας κατα την
προτεραν αναστροφην τον παλαιον ανον τον
φθειρομενον κατα τας επιθυμιας της απατης ζ
ανανεουσθαι τω πνι του νοος υμων ι εν
δυσεσθαι τον καινον ανον τον κατα θν κτισ
θεντα εν δικαιοσυνη και οσιοτητι της αληθ
ο αποθεμενοι το ψευδος λαλειτε αλη
θειαν εκαστος μετα του πλησιον αυτου
ὅτι εσμεν αλληλων μελη. οργιζεσθε και
μη αμαρτανετε· ο ηλιος μη επιδυετω
επι τω παροργισμω υμων μηδε διδοτε
τοπον τω διαβολω· ο κλεπτων μηκετι
κλεπτετω μαλλον δε κοπιατω εργαζο
μενος ταις ιδιαις χερσιν το αγαθον ινα
εχη μεταδοσιν τω χρειαν εχοντι
πας λογος σαπρος εκ του στοματος
υμων μη εκπορευεσθω αλλ ει τις αγαθος

>> εφεσιους >>

VIII

ἐστὶν πρὸς οἰκοδομὴν τῆς πίστεως ἵνα δοῖ χάριν
τοῖς ἀκούουσιν καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ ἅγιον πνεῦμα τοῦ θῦ
ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως
πᾶσα πικρία καὶ ὀργὴ καὶ θυμὸς καὶ κραυγὴ
καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ
κακίᾳ γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ εὔ
σπλαγχνοι χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θς
ἐν χῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν γίνεσθε οὖν μιμηταὶ
τοῦ θῦ ὡς τέκνα ἀγαπητὰ καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ
καθὼς καὶ ὁ χς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυ
τὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θῷ εἰς
ὀσμὴν εὐωδίας πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία
ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν καθὼς
πρέπει ἁγίοις ἢ αἰσχρότης ἢ μωρολογία
ἢ εὐτραπελία τὰ οὐκ ἀνῆκεν ἀλλὰ μᾶλ
λον εὐχαριστία τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκον
τες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεο
νέκτης ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης οὐκ ἔχει κλη
ρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θῦ καὶ χῦ
μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις διὰ
ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
τῆς ἀπειθείας μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν
ἦτε γάρ ποτε σκότος νῦν δὲ φῶς ἐν κῷ

ὡς τέκνα φωτὸς περιπατίτε. ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φω
τὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ
δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κῷ καὶ μὴ συν
κοινωνεῖται τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους μᾶλ
λον δὲ καὶ ἐλέγχετε τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ
ὸ αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶν καὶ λέγειν τὰ δὲ πάντα ἐλ
εγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανερούται πᾶν γὰρ
τὸ φανερούμενον φῶς ἐστιν διό· λέγει ἔγειρε
ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἐπι
φαύσει σοι ὁ χρς. βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς
περιπατίτε μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ ὡς σοφοί ἐξαγορά
ζοντες τὸν καιρόν· ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν
διὰ τοῦτο· μὴ γίνεσθε ἄφρονες ἀλλὰ συνίοντες
τί τὸ θέλημα τοῦ κῦ· καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ·
ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν τῷ πνι
λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ὠδαῖς
πνευματικαῖς ἄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν ταῖς καρ
δίαις ὑμῶν τῷ κῷ· εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπερ
ὑμῶν ἐν ὀνόματι τοῦ κῦ ἡμῶν ἰῦ χῦ τῷ πατρὶ
καὶ θῷ ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ ἰῦ χῦ
αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν
ὡς τῷ κῷ· ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυναικός.
ὡς καὶ ὁ χς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας αὐτὸς σωτὴρ τοῦ
σώματος ἀλλ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ χῷ

>> προς εφεσιους >>

Ουτως και οι γυναικαις τοις. ανδρασιν εν. παντι
Οι ανδρες αγαπατε τας γυναικας ωσιν και το
ο χς ηγαπησεν την. εκκλησιαν και εαυτον παρε-
δωκεν υπερ αυτης ινα αυτην αγιασ. καθαρισας
τω. λουτρω του υδατος εν ρηματι ινα παραστησ.
αυτος εαυτω ενδοξαν την εκκλησιαν. μη εχουσαν
σπιλον. η. ρυτιδα. η. τι. των. τοιουτων αλ
λ ινα η. αγια. και. αμωμος Ουτως και οι. ανδρες
οφιλουσιν. αγαπαν τας εαυτων. γυναικας ως τα
εαυτων σωματα. Ο αγαπων την. εαυτου γυναικα
εαυτον. αγαπα. Ουδεις γαρ ποτε την. εαυτου σαρκα
εμισησεν. Αλλεκτρεφει αυτην και θαλπει κα
θως και ο χς την. εκκλησιαν Οτι μελη. εσμεν του
σωματος αυτου. Εκ της σαρκος αυτου και εκ των
οστεων αυτου Αντιτου καταλειψει ανος πατερα
και μητερα και κολληθησεται τη. γυναικι αυτου
και εσονται οι. δυο εις σαρκα μιαν. Το
μυστηριον. τουτο μεγα εστιν Εγω δε λεγω εις χν
και εις την εκκλησιαν Πλην και υμεις οι καθενα
εκαστον την. εαυτου γυναικα ως εαυτον αγαπατω
Η δε γυνη ινα φοβηται τον. ανδρα Τα τεκνα
υπακουετε τοις γονευσιν υμων Τουτο γαρ εστιν
δικαιον Τιμα τον. πατερα σου και την μητερα
σου ητις εστιν εντολη πρωτη. εν. τη. επαγγελια

ιμα er cor τεκνιτδι και εση μακροχρονειος επι της
γης. και οι πατερες μη παροργιζετδι τα τεκνα
παιδια υμων αλλεκτρεφετδι αυτα εν παιδεια και νου
θεσια κυ. οι δουλοι υπακουετδι τοις κυριοις
κατα σαρκα μετα φοβου και τρομου εν απλοτη
τι της καρδιας υμων ως τω χω μη κατοφθαλ
μοδουλιαν ως ανθρωπαρεσκοι αλλως δουλοι
χυ ποιουντες το θελημα του θυ εκ ψυχης μετε
υνοιας δουλευοντες ως τω κω και ουκ ανοις
ιδοτες οτι εκαστος ο αν ποιηση αγαθον τουτο
κομιειται παρα κυ ειτε δουλος ειτε ελευθερος
και οι κυριοι τα αυτα ποιειτε προς αυτους
ανιεντες την απειλην ειδοτες οτι και αυτων
υμων ο κς εστιν εν ουρανοις και προσωπολη
ψια ουκ εστιν παρα τω θω το λοιπον αδελφοι
ενδυναμουσθε εν κω και εν τω κρατει της ις
χυ αυτου ενδυσασθε την πανοπλιαν του
θυ εις το δυνασθαι υμας στηναι προς τας μεθο
δειας του διαβολου. οτι ουκ εστιν υμιν η παλη
προς αιμα και σαρκα. αλλα προς τας αρχας
προς τας εξουσιας προς τους κοσμοκρατορας του σκοτους
του τουτου προς τα πνευματικα της πονηριας εν τοις

>> εφεσιορς >>

ἐν οὐρανίοις ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θῦ ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ πεπυρωμένα σβέσαι καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι ἵνα δὲ καὶ εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ τί πράσσω γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κῷ ὃν ἔπεμψα πρὸς

>>> προς >>>

ymac eic artotorto ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρα
exhortentur · corda uestra pax frmentur et
καλεσῃ· τας. καρδιας γμων εἰρηνη τοις ἀδελφοις καὶ
caritas cum fide a dō patre et dnō ihū xpō >>>>
ἀγαπη. μετα πιστεως ἀπο θυ πατρος καὶ κυ ιυ χυ >>>>
gratia cum omnibus diligentibus dnm nostrum ihm
Ἡ χαρις μετα παντων των ἀγαπωντων τον· κν ἡμων ιν
xpm in incorruptione
χρν εν· ἀφθαρσια >>>>>>>>>>>>>>>>>>>>>>>>>>>>>

ἀφαρσια
al. recipimus

explicit epistola
Τελεσθη ἐπιστολη
ad ephesios incipit
Προς ἐφεσιους Ἀρχεται
ad philippenses
Προς φιλιππησιους.>>>>>>

Παυλος καὶ τιμοθεος δουλοι ιυ χρυ πασιν
recip. in xpō. ihū ustramb; t.q.i.e. inphilippi
τοις ἁγιοις ἐν χρω ιυ τοις οὐσιν· ἐν φι
philippi adc cum episcopis et diaconibus gratia uobis
λιπποις συν ἐπισκοποις καὶ διακονοις χαρις υμιν
et pax a dō patre nostro et dnō ihū xpō
καὶ εἰρηνη ἀπο θυ πατρος ἡμων καὶ κυ ιυ χυ
ego quidem gratias ago dnō nrō in omni oratione tob
Εγω μεν εὐχαριστω. τω· κω ἡμων ἐπι πασῃ δεῃ ρεcreatione
ci mea memoria uestra semper in omni oratione tobre
cī mor· τη μνειαν· γμων παντοτε ἐν πασῃ· δεησι cmatione
mea ·· p omnibus uobis cum gaudio et deprecatione
μου ὑπερ παντων γμων μετα χαρας καὶ τὴν δεησιν
pacientes super communicationem uestram in euangelium
ποιουμενος ἐπι τῃ κοινωνια γμων εἰς το εὐαγγελιον

philippenses

φιλιππησιους

a prima die usq; nunc confidens hoc
ἀπο πρωτης ἡμερας ἀχριτου νυν πεποιθως αυτο
e ipsum dñi ꝑfic̃ coepit in uob̃ opus bonū ꝑ
τουτο οτι ὁ ἐνἀρξαμενος ἐν ὑμιν ἐργον ἀγαθον ἐπι
ee ficia usq; in diem ihū xp̃i fiat
τελεσει ἀχρις ἡμερας ιυ̃ χρυ̃ καθως ἐστιν δικαιον
e mihi hoc sentire pro omnib̃ uob̃ eo quod
ἐμοι τουτο φρονειν ὑπερ παντων ὑμων διὰ το
ee habeam in corde uos in uinculis meis
ἐχειν με ἐν τῃ καρδια ὑμας ἐν τε τοις δεσμοις μου
et idefensione et confirmatione euangelii
ꝫ καὶ τῃ ἀπολογια καὶ βεβαιωσει του εὐαγγελιου συν
eos gaudii mei omnes uos esse ꝓ
κοινωνους της χαρᾶς μου παντας ὑμας οντας
e testis enim mihi dñs ihūs xp̃s desiderio omnes uos
ee μαρτυς γαρ μοι ὁ θς ως ἐπιποθω παντας ὑμας
in uisceribus xp̃i ihū et hoc oro ut
ἐν σπλαγχνοις χρυ̃ ιυ̃ καὶ τουτο προσευχομαι ἱνα
caritas ura adhuc magis et magis abundet
ἡ ἀγαπη ὑμων ἐτι μαλλον καὶ μαλλον περισσευῃ
in scientia et omni sensu ad ꝓbandos ꝫ ꝓbatos esse uos
ἐν ἐπιγνωσει καὶ πασῃ αἰσθησει εἰς το δοκιμαζειν ὑμας
uos ꝫ ut sinceri et sine offensione
ꝫ e ὑμας τα διαφεροντα ἵνα ητε εἰλικρινεις καὶ
in die xp̃i ihū repleti fructu
ἀπροσκοποι εἰς ἡμεραν χρυ̃ ιυ̃ πεπληρωμενοι καρ
dei ꝑ ihm xp̃m in gloriam
πον δικαιοσυνης τον διὰ ιυ̃ χρυ̃ εἰς δοξαν
et laudem mihi fecit dñs uos uolo
καὶ ἐπαινον μοι ἐποιησεν δε ὑμας βουλομαι
ꝓximus ꝙ ea quæ circa me sunt magis ad ꝓfectum
μαλλον ὁ ἐγγιστα μου περι ἐμε μαλλον εἰς προκο
euangelii uenerit ita ut
πην του εὐαγγελιου ἐληλυθεν ὥστε τους
uincula mea manifesta fierent in xp̃o in
δεσμους μου φανερους γενεσθαι ἐν χρῳ ἐν
totoprætorio ꝑtem o et cæteris
ὁλῳ τῳ πραι τωριῳ· καὶ τοις λοιποις
omnibus et plures exfratribus in
πασιν καὶ τους πλειονας των ἀδελφων ἐν
dño confidentes uinculis meis abundantius
κῳ πεποιθοτας τοις δεσμοις μου περισσοτερως
audere sine timore uerbum dei loqui
τολμαν ἀφοβως τον λογον θυ̃ λαλειν τινες
quidem et ꝓpter inuidiam et contentionē quidā
μεν· καὶ διὰ φθονον· καὶ ἐριν τινες δε

και διὰ δοκίαν τὸν χν̄ν κηρύσσουσιν· οἱ μὲν
ex caritate scientes quia in defensionem euangelii
ἐξ ἀγάπης εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου
positurum quidam ex contentione xpm annuntiant
κεῖμαι· οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας χν̄ν καταγγέλουσιν
non sincere existimantes tribulationem suscitare vinculis
οὐκ ἁγνῶς· οἰόμενοι θλῖψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς
mei quid enim dum omni modo sive
μου· τί γάρ πλήν ὅτι παντὶ τρόπῳ εἴτε
occasione sive ueritate xp̄s annuntietur et
προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ χρ̄ς καταγγέλεται καὶ
in hoc gaudeo sed et gaudebo scio enim
ἐν τούτῳ χαίρω ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι· οἶδα γὰρ
hoc mihi proceditur in salutem ex propē
ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς
uestram deprecationem et subministrationem spī xp̄i ihu
ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνς χρ̄υ ἰ̄υ
secundum expectationem et spem meā quid in nul
κατὰ τὴν· ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου· ὅτι ἐν οὐ
lo modo uestrā confundor sed in omni fiducia
δενὶ· ὑμῶν αἰσχυνθήσομαι· ἀλλ ἐν παρρησίᾳ πάσῃ
sicut semper et nunc magnificabitur xp̄s in
ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται χρ̄ς ἐν τῷ
corpore meo sive per uitam sive per mortem
σώματί μου εἴτε διὰ ζωῆς· εἴτε διὰ θανάτου·
mihi enim uiuere xp̄s est et mori lu
ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χρ̄ς ἐστιν· καὶ τὸ· ἀποθανεῖν κέρ
crum autē uiuere in carne hoc mihi fructus
δος εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ τοῦτό μοι καρπὸς
operis est et quid eligam ignoro
ἔργου ἐστίν καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω συν
premor autem ex duobus desiderium habens
έχομαι δὲ ἐκ τῶν· δύο τὴν· ἐπιθυμίαν ἔχων
dissolui et cum xp̄o esse· πολλῷ γὰρ quanto melius permanere
τὸ ἀναλῦσαι καὶ· σὺν· χρ̄ῳ εἶναι· πόσῳ μᾶλ magis
λον· κρεῖσσον τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ· σαρκὶ
necessarium propter uos et hoc confidens
ἀναγκαιότερον δι ὑμᾶς· καὶ τοῦτο πεποιθὼς
scio quia manebo et permanebo omnibus uobis
οἶδα ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν
ad uestrum profectum et gaudium fidei
εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως
ut gloriatio uestra abundet in me
ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν ἐμοὶ

>>φιλιππησιους>>

In χρο ihu per meum aduentū rursum ad
εν χριω ιν διατησ εμησ παρουσιασ παλιν προσ.
uos rursum dignę euangelio xpi con
υμασ μονον αξιωσατε τω ευαγγελιω του χριστου πο
litemini ut ſiue aduenerim et uiderim uos
λιτευεσθαι ινα ειτε ελθων και ιδων υμασ
ſiue absens audiam de uobis quia state
ειτε απων ακουσωμαι περι υμων οτι στηκετε
in uno spū unanimes concertantes fidei
εν ενι πνι μιαψυχησ συναθλουντεσ τη πιστει
euangelii et ñ nullo terrentes In nullo
του ευαγγελιου και μη πτυρομενοι εν μηδενι
quidē est illis ostensio
υπο των αντικειμενων ητισ εστιν αυτοισ ενδειξισ
uobis autem salutis et hoc à dō quia
απωλειασ. υμιν δε σωτηριασ. και τουτο απο θυ· οτι
donatum pro xpō ñ tm tm solū ut in eum ꝛ sed credere
υμιν εχαρισθη υπερ χριυ. ου μονον το εισ αυτον α
pro illo certamen idem certamen
παθειν αλλα και το υπερ αυτου πασχειν τον αυτον αγωνα
habentes quale et uidistis in me et nunc audistis
οιον εχοντεσ οιον και ειδετε εν εμοι και νυν ακουετε
de me ſ quia ergo consolatio in xpō ſ quod si
εν εμοι ειτισ ουν παρακλησισ εν χριω ει τι παρα
II
Latine caritatis ſ quia societas ſpūs ſ quia uisce
μυθιον αγαπησ. ει τισ κοινωνια πνσ. ει τισ σπλαν
ra et miserationes implete meum gaudiū
χνα και οικτιρμοι πληρωσατε μου την χαραν
ut idipsum sapiatis eundem caritatē habentes
ινα το αυτο φρονητε την αυτην αγαπην εχοντεσ
unanimes unū sentientes nihil per con
συνψυχοι το εν φρονουντεσ. μηδεν κατ εριθειαν
tentionē aut inanē gloriam sed humilitate sentiēs
η κενοδοξιαν αλλα τη ταπεινοφροσυνη
inuicem existimantes superiores suos uos ipsos ñ
αλληλουσ ηγουμενοι υπερεχοντεσ εαυτων μη
quę sua singuli laborantes utilitatē sed quę
τα εαυτων εκαστοι σκοπουντεσ. αλλα και τα
aliorū hoc enim sentite in uobis quod et
ετερων τουτο γαρ φρονειτε εν υμιν ο και
in xpō ihū qui cū in forma dei cōstitutus non
εν χριω ιυ. οσ εν μορφη θυ υπαρχων ουχ
rapinam arbitratus est esse se equalem deo sed semetipsum
αρπαγμον ηγησατο ισα ειναι θω αλλα εαυτον
exinanuit formam serui accipiens in similitudine
εκενωσεν μορφην δουλου λαβων εν ομοιωματι

>> προς >>>>

ανθρωπον γενομενος και σχηματι ευρεθεις ως ανος
εταπεινωσεν εαυτον γενομενος υπηκοος αχρι θανατου
θανατου δε σταυρου διο και ο θς αυτον υπερυψωσεν και
εχαρισατο αυτω ονομα το υπερ παν ονομα ινα εν τω ονοματι ιυ παν γονυ καμψη επουρανιων
και επιγειων και καταχθονιων και πασα γλωσσα εξομο-
λογησεται οτι κς ιης εις δοξαν θυ πατρος ωστε
αγαπητοι μου καθως παντοτε υπηκουσατε μη ως
την παρουσιαν μου μονον αλλα πολυ μαλλον νυν
εν τη απουσια μου μετα φοβου και τρομου την εαυτων σωτηριαν κατερ-
γαζεσθε. θς γαρ εστιν ο ενεργων εν υμιν και
το θελειν και το ενεργειν υπερ της ευδοκιας
παντα ποιειτε χωρις γογγυσμων και διαλογισμων
ινα γενησθε αμεμπτοι και ακεραιοι τεκνα θυ
αμωμητα μεσον γενους σκολιας και διεστραμμε-
νης. εν οις φαινεσθε ως φωστηρες εν κοσμω. τουτω λογον ζωης επεχοντες εις καυχημα
εμοι εις ημεραν χριυ οτι ουκ εις κενον εδρα-
μον ουδε εις κενον εκοπιασα αλλα και εις
θυσιαν και λειτουργιαν της πιστεως
υμων χαιρω. και συνχαιρω πασιν υμιν. το δε
αυτο και υμεις χαιρετε. και συνχαιρατε μοι
ελπιζω δε εν κω ιυ τιμοθεον ταχεως
πεμψαι υμιν. ινα καγω ευψυχω γνους τα περι

> φιλιππησιους <<

ὑμιν Ουδενα γαρ εχω ισοψυχον. Οστις γνησιως
l τα περι ὑμιν μεριμνησει. Οι παντες γαρ τα εαυτων
ζητουσιν Ου τα ιησ χρ. Την δε δοκιμην αυτου
γινωσκετε οτι ως πατρι τεκνον. συνεδουλευ
σεν εις το ευαγγελιον. Τουτον μεν. ουν ελπιζω
πεμψαι ως αν αφιδω τα. περι εμε εξαυτης Πεποι
θα δε εν κω οτι και αυτος ελευσομαι ταχεως
Αναγκαιον δε ηγησαμην επαφροδιτον τον αδελ
φον. και συνεργον και συνστρατιωτην μου Υμων δε
αποστολον και λειτουργον της χριας μου πεμψαι προς
υμας επιδη επιποθων ην παντας υμας και αδημο
νων διοτι ηκουσατε οτι ασθενησας Και γαρ
ησθενησεν παραπλησιον θανατω Αλλα θεος ηλεησεν
αυτον. Ουκ αυτον δε μονον Αλλα και εμε ινα
μη λυπην επι λυπην εχω Σπουδαιοτερον δε
επεμψα αυτον ινα ιδοντες αυτον παλιν χαρητε
κ αγω λυποτερος Προσδεξασθε ουν
αυτον εν κω. μετα πασης χαρας. και τους τοιουτους
εντιμους εχετε. Οτι δια το εργον χυ εως
θανατου. ηγγισεν Παραβολευσαμενος τη ψυχη
αυτου. ινα αναπληρωση το υμων υστερημα της
προς μοι λειτουργιας Το λοιπον αδελφοι μου
χαιρετε εν. κω Τα αυτα γραφειν υμιν εμοι μεν
ουκ οκνηρον υμιν δε ασφαλες

ΙΙΙ

τορς κυνας. βλεπετε τους κακους εργατας βλεπετε
την κατατομην ημεις γαρ εσμεν η περιτομη οι πνι
θυ λατρευοντες και καυχωμενοι εν χυ ιυ και
ουκ εν σαρκι πεποιθοτες καιπερ εγω εχων πε
ποιθησιν εν σαρκι ει τις δοκει
πεποιθεναι εν σαρκι· εγω μαλλον περιτομη οκτα.
ημερος· εκ γενους ισρλ φυλης βενιαμιν· εβραιος εξ
εβραιων κατα τον· νομον φαρισαιος κατα ζηλος
διωκων εκκλησιαν θυ κατα δικαιοσυνην την εν νο
μω· γενομενος· αμεμπτος· α τινα μοι·
κερδη ταυτα ηγημαι δια τον χυν ζημιαν
αλλα μεν ουν και ηγουμαι παντα ζημιαν ειναι
δια την υπερεχουσης γνωσεως χυ ιυ του κυ μου
δι ον τα παντα εζημιωθην και ηγουμαι
σκυβαλα· ινα χυν κερδησω και ευρεθω
εν αυτω μη εχων εμην δικαιοσυνην την εκ νομου
αλλα την δια πιστεως χυ την· εκ θυ δικαιοσυ
νην· επι τη πιστει του γνωναι αυτον και την· δυναμιν
της αναστασεως αυτου και την κοινωνιαν· των· παθη
ματων αυτου συμμορφιζομενος τω· θανατω αυτου
ει πως καταντησω· εις την· εξαναστασιν την
εκνεκρων ουχ οτι ηδη ελαβον η ηδη τετε
λειωμαι· διωκω δε ει καταλαβω εφ ω κατελημφθην

>> ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ >>

ὑπὸ χρ̄ῡ Ἀδελφοί ἔτω ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι
καταλῆφθαι· ἓν δὲ τά μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος
καὶ ταῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος
κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως
τοῦ θ̄ῡ ἐν χ̄ῳ Ἰ̄ῡ. ὅσοι οὖν τέλειοι τοῦτο φρονῶμεν
καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε καὶ τοῦτο ὁ θ̄ς ὑμῖν ἀποκαλύψει πλὴν
εἰς ὃ ἐφθάσαμεν τῷ αὐτῷ στοιχεῖν. Συμμιμηταί μου γίνεσθε ἀδελφοί
καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς
ἔχετε τύπον ἡμᾶς πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν
οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν νῦν δὲ καὶ κλαίων
λέγω τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ χ̄ρ̄ῡ ὧν τὸ τέ
λος ἀπώλεια ὧν ὁ θ̄ς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ
τῇ· αἰσχύνῃ αὐτῶν οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες ἡμῶν
γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει ἐξ οὗ
καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κ̄ν̄ ἰ̄ν̄ χ̄ρ̄ν̄ ὃς
μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν
σύμμορφον τοῦ σώματος τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ
τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι
αὐτῷ· τὰ πάντα ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ IV
ἐπιποθητοί χαρὰ καὶ στέφανός μου οὕτως στήκετε ἐν κ̄ῳ ἀγαπητοί Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ

φρονειν εν κω Και ερωτω και σε γνησιε συζυγε
συνεργει· συναθλησασαις μοι εν τω ευαγγελιω
συν Κλημεντος και των λοιπων
συνεργων μου ων τα ονοματα εν βιβλω ζωης
Χαιρετε εν κω παντοτε Παλιν ερω Χαιρετε· το
επιεικες υμων γνωσθητω πασιν ανθρωποις· ο κς
εγγυς· Μηδεν μεριμνατε Αλλ εν παντι τη προσευχη
και τη δεησει Μετα ευχαριστιας Τα αιτηματα
υμων γνωριζεσθω προς τον θν Και η ειρηνη του
θυ η υπερεχουσα παντα νουν φρουρησει τας καρδιας
υμων και τα σωματα υμων εν χρω ιυ· Το λοιπον
αδελφοι· Οσα εστιν αληθη· Οσα σεμνα Οσα
δικαια Οσα αγνα Οσα προσφιλη· Οσα ευφημα
Ειτις Αρετη και ειτις επαινος επεις τουτε
λογιζεσθε· Α και εμαθετε και παρε
λαβετε και ηκουσατε και ειδετε εν εμοι Ταυτα
πρασσετε και ο θς της ειρηνης εσται μεθ υμων
Εχαρην δε εν κω· μεγαλως. Οτι ηδη ποτε ανε
θαλετε το υπερ εμου φρονειν· εφ ω και εφρονειτε
ηκαιρεισθε δε· Ουχ οτι καθ υστερησιν λεγω
Εγω γαρ εμαθον· εν οις ειμι αυταρκης ειναι
Οιδα και ταπεινουσθαι· Οιδα και περισσευειν
εν παντι· και εν πασιν μεμυημαι και χορτασθηναι

~ φιλιππησιους ~

και πεινᾶν και περισσεύειν και ὑστερεῖσθαι· Πάντα ἰσχύω
in eo confortante me xpo ueritatem bene fecistis
ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ· Πλὴν καλῶς ποιήσατε
communicantes tribulationi meae
συγκοινωνήσαντες τῇ θλίψει μου· Οἴδατε δὲ καὶ
philippenses quoniam in principio euangelii cum
Φιλιππήσιοι· ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου ὅτε
exiuerim a macedonia quia nulla mihi
ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας· ὅτι οὐδεμία μοι
ecclesia communicauit in ratione dati et accepti
ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμ-
taceptionis nisi uos solui quia et in theralonice
ψεως· εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ
et semel et bis in necessitatibus meis misistis
καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε
non quia requiro fructum datis
Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα ἀλλ ἐπιζητῶ τὸν
sed requiro fructum abundantem in ratione uestra
καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς τὸν λόγον ὑμῶν Ἀπέ-
habeo autem omnia et abundo repletus sum
χω δὲ πάντα καὶ περισσεύω πεπλήρωμαι
accipiens ab epaphrodito ea quae a uobis missa
δεξάμενος παρ ἐπαφροδίτου τὰ παρ ὑμῶν πέμ-
ad odorem suauitatis hostiam acceptabilem
πτα ὀσμὴν εὐωδίας θυσίαν δεκτὴν
placentem deo autem meus adimplebit
εὐάρεστον τῷ θεῷ· Ὁ δὲ θεός μου πλήρωσει
omne tm desiderium uestrum secundum diuitias suas
πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ
in gloria in xpo ihu deo autem et patri
ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰῇ· Τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ
nostro gloria in saecula saeculorum
ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων
Amen. Salutate omnem sanctum in xpo ihu sa-
Ἀμήν· Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰῇ· Ἀσ-
lutant uos qui mecum sunt fratres salutant
πάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί· Ἀσπάζονται
omnes sanctos maxime autem qui ex caesaris
πάντες οἱ ἅγιοι μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καί-
saris domo sancti
σαρος οἰκίας· Ἡ χάρις τοῦ Κῦ Ἰῦ Χῦ μετὰ
gratia domini ihu xpi cum
τοῦ πνὸς ὑμῶν >>> explicit ad
spiritu uestro
Ἐτελέσθη πρὸς
philippenses incipit ad colossenses
Φιλιππησιους Ἀρχεται πρὸς Κολοσσαεις

Παυλος αποστολος χυ ιυ δια θεληματος
θυ και τιμοθεος ο αδελφος τοις εν κο
λοσσαις αγιοις και πιστοις αδελφοις εν χρω
ιυ χαρις υμιν και ειρηνη απο θυ πατρος ημων
και κυ ιυ χυ >> ευχαριστουμεν τω θω
τω πρι του κυ ημων ιυ χυ παντοτε υπερ υμων
προσευχομενοι ακουσαντες την πιστιν υμων εν
χρω ιυ και την αγαπην ην εχετε εις παντας
τους αγιους δια την ελπιδα την αποκειμενην
υμιν εν τοις ουρανοις ην προ ηκουσατε εν
τω λογω της αληθειας του ευαγγελιου του παρον
τος εις υμας καθως και εν παντι τω κοσμω
και εστιν καρποφορουμενον και αυξανομενον
καθως και εν υμιν αφ ης ημερας ηκουσατε και
επεγνωτε την χαριν του θυ εν αληθεια καθως
εμαθετε απο επαφρα του αγαπητου συνδουλου
ημων· ος εστιν πιστος υπερ ημων διακονος
του χυ· ο και δηλωσας ημιν την υμων αγα
πην εν πνι δια τουτο και ημεις αφ ης η
μερας. ηκουσαμεν ου παυομαι υπερ υμων
προσευχομενοι και αιτουμενοι ινα πληρω
θητε την επιγνωσιν του θεληματος αυτου

viiii >>> koloccdeic >>

in omni rapiema & intellectu spuali ut ambulatis
εν παση σοφια· και συνεσει πνευματικη περιπατησαι
digne dño in ommib; placent in omni opere
ἀξιως του κῦ εις πασαν αρεσκειαν· εν παντι εργω
bono fructificantes & crescentes in
αγαθω καρποφορουντες και αυξανομενοι τη· επι
agnitione dī in omni uirtute confortati
γνωσει του θῦ· εν πασῃ δυναμει δυναμουμενοι
secundū potentā gloriae eius in omnē .. patien
κατα το κρατος της. δοξης αυτου εις πασαν υ· μακρο
tiam & longanimitatem cum gaudio gratias
θυμιαν και μακροθυμιαν μετα χαρας ευχαριστουν
agentes dō patri uocanti nos in
τες θω τω· πρι τω καλεσαντι ημας εις την
partem
με μερισα του κληρου των· αγιων εν τω φωτι
qui eripuit nos de potestate tenebr·as
Ος ερρυσατο ημας εκ της εξουσιας του σκοτους
& transtulit in regnū .. filii
και μετεστησεν εις την· βασιλιαν του υιου της
dilectionis suae in quo habemus redemptionem tpedime
αγαπης αυτου εν ω εχομεν την· απολυτρωσιν τε
remissionē peccatorum qui est imago
την αφεσιν των· αμαρτιων Ος εστιν εικων
dī Inuisibilis primogenitus uniuerse cre
του θυ του αορατου πρωτοτοκος πασης κτι
aturae quia in ipso creata sunt omnia in
σεως Οτι εν αυτω εκτισθη τα παντα εν τοις
celis & in
ουρανοις και τα· επι της γης· τα ορατα· και
Inuisibilia sive throni sive dominationes
τα αορατα· ειτε θρονοι ειτε κυριοτητες
sive principatus sive potestates omnia
ειτε αρχαι ειτε εξουσιαι· τα παντα
per ipsum & in ipso creata sunt & ipse
δι αυτου και εις αυτον εκτισται· και αυτος
est ante omnes & omnia in ipso con
εστιν προ παντων· και τα παντα· αυτω συν
stant & ipse est caput corpo
εστηκεν και αυτος εστιν η κεφαλη του σωμα
ris ecclesiae qui est principium primogeni
τος της εκκλησιας· Ος εστιν αρχη πρωτο
tus ex & in omnibus
τοκος· εκτων νεκρων· ινα γενηται· εν· πασιν
ipse primatum teneat quia in ipso complacuit omne
Αυτος πρωτευων Οτι εν· αυτω ευδοκησεν

omnē plenitudinem habitare
πᾶν το πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι᾽ αὐτοῦ ἀποκαταλ-
ad omnia in ipsum ..pacificans per sanguinē
λάξαι τὰ πάντα. εἰς αὐτὸν εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος
crucis eius
τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ. εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ
quę in terra sive quę
ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας. ἀπ᾽ ἀλλοτριω-
in celis et ..uos cum essetis ab alienatos
μένους. καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ὑμῶν ἐν τοῖς
et inimicos sensu ..uestro in
ἔργοις τοῖς πονηροῖς νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν
operibus malis nō..reconciliatis nunc reconciliauit
ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς διὰ τοῦ θανάτου παρ-
in corpore carnis per mortem exhibere
αστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους
..uos sanctos et immaculatos et sine crimi
τοὺς κατενώπιον αὐτοῦ. εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει
ne coram ipso si tamen permanetis in fide
τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετα-
fundati et stabiles et immobiles
κινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου
quod audistis ..predicatū ..predicatę in uniuersa creatura
οὗ ἠκούσατε τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει
quę sub celo
τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν. οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλος διά-
cuius factus sum ego ..ualeo mi
κονος. ὃς νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ
nister qui nunc gaudeo in passionibus ..pro
ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλί-
..uobis et retsupplico deficientia ..ęst tribu
λατιῶν
lationū
τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος
christi in carne mea ..pro corpore
αὐτοῦ. ὅ. ἐστιν ἡ ἐκκλησία. ἧς ἐγενόμην
eius quod est ecclesia cuius factus sum
ἐγὼ διάκονος. κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θῦ
ego minister ..m dispensationē dī
τὴν δοθεῖσάν. μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν
datam mihi in ..uobis ut impleā ..plere
λόγον τοῦ θῦ τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυ-
ī..bum dī mysterium quod absconditū
μένον. ἀπὸ τῶν. αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν
est ..ā sęculis et ..ā generationibus
νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς. ἁγίοις αὐτοῦ
nunc autē manifestatū ..ę sanctis eius
οἷς ἠθέλησεν. ὁ θς γνωρίσαι τὸ πλοῦτος
quibus uoluit dī notas facere diuitias
τῆς. δόξης τοῦ μυστηρίου τοῦ θῦ. ἐν τοῖς ἔθνεσιν
glorię mysterii dī in nationibus ..ę gentibus

>>kolaccaeic>>

quod est χρς in uobis spes
Ο ἐστιν χρς ἐν ὑμῖν ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης. Ὃν· ἡμεῖς
annuntiamus corripientes omnem hominem &
καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ
docentes in omni sapientia ut constituamus
διδάσκοντες ἐν πάσῃ σοφίᾳ ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν· χρῷ· Εἰς ὃ· καὶ
laboro contendens secundum operationem eius
κοπιῶ ἀγωνιζόμενος· κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ
quam in me in uirtute
τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει >>>
uolo enim uos scire qualem certamen habeo
Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον· ἀγῶνα ἔχω II
pro uobis hic qui in laodicia &
περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν· Λαοδικείᾳ

mundi & non secundum χρῑστ̄ν̄ quia in ipso inhabitat omnis
κόσμου καὶ οὐ κατὰ χῡ̄ Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ
plenitudo diuinitatis corporaliter & estis in
πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς καὶ ἐστὲ ἐν
illo replati qui est capitis omnis principatus
αὐτῷ πεπληρωμένοι· Ὅς ἐστιν κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς
& potestatis in quo circumcisi estis circum
καὶ ἐξουσίας ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περι

>>> προς >>>

circũcisione non manufacta in expoliatione corporis
τομη αχειροποιητω εν τη απεκδυσει του σωματος
carnis in circumcisione xpi conrepulti
της σαρκος εν τη περιτομη του χρυ συνταφεντες
et in baptismo in quo et con surrexi
αυτω εν τω βαπτισμω εν ω και συνεγερθη
istius fidem operationis dei electi
τε δια της πιστεως της ενεργειας του θυ του εγει
ramis eum a mortuis et .. uos cũ mortui
ραντος αυτον εκ των νεκρων και υμας νεκρους
erratis in delictis et in pũputio
οντας εν τοις παραπτωμασιν και εν τη ακροβυ
carnis uestre uiuificauit cum illo
στια της σαρκος υμων συνεζωοποιησεν συν αυτω
donans nobis omnia delicta
χαρισαμενος ημιν παντα τα παραπτωματα
delens quod aduersus nos erat chirographũ
εξαλειψας το καθ ημων χειρογραφον τοις
decretis quod erat .. nimirum aduersus nobis et ipsum
δογμασιν ο ην υπεναντιον ημιν και αυτο
tulit de medio ad figens illud
ηρεν εκ του μεσου προσηλωσας αυτο τω
cruci exuens carnem
σταυρω απεκδυσαμενος τας αρχας
protestatibus traduxit confidenter in fiducia libere triumphans
εξουσιας εδειγματισεν εν παρρησια θριαμ
eas in remetipso pronemon ergo aliquis .. uos
βευσας αυτους εν αυτω μη ουν τις υμας κρι
in cibo aut in potu aut in parte diei
νετω εν βρωσει η ενποσει η εν μερει εορ
tis aut neomenie aut sabbatorũ quod est umbra
της η νεομηνιας η σαββατων ο εστιν σκια
futurorum corpus autem xpi est nemo
των μελλοντων το δε σωμα χυ μηδεις
.. uos conuincat reducat uolens in humilitate ser
υμας καταβραβευετω θελων εν ταπεινοφροσυ
uitus et religione angelorum quę non uidit
νη και θρησκια των αγγελων α ουκ εωρα
extollens sine causa inflatur sub
κεν εμβατευων εικη φυσιουμενος υπο
sensu carnis suę et non tenens
του νοος της σαρκος αυτου και ου κρατων
caput ex quo omne totum corpus
την κεφαλην εξ ου παν το σωμα δια των
iunctiones et copulationes et colligationem sub ministratum
αφων και συνδεσμων επιχορηγουμενον

>>> kolocc&aic >>>

και συνβιβαζομενον Αγγελι την· δγγελικην τον θυ
ει απεθανετε συν χυ· απο των στοιχιων του
κοσμου Τι παλιν ως ζωντες εν τω· κοσμω
δογματιζεσθε Μη αψη μηδε γευση μηδε
θιγγης α εστιν παντα εις φθορην της· αποχ
ρησει κατα τα εντελματα και διδασκαλιας
των· ανων Ατινα εστιν λογον μεν εχοντα
σοφιας εν θρησκια και ταπινοφροσυνη του
μοσ· Και αφιδια σωματος. Ουκ εν· τιμη
τινι προς· πλησμονην της σαρκος Ει συν
συνηγερθητε τω χυ Τα ανω ζητειτε που
ο χυς εστιν εν δεξια του θυ καθημενος Τα
φρονειτε μη τα· επι της γης Απεθα
νετε γαρ· και η ζωη υμων κεκρυπται συν
τω χυ εν τω θω· Οταν· ο χυς φανερωθη και
η· ζωη υμων Τοτε και υμεις συν· αυτω
φανερωθησεσθε εν δοξη Νεκρωσατε ουν
τα μελη· υμων τα· επι της γης Πορνιαν·
Ακαθαρσιαν· Παθος Επι
θυμιαν Ητις εστιν ειδωλατρια Δι· ο· ερ
χεται οργη· του θυ επι τους υιους της απι
θειας Εν οις και υμεις περιεπατησατε ποτε
οτε εζητε εν αυτοις Νυνι δε αποθεσθε

et uos uigilate secundū omnē iram furoris indignationē malignū
καὶ ὑμεῖς κατὰ πάντα ὀργὴν θυμὸν κακῆν
blasphemiam turpiloquiū extra de ore uno
βλασφημίαν αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν
non procedat nolite mentiri in uicem
μὴ ἐκπορευέσθω μὴ ψεύδεσθαι εἰς. ἀλλήλους
exspoliantes ueterem hominē cum actibus suis
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν
eius et in duentes nouū eum qui renouatur
αὐτοῦ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον
in agnitionem secundū imaginē eius creantis eum
εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντα αὐτόν
illū et eum ubi non est masculus et femina sed
τος. ἄρτον ὅπου οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀλλὰ
cus et iudaeus circumcisio et prepucium
χὴν καὶ ἰουδαῖος περιτομὴ. καὶ ἀκροβυστία
barbarus et scytha seruus et liber
βάρβαρος καὶ. σκύθης δοῦλος καὶ ἐλεύθερος
sed omnia et in omnibus xps induite
ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν χρς ἐνδύσασθαι
itaq; electi dei et dilecti
οὖν ὡσεὶ ἐκλεκτοὶ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ
ni quia cordis misericordiae benignitatem hu
νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ χρηστότητα τα
militatem patientiam modestiam sup
πεινοφροσύνην πραότητα μακροθυμίαν ἀνε
portantes inuicem et donantes uobis ipsis
χόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς
si quis aduersus aliquem habet querelā sicut et
ἐάν τις πρός τινα ἔχει μομφὴν καθὼς καὶ
dominus donauit uobis ita et uos facite
ὁ κς ἐχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε
super omnibus autem his habete caritatem quod est
ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην ὅ ἐστιν
uinculum unitatis et pax xpi
σύνδεσμος τῆς. ἑνότητος καὶ εἰρήνη τοῦ χρυ
abundet in cordibus uestris in quibus et uocati estis
βραβευέτω ἐν. ταῖς καρδίαις ὑμῶν. εἰς ἣν καὶ
et uocati estis in uno corpore et grati
καὶ ἐκλήθητε. ἐν. ἑνὶ σώματι καὶ εὐχάρ
et estote uerbum xpi in habitet
ιστοι γίνεσθε ὁ λόγος τοῦ χρυ ἐνοικείτω
in uobis abundanter in omni sapientia docen
ἐν ὑμῖν πλουσίως. ἐν πάσῃ. σοφίᾳ διδά
tes et commonentes uosmetipsos psalmis
σκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς

>>κολοσσαεις>>

ψμνοις ωδαις πνευματικαις εν τη χαριτι αδοντες
cantatis in cordibus uestris domino omne quodcumque
τε εν ταις καρδιαις υμων τω θω και πατρι δι αυτου
facitis in uerbo uel in factotope omnia in nomine
εαν ποιητε εν λογω η εν εργω παντα εν ονοματι
domini ihu xpi eucharistountes tw qw kai patri di autou
κυ ιυ χυ ευχαριστουντες τω θω και πατρι δι αυτου
mulieres subditae estote uiris uestris sicut decet
γυναικες υποτασσεσθαι τοις ανδρασιν υμων ως αν
oportet in domino uiris diligite uxores
ηκεν εν τω κω οι ανδρες αγαπατε τας γυ
naikas kai mh pikrainesqai pros autas
ναικας και μη πικραινεσθαι προς αυτας
ta tekna filii obedite parentibus per omnia
τα τεκνα υπακουετε τοις γονευσιν κατα παν
touto gar estin euarestoun en kw >>>
τουτο γαρ εστιν ευαρεστον εν κω
oi patres patres nolite ad iracundiam prouocare filios uestros
οι πατερες μη παροργιζετε τα τεκνα υμων
ina mh athumwsin oi doloi upakoue- obedite
ινα μη αθυμωσιν οι δουλοι υπακου-
tai kata panta tois kuriois kata sarka mh en
ete per omnia dominis carnalibus non in
ετε κατα παντα τοις κυριοις κατα σαρκα μη εν
ofqalmodouliais wsanqrwpareskoi alla en aplothti
oculseruientes quasi hominibus placentes sed in simplicitate
οφθαλμοδουλιαις ως ανθρωπαρεσκοι αλλ εν απλοτητι
kardias foboumenoi ton kn o ean poiete
cordis timentes dominum quodcumque facitis
καρδιας φοβουμενοι τον κν ο εαν ποιητε
ek yuxhs ergazesqai wsper tw kw kai ouk an
ex animo operamini sicut domino et non hominibus
εκ ψυχης εργαζεσθαι ωσπερ τω κω και ουκ αν
qrwpois eidotes oti apo ku apolhmyesqai
scientes quod a domino recipietis
ανθρωποις ειδοτες οτι απο κυ απολημψεσθαι
thn antapodosin thc klhronomias tou ku
retributionem hereditatis domini
την ανταποδοσιν της κληρονομιας του κυ
ou gar adikeite o adikhsei
cui enim nocebitis quod iniquum recipietis
ω γαρ αδικειτε ο αδικησει
komizetai o hdikhsen kai ouk estin
et non est
κομιζεται ο ηδικησεν και ουκ εστιν
proswpolhmyia para tw qw oun kurioi to
personarum acceptio apud deum domini
προσωπολημψια παρα τω θω ου κυριοι το
dikaion kai thn isothta tois doulois parexesqe
aequum et aequitatem seruis praestate
δικαιον και την ισοτητα τοις δουλοις παρεχεσ
qai eidotes oti kai umeis exete kai en ouranw
θαι ειδοτες οτι και υμεις εχετε και εν ουρα
noic h proseuch proskarterite grhgorountes
nois orationi instate uigilantes
νοις η προσευχη προσκαρτερειτε γρηγορουντες
en aut en eucaristia proseuxomenoi ama
in ea in gratiarum actione orantes simul

καὶ περὶ ἡμῶν ἵνα ὁ θς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν λόγου
λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ χῦ δι' ὃν. καὶ δεδεμαι
ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι
ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω τὸν καιρὸν
ἐξαγοραζόμενοι ὁ λόγος ἡμῶν πάντοτε ἐν χάριτι
ἀλατι ἡρτυμένος εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς
ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι τὰ κατὰ πάντα
γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κῳ
ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῷ
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς. κάρ
διας ὑμῶν σὺν ὀνησίμῳ τῷ. ἀγαπητῷ καὶ
πιστῷ ἀδελφῷ ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν πάντα
ὑμῖν γνωρίσουσιν τὰ ὧδε πραγματευσ
ἀσπάζεται ὑμᾶς ἀρίσταρχος. ὁ. σὺν μου
λεύτος μου καὶ μᾶρκος. ὁ. ἀνεψιὸς βαρνᾶ
βᾶ περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς ἐὰν ἔλθῃ πρὸς
ὑμᾶς δέξασθαι αὐτὸν καὶ ἰῆσοῦς ὁ. λε
γόμενος ἰοῦστος οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς
οὗτοι μόνοι συνεργοὶ μου εἰσὶν εἰς τὴν.
βασιλείαν τοῦ θῦ. οἵτινες ἐγενήθησάν μοι
παρηγορία. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐπαφρᾶς. ὁ. ἐξ
ὑμῶν δοῦλος χῦ πάντοτε γωνιζόμενος

>> kolaccaeic >>

pro uobis in orationibus ~ ut fratres perfecti
ℭ περι ὑμων εν ταις προσευχαις ἵνα στητε τελειοι
et implete plenitudinem in omni uoluntate
και πεπληροφορημενοι εν παντι θεληματι του
dei testimonium habeo enim illi, tdeillo ptm̄ in multum
θυ μαρτυρω γαρ αὐτω οτι εχει πολυν
laborem pro uobis et eis qui in laodicia et
κοπον ὑπερ ὑμων και των εν λαοδικια
et eis qui in hierapoli salutat uos lucas
και των εν ἱεραπολι ασπαζεται ὑμας λουκας
carissimus et demas
ὁ ἰατρος ὁ ἀγαπητος και δημας
ℭ
ζητε τους εν λαοδικια ἀδελφους και· νυμ
nympham et domesticam eius ecclesiam
φαν και την· οἰκοτοικον αὐτου ἐκκλησιαν
et cum fecerit ap̄ uos epistolam
και οταν ἀναγνωσθη παρ ὑμιν· η· επιστολη
facite ut et in laodicensium
ποιησατε ἵνα και εν τῃ λαοδικεων
ecclesia legatur et eam quae in laodicia
ἐκκλησια ἀναγνωσθη και την· εν λαοδι
cia· et uos legatis et dicite
κιᾳ· και ὑμεις ἀναγνωτε και εἰπατε
archippo uide ministerium quod
ἀρχιππῳ· βλεπε την· διακονιαν ην
accepisti in dño ut illud impleas
παρελαβες εν κῳ ἵνα αὐτην πληροις >>
salutatio mea manu pauli mememtote t memoria
ὁ ἀσπασμος τῃ ἐμῃ χειρι παυλου μνημονευετε
mea uinculorum gratia uobiscū
μου των δεσμων χαρις μεθ ὑμων
ℭ. explicit ad colossenses
ℭ τελεσθη προς κολοσσαεις
incipit ad therralonicenses
ἀρχεται προς θεσσαλονι
centes primа epistola
κεις. ἡ πρωτη επιστολη

xt

>>> προς >>>

Παυλος και σιλβανος και τιμοθεος.
τη εκκλησια θεσσαλονικαιων εν θω
πατρι και κω ιυ χρω χαρις υμιν και ειρηνη
ευχαριστουμεν τω θω παντοτε περι παντων
υμων μνειαν υμων ποιουμενοι επι των προσευ
χων ημων αδιαλειπτως μνημονευοντες.το.
εργον της πιστεως υμων και τον κοπον της
αγαπης και την υπομονην της ελπιδος του κυ
ημων ιυ χρυ εμπροσθεν του θυ και πατρος ημων
ειδοτες αδελφοι ηγαπημενοι υπο θυ την
εκλογην υμων. οτι το ευαγγελιον ημων ουκ
εγενηθη προς υμας εν λογω μονον αλλα και
εν δυναμει και εν πνι αγιω. και εν πληρο
φορια πολλη. καθως οιδατε. οιοι εγενηθη
μεν. εν. υμιν δι υμας και μιμηται ημων
εγενηθητε και του κυ δεξαμενοι τον λογον εν.
θλιψι πολλη μετα χαρας πνος αγιου ωστε γενες
θαι υμας τυπους πασι τοις πιστευουσιν εν τη μ
καιδονια και εν τη αχαια. αφ υμων γαρ εξηχηται
ο λογος του κυ ου μονον εν τη μακαιδονια και
εν τη αχαια αλλ εν παντι τοπω η πιστις υμων
η προς τον θν εξεληλυθεν ωστε μη χριαν
εχειν ημας λαλειν τι. αυτοι γαρ περι ημων

paulus et siluanus et timotheus
ecclesiae thessalonicensium in d̄o
patre et d̄no ih̄u xp̄o
gratia uobis et pax
d̄o semper pro omnibus
uobis memoriam uestri facientes in orationibus
nostris sine intermissione reminiscentes uestri memoranter
opus fidei uestre et laborem
caritatis et patientiam spei d̄ni
nri ih̄u xp̄i coram d̄o et patre nro
scientes fratres dilecti a d̄o uestram
electionem quia euangelium nrm non
fuit ad uos in uerbo tm sed et
in uirtute et in spu scō et in plenitu
dine multa sicut scitis qualis fuerimus
3 in uobis propter uos et imitatores nri facti estis
et d̄ni suscipientes uerbum in tribulatione multa cum gaudio spūs scī ita ut facti sitis
uobis forme omnibus credentibus in macedo
nia et in achaia. uobis enim inuocatus dei sermo
non solum in macedonia et
in achaia sed in omni loco fides uestra
que ad d̄m profecta est ita ut non necesse
habere nobis aliquid loqui ipsi enim de nobis

>> θεσσαλονικαιους

Απαγγελουσιν οποιαν εισοδον εσχομεν προς
υμας και πως επεστρεψατε προς τον θν απο
των ειδωλων δουλευειν θω ζωντι και αληθι
νω και εκδεχεσθαι τον υιον αυτου εκ των ουρα
νων ον ηγειρεν εκ των νεκρων ιν τον ρυομενον
ημας απο της οργης της ερχομενης Αυτοι γαρ
οιδατε αδελφοι την εισοδον ημων προς υμας
οτι ουκ εγενηθη κενη αλλα προπαθοντες και ὑβρισθεντες.
καθως οιδατε εν φιλιπποις.
επαρρησιασαμεθα εν τω θω ημων λαλησαι
προς υμας το ευαγγελιον του θυ εν πολλω αγωνι
Ηπαρακλησις ημων ουκ εκ πλανης ουδε
εξ ακαθαρσιας ουδε εν δολω αλλα καθως
δεδοκιμασμεθα υπο του θυ πιστευθηναι το ευ
αγγελιον. ουτως λαλουμεν ουχ ως ανθρω
ποις αρεσκοντες αλλα τω θω τω δοκιμαζοντι τας
καρδιας ημων ουτε γαρ ποτε εν λογω κολακιας
εγενηθημεν. καθως οιδατε. ουτε εν προφα
σει πλεονεξιας. θς μαρτυς ουτε ζητουντες
εξ ανθρωπων δοξαν ουτε αφ υμων ουτε απο
αλλων. δυνηθεντες εν βαρει ειναι ως χυ απο
στολοι αλλ εγενηθημεν ηπιοι εν μεσω υμων

ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα οὕτως
ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι
ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θῦ ἀλλὰ καὶ
τὰς ἑαυτῶν ψυχάς διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγένεσθε
μνημονεύετε γὰρ ἀδελφοὶ τὸν κόπον
ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον νυκτὸς καὶ ἡμέρας πρὸς
τὸ μή τινα ὑμῶν ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν
ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θῦ
ὑμεῖς μάρτυρες ἐστὲ καὶ ὁ θς· ὡς ὁσίως καὶ
δικαίως. καὶ· ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
ἐγενήθημεν· καθάπερ οἴδατε ὃν τρόπον ἕνα ἕκαστον
ὑμῶν ὡς πὴρ τέκνα· ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες
ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ· μαρτυρόμενοι
εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θῦ τοῦ καλοῦντος
ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν
διὰτοῦτο καὶ ἡμεῖς· εὐχαριστοῦμεν τῷ θῷ ἀ
διαλείπτως ὅτι παραλαβόντες· λόγον ἀκοῆς
παρ ἡμῶν τοῦ θῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώ
πων ἀλλὰ καθὼς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θῦ
ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε ἀδελφοὶ
τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θῦ· τῶν οὐσῶν ἐν τῇ

>> θεccαλονι7 >> α.

iordaia en xpiw ir Oti ta arta epaveta
kai ymeic apo twn idiwn cyn flegetwn ka
ewc kai artoy apo twn iordaiwn twn kai
ton kn. apektinantwn in kai toyc profhtac
e kai nmac ediwxantwn kai θw mh. arec
ontwn kai pasin anqrwpoic enantiwn
kwlyontwn nmac toic eqnesin lalhsai
ina swqwsontai eic to anaplhrwsai artwn
tac amartiac pantote efqasen de epay
toyc h. orgh toy qy eic telos nmeic de
adelfoi aporfanicsqentec afymwn pros kairon
wrac proswpw or kardia periccoteruc ec
poyaamen to proswpon ymwn idein en pal
lh epiqymia Dioti hqelhcamen elqein pros
ymac egw men paylos kai apac kai. deic
kai anekoyen nmac o. catanac Tic gar
nmwn elpic h. xara. h. stefanoc kayxhc
ewc. h. oyx eikai ymeic emprosqen toy kw
nmwn iy xpy en th. artoy paroysia ymeic
gar ecte h doza nmwn kai h xara
mh ketei stegontec eudokhcamen kata
cqenai en. aqnaic monoi kai epempa
men timoqeon ton. adelfon. hmwn diakonon

III

et cooperatore̅ salutis ẽ̅ in euangelio xp̅i ad confirmandu
και συνεργον του θ̅υ̅ εν τω ευαγγελιω του χρ̅υ̅ εις το ⸗στη⸗
ut confirmet .. uos et exhortando ⸗tis̅ pro fide
στηριξαι υμας και παρακαλεσαι υπερ της πιστεως
uestra .. ut nemo moueat̅ tribulatione̅ in tribulationibus hr̅
υμων ιδε μηδεν σαινεσθαι εν ταις θλιψεσιν ταυταις
Ipse enim nostr̅ quod in hoc positi sumus et enim
c e Αυτοι γαρ οιδατε οτι εις τουτο κειμεθα. και γαρ
cum d̅ō .. uos essemus p̈dicabamus uobis quod futur̅ esset
οτε προς υμας ημεν ελεγομεν υμιν οτι μελλο
nos tribulam tribulatione̅ pati sicut factu̅ ÷ et nostr̅
μεν θλιβεσθαι καθως εγενετο και οιδατε
Propter̅ ea ego non sustinens misi ad
Δια τουτο καγω μηκετι στεγων επεμψα εις
cognoscendu̅ tis̅ fidem .. uestram ne forte temptauerit uos
το γνωναι την πιστιν υμων μη πως επειρασεν υμας
qui tentat et inanis fiat labor nost̅er
ο πειραζων και εις κενον γενηται ο κοπος ημων
nunc autem uenient̅e timotheo ad nos̅ a nobis
Αρτι δε ελθοντος τιμοθεου προς ημας αφ υμων
et annuntiante nobis fidem et car
και ευαγγελισαμενου ημιν την πιστιν και την αγα
tate .uestram et quia memoriam habetis nr̅i bonam
πην υμων και οτι μνειαν εχετε ημων αγαθην
semper desiderantes nos uidere sicut et
παντοτε επιποθουντες ημας ιδειν καθαπερ και
nos uos Ideo consolati sumus fr̅es in
c e ημεις υμας Δια τουτο παρεκληθημεν αδελφοι εφ υ
uobis in omni necessitate et tribulatione nr̅a per
μιν εν παση τη ανανκη και θλιψει ημων δια της
.uestram fidem
υμων πιστεως. Οτι νυν ζωμεν εαν υμεις στη
tis in d̅no quam nunc uiuimus si uos sta
c tis̅ εν κω. Τινα γαρ ευχαριστιαν δυναμεθα
d̅no recumbente Deipara uobis super omnes gau
τω κω ανταποδουναι περι υμων επι παση τη χα
dio quo gaudemus p̈p̄ uos tibi coram d̄o nostro
ρα Η δεομεν δι υμας. εμπροσθεν του θ̅υ̅ ημων
nocte et die .sup̄ abundantius orantes
νυκτος και ημερας υπερ εκπερισσου δεομενοι
In uidendo uestr̅a faciem et supplendo
εις το ιδειν υμων το προσωπον και καταρτει
q desit̄ deficienta fidei .uestr̄e
q και τα υστερηματα της πιστεως υμων Αυτος
pari tu. patris ⸗ dñs et pat̄ nost̄r et dñs n̄r ihs̄ xp̄s
δε ο θ̅ς και πηρ ημων και ο κς ημων ιυ̅ χρ̅ς
kū xp̄i dirigat̄ uiam nr̄am ad uos
κατευθυναι την οδον ημων προς υμας .—

>> θεσσαλονι

.. uor dnī ihū multiplicet et abundare faciat caritas
γμας δε ο κς ις πλεονασαι και περισσευσαι τη αγα
πην εις αλληλους και εις παντας καθαπερ και ημεις
intas uortib ad confirmanda corda uestra sine
3 εις γμας. εις το στηριξαι τας καρδιας γμων. α.
querela in sanctate coram tō deō et patre
μεμπτους εν αγιωσυνη εμπροσθεν του θυ. και πρς
nostro in aduentu dnī nr ihū xpī cū
ημων εν τη· παρουσια του κυ ημων ιυ χρυ· μετα
omnibus sanctis eius amen λοιπον ουν αδελφοι IV
ερωτωμεν γμας και παρακαλουμεν εν· κω ιυ ||να
rogamus uos et obsecramus in dnō ihū .. ut
καθως παρελαβετε παρ ημων. οπως δει γμας
quemadmodū accepistis a nobis quemadmodū oportet uos
περιπατειν και αρεσκειν θω καθως και περιπατειτε
ambulare et placere dō sicut et ambulatis itaq;
.. ut abundetis magis rogamus enim et
||να περισσευητε μαλλον ου|δατε γαρ τινας.
p̄ceptа dedimus uobis per dnm nrm
ε παραγγελιας παρεδωκαμεν γμιν δια του κυ ημων
ihū xpū hoc enim est uoluntas dī
ιυ χρυ Τουτο γαρ εστιν το θελημα θυ. ο.
sanctificatio uestra abstinere uos a fornicatione omni
c* αγιασμος γμων. απεχεσθαι γμας απο της πορνιας
.. ut sciat unusquisq; uestrum possidere suum uas .. corpus
1 ειδεναι εκαστος γμων. κτασθαι το εαυτου σκευος
e in possessione et honore non in passionе libidinis et
αγιον εν αγιασμω και τιμη Μη· εν· παθει· και
* desiderii sicut et gentes ignorantes tū n noverunt dm
επιθυμιας καθαπερ και τα εθνη τα μη ειδοτα θεραπευειν
deum ut ne quis supergredi et circūuenire p cupiditatē
τον θν το μη υπερβαινειν και πλεονεκτειν εν τω
in negotio proximum suum quia
πραγματι τον· αδελφον αυτου· διοτι
* uindex de omnibus his sicut
εκδικος ο κς περι παντων τουτων καθως
et p diximus uobis et testificati sumus
και προειπαμεν γμιν και διεμαρτυραμεθα
non enim uocauit nos ad in immundicia
Ου γαρ εκαλεσεν ημας ο θς επι ακαθαρσια
sed in sanctificatione quia qui
αλλ εν αγιασμω Τοι γαρ ουν ο· α· εθετων
nr hominē spernit
υμ ανθρωπον αθετει Αλλα θν τον και διδοντα

>> προς >>

τοπνδ. ρωμην τον αρτον τον αγιον εις ημας Περι δε της

φιλαδελφιας ου χριαν εχομεν γραφειν υμιν -->>

Αυτοι γαρ υμεις θεοδιδακτοι εστε εις το αγαπαν

αλληλους και γαρ ποιειτε αυτο εις παντας τους

αδελφους. εν. ολη. τη. μακεδονια παρακαλ

ουμεν δε υμας αδελφοι περισσευειν μαλλον

και φιλοτιμεισθαι ησυχαζειν και πρασσειν. τα.

ιδια και εργαζεσθαι ταις χερσιν υμων καθως

υμιν παρηγγειλαμεν ϊνα περιπατητε ευσχη

μονως προς τους εξω και μηδενος χριαν

εχητε >>>>> Ου θελομεν δε υμας αγνοειν

αδελφοι περι των κεκοιμημενων ϊνα. μη λυπησθε

θεμι. καθως και οι λοιποι. μη εχοντες ελπιδα

Ει γαρ πιστευομεν οτι ιησ αποθνησκει και

ανεστη. Ουτως. και τους κοιμηθεντας δια του ιυ αξει

και ο θς τους κεκοιμημενους. δια του ιυ

Αξει. συν αυτω Τουτο γαρ υμιν. λεγομεν

εν. λογω κυ. Οτι ημεις. οι ζωντες. οι. πε

ριλειπομενοι εις την. παρουσιαν του κυ. Ου

μη φθασωμεν τους κοιμηθεντας. Οτι αυτος

ο κς εν κελευσματι. εν. φωνη αρχαγγελου

αλληλοις
αδελφοις

cum tuba ecclesiæ surgere incepit tunc

θεσσαλο. Α

καὶ ἐν σάλπιγτι θῦ καταβήσεται ἀπ οὐρανοῦ
et in tubâ dñi descendet de celo
Καὶ οἱ νεκροὶ οἱ ἐν χρῶ ἀναστήσονται πρῶτοι
et mortui qui in xpo resurgent primi
ε ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες. ἅμα. σὺν αὐτοῖς. ἁρ
deinde nos qui uiuimus simul cum illis rapiemur
γηοπλητη πάγησόμεθα. ἐν νεφέλαις. εἰς ἀπάντησιν. τῶ
in nubibus in .. obuiam
χρῶ. εἰς ἀέρα καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κῶ
xpo in aera et sic semper cum dño
ε εσόμεθα. Ὥστε παρακαλεῖται ἀλλήλους ἐν
erimus itaq; consolamini inuicem in
ι τοῖς λόγοις τούτοις Περὶ δὲ τῶν χρόνων
uerbis hiis de autem temporibus
ε ι καὶ τῶν καιρῶν. ἀδελφοί οὐ χρείαν ἔστιν ὑμῖν
et momentis frr non necesse est .. ub
fic γράφεσθαι Αὐτοὶ γὰρ. ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι
rembere uos enim ipsi diligenter scitis quia
ἡμέρα κῦ Ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως.
dies dñi sicut fur in nocte ita
ἔρχεται. Ὅταν λέγωσιν. εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια
ueniet cum dixerint .. pax et securitas
ζ τότε ἐφίσταται αὐτοῖς ὄλεθρος Ὡς
tunc repentinus illis superuenit interitus sicut
περ ἡ ὠδὶν ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ καὶ οὐ μὴ ἐκ
dolor parturiẽti in utero habenti et non ef
φεύξωνται. ὑμεῖς δὲ ἀδελφοί οὐκ ἐστε
fugient .. uos autem fratres non estis
ἐν σκότει ἵνα ὑμᾶς ἡ ἡμέρα ἐκείνη Ὡς
in tenebris .. ut .. uos dies illa tanquã
κλέπτης καταλάβοι Πάντες γὰρ ὑμεῖς.
fur adcomprehendat omnes enim .. uos
.. alii lumini estis et alii diei et non
ὑιοὶ φωτός ἐστε καὶ ὑιοὶ ἡμέρας καὶ οὐκ
filii noctis neq; tenebrarũ
ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους Ἄρα οὖν μὴ
sumus nocti neq; tenebris igitur non
καθεύδωμεν Ὡς καὶ οἱ λοιποί. Ἀλλὰ γρη
dormiamus sicut et ceteri sed uigile
γορῶμεν καὶ νήφωμεν. Οἱ γὰρ καθεύδον
mus et sobrii simus qui enim dormiunt
τες. νυκτὸς καθεύδουσιν καὶ οἱ μεθυσκόμε
nocte dormiunt et qui inebriantur
νοι. νυκτὸς μεθύουσιν Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας.
nocte ebrii sũt nos autem qui diei

ονπες ηηφωμεν. ενδεδυκαμενοι. θωρακα πιστεως
και αγαπης και περι κεφαλαιαν ελπιδα σωτη
ριας. οτι ουκ εθετο ημας ο θς εις οργην αλλ
περιποιησιν σωτηριας δια του κυ ημων ιυ χυ του
αποθανοντος υπερ ημων. ινα ειτε γρηγορωμεν ειτε
καθευδωμεν. αμα συν αυτω ζησωμεν. διο παρα
καλειτε αλληλους και οικοδομειτε. εις τον ενα
καθως και ποιειτε. ερωτωμεν δε υμας αδελφοι
ειδεναι τους κοπιωντας εν υμιν και προι
σταμενους υμων εν κω και νουθετουντας υμας
ως εχειν ηγεισθαι αυτους υπερ εκπερισσως εν αγαπη
δια το εργον αυτων. ειρηνευετε εν αυτοις >>
παρακαλουμεν δε υμας αδελφοι νουθετειν
τους ατακτους. παραμυθεισθαι τους ολιγο
ψυχους. αντεχεσθαι των. ασθενων. μακροθυμει
τε. προς παντας. ορατε μη τις κακον αντι κα
κου τινι αποδω. αλλα παντοτε το αγαθον δει
κνυτε εις αλληλους και εις παντας παντοτε
χαιρετε. εν κω αδιαλειπτως προσευχεσθε
εν παντι ευχαριστειτε τουτο γαρ εστιν
θελημα θυ εν χω ιυ εις υμας το πνα μη
σβεννυτε προφητειας μη εξουθενειτε >>>
παντα δε δοκιμαζετε το καλον κατεχετε

θεσσαλονικαιων

ab omni specie mala abstinete uos
ς Απο παντος ειδους πονηρου απεχεσθαι

Ipse autem deus pacis .. uos perficiat , uos omnia
Αυτος δε ο θς της ειρηνης αγιασαι υμας ολοτελεις

et integer uester spr et anima et
και ολοκληρον υμων το πνα. και η ψυχη και

corpus sine querela in aduentu dni nri
το σωμα. αμεμπτως. εν τη παρουσια του κυ ημων

ihu xpi fidelis .. qui uocat , uos qui
ιυ χρυ. πιστος. ος. καλων υμας. ος

et facit fratres orate , pro nobis
ε και ποιησει. Αδελφοι προσευχεσθαι υπερ ημων

Salutate fratres omnes in osculo
Ασπασασθαι. τους αδελφους παντας εν φιληματι

sco .>> Adiuro uos ꝑ dnm ut legatur et legatur
αγιω .>> Ορκιζω υμας τον κν Αναγνωσθηναι

epistola omnibus fratribus
και την επιστολην. πασιν τοις αδελφοις .>>>

Gratia dni nri ihu xpi uobiscum
Η χαρις του κυ ημων ιυ χυ. μεθ υμων .>>>

explicit ad therralonicenses i.
Τελεσον προς θεσσαλονι. α.

incipit ad therralonicenses ii
Αρχεται προς θεσσαλονι. β

Paulus et siluanus et timotheus
Παυλος και σιλβανος και τιμοθεος τη.

ecclesie therralonicensium in do patre
ς εκκλησια θεσσαλονικαιων. εν θω πρι

nostro et xpo ihu. Gratia uobis et .. pax
ημων. και χρω ιυ. Χαρις υμιν και ειρηνη

a do patre nostro et dno ihu xpo Gratias
απο θυ πατρος ημων και κυ ιυ χυ Ευχαρ

agere debemur fratres pro .. uobis
ιστειν οφειλομεν τω. θω παντοτε περι υμων

fratres sicut dignum est. quia supercrescit
αδελφοι καθως αξιον εστιν. οτι υπεραυξανει

fides uestra et abundat caritas unius
η πιστις υμων και πλεοναζει. η. αγαπη. ενος

εκαστον παντων υμων εις αλληλους υπερ ημων
αυτους εν υμιν καυχασθαι εν ταις εκκλησιαις
του θυ υπερ της υπομονης υμων και πιστεως
εν πασιν τοις διωγμοις υμων και θλιψεσιν
αις ανεχεσθε εν ενδειγμα της δικαιας κρισεως
του θυ εις το καταξιωθηναι υμας της βασιλειας
του θυ υπερ ης και πασχετε παρα δικαιον παρα
θω ανταποδουναι αυτοις τοις θλιβουσιν υμας
θλιψιν και υμιν τοις θλιβομενοις ανεσιν
μεθ ημων εν τη αποκαλυψει του κυ ιυ απ ουρανου
μετ αγγελων δυναμεως αυτου εν
πυρι φλογος διδοντος εκδικησιν τοις
μη ειδοσιν θν και τοις μη υπακουουσιν
τω ευαγγελιω του κυ ημων ιυ χυ οιτινες
δικην τισουσιν ολεθρον αιωνιον απο προσ
ωπου του κυ και απο της δοξης της ισχυος αυτου
οταν ελθη ενδοξασθηναι εν τοις αγιοις αυτου
και θαυμασθηναι εν πασιν τοις πιστευσασιν
οτι επιστευθη το μαρτυριον ημων εφ υμας εν
τη ημερα εκεινη εις ο και προσευχομεθα
παντοτε περι υμων ινα υμας αξιωση της
κλησεως υμων ο θς ημων και πληρωση

θεσσαλονι~> β

omnem bonã uoluntatẽ benignitatis & opus fidei
πασαν· ευδοκιαν αγαθωσυνης και εργον πιστεως
in uirtute dei ut magnificetur nomen dñi
εν δυναμει οπως ενδοξασθη το ονομα του κυ
nostri ihu xpi in uobis. Erga autem uos
ημων ιυ χυ εν υμιν. Ερωτωμεν δε υμας
fratres per aduentum dñi nri ihu
αδελφοι υπερ της παρουσιας του κυ ημων ιυ
xpi & nra congregationem in ipsum ut
χυ και ημων επισυναγωγης επ αυτον. εις το
non cito mouedmini uos a sensu mente neq;
με ταχεως σαλευθηναι υμας απο του νοος μηδε
terreamini neq; per spm neq; per verbũ
θροεισθαι μητε δι πνς. μητε δι λογου
neq; per epistolã tanq; per nos quasi instet
μητε δι επιστολης ως δι ημων ως οτι ενεστ
dies dñi ne quis uos reducat secundũ
ηκεν. η ημερα κυ μη τις υμας εξαπατησει· κατα
nullum modum quoniam nisi uenerit discessio
μηδενα· τροπον. οτι εαν μη ελθη η αποστασια
primum & reuelatur filius hominis
πρωτον και αποκαλυφθη ο· ανθρωπος της αμαρ
tiae. o filius perditionis. o· αντικειμενος
& extollitur supra omne quod dr dr
και επαιρομενος επι παντα λεγομενον· θν q ιοη
dr ut colatur ita ut re in templo
ϗ ιοη ϗ η σεβασμα· ωστε αυτον εις τον ναον του
dr idr ut dr predicta ostendentem re-ipsũ tanq;
θυ ινα θν καθεσαι· αποδεικνυοντα· εαυτον οτι
non meministis hæc dicebam uobis & nunc
ϛ εστιν θς. ου μνημονευετε οτι ετι ων
adhuc apud uos hæc dicebam uobis & nunc
προς υμας ταυτα ελεγον υμιν και· νυν
quid detineat scitis ut reuelatur
ϛ το κατεχον οιδατε· εις το αποκαλυφθηναι
ipse in suo tempore iam enim mysterium
q αυτον εν τω εαυτου καιρω το γαρ μυστη
rium iam operatur iniquitatis tantũ
ριον ηδη ενεργειται της· ανομιας· μονον
ϗ· ο quis tenet nunc donec de medio
κατεχων· αρτι
fiat & tunc reuelabitur
γενηται και τοτε αποκαλυφθησεται
iniquus quem dñs ihs interficiet spũ
ο· ανομος ον ο κς ις αναλοι τω· πνι· του·

στομάτος άρτον καὶ καταργήσει τὴν ἐπιφάνειά τῆς παρουσίας αὐτοῦ· ὅ ἐστιν ἀντίθεος ὁ ἀντιπαρουσίαν ποιούμενος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς· καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει ἵνα κριθῶσιν πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλ' εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ. ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου. ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπαρχὴν εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας· εἰς οἷς καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ἀδελφοί στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ

>> θεccaλoνι> β

III

Λοιπον αδελφοι προσευχεσθαι περι ημων
ινα ο λογος του θυ τρεχη· και δοξαζηται καθ
ως και προς υμας και ινα ρυσθωμεν απο των
ατοπων και πονηρων ανθρ. Ου γαρ παντων
εστιν η πιστις πιστος δε ο κς. οστηριξει
υμας και φυλαξει απο του πονηρου πεποι
θαμεν δε εν κω εφ υμας. Οτι α παραγγελ
λομεν υμιν και ποιειτε και ποιησετε >>
collated Ο δε κς κατευθυναι· υμων τας καρδιας εις την
αγαπην του θυ και εις την υπομονην του χυ
Παραγγελλομεν δε υμιν αδελφοι εν ονο
ματι κυ ημων ιυ χυ στελλεσθαι υμας απο
παντος αδελφου ατακτως περιπατουντος και
μη κατα την παραδοσιν ην παρελαβετε πα
ρ ημων Αυτοι γαρ οιδατε πως δει μι
μεισθαι ημας. Οτι ουκ ητακτησαμεν εν υμιν
Ουτε δωρεαν αρτον εφαγομεν παρα τινος
Αλλα κοπω και μοχθω νυκτος και ημε
ρας εργαζομενοι προς το μη επιβαρησαι τινα
υμων Ουκ οτι ουκ εχομεν εξουσιαν Αλλα
εαυτους τυπον δωμεν υμιν εις το μιμεισθαι

ημας και γαρ οτε ημεν. προς υμας τουτο παρη
γγελλομεν υμιν ότι ει τις. ου θελει εργαζεσθαι
μηδε εσθιετω. Ακουομεν γαρ τινας περι πα
τουντας εν υμιν ατακτως. μηδεν εργαζομενους
αλλα περιεργαζομενους τοις δε τοιουτοις
παραγγελλομεν και παρακαλουμεν. εν κω ιυ χρω
ινα μετα ησυχιας εργαζομενοι τον εαυτων αρ
τον εσθιωσιν. υμεις δε αδελφοι μη
εκκακησητε καλον ποιουντες Ει δε τις
ουχ υπακουει τω λογω ημων δια της επιστολης
τουτον σημειουσθαι και μη συναναμιγνυσθαι
αυτω ινα εντραπη και μη ως εχθρον
ηγεισθαι αλλα νουθετειτε ως αδελφον.
Αυτος δε ο θς της ειρηνης δω. υμιν. την.
ειρηνην διαπαντος. εν παντι τοπω. Ο κς.
μετα παντων υμων. Ο δε ασπασμος της εμης χει
ρι παυλου. ο εστιν σημειον εν. πασι επιστολη
ουτως γραφω Η χαρις του κυ ιυ χυ μετ
α παντων υμων. Αμην Εγραφη
προς θεσσαλονικεις β. Αρχεται
προς τιμοθεον α

ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

Παυλος αποστολος χρ̄υ ιη̄υ κατ' επιταγην θ̄υ σωτηρος ημων και χρ̄υ ιη̄υ της ελπιδος ημων Τιμοθεω γνησιω τεκνω εν πιστει· χαρις ελεος· ειρηνη· απο θ̄υ πατρος και χρ̄υ ιη̄υ του κ̄υ ημων. Καθως παρεκαλεσα σε προσμειναι εν εφεσω πορευομενος εις μακεδονιαν ἱνα παραγγειλης τισιν μη ετεροδιδασκαλειν μηδε προσεχειν μυθοις και γενεαλογιαις απεραντοις αιτινες ζητησεις παρεχουσιν μαλλον η οικονομιαν θ̄υ την εν πιστει· το δε τελος της παραγγελιας εστιν αγαπη εκ καθαρας καρδιας και συνειδησεως αγαθης και πιστεως ανυποκριτου ων τινες αστοχησαντες εξετραπησαν εις ματαιολογιαν θελοντες ειναι νομοδιδασκαλοι μη νοουντες μητε α λεγουσιν μητε περι τινων διαβεβαιουνται οιδαμεν δε ὁτι καλος ο νομος· εαν τις αυτω νομιμως χρηται· τουτο οτι δικαιω νομος ου κειται· ανομοις δε και ανυποτακτοις ασεβεσιν και αμαρτωλοις και ανοσιοις και βεβηλοις πατρολωαις και μητρολωαις ανδροφονοις πορνοις αρσενοκοιταις

ἀναβαπτίσεις φονεύσεις. Ἐπιορκήσεις καὶ εἴ τι ἕτερον
τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας. Ἀντίκειται κατὰ τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ
χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν. Ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν
τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν
τὴν ἀλλὰ ἠλεήθην Ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ
ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστε-
ως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Πιστὸς ὁ λόγος
καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. Ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν
κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι. Ὧν πρῶτός εἰμι ἐγὼ ἀλ-
λὰ διὰτοῦτο ἠλεήθην ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται
ἐνδείξῃ Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν
τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον
Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ
ἀθανάτῳ μόνῳ θεῷ τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων Ἀμήν. Ταύτην τὴν παραγ-
γελίαν. παρατίθεμαί σοι. τέκνον. Τιμόθεε κατὰ τὰς
προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐ-
ταῖς τὴν καλὴν στρατείαν. ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν
συνείδησιν ἣν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν
ἐναυάγησαν ὧν ἐστιν Ὑμέναιος. καὶ Ἀλέξανδρος
ὃν παρέδωκα τῷ σατανᾷ ἵνα παιδευθῶσιν μὴ

βλασφημιᾶ ὁνταρε ἕξις ρτιμum ριεμ οραtionεσ
βλασφημίᾱ Τ δρακαλεῖ οτη· πρῶτον πολεῖσθαι δεῆσεις II
obtestationes ꝓsecutiones postulationes ꝓpitiationes gratiarū actiones ꝓ omnibus
προσευχὰς ἐντεύξεις εὐχαριστίας ὑπὲρπάντων
hominibus ꝓ regibus et omnibus ꝓ sublimantibus
ἀνθρώπων· ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ὑπερoχὴ
constitutis ut tranquillum et quietum uitā degamus in
ὄντων ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν
omni pietate et castitate hoc enim bonū ÷
πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι· Τοῦτο γὰρ καλὸν
et acceptum coram saluatore nr̄o deo ꝙi
καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θῦ ὃς
omnes homines uult saluos fieri et ad tē ueritatis
πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπί
agnitionem uenire unus enim deus unus et
γνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν· Εἷς γὰρ θεός· εἷς καὶ
mediator dei et hominum homo xp̄s ih̄u ꝙi
μεσίτης θῦ· καὶ ἀνθρώπων· Ἄνθρωπος χρ̄ς ἰ̄ς· Ὁ
dedit redemptionem ꝓ omnibus ut
δοὺς ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων· Ὃ τὸ
testimonium in suis temporibus ÷
μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις ἐδόθη· εἰς ὃ
ego dico ueritatem non mentior
ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος Ἀλήθειαν λέγω οὐ ψεύ
doctor gentium in fide et ueritate
δομαι διδάσκαλος ἐθνῶν· ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ >>
Βούλομαι οὖν τοὺς ἄνδρας προσεύχεσθαι ἐν παντὶ
in omni loco leuantes puras manus sine ira et
τόπῳ ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ
disceptationibus ꝙ mulieres in habitu
διαλογισμῶν· Ὡσαύτως· καὶ γυναῖκας ἐν· καταστολῇ
ornato cum pudore et uerecundia et sobrietate
κοσμίῳ κοσμεῖν· μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης· οὐ πλέγμασιν
non plectis aurum aut margaritis
ἢ χρυσίῳ ἢ μαργαρίταις· ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ· ἀλλ᾽ ὃ πρέ
decet mulieres ꝓmittentes per opera
πει γυναιξὶν ἐπαγγελομέναις θεοσέβειαν δι᾽ ἔργων
bona et discant mulier in silentio discere in omni
ἀγαθῶν· Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ· μανθανέτω ἐν πάσῃ
subiectione docere autem mulierem non permitto
ὑποταγῇ· Διδάσκειν δὲ γυναικὶ· οὐκ ἐπιτρέπω

Ορδε γρεντειν ανδρας αλλειναι εν ησυχια

Αδαμ γαρ επλασθη πρωτος ειτα εγα· και
Αδαμ ουκ ηπατηθη η δε γυνη εξαπατηθεισα
εν παραβασει γεγονεν. σωθησεται δε δια· της
τεκνογονιας τεκνογονιας εαν μεινωσιν· εν πιστει και αγα
πη και αγιασμω μετα σωφροσυνης. Πιστος
ο λογος. ει τις επισκοπης ορεγεται καλον εργον
επιθυμει δει δε τον επισκοπον· ανεπιλημπτον ει
μιας γυναικος ανδρα νηφαλιον σωφρονα κοσμιον
φιλοξενον διδακτικον μη παροινον μη πληκτην
αλλα επιεικη αμαχον· αφιλαργυρον του ιδιου
οικου καλως προϊστημενον· τεκνα εχοντα· εν υπο
ταγη· μετα πασης σεμνοτητος ει δε τις του ιδι
ου οικου προστηναι ουκ οιδεν· Πως εκκλησι
ας· επιμελησεται· μη νεοφυτον· ινα μη τυ
φωθεις εις κριμα εμπεση του διαβολου
Διακονους ωσαυτως σεμνους· μη διλογους
μη· οινω πολλω προσεχοντας μη αισχροκερ
δεις εχοντας το· μυστηριον της πιστεως· εν· καθα
ρα συνειδησει· Και ουτοι δε δοκιμασθησαν πρωτον
δει δε και· μαρτυριαν εχειν· καλην· απο των εξω
θεν ινα μη· εις ονειδισμον εμπεση· και παγιδα
του διαβολου

περι επισκοπων

περι διακονων

ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

ειτα διακονειτωσαν ανεγκλητοι εχοντες
deinde ministrent nullū crimen habentes

γυναικας ωσαυτως σεμνας μη διαβολους νηφα
mulieres similiter castas non detrahentes sobrias

λιους πιστας εν πασιν. διακονοι εστωσαν
fideles in omnibus diaconi autē sint

μιας γυναικος ανδρες τεκνων καλως προϊστα
unius uxoris uiri filiorum bene regentes ⁊ ꝓpr̄ia

μενοι και των ιδιων οικων. οι γαρ καλως διακο
suis domibus bene enim minis

νησαντες βαθμον εαυτοις καλον περιποιουνται
trantes gradum sibi bonum adquirunt

και πολλην παρρησιαν εν πιστει τηι εν χρω ιυ
et multam fiduciam in fide in xpō ihū

ταυτα σοι γραφω ελπιζων ελθειν ταχεως
hec tibi rescribo sperans me uenire cito ad te

εαν βραδυνω ινα ειδηις πως δει εν οικω
si tardauero ut scias quo oporteat in domo

θυ αναστρεφεσθαι. ητις εστιν εκκλησια θυ ζωντος
dei conuersari quę est ecclesia dei uiui

στυλος και εδραιωμα της αληθειας. και ομολο
columna et firmamentū ueritatis et manifes

γουμενως. μεγα εστιν το της ευσεβειας. μυστηριον
te magnū est pietatis sacramentū q̄ manifestatū

ος εφανερωθη. εν σαρκι. εδικαιωθη εν πνι
quod manifestatū ē in carne iustificatū ē in spū

αγγελοις. εκηρυχθη εν. εθνεσιν πιστευθη
apparuit angelis predicatū ē in gentibus creditū

εν. εν κοσμω ανελημφθη εν. δοξη. ο δε πνα
ē in mundo assumptum ē in gloria spūs autē

ρητως λεγει. οτι εν υστεροις καιροις αποσ
manifeste dicit quia in nouissimis temporibus re

τησονται τινες της πιστεως προσεχοντες πνα
cedent quidā a fide attendentes spūs

σιν πλανοις. και διδασκαλιαις δαιμονιων εν
bus seductoribus et doctrinis dęmoniorū in

υποκρισει ψευδολογων κεκαυστηριασμενων
hypocrisi loquentium mendacium cauteriatā habentiū

την ιδιαν συνειδησιν κωλυοντων γαμειν. απεχεσ
quid conscientiam prohibentium nubere abstine

θαι βρωματων. α ο θς. εκτισεν εις. μεταλημψειν
a cibis quos deus creauit ad percipiendum

μετα ευχαριστιας τοις πιστοις και επεγνωκοσιν την
cū gratiarū actione fidelibus et agnoscentibus

αληθειαν. οτι παν κτισμα θυ καλον. και ουδεν
ueritatem quia omne creatura dei bona et nichil

ἀποβλητον μετεχαριστιας λαμβανομενον Αρ̄ιστεται γαρ
δια λογου θυ και εντευξεως. Ταυτα ὑποτιθεμενος
τοις ἀδελφοις καλος εση διακονος χυ ιυ. ἐντρεφο
μενος τοις λογοις της πιστεως και της καλης διδα
σκαλιας ἡ παρηκολουθηκας. Τους δε βεβηλους
και γραωδεις μυθους παραιτου. γυμναζε δε
σεαυτον προς ευσεβειαν. Ἡ γαρ σωματικη γυμνασια
προς ὀλιγον μεν εστιν ὠφελιμος. Ἡ δε ευσεβεια
προς παντα ὠφελιμος. ἐπαγγελιαν ἐχουσα ζωης
της νυν και της μελλουσης. Πιστος ὁ λογος και
πασης ἀποδοχης ἀξιος. Εις τουτο γαρ και κο
πιωμεν. και ἀγωνιζομεθα. ὅτι ἠλπικαμεν επι
θεω ζωντι ὁς ἐστιν σωτηρ παντων ανθρωπων μαλ
λιστα πιστων. Παραγγελλε ταυτα. και δισα
και. Μηδεις σου της νεοτητος καταφρονειτω
αλλα τυπος γινου πιστων εν λογω εν
αναστροφη. εν αγαπη. εν πιστει. εν αγνια
εως ερχομαι προσεχε τη ἀναγνωσει τη παρα
κλησει τη διδασκαλια. Μη ἀμελει του εν σοι
χαρισματος. ὁ ἐδοθη σοι διὰ προφητειας. μετα
θεσεως των χειρων του πρεσβυτεριου Ταυτα με
λετα. εν τουτοις ἰσθι ἵνα σου η προκοπη φα
νερα ἡ πασιν. Επεχε σεαυτω και τη διδασκαλια

TIMOθEON A

manebitq; initiu hoc enim facient & te ipsum
ΕΠΙΜΕΝΕΙ ΔΥΤΟΙΣ Τ ΟΥΤΟ ΓΑΡ ΠΟΙΩΝ ΚΑΙ CEAYTON
saluabit & audientes te seniores
CΩCEIC ΚΑΙ ΤΟΥC ΔΚΟΥΟΝΤΑC COY. Π ΡΕCBΥΤΕΡΟΥC ΟΥ
ne increpaueris sed obsecra & patrem
ΜΗ ΕΠΙΠΛΗΞΗC Α ΛΛΑ ΠΑΡΑΚΑΛΕΙ. ΩC ΠΑΤΕΡΑ
iuniores ut fratres
ΝΕωΤΕΡΟΥC ΩC ΑΔΕΛΦΟΥC. Π ΡΕCBΥΤΕΡΑC
ut matres iuuenculas ut sorores in omni
ΩC ΜΗΤΕΡΑC. ΝΕωΤΕΡΑC ΩC ΑΔΕΛΦΑC. ΕΝ. ΠΑCΗ
castitate
ΑΓΝΕΙΑ. Χ ΗΡΑC ΤΙΜΑ ΤΑC ΟΝΤΩC Χ ΗΡΑC
q uiduas honora quę uere uidue sũt
ΕΙ ΔΕ ΤΕΚC Η Χ ΗΡΑ ΤΕΚΝΑ Η. ΕΚΓΟΝΑ ΕΧΕΙ
aut quia uidua filios aut nepotes hꝫ
Μ ΑΝΘΑΝΕΤΩCΑΝ Π ΡΩΤΟΝ ΤΟΝ Ι ΔΙΟΝ ΟΙΚΟΝ ΕΥ Σ ΕΒΕΙΝ
discant primum suam domum pie regere & colere
in ꝑ
ΣΕΒΕΙΝ. ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΑC ΑΠΟΔΙΔΟΝΑΙ ΤΟΙC ΠΡΟΓΟΝΟΙC
& parentibus reddere parentibus
phorphyrius
ΤΟΥΤΟ ΓΑΡ ΕCΤΙΝ ΑΠΟΔΕΚΤΟΝ. ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ Θ Υ
hoc enim est acceptum coram deo
Η ΔΕ ΟΝΤΩC Χ ΗΡΑ. ΚΑΙ Μ ΕΜΟΝΩΜΕΝΗ. Η Λ
que autem uere uidua & desolata spꝫ
Π ΙΚΕΝ ΕΠΙ Θ Ν. ΚΑΙ Π ΡΟCΜΕΝΕΙ ΤΑΙC Δ ΙΗΝΕΚΕCΙΝ
in dñm & instat orationibus
q ΚΑΙ ΤΑΙC Π ΡΟCΕΥΧΑΙC ΝΥΚΤΟC ΚΑΙ Η ΜΕΡΑC. Η ΔΕ
& obsecrationibus nocte ac die quę
CΠΑΤΑΛΩCΑ ΖΩCΑ ΤΕΘΝΗΚΕΝ. ΚΑΙ ΤΑΥΤΑ Π Α
deliciosa uiuit mortua est & hęc ꝑ
ΡΑΓΓΕΛΛΕ Ι ΝΑ Α Νεπιλήμπτοι, ΩCΙΝ. Ε Ι ΔΕ
precipe ut irreprehensibiles sint
ΤΙC. ΤΩΝ. Ι ΔΙΩΝ ΚΑΙ Μ ΑΛΙCΤΑ ΟΙΚΕΙΩΝ. ΟΥ Π Ρ Ο
quis suorum & maxime domesticorum ñ ꝓuidet hꝫ curã
μάρ προνοια
ΝΟΕΙΤΑΙ. ΤΗΝ. Π ΙCΤΙΝ Η Ρ Νηται ΚΑΙ ΕCΤΙΝ Α Π ΙCΤΟΥ
fidem negauit & est infideli
χείρων. Χ ΗΡΑ ΚΑΤΑΛΕΓΕCΘΩ. Μ Η. ΕΛΑΤΤΟΥ
deterior uidua eligatur non minus
annorum sexaginta
ΕΤΩΝ ΕΞΗΚΟΝΤΑ Γ ΕΓΟΝΥΙΑ ΕΝΟC Α Ν Δ ΡΟC Γ ΥΝΗ
que fuerat unius uiri uir
In operibus bonis hꝫ testimonium
ΕΝ Ε ΡΓΟΙC ΚΑΛΟΙC. Μ ΑΡΤΥΡΟΥΜΕΝΗ Ε Ι ΕΤΕΚ
educauit hospitio recepit
ΝΟΦΟΡΕCΕΝ. Ε Ι Ε Ξ ΕΝΟΔΟΧΗCΕΝ. Ε Ι Α ΓΙΩΝ Π Ο
sanctorum lauit tribulantibus subministrauit
ΔΑC ΕΝΕΙΨΕΝ. Ε Ι Θ ΛΙΒΟΜΕΝΟΙC. Ε Π Η Ρ ΚΕΝΕΝ

ει παντι εργω αγαθω επικολουθησεν μεστερας
δε χριας παραιτου. οταν γαρ κατα στρηνιας
ορσειν του χρυ γαμειν θελορσιν. εχορσαι κρι
ma οτι την πρωτην πιστιν ηθετησαν
ama δαι. και αγγαι. μανθανοσιν περιερχο
μενοι. τας οικιας. ου μονον δε. αργαι αλλα
και φλυαροι και περιεργοι λαλουσι τα. μη
δεοντα βουλομαι ουν νεωτερας
γαμειν τεκνογονειν. οικοδεσποτειν μηδε
μιαν αφορμην διδοναι. τω. αντικειμενω
λοιδοριας χαριν ηδη γαρ εξετραπησαν τινες
πας οπισω του σατανα. ει τις πιστη εχει χη
ρας επαρκεισθω αυτας και μη βαρεισθω. η.
εκκλησια. ινα ταις οντως χηραις επαρκεση
οι καλως προεστωτες πρεσβυτεροι διπλης
τιμης. αξιουσθωσαν. μαλιστα οι κο
πιωντες λογω και διδασκαλια λεγει γαρ
η γραφη. βουν αλοωντα ου φιμωσεις.
αξιος γαρ ο εργατης του μισθου αυτου
κατα πρεσβυτερου κατηγοριαν μη παραδε
χου. εκτος ει μη δυο η τριων μαρτυρων
τους αμαρτανοντας. ενωπιον παντων

>> ΤΙΜΟΘΕΟΝ >> Α

xi ελεγχαι ἵνα και οι λοιποι φοβον εχωσειν
διδαρτγρομαι ενωπιον τογ θυ και χρυ ιυ
και τωη εκλεκτωη αγγελωη. ἵνα ταυτα
φυλαξης χωρις προκριματος μηδεν ποι
ωη κατα προσκλισιν χειρας ταχεως
μηδενι επιτιθει μηδε κοινωνει
αμαρτειαις ἀλοτρειαις σεαυτον αγνον τηρει μηκε
τει ὑδροποτει. ἀλλα οινω ολιγω. χρωαι
διατον στομαχον σου. και ταις πυκναις
σου ἀσθενειαις. Τινων. ανθρωπων προδηλοι
εισιν προαγουσαι εις κρισιν. Τινας
δε και επακολουθουσιν ὡσαυτως
δε και τα εργα τα καλα προδηλα εισιν
και τα αλλως εχοντα. κρυβηναι ου δυ
νανται. Οσοι εισιν ὑπο ζυγον δουλοι
τους ἰδιους δεσποτας πασης τιμης αξιους
ηγεισθωσαν ἵνα μη το ονομα του θυ και η.
διδασκαλια βλασφημεται. Οι δε πιστους
εχοντες δεσποτας μη κατα φρονειτωσαν
οτι αδελφοι εισιν ἀλλα μαλλον δουλευ
ετωσαν οτι πιστοι εισιν και αγαπητοι. Οι της
φορφι ευεργεσιας αντιλαμβανομενοι. Ταυτα διδασκε
ριου

προς
καὶ παράκλη Εἴ τις ἑτερο διδασκαλη καὶ μὴ
προσερχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κῦ
ἡμῶν Ἰῦ χῦ καὶ τῇ κατ᾽ εὐσέβειαν διδασκαλία
τετύφωται μηδὲν ἐπιστάμενος ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις. καὶ λογομαχίας. ἐξ ὧν γίνεται
φθόνος. ἔρεις βλασφημίαι. ὑπόνοιαι πονηραὶ διπα
ραδιατριβαὶ διεφθαρμένων τῶν ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας
νομίζοντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν
ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια σὺν αὐ
τάρκεια οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν
κόσμον. ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα
ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα
τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. οἱ δὲ βουλόμενοι
πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ πα
γίδα τοῦ διαβόλου καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀν
όητους καὶ βλαβερὰς. αἵτινες βυθίζουσιν
τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν
ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ
φιλαργυρία. ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλά
νήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περι
επείραν ὀδύναις πολλαῖς. Σὺ δὲ ὦ
ἄνθρωπε τοῦ θῦ. ταῦτα φεῦγε διώκε δὲ
δικαιοσύνην. εὐσέβειαν πίστιν ἀγάπην

Λογομαχία: fight about words

TIMOΘEON A

.. patientiã manſuetudinem Certare bonũ
ΥΠΟΜΟΝΗΝ ΠΡΑΥΠΑΘΙΑΝ ΔΓΩΝΙΖΟΥ ΤΟΝ ΚΑΛΟΝ
certamen fidei adp̃hende retinẽ ꝓfeſſã uitã
ΔΓΩΝΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ. ΕΠΙΛΑΒΟΥ ΤΗΣ ΑΙΩΝΙΟΥ ΖΩΗΣ
in qua uocatus es et confeſſus es bonam
ΕΙΣ ΗΝ ΕΚΛΗΘΗΣ ΚΑΙ ΩΜΟΛΟΓΗΣΑΣ ΤΗΝ ΚΑΛΗΝ
confeſſionem coram multis teſtibus ꝓcipio tibi
ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΠΟΛΛΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ. ΠΑ
t contestor coram dõ uiuificante
ΡΑΓΓΕΛΛΩ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΘΥ ΤΟΥ ΖΩΟΓΟΝΟΥΝΤΟΣ
omnia et ihũ xp̃o teſtimoniũ reddente ꝓh
ΤΑ ΠΑΝΤΑ. ΚΑΙ ΙΥ ΧΡΥ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΗΣΑΝΤΟΣ ΕΠΙ
pontio pilato bonam confeſſionẽ testificatũ
ΠΟΝΤΙΟΥ ΠΙΛΑΤΟΥ ΤΗΝ ΚΑΛΗΝ ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ. ΤΗΡΗΣΑΙ
mandatũ ſine macula inrep̃hensibile ad. in
ΤΗΝ. ΕΝΤΟΛΗΝ. ΑΣΠΙΛΟΝ ΑΝΕΠΙΛΗΜΠΤΟΝ. ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ
apparitionem dñi nr̃i ihũ xp̃i quã tẽpore suo
ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΥ ΗΜΩΝ ΙΥ ΧΡΥ ΗΝ. ΚΑΙΡΟΙΣ
suis ostendet beatus et solus potens
ΙΔΙΟΙΣ ΔΕΙΞΕΙ Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟΣ ΔΥΝΑΣΤΗΣ
rex
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ. ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΚΣ ΤΩΝ
dominantium qui solus hr̃ immortalitatẽ
ΚΥΡΙΕΥΟΝΤΩΝ. Ο ΜΟΝΟΣ ΕΧΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΑΝ
lucẽ habitans inaccessibilẽ quem uidit hominũ nẽ
ΦΩΣ ΟΙΚΩΝ ΑΠΡΟΣΙΤΟΝ. ΟΝ. ΕΙΔΕΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΟΥ
mo nẽq; uidere potest cui honor
ΔΕΙΣ. ΟΥΔΕ ΙΔΕΙΝ ΔΥΝΑΤΑΙ. Ω. ΤΙΜΗ ΚΡΑ
tas ĩ ꝓcula amen diuitibus in
ΤΟΣ ΑΙΩΝΙΟΝ. ΑΜΗΝ ΤΟΙΣ ΠΛΟΥΣΙΟΙΣ ΕΝ.
nẽ ꝓcula ꝓcipe non superbe sapere
ΤΩ. ΝΥΝ. ΑΙΩΝΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΛΕ. ΜΗ ΥΨΗΛΟΦΡΟΝ
ne nẽq; sperare in diuitiarum incertum
ΕΙΝ. ΜΗΔΕ ΕΛΠΙΖΕΙΝ ΕΠΙ ΠΛΟΥΤΟΥ ΑΔΗΛΟΤΗΤΙ
Sed in dõ ꝓpriam nobis dare habundanter
ΑΛΛΑ ΕΠΙ ΘΩ ΤΩ. ΠΑΡΕΧΟΝΤΙ ΗΜΙΝ ΠΛΟΥΣΙΩΣ
ad fruendũ bene facere diuites effici in
ΕΙΣ ΑΠΟΛΑΥΣΙΝ ΑΓΑΘΟΕΡΓΕΙΝ ΠΛΟΥΤΕΙΖΕΙΝ ΕΝ
operibus bonis facile tribuere esse commun
ΕΡΓΟΙΣ ΚΑΛΟΙΣ ΕΥΜΕΤΑΔΟΤΟΥΣ ΕΙΝΑΙ. ΚΟΙΝΩΝ
icatores thesaurizantes sibi fundamentũ bo
ΙΚΟΥΣ. ΑΠΟΘΗΣΑΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΕΑΥΤΟΙΣ ΘΕΜΕΛΙΟΝ ΚΑ
num in futurum .. ut adp̃hendant
ΛΟΝ. ΕΙΣ ΤΟΝ. ΜΕΛΛΟΝΤΑ ΙΝΑ ΕΠΙΛΑΒΩΝΤΑΙ ΤΗΣ.
ueram uitam
ΟΝΤΩΣ ΖΩΗΣ.>> Ο.. Ω ΤΙΜΟΘΕΕ ΤΗΝ. ΠΑΡΑ

προς

deposit̄ custodi deuitans·t·repellens pphanas
θηκην φυλαξον· εκτρεπομενος τας βεβηλους
uoc̄ nom̄ t̄ actu & contˈdictiones falsi nomi t̄ falsi
κενοφωνιας και· αντιθεσεις της ψευδωνυ cir
nis scientiae quā quidam promittentes cir
μου γνωσεως ην τινες επαγγελλομενοι πε
ca fidem excēderunt gratia uobis
ρι την πιστιν ηστοχησαν· η χαρις· μεθ·
cum t̄ctu
μων <<<

TIMOΘEON · B

coi ἀνυπόκριτου πίστεως ἥτις ἐνῴκησεν
πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου λωΐδι καὶ τῇ
μητρί σου Εὐνίκῃ πέπεισμαι δέ. ὅτι καὶ
ἐν σοί. ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν
χάρισμα τοῦ θεοῦ ὃ ἐστιν ἐν σοὶ
διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. οὐ γὰρ
ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας ἀλλὰ δυνάμεως
καὶ ἀγάπης. καὶ σωφρονισμοῦ >>>
Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς. τὸ μαρτύριον τοῦ κυ
ἡμῶν μηδὲ ἐμοὶ τὸν. δέσμιον αὐτοῦ ἀλλὰ
συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν
θεοῦ τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος
κλήσει ἁγίᾳ οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλ
λὰ. κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν.
δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ πρὸ χρόνων
αἰωνίων. φανερωθεῖσαν δὲ νῦν. διά τε ἐπιφανείας
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον. φωτίσαντος δὲ ζωὴν
καὶ ἀφθαρσίαν
διὰ τοῦ εὐαγγελίου. εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ
κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος
δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω

red non confundor scio enim cui credidi
Αλλομαι επαισχυνομαι οιδα γαρ ω πεπιστευκα
et centurias tofidis quia potens est depositum tdeos
και πεπεισμαι οτι δυνατος εστιν την παραθηκην μου
meam tam custodire in illum diem
εις εκεινην την ημεραν
formam habeo canonem transgressionis quae
κατα παραβασιν τυπον εχε υγιαινοντων ων παρ εμου
audisti in fide et dilectione in xpo
ηκουσας εν πιστει και αγαπη εν χριστω
ihu bonum depositum custodi per
ιησου την καλην παραθηκην φυλαξον δια
spm rom habitantem in nobis
πνος αγιου τον ενοικουντος εν ημιν οιδας
hoc quod asiae transierunt me omnes qui in asia
τουτο οτι απεστραφησαν με παντες οι εν τη ασια
ex quibus phigelus et hermogenes δω
ων εστιν φυγελος και ερμογενης δωη
misericordiam dns
ελεος ο κς τω ονησιφορου
domui quia
οικω οτι
refrigerium me requisierunt et catenam meam
πολλακις με ανεψυξεν και την αλυσιν μου
non erubuit red cum fuisset romae
ουκ επαισχυνθη αλλα γενομενος εν ρωμη
sollicite quaesierunt me et invenit dat
σπουδαιως εζητησεν με και ευρεν δωη
illi dns invenire misericordiam dp dnm tam dno
αυτω ο κς ευρειν ελεος παρα κυ εν
illa die et quanta in ephesso
εκεινη τη ημερα και οσα εν εφεσω
misereatur mi melius tu nosti tu
διηκονησεν βελτιον συ γινωσκεις συ
ergo fili mi confortare in gratia
ουν τεκνον μου εν δυναμου εν τη χαριτι τη
in xpo ihu et quae audisti a me per mul
εν χριστω ιησου και α ηκουσας παρεμου δια πολ
tos testes haec commenda fidelibus
λων μαρτυρων ταυτα παραθου πιστοις
hominibus qui idonei sint et alios
ανθρωποις οιτινες ικανοι εσονται και ετερους
docere collabora sicut bonus
ποιειν διδαξαι. συνκακοπαθησον ως καλος
miles xpi ihu nemo militans
στρατιωτης χριστου ιησου. ουδεις στρατευομενος
deo implicat se saeculi negotiis
τω θεω εμπλεκεται ταις του βιου πραγματειαις
militare cui placuit
ινα στρατολογησαντι αρεση

† quis non coronatur nisi le[gi]time certauerit
ητις ου στεφανουται εαν μη νομιμως αθλησει
laborantem agricolam oportet primum de
τον κοπιωντα γεωργον δει πρωτον τω
fructibus percipere intellige quod dico dabit
e καρπων μετα λαμβαν. νοει ο λεγω δωσει
enim tibi dñs intellectū in omnibus memore
ce γαρ σοι ο κς συνεσιν εν πασιν μνημονευε
ihm xpm resurrexisse demorsum
ιν. χρν. εγηγερμενον. εκ νεκρων. εκ σπερμα
de fm euangeliū meū in quo et
τος δαυ κατα το ευαγγελιον μου. εν ω και
laboro usq; ad uincula quasi
κακοπαθω. μεχρι δεσμων. ως και λογος
malefactor reg̃ permotū dī ñ alligat
κακουργος. αλλ ο λογος του θυ ουκ εστι
ideo ppt hoc omnia .. sustineo ppt electos
δια τουτο παντα υπομενω. δια τους εκλεκτους
ut et ipm salutem conseqũ in
ινα και αυτοι σωτηριαν τυχωσιν την εν
xpo ihū cum gloria aeterna fidelis sermo
χρω ιυ μετα δοξης αιωνιου. πιστος ο λογος
si enim cōmortui sumus et con
ει γαρ συναπεθανομεν και συν ζησομεν. ει υπο
uiuemus si sus
μενωμεν

ille fidelis manet. Arnesasthai enim seipsum non
εκεινος πιστος. μενει. αρνησασθαι γαρ εαυτον ου
potest. Haec admone veraciter
δυναται. ταυτα υπομιμνησκε διαμαρτυρο
coram dō noli ūbis pugnare in nihil
μενος ενωπιον του θυ. μη λογομαχειν. επι
lucrum enim vale ÷ nisi in subuersionē audi
e δεν γαρ χρησιμον επι καταστροφη των ακρο
entium
ο ντων. Σπουδασον σεαυτον δοκιμον τω
collectā trollicte cura seipsum probatum exhibere
θω εργατην ανεπαισχυντον. ορ
dō operariū non erubescentem re
θοτομουντα τον λογον της αληθειας. βε
ctē tractantem ūbum veritatis
βηλους δε τους κενοφωνιας περιιστασο
rumpat profanas nouitates uocū nouitates de ūbis
ar e de: bebelous kainophonias periistaso
plurimum enim proficiunt ad impietatem et sermo
nia
επι πλειον γαρ προκοψουσιν ασεβειας και ο λο
eorum sicut cancer .. ter serpat
γος αυτων ως γαγγραινα νομην εξει

προς
ειρηνευει εστ ηγιασμενος εε φιλουμενος
ΩΙΝ ΕΣΤΙΝ Ϋ.ΜΕΝΕΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΥΜΕΝΟΣ. ΟΙΤΙΝΕΣ ΠΕΡΙ
περι τησ εκκλησιασ εξεπεσαν λεγοντες
ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΝ ΗΣΤΟΧΗΣΑΝ ΛΕΓΟΝΤΕΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ
ηδη γεγονεναι εε ανατρεπουσιν την πιστιν
τινων. Ο ΜΕΝ ΤΟΙ ΣΤΕΡΕΟΣ ΘΕΜΕΛΙΟΣ ΤΟΥ
θυ εστηκεν εχων την σφραγιδα ταυτην
εγνω κε τους οντας αυτου. και αποστητω
απο αδικιας πας ο ονομαζων το ονομα κυ
εν μεγαλη δε οικια. ουκ εστιν μονον
σκευη χρυσα και αργυρα αλλα και ξυλινα
και οστρακινα. και α μεν εις τιμην
α. δε εις ατιμιαν. εαν ουν τις εκ
καθαρη εαυτον απο τουτων. εσται σκευος
εις τιμην ηγιασμενον. ευχρηστον τω δεσποτη
προς παν εργον αγαθον ητοιμασμενον τις.
δε νεωτερικας επιθυμιας φευγε. διωκε δε
δικαιοσυνην. αγαπην πιστιν ειρηνην. μετα
παντων επικαλουμενων τον κν εκ καθαρας
καρδιας τας δε μωρας και απαιδευτους
ειδοτα γεννωσι μαχας. δουλον δε κυ ου δει μαχεσθαι
αλλα ηπιον εινε προς παντας διδακτικον
ανεξικακον συν πραοτητι παιδευοντα τους.
αντικειμενους. μη ποτε δωη αυτοις ο θς μετανοιαν

εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς
τοῦ διαβόλου παγέντες. ἐξ ὧ τοῦτο οὖν ὑπομενῶ
ἐκτὸς ἐκείνου θέλημα. Τοῦτο δὲ γίνωσκε ὅτι
Ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ
χαλεποί. ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι
φίλαργυροι ἀλαζόνες ὑπερήφανοι βλάσ
φημοι γονεῦσιν ἀπειθεῖς ἀχάριστοι ἀνόσιοι
ἄστοργοι ἄσπονδοι διάβολοι ἀκρατεῖς
ἀνήμεροι ἀφιλάγαθοι προδόται προ
πετεῖς τετυφωμένοι φιλήδονοι μᾶλλον
ἢ φιλόθεοι ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας
τὴν δὲ ἀρνούμενοι τὴν δύναμιν αὐτῆς καὶ τούτους
ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες
ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζον
τες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις ἀγό
μενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις πάντοτε μανθά
νοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας
ἐλθεῖν δυνάμενα. Ὃν τρόπον δὲ Ἰάννης
καὶ Μαμβρῆς ἀντέστησαν τῷ Μωϋσεῖ. οὕτω
καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ. ἄνθρω
ποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν ἀδόκιμοι
περὶ τὴν πίστιν ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ
πλεῖον. Ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται

προς

πασιν ως και η εκεινων ετενετο. Cυ δε ηκολου-
θησας μοι διδασκαλια. την διωγην. την προθεσει
την πιστει. την μακροθυμια. την αγαπην την υπο-
μονην. τοις διωγμοις. τοις παθημασιν. οια
μοι εγενετο εν. αντιοχεια εν ικονιω. εν
λυστροις. οιους διωγμους υπηνεγκα και
εκ παντων με ερρυσατο ο κς και παντες δε
οι. θελοντες. ευσεβως. ζην εν. χρω ιυ διωχθησον
ται πονηροι. δε ανθρωποι. και γοητες
προκοψουσιν επι το χειρον πλανωντες και πλα-
νωμενοι. Cυ δε μενε εν οις. εμαθες και επι-
στωθης. ειδως παρ τινων εμαθες. και οτι
απο βρεφους. ιερα γραμματα οιδας. τα. δυ-
νασθαι σε σοφισαι. εις σωτηριαν δια πιστεως.
της. εν. χρω ιυ. Πασα γραφη. θεοπνευ-
στος. και ωφελιμος. προς διδασκαλιαν. προς ε-
λεγμον προς επανορθωσιν
επανορθωσιν. προς παιδειαν την. εν δικαιοσυ-
νη. ινα. αρτειος. η. ο. του. θυ. ανθρωπος
προς παν εργον αγαθον εξηρτισμενος

Διαμαρτυρομαι ενωπιον του θυ. και χυ ιυ
του μελλοντος κρινειν ζωντας και νεκρους
και. την. επιφανειαν αυτου και. την. βασιλειαν
αυτου κηρυξον τον. λογον. επιστηθι ευκαι-
ρως. ακαιρως ελεγξον παρακαλεσον επιτι-
μησον

TIMOΘΕΟΝ. B

in omni patientia et longanimitate et doctrina
ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. ἔστι γὰρ
tempus cum sanam doctrinam non
καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ
sustinebunt sed secundum suam desiderata
ἀνέξονται ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας
coacervabunt sibi magistros prurientes
ἐπισωρεύσουσιν ἑαυτοῖς διδασκάλους κνηθόμενοι
ter autem et a quidem ab auribus
τὴν ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν
auribus tradent ad fabulas autem
τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν· ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους
convertuntur tu vero vigila in omnibus
ἐκτραπήσονται. σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον
labora opus fac evangelistae
ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ τὴν
ministerium tuum impple ego enim iam
διακονίαν σου πληροφόρησον ἐγὼ γὰρ ἤδη
immolor et tempus resolutionis meae
σπένδομαι καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου
instat bonum certamen certavi
ἐφέστηκεν. τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι
cursum consummavi fidem servavi
τὸν δρόμον τετέλεκα τὴν πίστιν τετή
reposita mihi iustitiae
ρηκα. λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαι
coronae quam reddet mihi dominus
στεφάνος ὁ στέφανος. ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κς
in illa die iustus iudex non
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ δίκαιος κριτὴς οὐ
solum autem mihi sed et omnibus diligentibus
μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπη
turbus adventum eius fecerunt me
κόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. σπούδασον ἐλ
thebe ad me cito demas enim me de
θεῖν πρός με ταχέως· δημᾶς γάρ με ἐν
reliquit diligens hoc saeculum et
κατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα· καὶ
abiit in thessalonicam cretes in
ἐπορεύθη εἰς θεσσαλονίκην· κρήσκης εἰς
galatiam titus in dalmatiam lucas
γαλατίαν, τίτος εἰς δαλματίαν. λουκᾶς
est solus mecum marcum adduc eum
ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ· μᾶρκον ἀναλαβὼν
adduc tecum est enim mihi utilis
ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστιν γάρ μοι εὐχρηστος

προς

ce εἰς διακονίαν Τρωάδα παρὰ Κάρπῳ ἐρχόμενος φέρε
ε καὶ τὰ βιβλία μάλιστα τὰς μεμβράνας
Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ
ἐνεδείξατο Ἀποδώσει αὐτῷ ὁ κς κατὰ
ε τὰ ἔργα αὐτοῦ ὃν καὶ σὺ φυλάσσου λίαν
γὰρ ἀνθέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις ἐν
ἀπολογίᾳ τῇ πρώτῃ μοι οὐδεὶς παρ-
ἐγένετο ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον μὴ
αὐτοῖς λογισθείη· ὁ δὲ κς μοι παρέστη
καὶ ἐνεδυνάμωσέν με ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ
κήρυγμα πληρωθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα
τὰ ἔθνη καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέον
τος καὶ ἐρρύσατό με ὁ κς ἀπὸ παντὸς ἔρ
γου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. Ἄσπασαι Πρίσ
καν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν οἶκον Ὀνησιφόρου
Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον
δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα Σπού
σον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζονταί σε
Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λῖνος καὶ Κλαυδία

προς ΤΙΤΟΝ

δια. και οι αδελφοι παντες. Ο κς μετα τον
πνς. cor Η χαρις. μεθερμην
εξπlicit ad timotheū fa
ετελεc προς ΤΙΜΟΘΕΟΝ .. Β. ΙΙ
incipit ad titum
Αρχεται προς ΤΙΤΟΝ >>>>>

Παυλος δουλος θυ απoστολος δε ιηυ
χυ κατα πιστιν εκλεκτων θυ και
επιγνωσιν αληθειας της κατ ευσεβιαν επ
ελπιδι ζωης αιωνιου ἣν επηγγειλατο
ὁ αψευστος θς προ χρονων αιωνιων
εφανερωσεν δε καιροις ιδιοις τον λογον αυτου
εν κηρυγματι· Ο επιστευθην· εγω κατ επιτ α
γνησιω τεκνω κατα κοινην πιστιν· χαρις και ειρηνη
απο θυ πατρος και κυ ιυ χυ του σωτηρος
ἡμων >> Τουτου χαριν απελειπον σε
εν κρητη· ἱνα τα λειποντα διορθωσης
και καταστησης κατα πολιν πρεσβυτε
ρους ως εγω σοι διεταξαμην· Ει τις
εστιν ανεγκλητος μιας γυναικος ανηρ
τεκνα εχων πιστα μη εν κατηγορια
ασωτιας η ανυποτακτα δει γαρ τον
επισκοπον ανεγκλητον· ειναι ως θυ

οἰκονομον· μη λογδαν μη οργιλον μη πάρ
οινον· μη πλήκτην μη αἰσχροκερδη ἀλλ
φιλόξενον· φιλάγαθον σώφρονα δίκαιον
ὅσιον ἐγκρατη ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν
διδαχὴν πιστοῦ λόγου ἵνα καὶ δυνατὸς
ἦ καὶ παρακαλεῖν· ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαι
νούσῃ· καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγ
χειν· εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι ματαιολόγοι
καὶ φρεναπάται· μάλ
ιστα οἱ ἐκ περιτομῆς· οὓς δεῖ ἐπι
στομίζειν οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέ
πουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχρο
κέρδους χάριν· εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν
ἴδιος προφήτης· κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται κακὰ
θηρία· γαστέρες ἀργαί· ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν
τίν· μύθοις Ἰουδαϊκοῖς καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων
ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ ὑγιαίνειν
μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐν
τάλμασιν ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν
μολυσμόν· πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς
δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις· οὐδὲν καθα
ρόν ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν· καὶ ὁ νοῦς
καὶ ἡ συνείδησις· θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι
τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται· βδελυκτοὶ ὄντες καὶ

ΤΙΤΟΝ

Και ἀπρόσκ καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀ-
κεῖνοι. Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινού-
σῃ διδασκαλίᾳ· Πρεσβύτας νηφαλίους
εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαινούσας τῇ
πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· Πρε-
σβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱερο-
πρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ
δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους· ἵνα
σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι,
φιλοτέκνους, σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουρούς,
ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις
ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται·
Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει
σωφρονεῖν· περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμε-
νος τύπον καλῶν ἔργων· ἐν τῇ διδασκαλίᾳ
ἀφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ
ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ
μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον·
Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι
ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντι-
λέγοντας, μὴ νοσφιζομένους ἀλλὰ πᾶσαν
ἐνδεικνυμένους πίστιν ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδα-
σκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσ-
μῶσιν ἐν πᾶσιν· Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις

tor θ̄ς̄ tor cωτηρος ημων πασιν ανθρω
nibus erudiens t corripiens nos .. ut abnegantes
ποις. ινα αρνησαμενοι
impietatem et
την ασεβειαν και τας κοσμικας επιθυμιας
robuste et iuste et pie vivamus
cωφρονως και δικαιως και ευσεβως ζη
mus in hoc saeculo expectantes
cωμεν εν τωνυν αιωνι. προσδεχομε
beatam spem et adventum
νοι την. μακαριαν ελπιδα. και επιφα
gloriae magni dei et salvatoris
νειαν της δοξης του μεγαλου θῡ και cωτηρος
nostri xpi ihu qui dedit semetipsum .. p nobis
ημων χρῡ ιῡ. ος εδωκεν εαυτον υπερ ημων
.. ut redimeret nos ab omni iniquitate
ινα λυτρωcηται ημας απο πασης ανομιας
et mundaret sibi populum abundantem
και καθαριση. εαυτω λαον περιουcιον
emulatorem bonorum operum haec loquere
ζηλωτην καλων εργων. ταυτα λαλει
et exhortare et increpa cum omni
και παρακαλει και ελεγχε μετα πασης
imperio nemo te contemnat
επιταγης μηδεις cου περιφρονειτω >>
exarret
.. admone et illos principibus potes
111 ι υπομιμνησκε και αυτους. αρχαις. εξου 111
tatibus .. subditos esse et obedire ad
σιαις υποτασσεσθαι και πειθαρχειν. προς
omne opus bonum paratos esse non temnen
παν εργον αγαθον. ετοιμους ειναι. μη
blasphemare inimicos esse modestos
βλασφημειν. αμαχους ειναι. επιειεικεις
omnem ostendentes mansuetudinem ad
ι ενδεικνυμενους προς
omnes homines dicimus enim aliquando
παντας ανθρωπους. ημεν γαρ. ποτε
et non intelligibiles inoboedientes erramus
και ημεις. ανοητοι. απειθεις. πλανω
μενοι. δουλευοντες επιθυμιαις. και
voluptatibus variis in malitia et invi
ηδοναις ποικιλαις. εν κακια. και φθο
dia ducentes odibiles odientes
ι νω διαγοντες στυγητοι. μισουντες

TITON

XII

Inuicem cum autem benignitas & humanitas
collecta Αλλήλοις. Οτε δε χρηστότης και ἡ φιλαν-
nitas illuminet. apparuit salutaris nostri
θρωπία. ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ
non ex operibus iustitiae quae fecimus
οὐκ ἐξ ἔργων. τῶν. ἐν δικαιοσύνῃ. ἃ ἐποιή-
nos misericordiam fecit
σαμεν ἡμεῖς. ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔλεος. αὐτοῦ ἔσω-
uit nos. Per lauacrum renouationis & spiritus sancti
σεν ἡμᾶς. διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας. καὶ
renouationis quem effudit
ἀνακαινώσεως. οὗ ἐξέχεεν
intus nos abundanter per Iesum Christum saluatorem
ἐφ ἡμᾶς. πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος
nostri ut iustificati
ἡμῶν. ἵνα δικαιωθέντες. τῇ ἐκείνου. χάριτι
heredes efficiamur secundum spem
κληρονόμοι. γένωμεθα. κατ ἐλπίδα
uitae aeternae fidelis sermo et de
ζωῆς αἰωνίου Πιστὸς ὁ λόγος. καὶ περὶ
his uolo te confirmare
τούτων. βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι
ut curent qui credunt deo bona
ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι
haec sunt
οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά ἐστιν
bona & utilia hominibus
καλὰ. καὶ ὠφέλιμα. τοῖς. ἀνθρώποις
stultas autem questiones & contentiones & de
1 Κε Μωρὰς δὲ ζητήσεις. καὶ. λογομαχίας καὶ
logomachia contentionis & litigia legis sunt enim
ἔριδας νομικὰς περιΐστασο
inutiles & uanae
εἰσὶν γὰρ. ἀνωφελεῖς. καὶ ματαιοὶ.
hereticum hominem post unam correptionem
Αἱρετικὸν ἄνθρωπον. μετὰ. μίαν. νου-
deuita sciens quia subuertitur huiusmodi & peccat
θεσίαν. Η. δευτέραν. παραιτοῦ. εἰδὼς ὅτι
ἐξέστραπται τοιοῦτος. καὶ ἁμαρτάνει
i. parce ei artemam ipro solicitudo damnati cum
ὢν. ὃν ἀποστέλλω Ἀρτεμᾶν
mittero artemam ad te aut tychicum
1 πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σε. Η. Τυχικὸν
festina uenire ad me nicopolim
1 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με Νικόπολιν

ibi enim gratiu hiemare
ε Εκει γαρ κεκρικα παραχειμασαι. Ζηναν
legisperitu & apollo t. apollone rollicite pmitte
νομικον. και απολλωνα ταχεως προπεμψον
ut nihil illi desit
ινα μηδεν αυτοις λειπη. Μανθανετωσαν
autem & nostri bonis operibus p
δε και οι ημετεροι καλων εργων προ
ire ad necessarios uti non
ϊστασθαι εις τας. αναγκαιας. χριας. ινα. μη
sint infructuosi
ακαρποι ωσιν. Ασπαζονται σε. οι μετ εμου
omnes Salutant amanter nos in fide
παντες. Ασπασαι τους φιλουντας ημας εν πιστει
gratia dñi cum omnibus uestris amen
Η χαρις του θυ μετα παντων υμων Αμην
explicit epistola ad titum
ετελεσθη επιστολη προς τιτον
Incipit ad philemonem
Αρχεται προς φιλημονα
paulus uinctus xpi ihu et
Παυλος δεσμιος χρυ ιυ. και τι
mother fr. philemoni
μοθεος. ο αδελφος. φιλημονι τω
carissimo & dilecto & cooperatori nro et
αγαπητω και συνεργω ημων και
amphie sorori et archippo
αμφια. τη αδελφη και αρχιππω. τω
commilitoni nostro et que in domo tua
συστρατιω τη ημων και τη. κατ οικον σου
ecclesiae gratia, uobis et pax a do
εκκλησια. Χαρις υμιν και ειρηνη. απο θυ
patre nro & dno ihu xpo gratias ago do
πρς ημων και κυ ιυ χυ. Ευχαριστω τω θω
meo semper commemorationē tui faciens in
μου. παντοτε. μνειαν σου ποιουμενος επι των
orationibus meis audiens tuā caritatē & dilectionē
προσευχων μου. ακουων σου την. αγαπην
fidem quam habes ad dnm ihm et
και την πιστιν. ην εχεις προς τον. κν ιν και
in omnes sanctos uias eo unicuio
εις παντας τους. αγιους ινα. η. κοινωνια
fidei tue efficax fiat in agnitione
της πιστεως σου. ενεργης γενηται. εν επιγνωσει
omnis operis boni que in nobis est in xpo ihu
παντος εργου αγαθου του εν ημιν εις χν ιν

φιλημονα

gaudiũ enim multũ habui & consolationem de
χαραν γαρ πολλην εσχον και παρακλησιν επι τη
caritate tua quia uiscera requi
αγαπη σου· οτι τα σπλαγχνα των αγιων δια
escunt per te frater. propter quod multam
πεπαυται δια σου αδελφε· διο πολλην
in xpo fiduciam habens imperandi tibi quod
εν χριστω παρρησιαν εχων επιταξειν σοι το
pertinet ad dilectionem magis obsecro
ανηκον δια την αγαπην· μαλλον παρακαλω
cum sis talis sicut paulus senex nunc
τοιουτος· ων· ως παυλος πρεσβυτης· νυνει
autem & uinctus ihu xpi obsecro te pro
δε και δεσμιος ιυ χρυ παρακαλω σε περι του
meo filio quem genui in uinculis
εμου τεκνου· ον· εγεννησα εν· τοις· δεσμοις
onesimũ
ονησιμον· τον· ποτε· σοι· αχρηστον
nunc autem & tibi & mihi utilem tuitur ? que
νυνει δε και σοι και εμοι· ευχρηστον· ον
misi tibi tu autem illum uisceribus est meis
ανεπεμψα σοι δε αυτον τουτεστιν τα· εμα
uiscera quem ego uolui apud me
σπλαγχνα· ον· εγω εβουλομην προς εμαυτον
retinere ut pro te mihi ministret in
κατεχειν ινα υπερ σου· μοι διακονη εν τοις
uinculis euangelii huius autem nichil
δεσμοις του ευαγγελιου· τουτου δε τινος
uolui facere ut non quasi
ουδεν ηθελησα ποιησαι· ινα· μη· ως
ex necessitate tibi bonũ tuum fiat sed uolun
κατ ανανκην σοι το αγαθον σου· η· αλλα κατα
tarium quoniam fortasse ideo tisti ad
εκουσιον· ταχα γαρ· δια τουτο· εχωρισ
θη· προς ωραν ινα· αιωνιον αυτον
recipias iam non iam ut seruum frm dilectum
απεχης· ουκετι ως δουλον αδελφον· αγα
πητον· μαλιστα εμοι· ποσω· δε μαλλον σοι
& in carne & in domino si ergo me habes
και· εν· σαρκι και εν κω· ει ουν· με εχεις
socium recipe illum sicut me si autem
κοινωνον προσλαβου αυτον ως εμε· ει δε
aliquid nocuit tibi aut debet hoc mihi imputa
τι· ηδικησεν σε· η· οφειλει τουτο μοι ελλογα

προς

ἐγὼ παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί· ἐγὼ
ἀποτείσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυ-
τόν μοι προσοφείλεις. ναί ἀδελφέ ἐγώ σου
ὀναίμην ἐν κῷ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγ-
χνα ἐν χῷ

Πρὸς λαοδικεῖς ἀρχεται ἐπιστολή